
26'DAN FAZLA DİLE ÇEVRİLEN ULUSLARARASI ÇOK SATAN
Amanda Peters
YABAN MERSİNİ TOPLAYICILARI
THE BERRY PICKERS
2023 Barnes & Noble Discover Ödülü Sahibi
Andrew Carnegie Mükemmellik Madalyası Sahibi
2024 Kanada Suç Yazarları Derneği En İyi İlk Suç Romanı Ödülü
2024 Dartmouth Kitap Ödülü
ÇEVİRİ: ASLI PERKER
BEYAZ BAYKUŞ

ULUSLARARASI ÇOK SATAN
YILIN EN DOKUNAKLI VE UNUTULMAZ ROMANI

Bir yaz sabahı kaybolan küçük bir kız çocuğu...
Sessizliğe gömülmüş bir aile geçmişi...
Ve yarım kalan bir sevginin izini süren bir ömür.

"Aşkın, travmanın ve gerçeğin zamanla dansı...
Gözlerden yaş getiren, kalplerde yankı bırakan bir roman."
— People

1962 yazında Kanada'nın Nova Scotia bölgesinden gelen bir Mi'kmaq ailesi, Amerika'nın Maine Eyaleti'nde yabanmersini toplamak için mevsimlik işe başlar. Ancak birkaç hafta sonra, dört yaşındaki Ruthie ortadan kaybolur. Onu en son gören kişi, altı yaşındaki ağabeyi Joe'dur. Ruthie'nin yokluğu, Joe'nun yüreğinde derin bir yara olarak kalır ve tüm ailesi için zaman bir daha eskisi gibi akmaz.

Aynı eyalette, bambaşka bir dünyada büyüyen Norma, varlıklı ama sevgisiz bir ailenin içine doğmuştur. Geçmişe dair anlam veremediği imgeler, tekrar eden rüyalar ve bir türlü susmayan içsesi, yıllar boyunca onu görünmeyen bir geçmişe doğru çeker. Sessizlik içinde büyüyen Norma, ailesinin sakladığı karanlık bir sır olduğunu anladığında, kendi köklerini arama yolculuğuna çıkar.

Kayıp, aidiyet, kimlik ve bağışlamanın güçlü temalarını işleyen *Yabanmersini Toplayıcıları*, sadece bir çocuğun değil, bir halkın susturulan hikâyesinin de romanı.

BEYAZ BAYKUŞ

Destek Dukkan
www.destekdukkan.com

www.beyazbaykus.com
www.destekyayinlari.com
facebook.com/ beyazbaykusyayinlari
twitter.com/ beyazbaykusy
instagram.com/ beyazbaykusyayinlari
www.destekdukkan.com

ISBN-13: 978-605-9329-12-5
9 786059 329125
KDV'den muaftır.

DESTEK MEDYA GRUBU

BEYAZ BAYKUŞ: 118
EDEBİYAT: 28

AMANDA PETERS / YABANMERSİNİ TOPLAYICILARI
Orijinal ismi: The Berry Pickers

© 2023 Amanda Peters
Türkçe hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.
Genel Yayın Yönetmeni: Yelda Cumalıoğlu
Çevirmen: Aslı Perker
Editör: Zeynep Bilgin
Kapak Tasarımı: Banu Akparmak
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Beyaz Baykuş: Temmuz 2025
Yayıncı Sertifika No. 43196

ISBN 978-605-9329-12-5

© Beyaz Baykuş
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
facebook.com/beyazbaykusyayinlari
twitter.com/beyazbaykusy
instagram.com/beyazbaykusyayinlari
www.beyazbaykus.com

Destek Dükkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 77699
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul
Tel. (0) 212 613 30 06

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

26'DAN FAZLA DİLE ÇEVRİLEN ULUSLARARASI ÇOK SATAN

Amanda Peters

YABAN MERSİNİ* TOPLAYICILARI

THE BERRY PICKERS

ÇEVİRMEN: ASLI PERKER

BEYAZ BAYKUŞ

Bu kitabın kapağında yer alan "Yaban Mersini" ifadesi, grafik ve anlam bütünlüğü gözetilerek bilinçli bir tercihle ayrı yazılmıştır. Kitabın içeriğinde ise Ömer Asım Aksoy Yazım Kılavuzu'na göre doğru kullanım şekli olan "yabanmersini" bitişik yazımı tercih edilmiştir.

Babam'a, hikâyeler için teşekkürler.
Wela'lin a'tukowin

GİRİŞ

Sırtımı duvara vermiş oturuyorum, yastıklarım dümdüz. Mae onları vurup kabartmıştı ama bu saatler önceydi. Ellerimde Leah'nın bir fotoğrafı var. Fotoğrafta o daha küçük, onun varlığından bile haberdar olmadığım zamanlardan kalma. Pencerenin ardındaki güneş yavaş yavaş kayboluyor ve hayatımın büyük bölümünde onlardan uzak kalmış olmama rağmen kadınlar tarafından nasıl şekillendirilip yoğrulduğuma hayret ediyorum.

Bacaklarımdaki ağrı, beni uzun zamandır bir dost olarak gördüğüm ağaç kütüğünün yanındaki ateşin başına oturmaktan alıkoyuyor. Bu yataktan, ilaçlardan, hastalığın beraberinde getirdiği yalnızlıktan yoruldum. Sevdiğim insanların ne kadar çabalasa da yalnızlığımı asla, en azından tam anlamıyla, anlayamayacaklarını bilmek yoruyor beni. Ölmek, tek başıma yapmam gereken bir şey. Artık yetişkin bir kadın olan Leah, haftada birkaç kez ziyarete geliyor. Kız kardeşim Mae ve ağabeyim Ben, hak etmememe rağmen benimle ilgileniyor. Annem dua ediyor.

"Joe?" Mae kapıyı aralıyor, yüzü bir yanda kapıyla, diğer yanda duvarla çerçevelenmiş.

"Uyanığım."

Kapı tamamen açılıyor ve Mae içeri giriyor. Gözlerinde bir neşe var. Uzun zamandır hiç kimsede görmediğim bir neşe.

"Mutlu görünüyorsun, Mae."

"Çünkü mutluyum."

Daha dik oturmaya çalışıyorum. Onu mutlu eden şeyin beni de mutlu ettiğini göstermek için en iyi halimde olmak istiyorum.

"Joe, bizi görmeye biri geldi. Ve sanırım kapatmamız gereken büyük bir ara var."

BİR

JOE

Ruthie'nin kaybolduğu gün, kara sinekler sanki her zamankinden daha açtı. Erzak aldığımız dükkândaki beyazlar, Kızılderililerin iyi yabanmersini toplayıcıları olduğunu çünkü kanımızdaki ekşi bir şeyin kara sinekleri uzak tuttuğunu söylüyorlardı. Ama ben o zamanlar, altı yaşında bir çocukken bile bunun doğru olmadığını biliyordum. Kara sinekler ayrım yapmaz. Ama şimdi, neredeyse elli yıl sonra burada yatarken ve göremediğim bir hastalık tarafından içten içe yenirken, artık neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilmiyorum. Belki de gerçekten ekşiyiz.

Kanımızın tadı nasıl olursa olsun, yine de ısırılıyorduk. Ama annem, gece kaşıntıyı nasıl durduracağını biliyordu, böylece biraz uyuyabiliyorduk. Bir kızılağaç dalının kabuğunu soyup posaya dönene kadar çiğner ve sonra ısırıkların üzerine koyardı.

"Hareketsiz dur, Joe. Kıpırdama" dedi annem, yoğun macunu sürerken. Kızılağaçlar, tarlaların sonunda, sınırı oluşturan ince bir sınır hattı çizgisi gibi büyüyorlardı. O tarlalar sonsuza kadar uzanıyor gibiydi, en azından o zaman öyle görünüyordu. Toprak sahibi Bay Ellis, arazinin nerede başladığını ve nerede bittiğini takip etmek kolay olsun diye büyük kayalarla

bölmüştü. Ama sonunda, her zaman, yine ağaçlara ulaşırdın. Ya ağaçlara ya da Route 9'a; karpuz genişliğinde ve göl kadar derin çukurlarla dolu, tarlaların içinden kıvrıla kıvrıla geçen, yıllar boyu bizi oraya götüren yıpranmış bir asfalt yol.

1962'de, o zaman bile, Route 9 boyunca pek fazla ev yoktu, olanlar da zaten eskiydi. Gri ve beyaz boyaları dökülüyor, verandaları eğilmiş ve çürümüş, terk edilmiş arabalar ve buzdolapları arasından yeşil ve sarı otlar uzuyor, pasları en ufak bir rüzgârla havaya savruluyordu. Yaz ortasında, Nova Scotia'dan onların otlarla kaplı ve paslı dünyasından gülerek ve şarkı söyleyerek geçen koyu tenli işçiler kervanı halinde geldiğimizde, yerli halk bizlere sırtını dönmüştü. Varlığımız, onların başarısızlığının kanıtıydı. Orası sadece sonbaharda, batan güneşin altın renginde parladığı ve tarlaların görkemli bir Eylül gökyüzünün altında ışıldadığı zamanlarda neşe saçardı.

Bütün o pas ve harabenin ortasında Bay Ellis'in evi duruyordu. Route 9'un, gölün diğer tarafına giden toprak yoluyla kesiştiği köşede. O tarafta Kızılderililer yoktu. Orada pazar günleri beyazlar yüzüp piknik yapardı. Zayıf Maine güneşi altında ciltleri su toplaya toplaya yanarlardı. Evdeyken, yıllar sonra, tekrar yola çıkmadan önce, o evi bir kitapta ya da otobüs durağında veya doktor muayenehanesinde beklerken göz atılan bir dergideki fotoğraf gibi hatırlıyordum. Uzun akçaağaçlar, araba yolunun üzerine eğiliyordu ve birileri, evi kamplara giden toprak yoldan ayırmak için uzun, düz bir çam ağacı hattı dikmişti. Böylece içini göremiyorduk—gerçi denemediğimiz söylenemezdi.

"Ben, eğer her tarafı cam olacaksa, neden bir eve ihtiyaç duyuyorlar ki?" diye sordum ağabeyime.

"İnsanların başını sokacak bir yere ihtiyacı var. Burası da en az bizim oralar kadar soğuk olur" dedi.

"Ama onca pencere..." Hayretle baktım.

"Pencereler pahalı şeyler. İnsanlara zengin olduklarını böyle gösteriyorlar."

Tam olarak anlamasam da onaylarcasına başımı salladım.

O evin beyazlığı, ki iki yazda bir boyanırdı, kırmızı süslemeleri ve ön kapıyı çerçeveleyen iki sütunu benim için yeterliydi. Üç odalı, çatısı akıtan küçük evimizde yaşayan biri olarak ona "koskoca malikâne" demem için başka bir şeye gerek yoktu. Yıllar sonra geri döndüğümde, ki Bay Ellis kalp krizinden dolayı çoktan ölmüştü, eve farklı bir gözle bakma şansım olmuş, bunun sadece iki katlı ve cumbalı sıradan bir ev olduğunu fark etmiştim.

Ruthie'yi kaybettiğimiz o yaz temmuz ortasında gelmiştik. Tarlalar yeşil yapraklarla ve minik yabani meyvelerle doluydu. Hâlâ heyecan içindeydik, geçmiş yıllardaki zorlu çalışmanın ve uzun günlerin anıları neredeyse tamamen unutulmuştu. Babam, önümüzdeki sekiz ila on iki hafta ihtiyaç duyacağımız malzemelerle bizi bırakıp aynı gün tekrar yola koyuldu. Toz, o sınıra doğru giderken arkasından uçuşuyordu. New Brunswick'e, her yıl gelen toplayıcıları almak için gidiyordu. Güvenebileceği insanları. Yaşlı Gerald ve karısı Julia, sıkı çalışan ve kendi hâllerinde takılan ikizler Hank ve Bernard, altı büyük ve güçlü çocuğuyla Dul Agnus ve sarhoş Frankie. Ayılardan ve karanlıktan korkan, çok da çalışkan olmayan, ama komik bir adam.

Babam her zaman şöyle derdi: "Annen, Frankie gibi insanların bile hayatta paraya ve bir amaca ihtiyacı olduğunu söyler, sekiz haftalığına bile olsa."

Dalgın bir şekilde ağzına bir yabanmersini atan Frankie'ye başımla işaret ederek "Ben ondan daha çok topluyorum, baba" dedim, "Ve o topladığı kadar yiyor da."

"Bazı insanlara hoşgörülü davranırız, Joe" dedi babam. Biliyorsun, bebekken neredeyse boğuluyormuş. O zamandan sonra tam olarak büyüyemedi. Frankie'nin bir sorunu yok, Tanrı'nın

onun için bir planı olmalı, bu yüzden onu olduğu gibi kabul ediyoruz. O da bizim gibi her yaz buraya gelmeye ihtiyaç duyuyor. Ateşin etrafında oturup biraz ceplik kazanmaktan hoşlanıyor. Hayatta dört gözle beklediği bir şey oluyor."

"Ama baba..." dedim, Frankie'nin para kazanmasına ama benim daha çok toplamama rağmen sadece Eylül'de yeni okul kıyafetleri alabiliyor olmama gıcık olarak.

"Aması yok, işine dön ve Frankie'ye karşı nazik ol. Ne zaman birilerinin iyiliğine ihtiyacın olacağını bilemezsin."

Babam, kamyonun arkasına diğer toplayıcıları almak için giderken, biz de annemizin dikkatli ve titiz gözetimi altında kulübeyi temizleyip kampı kurduk. "Beyler siz, verandanın arasından büyüyen otları yolun. Buraya bir çeki düzen verin." Ellerimiz, yokluğumuzda büyümeye cüret eden o otları sökerken kesildi. Sonra kuru odun topladık; bir kısmı, neredeyse sürekli dibi tutan yemekleri pişirmek, diğer kısmı ise bulaşıklar ve hafta sonları çamaşırları yıkamak için. Kız kardeşim Mae ve diğer kızlardan bazıları kulübeyi temizlemeye yardım etti. Birkaçı ise her yaz olduğu gibi ev sahibinin hanımına evi baştan aşağı temizlemesine. Bunun karşılığında az da olsa para alırlardı. Parayı da panayırda saç tokaları, kaçak viski ve patlamış mısır almak için harcarlardı.

Kulübemizden gölü göremiyorduk, ama Yaşlı Gerald ve Julia'nın çadırının olduğu taraftan görünüyordu. Üstünde çatısı, kapısı ve üzerinde uyuyabileceğimiz birkaç eski şiltesi olan bir kulübemiz olduğu için şanslıydık. Sadece birkaçımız kulübede kalma şansı bulabiliyordu. Kalanlar, iki abim Ben ve Charlie de dahil olmak üzere, çadırda uyuyorlardı. Sert, toprak zemin üstünde ve ceketlerini yastık niyetine kullanarak.

Nova Scotia'nın dört bir yanından gelen aileler hariç, birkaç aile de New Brunswick'ten gelirdi. Bütün aileler toplandığı zaman erkekler gürültücü ve şen şakrak olurlardı. Bir önceki

yabanmersini toplama döneminden beri birbirlerini görmemişlerdi ve konuşacak çok fazla şeyleri olurdu. O yaz, ben gençlerle takılabilecek kadar büyük değildim, bu yüzden zamanımı Ruthie ile geçiriyordum. Ruthie, o gençlerin yanında gergin olurdu. Gündüzleri, ciddileşip çalıştıkları zaman onları anımsar ve diğer herkesin sevdiği gibi severdi. Ama geceleri, gençler ateşin etrafında şarkı söyleyip, kızlarla flört edip, birbirleriyle şakalaşarak dövüştüğünde, kulübeye çekilirdi. Eski çoraplardan yapılmış oyuncağını kolunun altına sıkıştırıp, sırtını en uçtaki duvara yaslayarak uyurdu. Annem de onu unuttuğu gürültücü gençlerden koruyan bir bariyermişçesine onun öbür yanında yatardı.

O yaz evden ayrılıp güneye doğru yola çıktığımızda, yedi kişi o eski kamyonetin içine doluşmuştuk. Annem, babam, Mae, Ben, Charlie, Ruthie ve ben. Mae ve Ben, o yaza kadar her yıl yatılı Kızılderili okulunda okumuşlardı ve annem, her sene onları beklemiyormuş gibi yapsa da geri dönecekleri günü iple çekerdi. Geldiklerinde ise, daha arabadan inemeden annem onlara sarılır, birini sonra da diğerini kucaklar, yüzlerini ellerinin arasına alır ve öylece durup onlara bakardı. Sanki altından yapılmışlar gibi... Alınlarına öpücük kondurur, Hail Mary duası gibi isimlerini tekrar tekrar mırıldanırdı. Babam, Ben'in sırtını sıvazlar ve Mae'ye sarılırdı, sonra da hepimizi kamyonete bindirip sınırın diğer tarafına götürürdü. Okuldaki Kızılderili vekilleri, onları sadece yılda iki kez, Noel'de ve yabanmersini toplama sezonunda görmemize izin verirdi. Bir keresinde Ben, babamın parçalayıp attığı bir mektubu birleştirip okumuştu: "Zor iş onların karakterlerini geliştirir, onları düzgün, topluma katkı sağlayan bireyler haline getirir." yazıyordu. Babam, koca burnunda mor lekeler olan şişman Kızılderili vekili Bay Hughes'dan hiç hoşlanmazdı. Mektubu okuduktan sonra Ben ve Mae'nin tekrar o okula gitmelerine gerek kalmamıştı. Artık bizimle evde kalıp, Charlie ve benimle aynı okula gidiyorlardı.

Şimdi Ben, benim tam karşımdaki tek kişilik yatakta kalıyor. Çoğu gece uyumuyor, o nöbetteyken son nefesimi vereceğimden korkuyor. Eğer Ben yatakta değilse, Mae onun yerinde horlaya horlaya uyuyor oluyor. Artık sadece biz kaldık; annem, Mae, Ben ve ben. Eğer ruhlar âlemi gerçekten varsa, kaybettiklerimi görmek güzel olacak. Onlara sarılıp onları sevdiğimi söylemek, onlardan özür dilemek istiyorum. Öbür tarafın her iki kısmında da özür borçlu olduğum insanlar var. Eğer cennet diye bir şey varsa, ki olup olmadığını büyük ihtimalle zaten öğrenemeyeceğimden canımı sıkmıyorum. Anneme cennetten şüphe ettiğimi söylerdim ama o, sevdiği ve kaybettiği herkesin Tanrı'nın sağ yanında oturduğuna inanırdı.

O yazın ağustos ayının ortasında, berrak bir gecede, hepimiz kamp ateşinin etrafında oturuyorduk. Babam elinden kemanını bırakmış, biz de müziğe eşlik ederek dans edip şarkı söylemekten harap düşmüştük. Ruthie ve ben bir battaniye serip uzandık. Ellerimiz başımızın altında ateş böceklerinin yıldızlardan daha parlak olmak için verdiği savaşı izledik. Şanslı ve yeterince büyük olanlar kendi ateşlerini yakmak için Allen Dağı'na gittiler. Mae, kızlarla erkeklerin dans edip öpüştüğüne dair hikâyeler anlatıyor, bizleri, onun hep uslu durduğuna, anlattıklarını sadece diğerlerinin yaptığına inandırmaya çalışıyordu. Ne ben ne de Ruthie ona inandık. Mae herhangi bir kaos yaratabildiği sürece tüm partileri severdi. Ama bizim ateşimizin etrafındaki sohbetin konusu değişmişti.

"İyi olduğu söyleniyor, çocukların uyum sağlamasına ve iş bulmasına yardımcı oluyormuş." Yaşlı kadının elleri kalın yumrular gibiydi ama ne yaptığına hiç bakmadan uzun ağaç dallarını ustaca bir sepete dönüştürüyordu.

"Bence bu saçmalık. Kimsenin çocuklarımızı bizden almasına hakkı yok, özellikle de beyazların. Onların nasıl çocuk yetiştirdiklerini görüyorsun, hep mızmız ve ağlaklar. Neşeleri yok, şimdi de bizimkini çalmaya çalışıyorlar."

"Yanlış anlama, Ben ve Mae'nin eve dönmüş olmasından çok mutluyum ama onlara İncil'den öğrettikleri şeyleri de göz ardı edemem" dedi annem, ateşe doğru eğilerek bir çift çorap daha örmek için ilmek atarken. "Ben ve Mae'yi okuldan almak doğru muydu, hiçbir zaman emin olamadım ama Lewis bu kararın doğru olduğuna adı kadar emin." Annem, kendi kabahati olmasa da, zamanla kiliseyi sever hale gelmişti. Hakkında çok az konuştuğu çocukluk döneminde yüreğinden sökülüp alınan törenlerin yerini, kilisenin gösterişli ayinleri almıştı. Ruthie yerinden kalkıp kulağıma "Tuvalete gitmem lazım." diye fısıldadı. O giderken paylaştığımız battaniyedeki sıcaklığı duruyordu. Battaniyeye geri dönmedi. Bir süre sonra annem onu aramaya çıktı ve kulübede kıvrılmış uyurken buldu.

Ertesi gün, Ruthie kayboldu.

Babam, sıraların arasında aşağı yukarı yürüyerek ne noktada olduğumuzu kontrol ediyor, kaçırdığımız çalıları ve özensiz işleri işaret ediyordu. Her günün sonunda, tırmıkçıları karşılar ve o gün kaç kasa toplamış olduklarını not alırdı. Tembellerden bazıları, topladıklarından daha çok yabanmersini toplamış gibi göstermek için kasaların altına yeşil yapraklar ve dallar doldurmaya çalışırdı. Ama babam, ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar, bunu asla yutmazdı. Toplayıcılar, kasa başına ödeme alırdı. Bay Ellis, sıraları ayıran uzun halatlardan birinin yanında gezinirken, Ruthie diğer taraftan babama doğru yaklaştı, elinde küçük bir su kovası vardı. Küçük kolları ağırlıktan titreyerek, mavi plastik kovasını kaldırdı; bu beyaz saplı, pazar öğleden sonraları kumdan kaleler yapmak için kullandığımız türden bir kovaydı.

"*Wela'lin ntus.*" Babam, suyu alıp bir yudum içerken Ruthie'ye teşekkür etti.

"Bu da pek sessiz Lewis." dedi Bay Ellis. Terli elini kızın başına koyup okşarken, o koca diliyle cık-cık-cık sesleri çıkarıyordu. Sanki Ruthie saf ve hiçbir şey anlamıyormuş gibi.

Ruthie, kemerinin üzerinden sarkan göbeği ve yağ, kir içindeki kot pantolonuyla karşısında duran bu adama karşı çıkmadı. "Diğerlerinden daha açık tenli bu, Lewis. Onun için avantaj olabilir, ama bence ona bu saçma sapan dilde konuşmanızın ona yardımı dokunmaz." Babam sudan bir yudum daha aldı ve kovayı Ruthie'ye uzattı. Ardından elini sırtına koyup onu Bay Ellis'ten uzağa, Ben ile bana doğru yönlendirdi. Ruthie, kovayı taşırken suyu döke döke getiriyordu. Ben, kovaya uzanırken ondan önce kovayı kapıp suyun geri kalanını başımdan aşağı döktüm. Birazı yanlışlıkla ağzıma kaçtı ve boğazımda kaldı. Öksürmeye başlayınca Ruthie, annemin binlerce kez yaptığı gibi sırtımı ovalamak için çömeldi.

Öğlene doğru babam, mavi kamyonetiyle tarlanın etrafında gezinip, öğle yemeğini bekleyen tırmıkçıları topladı. Kampa en yakın olan ana tarlada annem, salamlı sandviçler dağıtıyordu. Ekmek o kadar kuruydu ki damağıma yapışıyordu. Bazen ketçap ya da hardal da koyardı, ama çoğu zaman sadece ekmek ve salamdan ibaretti. Annem bakmazken salamı çıkarıp ekmeği kargalara atıyordum. Beni böyle bir şey yaparken görseydi, güzelce budanmış bir sopa bulurdu. Annemin israfa hiç tahammülü yoktu. Kendi de dahil yedi kişilik ailesi ve kampı doyurması gerekiyordu.

O gün Ruthie ve ben, tarlanın ucundaki kayamızda oturduk. Gençler, birkaç dakikalık özgürlüklerini yaşamak için göle kaçıp yüzmeye ya da kızlardan birinden bir öpücük almaya gittiklerinde biz orada oturmayı severdik. Mae, akşam yemeğini hazırlamak için çoktan çalışmaya başlamıştı. Bu genellikle açık havada, batan güneşin altında pişen et ve patates olurdu. Kampın tamamını doyurduğumuz için o kadar patatesi soymak zaman alıyordu. Mae hep şikâyet eder, bazen de dayanamayıp kaçardı. Bangor'a gitmek için bir arabaya atlar, babamın endişesini veya annemin öfkesini hiç düşünmezdi. Sonra hava

kararıdıktan sonra elini kolunu sallayarak döner, gizlice Ruthie ve bana şeker verirdi. Onları nereden bulduğunu hiç sormazdık, umurumuzda da değildi. Şekerin tadı ve o üstündeki ekşi kaplaması bizi heyecanlandırırdı. Dişlerimize yapışırdı. Annem biraz bağırırdı, Mae de oturup dinlerdi. Birkaç hafta boyunca uslu ve yardımsever olurdu, sonra tekrar kaybolurdu. O zamanlar Mae'nin sağı solu belli olmazdı.

O gün, benden sonra bir Allah'ın kulu bile Ruthie'yi gördüğünü hatırlamıyordu. Kargalara ekmeğimi atıp işaret parmağımı dudaklarıma bastırarak, "Annemize söyleme, Ruthie" dediğim an hâlâ aklımda.

"Seni asla ispiyonlamam, Joe." Sesi yumuşaktı, yüzünde o ifade vardı. Sessiz ve düşünceli. Bazen kötü bir şey olunca, normal bir günde asla akılda kalmayacak şeyler zihnine kazınır insanın. O gün Ruthie'nin, diğer kızların küçülmüş yazlık elbiselerinden birini giydiğini hatırlıyorum. O elbise, ona gelene kadar iyice yıpranmıştı. Haliyle her yeri yamalıydı. Bir de elbise onun küçük bedeni için büyük kalıyordu. Asıl elbise maviydi ama artık üstünde kırmızı, yeşil ve hatta geçen yaz giydiğim iş pantolonumdan kesilmiş kahverengi kadife bir parça bile vardı; kolunun altına denk gelen yerde. Yüzünü hatırlıyorum ve anneme ne kadar benzediğini... Ne kadar tuhaftı bu benzerlik, herkesin söylediği gibi. Ruthie, bakışlarını çevirip benim attığım ekmeği kapmak için alçalan bir kargayı izlerken yüzü tıpkı anneminki gibiydi.

Hemen hemen her gün sandviçimi bitirdikten sonra görev zamanı başlayana kadar göle taş sektirmeye giderdim. Onun ortadan kaybolacağını hiç düşünmemiştim. Yemek yedikten sonra hep oturur, kuşları izler ve annemin ya da Mae'nin gelip onu almasını beklerdi. Babam, tarladan dönen işçileri kamyonetine doldurduktan sonra oradan geçerken onun kayıp olduğunu fark etmedi bile. Ancak annem, Mae'ye yardım etmesi

için Ruthie'yi almaya gittiğinde bir şeylerin ters gittiğini hissetti. Yardım etmekten kaçtığını düşünmeye başladığında, ki bu hiç Ruthie'nin yapacağı bir hareket değildi, etrafta adını haykırmaya başladı.

"Ruthie! Ruthie! Hadi ama evladım, ortaya çık." Annem ağaçların kenarında yürürken babam geldi, kamyonetin kasasında kimse yoktu. Yavaşladı ve annemi takip etti, toprak yolda sarsıla sarsıla ilerliyordu.

"Neler oluyor?"

"Ruthie ortalıkta yok. Onu bulunca ödümü kopardığı için derisini yüzeceğim." Babam gülümsedi, börtü böcek kamyonetin içine doluşmasın diye uzanıp sağ koltuk tarafındaki camı kapattı. Annemi Ruthie'ye seslenirken bırakarak yoluna devam etti.

Babam, yeni bir tarlayı bölümlere ayırmak için sicim kesiyordu ki annem, en küçük çocuğu yanında olmadan kampa geri dönmüştü

Tarlada çalışırken babamın kamyonetini tekrar görünce şaşırdık; toprak yoldan hızla geliyordu, toz ve taşlar havaya uçuşuyordu. Babam durdu ve hepimize kamyonete atlamamızı söyledi. Ben, Charlie ve ben, güneşe baktık ve aslında tam olarak paydos vakti olmadığını anladık. Sonra ekipmanlarımızı bırakıp diğerleriyle birlikte kamyonetin kasasına tırmandık. Kampa vardığımızda annem plastik sandalyelerden birine oturmuş, başını ellerinin arasına almıştı. Mae, ona sokulmuş duruyordu.

"Şimdi dinleyin. Ruthie ortalıkta yok" dedi babam. Herkes aynı anda başını çevirdi, ağaçlara ve göle giden patikaya baktı, sanki hepimiz aynı anda bakarsak Ruthie bir anda ortaya çıkacakmış gibi. "Herkesin gruplara ayrılıp ağaçlıkların orada aramaya başlamasını istiyorum."

Mae, Charlie'yle gitti, ben de Ben'in peşinden ormana daldım; çalılar bacaklarımı ve yüzümü çiziyordu. Ölünceye kadar

—ki ölüm şu an bana çok da uzak değil— o gün Ruthie'nin adını haykıran tüm o sesleri hatırlayacağım. Ormanın her yerini, gölün kıyısını aradık, suyun karayla birleştiği yerlere bile, ne olur ne olmaz diye baktık. Birinin onu nihayet bulduğuna dair sevinç çığlıklarını duymayı bekledik, ama o ses hiç gelmedi. Güneş alçaldıkça ve bağırışlar devam ettikçe, başımdan ayaklarıma kadar midemin bulanmaya başladığını hissettim. Gök kararkça, haykırışlar midemde yankılandı. Ağaçların arasında soğuk toprağa oturup nefesimi toplamak zorunda kaldığımda Ben durdu.

"Hadi ama Joe, kalk. Dinlenmenin sırası değil şimdi. Ruthie artık korkmaya başlamıştır." Ben, kolumdan çekerek beni kaldırmaya çalıştı ama bacaklarım tutmadı, sertçe yere yığıldım. "Joe, çocuk gibi davranma, hadi."

Ona arkamı dönemeden gözyaşlarına boğulmuştum. Aniden yosunlarla kaplı toprağa kusmaya başladım.

"Tanrım. Tamam, seni kampa geri götürüyorum." Ben, beni kaldırıp sırtına attı, sanki tüy kadar hafiftim. Kollarımı boynuna doladım, başımı omzuna yasladım. "Sakın üstüme kusma, yoksa seni burada, bu hiçliğin ortasında bırakırım."

Belli belirsiz bir şekilde başımla onayladım, çenem omzundaki kemiklere çarpıyordu.

Geri döndüğümüzde annem hâlâ plastik sandalyede oturmuş vaziyette ateşe bakıyordu. Akşam yemeği vakti neredeyse gelmişti ama ortada yemek namına hiçbir şey yoktu. Mae, beni Ben'in sırtından aldı ve yere serilmiş eski bir battaniyenin üzerine yatırdı, başım annemin ayaklarının dibindeydi. Ben, midemin ormanda bana nasıl ihanet ettiğini anlatırken, bana mızmız bile demedi.

"Merak etme, Joe" dedi annem. "Muhtemelen sadece fazla uzaklaştı. Biri onu bulur. Sen sakın endişelenme." Elini uzatıp, güçlü parmaklarını saçlarımın arasında dolaştırdı.

Günün, güneşin geceye yer açmaya başladığı ve her şeyin hayalet gibi göründüğü saatleriydi. Babam kamp ateşine doğru geldi, ama konuşmaya başlayana kadar gerçek mi anlayamadım.

"Kente gidip polisi getireceğim. Ne kadar çok insan yardım ederse o kadar iyi. Hem bizde o kadar ışık da yok. Üstelik o sadece bir çocuk." Sanki yaşı bir fark yaratıyormuş gibi. Babam arkasını döndü, kamyonete bindi ve uzaklaştı.

Hepimiz arabanın arkasındaki stop lambalarının karanlığa karışmasını izlerken "Onların umursadığına dair hala umudu var" dedi annem. Yarım saat sonra döküntü kamyonetinin arkasına takılmış tek bir polis aracı ve içindeki tek polis memuruyla geri döndü. Adam babamdan daha kısa ama en az onun kadar sıskaydı. Uzun süre arabasında oturdu, sanki hiç inmeyecekmiş gibi. Ateşin etrafında toplanmış bizleri gözlemleyerek defterine bir şeyler yazdı. Ara sıra başını kaldırıp çevresine bakıyordu. Onu seçemeyeceğim kadar uzak ve karanlıktı, ta ki arabadan inene kadar. Babam beni işaret etti, hâlâ annemin ayaklarının dibinde yatıyordum. Polis memuru yanıma geldi, çömeldi ve benimle konuşmaya başladı:

"Bu öğleden sonra buralarda sıra dışı bir şeyler gördün mü ufaklık?" Başımı hayır anlamında salladım. "Kız kardeşinin ormana doğru gittiğini gördün mü? Ya da göle?" Tekrar hayır anlamında başımı salladım. Nefesi berbattı, sanki soğan ve lahana karışmış da sıcak güneşin altında fazla beklemiş gibi kokuyordu. Ayağa kalktı, pantolonunu düzeltti, sonra anneme ve Mae'ye aynı soruları sordu. Ateşin etrafında toplanmış insanlara göz gezdirdi, dinliyormuş gibi bile yapmıyordu. Mae huysuzlanmaya başladı.

"Böyle aptalca sorular sormaya devam mı edeceksin, yoksa gerçekten bulmamıza yardım edecek misin?" dedi Mae.

Annem, Mae'yi sakinleştirmek için elini tuttu. Polis, Mae'ye dönüp bakma zahmetinde bile bulunmadı. Ateşin parlaklığının

adamın yüzünün yarısını gölgede bıraktığı o anı çok net hatırlıyorum. Sanki çocukken hayran olup hiçbir zaman alamadığım çizgi romanlardaki kötü adamlara benziyordu.

Defterine kalemiyle vurdu. "Eh, yapılabilecek pek bir şey yok. Bulduğunuzda bize haber verirsiniz. Ben yine de notlarımı tutarım, ne olur ne olmaz."

"Bize yardım etmeyecek misin?" dedi babam.

"Üzgünüm ama" —defterine baktı— "Lewis. Eminim onu bulursunuz. Hem elimizden pek bir şey gelmez. Kız kaybolalı çok olmamış, bir de siz esasen Maine'li değilsiniz, sürekli dolaşan insanlarsınız. Anlıyorsunuzdur." Duraksadı, babamın onaylamasını bekliyordu. Babam kollarını göğsünde kavuşturdu, sessizce bekledi. "Üstelik sadece üç polis memurumuz var ve birkaç hafta önce tarım malzemeleri dükkânına hırsız girdi, yani..."

Arabaya doğru yürüdü, tam binecekti ki babam yakasından tuttu. Polis şapkasını düşürdü, şapka kapıya çarpıp babamın ayaklarının dibine yuvarlandı.

"O küçük bir kız çocuğu" dedi babam sessizce.

Polis, dengesini sağladı, arabayla açık kapısının arasına geçti. Babamın elleri hâlâ yakasındaydı. "Sana ellerini üzerimden çekmeni tavsiye ederim. Burada şu an onu arayan insan sayısı, benim getirebileceğim insan sayısından fazla. Şimdi, bırak beni."

Babam yavaşça ellerini çekti. Polis memuru, kıyafetlerini düzeltti, eğilip şapkasını aldı ve kapıya vurarak üzerindeki tozu silkeledi.

"Kızı madem bu kadar çok düşünüyordunuz, daha iyi göz kulak olsaydınız. Şimdi, geri çekil. Dediğim gibi, bir şey duyarsak diye not almaya devam edeceğim. Siz de onu bulduğunuzda bana haber vermekten çekinmeyin." Gözlerini babamdan ayırmamaya özen göstererek arabasına bindi. Babam uzun ve inceydi, aynı bir söğüt dalı gibi, ama öfkelendiğinde gerçekten

korkutucu olurdu. Araba, ağaçların arasındaki boşluktan geri vitese takıp döndü, sonra tozlu yoldan Route 9'a doğru ilerlemeye başladı. Babam büyük bir taş kapıp fırlattı, arabanın stop lambasını kırdı. Araba bir an durdu, sonra tekrar hareket etti ve geriye kalan tek lambası da gözden kaybolana dek uzaklaştı.

"Bize asla yardım etmeyeceklerini biliyordun, Lewis. Sen bu insanlara fazla inanıyorsun" dedi annem. Tekrar oturdu, geriye yaslandı, yıldızlara bakarak ağlamaya başladı.

O gece kimse uyumadı. Yalnız başıma yatağa gönderildim ve Ruthie'nin olması gereken boşluğun yanına kıvrıldım. Ateşin ışığı, dış duvarları oluşturan çam tahtalarının arasındaki ince çatlaklardan içeri sızıyordu. Yetişkinlerin alçak sesle konuşmaları kulağıma geliyordu, ama ne söylediklerini anlayamıyordum. Gözlerimi o kadar sıkı kapattım ki, yıldızlar belirdi. Yavaşça solmaya başladıklarında, göz kapaklarımın arkasına Ruthie'nin yüzünü çizdim.

Ruthie kaybolduktan iki gün sonra Bay Ellis uğradı. O güne kadar etrafta görünmemişti, ama bizim de bunu fark edecek vaktimiz olmamıştı. Ruthie'yi biliyordu. Route 9 boyunca uzanan bütün kamplar artık öğrenmişti. Ama üst üste üçüncü gün de boş yabanmersini kasalarıyla karşılaşınca, kamyonetini durdurdu, içinden çıkıp hâlâ onun adını haykıran arama ekibini duymamış gibi babama el etti.

"Bu benim sorunum değil, Lewis. Bu benim meselem değil" dedi Bay Ellis. "Benim problemim ne biliyor musun? Şu yaban mersinlerinin toplanmıyor olması." Boş duran tarlaları işaret etti. "Eğer işe geri dönmezsen, buradaki tarlalarda çalışmaya dünden razı olacak bir sürü başka Kızılderili var."

Adam konuşurken tükürükleri babamın yüzüne geliyordu. Bir an için herkes donup kaldı, babamın onu yere sereceğini düşündüler. Ama yapmadı. Babamın artık savaşacak gücü kalmamış gibiydi.

"Aynen böyle, işe devam" diye bağırdı Bay Ellis, kamyonetinin sürücü koltuğuna tırmanırken. "Kızınız için üzgünüm" dedi, anneme doğru camdan seslenerek, sonra tozu dumana katarak uzaklaştı.

Ruthie'yi iki gün daha aradık, dönüşümlü olarak tarlalarda yabanmersini topladık. Bay Ellis her sabah saat on buçukta oradan geçiyordu, bu yüzden o saatlerde tarlada çalışan daha çok insan oluyordu. Başını sallayıp yoluna devam ederdi. Ama güneş doğduğu andan, ağaçların ardında kaybolup umudu da yanında götürdüğü ana kadar Ruthie'yi aramaya devam ettik. Güneş batmadan hemen önce, yabanmersini kasalarını otlar ve ince dallarla dolduracak kadar vakit ayırıyorduk. Ruthie'nin adını o kadar çok haykırdık ki, artık ağaçlar bile ezberlemişti. Route 9 boyunca gidip geldik, tarlaları, gölü taradık ama ondan tek bir iz bile bulamadık. Yabanmersini tarlalarının arkasında uzanan ince ormanlarda yoktu. Yakınlardaki altı yedi evin dış kulübelerinde ya da paslanmış, terk edilmiş buzdolaplarının içinde de yoktu.

Ruthie'nin kayboluşunun dördüncü gününden itibaren annemin tavırları kestirilemez hale geldi. Sandalyeden sadece tuvalete gitmek ya da Ruthie'nin kayasında oturmak için kalkıyordu. Bir gün, Mae onu kayanın yanında oturmuş, hıçkıra hıçkıra ağlarken buldu. Çünkü toprağın üzerinde Ruthie'nin küçük ayak izini gördüğünü düşünüyordu. Mae her açıdan inceledi, ama orada hiçbir ayak izi yoktu. Annemi oradan kalkmaya ikna edemedi, ta ki hava bulutlanıp yağmur, görünmez ayak izini yolun kenarındaki su birikintisine doğru sürükleyene kadar. Mae, annemi kolunun altına alarak kulübeye doğru yürütürken, annem, bizim bilmediğimiz, yalnız kendisinin ve babamın bildiği eski bir dilde Tanrı'ya lanetler yağdırıyordu.

Babam, annemi ve Mae'yi Nova Scotia'ya götürmesi için işçilerden birine para verdi. Annem gitmeden önce saatlerce feryat figan ağladı. Onu öyle görmek dehşet vericiydi. Annem

hiç ağlamazdı. Annemin binmiş olduğu eski ve hurda 1952 model Crosley pikabın çamurlu yolda ağır ağır ilerleyişini izledik. Araba, kurumuş çamur çukurlarının üzerinden geçtikçe pasları dökülüyordu. Babamın kurumuş ve çatlamış eli omzumdaydı, ben ise el salladım.

Annem gittikten sonra, kamptaki diğer kadınlar birbirine sokulup fısıldaşarak konuşmaya başladılar. Başlarını sallıyor, bir kadının başına gelebilecek en kötü şeylerden birinin bu olduğundan bahsediyorlardı.

"Bir çocuğunu kaybetmek büyük acıdır" dedi yaşlı bir kadın. "Ben üç çocuğumu daha doğmadan, birini de kırk yıl önce ateşli hastalıktan kaybettim. Bir kadının asla atlatamayacağı bir şeydir bu." Başını sallayıp dikişine döndü, ateşin ışığından olabildiğince faydalanmaya çalışıyordu.

"Üstelik Ruthie gibi sessiz ve tatlı bir çocuğu kaybetmek..."

"Umarım bu, ona çok fazla zarar vermez. Sonuçta geride ona muhtaç dört çocuğu daha var."

Ben oturup onları dinlerken, keşke kaybolan ben olsaydım, diye düşündüm. Annem o zaman daha iyi olurdu. Sonuçta üç oğlu, ama sadece iki kızı vardı. Ben en küçük oğuldum, gözden çıkarılabilirdim. En azından o gece, ateşin ışığı yere hüzünlü gölgeler düşürürken kendi kendime böyle söyledim. Basit bir matematik meselesiydi.

Tam altı hafta boyunca Ruthie'yi aradık. Yabanmersini tarlalarının tamamen toplanmasından, patatesleri topraktan çıkarana kadar. Kampı topladık, pikap sahiplerini kamyonetin arkasına alarak yola çıktık. Kimse Ruthie'den bahsetmedi, ama onu en son gördüğüm küçük taşın yanından geçerken, elinde sandviçiyle gözümün önüne geldi. O an, Ruthie'yi orada, geride bıraktığımızı anladım.

İKİ

NORMA

Çocukken, takriben dört ya da beş yaşlarımdayken, bir tanesi ışıklarla dolu diğeri ise kapkaranlık iki rüya görürdüm. Ancak ellili yaşlarıma geldiğimde ve annem aklını yitirmeye başladığında fark ettim ki aslında ikisi de aynı, tek bir rüyaydı. İlkinde, bir arabanın arka koltuğundaydım, yolun iki yanını saran ağaçların arasından güneş ışıkları süzülüyordu. Işık araba camına yansıyınca gözlerimi kısıyordum. Yüzümü güneşe dönüyordum, sıcak ve güzeldi. Normalde, kene bulaşmasın diye arkadan sıkı bir şekilde örülmüş olan saçım, burnumu gıdıklıyordu. Küçücük ellerim ve tırnaklarımın altına işlemiş kirle, saçımı sürekli geri itmeye çalışıyordum. Nedenini bilmiyorum ama ayakkabılarımdan biri ayağımdaydı, diğeri ise önümde, arabanın zemininde duruyordu. Araba hızla ilerliyordu. İçi de sabun ve yeni deri kokuyordu. Klima yoktu, bu yüzden incecik kahverengi bacaklarım koltuğa yapışıyordu. Üst bacaklarımın, deri koltukla temas ettiği noktalarda, küçük oval ıslak ter lekeleri oluşuyordu. Eskimiş elbisemi kaldırıp altına sıkıştırmaya çalıştım. Annem, başkasının araba koltuğunun üzerinde terlememe kızardı. Güneşe çok uzun süre bakmaktan gözlerimde oluşmuş yıldızları kırpıştırarak uzaklaştırmaya

çalışırken, ön koltuktan bana seslendi. Döndüm, annem olmayan ama annemin yüzünü taşıyan bir kadının yüzünü gördüm. Ve sonra uyandım.

Karanlık rüyamdaysa, ayın etrafındaki mavi hale hariç gök zifiri karanlıktı. Daha sonraları bunun ışığın kırılması olduğunu öğrendim. Ay parlaktı ve hale o kadar maviydi ki gözlerim tek bir yıldıza bile odaklanamıyordu. Çevresindeki her şey ışıktan dolayı yok olup gidiyordu. Gökyüzünde birkaç ince bulut vardı ama yağmur yağmayacağını biliyordum. Bunu nasıl bildiğimi bilmiyorum ama biliyordum. "Bunlar yağmur bulutları değil" dedi tanıdık bir ses. Ayaklarımın bastığı yerin çok uzağında olmayan bir yerde ateş yanıyordu. Çimenler gece vakti serin ve nemliydi. Ay ışığı ürpermeme sebep olurken, ayaklarım ıslak ve soğuktu. İnsanlar ateşin etrafına toplanmıştı ve bir kadın bana döndü, başını salladı, sonra tekrar alevlere bakarak kendini gölgeler içinde bıraktı. İşemem gerekiyordu.

Çizgili baykuşlarının birbirlerine seslenişini ve uzaklarda bir çakalın ulumasını duyabiliyordum ama bunlar beni korkutmuyordu. Oysa şimdi, Mark'la evlendiğimizde kiraladığımız kır evinde yalnız kaldığımda çakalların ulumaları beni korkutuyor. Bütün cesaretimi toplayıp arabaya atlamak ve Boston'a geri dönmemek için kendimi zor tutuyorum. Bazen gitmememi sağlayan tek şey, arabaya doğru çılgınca koşarken bir çakalın beni yakalayabileceği düşüncesi oluyor. Yaş ilerledikçe, türlü türlü korkular oluşuyor insanda. Ama o çocukluk rüyasında, gece yaratıkları beni korkutmuyordu.

Rüyamda, orada durmuş, gecenin içine karışıyordum. Bir kahkaha duydum ve bunun kardeşime ait olduğunu biliyordum, ki bu garipti çünkü ben tek çocuktum. Ürperdim ve ateşin yanındaki kadın yeniden döndü. Beni arıyordu, elini sallayarak beni insanların oluşturduğu çembere çağırıyordu. Neden

hep karanlıkta kaldığını merak ediyordum. Onun kokusunu, sesinin tonunu bile biliyordum. Fırtınalı bir gecede beni teselli eden ellerini hissedebiliyordum; yıllarca annelik yapmaktan aşınmış ellerini. Ama yüzü benim için hep gizemdi ve birkaç hafta öncesine kadar da öyle kaldı. O her zaman bir siluetti; gözlerinde hiçbir renk, dudaklarında pembelik, zamanın izini taşıyan kaz ayakları yoktu. O yalnızca geceleri var oluyordu. Her uyandığımda, karanlığa bürünmüş o kadın için yas tutuyordum ve ona seslenmeye çalışıyordum. Onu tanıyordum ama adını söylemeye her çalıştığımda dilim dolanıyor, zihnim unutuyordu. Boğazımdaki titreşimi hissediyordum ama sesim çıkmıyordu. Öyle büyük bir hüzün kaplıyordu ki içimi, gözlerimi açamadan gözyaşlarım akmaya başlıyordu.

Bazen bu hüzün kendini korku olarak gösteriyordu. Bütün detayları hatırlamıyorum ama evimin benim evim olmadığını anladığımı hatırlıyorum. Sadece düşündüğümü değil, gerçekten anladığımı. Hiçbir şey yerli yerinde değildi. Kimse olması gerektiği kişi değildi.

"Taşındık tatlım. Sen eski evimizi hatırlıyorsun, hepsi bu." Her zaman söylediklerim için beni aptalmışım gibi hissettirmenin yolunu bulurdu. Küçükken aptal gibi, büyüdükçe de suçlu.

Ve kadın hakkında her konuşmak istediğimde, yüzünü, hatlarını, saçının dokusunu hatırlamaya başladığımda, hep mantıklı bir açıklama olurdu.

"June Teyze'nin ameliyatından sonrası ona bakmaya gitmiştim birkaç hafta, hatırlıyor musun?" Bana asla detayları verilmeyen bir ameliyat. İlerleyen yıllarda öğrendiğim üzere tamamen uydurma olan bir ameliyat.

"Kafan karıştı senin. Sen, seninle kalmaya gelen babanın kuzeninden bahsediyorsun, onu hatırlıyorsun aslında."

Sanırım hep bir şeylerin yanlış olduğunu, olması gereken yerde ve olması gerektiği gibi olmadığını biliyordum. Gençken

bunun ben olduğumu anladım. Ama sonra bunun neden olduğunu unuttum. Ve rüyalar devam etti.

Babamla rüyalarım hakkında konuşmaya çalıştım ve onun da her zaman makul bir açıklaması olmasına rağmen, bu rüyayı bir kenara koyamadım. Onu bir türlü rafa kaldırıp, unutamıyordum.

"Norma, tatlım" dedi iç çekerek. "Muhtemelen yaz aylarında kilisemize gelen ziyaretçilerden biri bahsettiğin. Sadece sana nazik davranmış birisi." Bu konuda konuşurken tırnak etlerini yerdi, baş parmağının tırnağıyla buluştuğu nokta paramparça olurdu. Bazen kanı durdurmak için başparmağını ağzına götürürdü. Rüyalarım hakkında konuştuğumuzda, sonraki bir hafta boyunca başparmaklarında bandaj olurdu.

"Rüyaların genellikle bir anlamı yoktur, Norma. Bir keresinde rüyamda denizatıydım. Bu, gerçekten öyle olduğum anlamına gelmez." Babam, ateşin yanında duran kadını tarif etmeye başladığımda böyle söylemişti.

"Ama o çok gerçek" dedim ona. Uyanır uyanmaz her şey bana o kadar net gelirdi ki. Kamp ateşinin ve pişen patateslerin kokusunu alabilirdim. Kokular azalmaya başladıkça, her nefesimde yas tutardım. Ve sonra ağlardım, sadece gözlerimden değil, böğrümden, göğsümden, içimin en derinlerinden.

Yüksek sesle ağlamaya başladığımda, annem odama koşardı. Önce küçük Nuh'un Gemisi temalı, fillerin ve ördeklerin eşleriyle üstünde dizli olduğu seramikten lambayı açardı. O küçük İncil temalı lambanın ipini çekerek çıkardığı tık sesi, rüyam dışında ilk gerçek hatıramdı. Lamba, peluş hayvanlarla ve pembe tonlarında, dantel fırfırlı bir el yapımı yorganla kaplı küçük yatağın üzerine ışık yayardı. Bugün bile, sadece bir lambanın yaydığı ışık beni o odaya, toz pembe çarşaflara sinmiş ter ve idrar kokusuna geri götürebilir. O lamba hâlâ bir yerlerde, depoda ya da belki yazlıkta duruyor. Ama o yorgan çoktan tarihe karıştı.

"Sadece bir rüyaydı, tatlı kızım, sadece bir rüya. Annen burada artık, sakin ol Norma, bu sadece bir rüya. Sadece bir rüya. Aptalca bir rüya, hepsi bu. Sadece bir rüya." Sesi geceleri gündüze kıyasla daha yumuşaktı. Beni sımsıkı sarar, ileri geri sallarken pazar ilahileri mırıldanırdı. Holdeki saat küçük tahta kuş üç kez ötene kadar tıklardı ve annem beni sallamaya devam ederdi. Gözyaşlarım kuruyana kadar, gölgeler duvar boyunca süzülüp sabahın griliğinde kaybolana kadar beni bırakmazdı. Bazen ağlamam hemen durmazsa, koridorun sonundaki dolaptan yedek yastıkları çıkarır ve yere küçük bir yatak yapardı. Birkaç kez de biraz vanilya eklediği ısıtılmış sütü mavi çiçeklerle süslenmiş normalde gündüzleri dokunmama izin verilmeyen bir çay fincanında içmeme izin vermişti. Sütün ağızda bıraktığı yoğun tatla tekrar uykuya dalardım, o da yanı başımda kıvrılırdı. Kolunun üzerime düşmesi, elini elimde tutması ve uykuya dalana kadar bırakmaması hoşuma giderdi. Sabah uyandığımda gitmiş, babamla paylaştığı yatağa dönmüş olurdu. Ama yastığın üzerinde kokusu kalırdı. Erken çocukluğum kokularla tanımlanmıştı. Geceleri kamp ateşi ve haşlanmış patates, sabahları ise beyaz sabun ve annemin fark ettiğimi düşünmediği viski kokusu.

"Belki birine götürmeliyiz? Bir rahibe belki?" Annem fısıltıyla konuştu, dudakları neredeyse hiç hareket etmiyordu. Sanki ağzında bir bakla var ve yüksek sesle konuşursa ıslanacakmış gibi korkuyordu. Bu kez karanlık rüya inanılmaz derecede canlıydı. Karanlık daha koyu, ay daha parlaktı ama sesler daha uzaktaydı. Bu beni korkuttu. Annemin göz altındaki koyu halkalardan ve temiz tencereleri bile inatla ovuşundan onu da korkuttuğunu anlayabiliyordum. Dinleyip dinlemediğimi anlamak için tezgâhın arkasından beni izliyordu.

Rüyalarımın ertesi günlerinde yalnız kalmama izin verilmezdi. Bu yüzden oturma odasında yere oturur, başımı eğip

onları dinlemeye çalışırdım. Onları en iyi görebildiğim yere otururdum. Annem beni fark ettiği anda daha kısık sesle konuşmaya başlardı. Önümde bir yığın çocuk kitabı ve oyuncak bebek vardı. Dokuz yaşındaydım. Bebek için fazla büyüktüm ama annem onu yanımda tuttuğumda daha iyi hissediyordu. Beni izlediğini hissettiğimde, bebeği kucaklar, giydirir, soyundurur ve besliyormuş gibi yapardım. Sarı naylon saçlarını tarar, örer ve küçük plastik kulağına annelerin çocuklarına fısıldayacağı şeyleri fısıldardım. Annem bakmadığında ise bir kenara koyar, kitap veya bulmaca gibi daha ilgi çekici şeyler ararardım. Bebek yanımda olmadığında, annem onu bulur, yanıma koyar ve kucağıma alana kadar izlerdi.

"O bir çocuk, Lenore. Kötü rüyalar görüyor. Geçecek. Bir rahibe ihtiyacımız yok. Büyüyecek ve unutacak, söz veriyorum." Babam kahvesinden bir yudum aldı ve gazetesine döndü. Bir cumartesi sabahıydı, mahkemeye gidiyormuş gibi giyinmişti. Saçları geriye yapıştırmış, bıyığını taramış, aniden bir yere gitme ihtimalimize karşı beyaz gömlek ve kravat bile takmıştı. Yazın çimleri biçerken ve kışın kar kürerken kravatını çıkarırdı. Annem, insanların yargıçlar temiz ve düzenli olduğu sürece doğru kararı vereceklerine inandığını söylerdi. Temizlik, tertip annemin çoğu soruna bulduğu çözümdü.

"Bu rüyalardan fazlası. Bunu biliyorsun. Bilmiyormuş gibi yapma."

Babam, oturma odasıyla mutfağı ayıran kapıdan bana göz ucuyla baktı. Hızla uzaklaştım, onların benim hakkımda konuştuğunu görmemiş veya duymamış gibi yaptım. O gazetesine döndü, annem ise evde bile sürekli giydiği yüksek topuklularının izin verdiği maksimum hızda odadan çıktı ve kendine yapacak gereksiz bir iş buldu.

Yıllar sonra, rüyalar belirsiz bir anıya dönüşünce, annem yeni bir teori geliştirdi. Hastalık beynini yiyip, onun sonu olana

kadar da savundu. Rüyaların yatmadan önce fazla şeker tüketmemden kaynaklandığını söylerdi. Ama bu garipti, çünkü annem dişlerim için endişelendiğinden evimizde şeker karneyle dağıtılır noktaya gelmişti. Ona babamın yaptığı gibi yandan bir bakış atardım. Arkasını dönüp mutfak tezgahında, zaten katlı halde duran havlularını yeniden katlar ya da zaten dolu olan tuzluğu doldururdu. Ama sonunda rüyalar hakkında konuşmayı bıraktım. Mecburdum. Onları görmeye devam ediyordum, sadece anlatmayı bırakmıştım. Yani en azından anneme. En son rüyamdaki arabayı ya da anneyi anlattığımda, koca cam bir bardağı tezgâha öyle bir vurmuştu ki, bardak üçe ayrılmış parçalardan biri baş parmakla avucun birleştiği yumuşak dokuyu kesmişti. Beş dikiş. İşte o son olmuştu. O suçluluk duygusu omuzlarımda kocaman bir yüktü ve ne zaman suçluluk hissi azalır gibi olsa, hissetmiş gibi elini uzatıp bana yarayı gösterirdi.

Eğer annemin olağanüstü iyi yaptığı bir şey varsa, o da suçlu hissettirmekti. Suçluluk ve beraberinde gelen temizlik. Ben rüya görürdüm, o ise temizlerdi ve o temizledikçe vücudum ağırlaşırdı. Babam işte, ben okuldayken o kendini ev işlerine verirdi; bir önceki ve ondan önceki gün de yaptığı aynı ev işlerine. "Ya biri habersiz uğrarsa" derdi. Ama annemin kız kardeşi, June Teyzem dışında birinin ziyarete geldiğini hatırlamıyorum. Yine de tozun yerleşmeye fırsatı olmadan, tozu bezlerine ya da elektrik süpürgesine hapsederdi. Kilisenin Hanımlar Yardım Derneği bağış istemeye nadiren uğradığında, annem onları kapıda karşılar, onlar içeri bakmak için boyunları uzamışken, elinde ya cüzdanı ya da kilisenin kermesi için bir tepsi dolusu kek olurdu. Kadınlar kapı eşiğinden bir adım öteye geçemezdi. Denerlerdi ama hiçbiri başaramazdı. Yıllar sonra, insanların evimiz hakkında anlattıkları hikâyeleri öğrendim: Babamdan uzun gazete yığınları ve bodrum katında mumyalanmış ölü bir akraba. Gerçi bu sonuncusunu, sanırım, ilkokulda Randall

adında, kimsenin sevmediği ve kötü kokan, çilli bir çocuktan duymuştum. Ancak yedinci sınıfa geldiğimde öğrendim ki annem, Maple Caddesi'ndeki hâkimin garip karısı unvanıyla küçük kasabamız çapında meşhurdu. Ve ben, malum ilişki nedeniyle, doğal olarak garip evlat oluyordum.

"Hep tetikte sadece, hepsi bu" diye açıklamıştı June Teyze. "Her şeyin ve herkesin nerede olduğunu bilmek istiyor. Bu, zihnini sakin tutuyor." June Teyze, annemi anlayabilen tek kişiydi ve benim de annemi anlayabilmem için elinden gelen her şeyi yapıyordu.

Bir gün "O hep böyle değildi, tatlım. O çocukken onu istesen de susturamazdın. Sana yemin ederim, sesi Timbuktu'dan duyulurdu. Ve mutluydu, hem de ne mutlu! Bir domuz çamurda ne kadar mutluysa o kadar" dedi June Teyze, sonra yüzü bir anda ciddileşti. "O ölü bebeklerden sonra oldu bu sessizlik, bu tuhaflık. Kadın için zor bir şey. Sonra bir bebeği daha oldu, tamamen oluşmuş bir bebek, ama nefes almıyordu. Bir kızdı, biliyor musun?" Bir an durup nefes aldı. "Ama sonra sen geldin ve bu biraz olsun yardımcı oldu. Sadece seni kaybetmekten korkuyor. Hepsi bu. Ne eksik ne fazla. Bu kadar büyük bir sevginin bir değeri olmalı."

Başımla onayladım ve June Teyze'nin Boston'a dönmek için trene binmeden önce bana aldığı dondurmayı yalamaya devam ettim. Altta çikolata, ortada çilek, en üstte vanilya: pürüzsüz ve soğuk. Babam arabada bekliyordu, annemin ise tuvalete gitmesi gerekmişti, bu yüzden tren istasyonunda sadece June Teyze ve ben vardık.

"Şunu sakın unutma. Ne yapıyorsa, sevdiği için yapıyor. Belki yanlış bir şekilde, ama ağzına kadar sevgiyle dolu. Bunu unutma, tatlım." Bana söz verdirdi.

Kimsenin dünyayı anlamaya başladığı zamanı hatırladığını sanmam. İlk kez birine empati duyduğum anı ya da ilk kez bir

yetişkini normal mi, tuhaf mı, dost canlısı mı, yoksa tehlikeli mi diye sınıflandırdığım anı hatırlamıyorum. İlk kez bir filmde, bir başkası adına kalbim kırılarak ağladığım zamanı ya da ilk kez başkasının yaptığı bir gaf yüzünden utançtan kızardığım anı da hatırlamıyorum. Ama farkı ilk kez anladığım günü hatırlıyorum. Bunu derken ev yapımı çikolatalı kurabiyeyle hazır olan arasındaki farktan bahsetmiyorum. Gerçek bir farktan söz ediyorum.

Dokuz yaşında olmalıyım, çünkü Alice'le konuşmaya başladığımda dokuz yaşındaydım ve bu iki olayın birbirine yakın zamanlarda olduğunu hatırlıyorum. Her neyse, dokuz yaşımdayken denize gittik. Sahil, annemin dünyada huzurlu göründüğü tek yerdi. Yemin ederim, orada cildi gevşerdi, sırt kasları biraz olsun rahatlar, dudaklarının kenarları aşağıya kıvrılmaktansa yukarı kalkardı. Deniz kenarındayken, June Teyze'nin çok iyi tanıdığı o kadının sadece birazını görebiliyordum. O fotoğraf olmasa, hafızamın bana bir oyun oynadığını düşünebilirdim, çünkü hafızamız bazen bize yalanlar söyler. Siyah beyaz bir fotoğraf: annemin üzerinde mayosu var, bir dalganın üzerinden zıplıyor, elleri güneşe uzanmış, saçları darmadağınık, ışığın altında, aynı bir hale gibi etrafını sarıyor. Babam öldüğünde, o fotoğrafı komodininden çaldım.

O gün, kumsalda yürüyerek kırık deniz kabukları topladık. Kulağına dayadığında denizin sesini duyabileceğin türden bir kabuk bulamadığım için hayal kırıklığına uğramıştım.

Babam, bu yüzden surat astığımı görünce beni azarladı. "Norma, aptallık etme. Okyanus birkaç adım ötedeyken bir kabuğa ihtiyacın yok" dedi.

Homurdanarak, annemin bana alışveriş merkezinden aldığı beyaz saplı küçük mavi kovamla kumdan kale yapmaya koyuldum. O mavi kovayı çok seviyordum. Onu park girişinde unuttuğumda babam yanlışlıkla arabayla üzerinden geçip paramparça etmişti. Çok ağlamıştım. Ama o gün, sahilde, hâlâ yeni

plastik parlaklığını koruyordu. Biçimsiz kum yığınımdan başımı kaldırıp, güneşte yanıp kızarmış beyaz bedenlerin önümden geçişini izledim. Bazıları durup kalemi hayranlıkla izledi, ama aslında hiçbir şekilde bir kaleye benzemiyordu. Bazıları ise tamamen görmezden geldi. Annem, yüzünü göğe çevirmiş güneşin altında oturuyordu, babam ise sürekli devrilen şemsiyesinin altında bira içip kitap okuyordu. Kendi elime baktım, güneşin koyulaştırdığı cildim, minik kum taneleri ve daha koyu renkli çillerle kaplıydı. Cildim pürüzsüzdü ve tırnaklarım, annemin dün mükemmel uzunlukta ve şekilde olması için törpülemesinden dolayı küçük hilaller şeklindeydi.

"Neden bu kadar koyu tenliyim?" Annemin ayaklarının dibinde duruyordum, kolunu gözlerinin üstüne atmıştı. "Siz çok beyazsınız ama ben çok koyuyum."

Annem doğrulup babama tedirgin bir bakış attı. Babam, okuduğu kitabı kaldığı yerden açık bırakarak dizinin üstüne koydu. "Büyük büyükbaban İtalyan'dı" dedi, sorgulamaya yer bırakmayan bir kesinlikle. "Cilt tonunu ondan almışsın, güneşte ortaya çıkıyor."

Ona inanmamak için hiçbir sebebim yoktu. Kumdan yığınıma geri döndüm. "Eve dönünce resmini görebilir miyim?"

"Hayır, hepsi yangında yandı."

Benim hatırlayamayacağım kadar küçükken gerçekleşmiş o yangın, beş yaşımdan önceki tüm fotoğraflarımın yanı sıra, ailemde bana benzeyen tek kişinin fotoğrafını da yok etmişti. Yangına lanet ederek kumdan kaleme geri döndüm.

Birkaç hafta sonra, okul başlayınca, arka bahçede oynuyordum. Henüz böcekler ısırmaya başlamamıştı, yani öğleden sonra olmalıydı. Güneş ensemi yakıyordu. Üzerimde dışarıda giydiğim kıyafetler vardı, yani bir şekilde lekelediğim ya da içlerinde büyüdüğüm için eskimiş kıyafetler. Kol manşetleri neredeyse dirseklerime ulaşıyordu. Aynı zamanda göğüsten ve

karından da sıkıyordu. Bahçedeki, koyu ve serin toprağı eşeleyerek büyük ölü bir Ağustos böceğini gömmeye hazırlanıyordum. Kanatları, ölü olmasına rağmen güneşte sert ve parlaktı. Böceğin, verandadaki ışığımızın cazibesine kapılıp cama çarparak ölmesine üzülmüştüm. Mutfaktan aldığım büyük gümüş bir kaşıkla küçük bir çukur kazıyordum, tam bir solucanı deliğinden çekip çıkarmaya çalıştığım sırada telefon çaldı. Annem kitabını bir kenara koydu, içeri baktı, sonra bana göz attı ve tekrar içeri baktı. Telefon üçüncü kez çaldığında nihayet kalkıp içeri girdi, beni kaşık ve ölü böcekle baş başa bıraktı. Çok geçmemişti ki ön taraftan gelen çocuk bağrışmalarını duydum. Akşamları diğer çocuklar gibi bisiklet sürmeme asla izin verilmezdi. Babamın sıkı gözetimi altında yalnızca garaj girişinde, aşağı yukarı olacak şekilde bisiklet sürebiliyordum ama birkaç sokak ötede, otlarla kaplanmış sahada beyzbol oynamama kati suretle izin yoktu. "Kesinlikle hayır. Serseriler ve böcekler. Ve çocuklarının başına ne geldiğini umursamayan ebeveynler" demişti babam, ondan gitmek için izin almaya çalıştığımda. Ön ve arka bahçede tutsaktım, e tabii bazen babam gözetiminde bisiklet sürebildiğim zamanlar hariç. Ama o gün, o seslerde beni dışarı çeken bir şey vardı. Çimlerin kenarına geldiğimde, okuldan tanıdığım birkaç çocuk bisikletleriyle yanımdan geçti. Birkaçı el sallayıp ismimi seslendi. Karşılık verdim ama tam onlar köşedeki ağaç kümesinin arkasında kaybolmak üzereyken, öyle bir kuvvetle geriye çekildim ki kolumun yerinden çıkacağından emindim. Sendeledim ama düşmedim. Annem beni kapıya giden merdivenlerinden yukarı çekip içeri soktu. Perdeler, her zaman olduğu gibi kapalıydı ve gözlerimi karanlığa alıştırmak için kırpıştırmak zorunda kaldım.

"Sakın, duyuyor musun? Bir daha sakın bunu bana yapma!" dedi yüzü kan ter içinde kalmış, nefes almaya zorlanırken annem. "Biri seni kaçırabilirdi. Anlıyor musun? Anlıyor musun

ha?" Başımla onayladım. "Ya biri seni bahçeden sırtlayıp götürseydi? Yaşadığımız onca şeyden sonra, ben ne yapardım?" Parmakları, üst kolumun yumuşak etini sıkıyordu. Hareket etmemeye çalışıyordum, ama canım yanıyordu. Ertesi gün, her biri bir kiraz şeklinde beş morluk buldum.

"Özür dilerim, anne. Kasten yapmadım, yemin ederim" diye fısıldadım, June Teyze'yle yaptığımız anlaşmaya istinaden.

Beni azarlamaya ara verip dantel perdeleri araladı ve boş sokağa baktı. Beni ön bahçeden kapıp götürecek kimsenin olmadığına kanaat getirdikten sonra yanıma oturdu, kollarını başımın etrafına sardı ve beni ileri geri sallamaya başladı, tıpkı kâbus gördüğümde yaptığı gibi. Kollarım kas katı bir şekilde onun sarılışına karşılık verdim ve o beni daha da sıkı kendine çekerken, pencereden dışarı baktım. Şimdi daha yumuşak bir sesle konuşuyordu, öfkesi sıktığı dişlerinin arasından filtrelenerek havaya yayılıyordu.

"Seni incitmek istemedim. İsteyerek olmadı. Özür dilerim, Norma, tatlım. Çok özür dilerim annecim."

O gece, ebeveynlerim mutfaktaki küçük masada oturmuş, benden saklamaktan vazgeçtikleri bir şişe viskiyi paylaşıyorlardı. Konuşmaları o kadar gergin ve sesleri o kadar kısıktı ki, antredeki yerimden dinlemeye çalışmayı bırakıp yatağa gittim. Yıllar boyu ön bahçeye tekrar adım atmadım ve zavallı Ağustos böceğini de asla gömemedim. Belki de komşuların uyuz kedisi Orangie onu alıp götürmüştü.

Birkaç hafta sonra, odamda çarpım tablosunu ezberliyor olmam gereken bir sırada, onların benim hakkımda konuştuğunu duydum. Annem, yeni keşfettiği ve zarafet ile asaletin zirvesi olduğuna inandığı bir kokteyl olan nane likörlü Julep içiyordu. June Teyze ise bu içkiyi hem ırkçı hem de gösteriş meraklısı olarak nitelendiriyordu. June Teyze Kaliforniya şarabı içerdi. Bana, günün birinde Batı Kıyısı'ndaki şarap üreticilerinin işi doğru

yapacaklarına inandığını söylemişti. O ve annem çok tartışır, ama neredeyse bir o kadar da sarılırlardı. Aralarındaki ilişki kafa karıştırıcı olduğu kadar huzur vericiydi de.

Annem, June Teyze'nin benim terapiste gitmem gerektiğine dair olan önermesini reddediyordu. "O iş hippilere göre" diyordu ve babam da annemin bu düşüncesi aksine bir şey söylemiyordu. Yalnızca June Teyze benim için uğraşıyordu.

Annem, "Ama June..." dedi.

"Bu sefer 'ama June' yok." June Teyze bir yudum şarabından alırken, annem ondan kaçınır gibi yana döndü.

"Ama June, ya onun hatıralarını deşerlerse, geçmişi gün yüzüne çıkarırlarsa?" dedi annem kısık bir sesle konuşarak. Oturma odasına açılan kapıya doğru baktı. O ve June Teyze, yemek masasında oturuyorlardı. Benim aslında o sırada *Romper Room* izlemem gerekiyordu ama aynanın içinden kimi görebildiğini anlatan kadının umurumda olduğu söylenemezdi. Evde benim hakkımda bir konuşma döndüğünü fark ettiğimde, ya perdelerin arkasına saklanır ya da kapıların ardında gizlenerek dinlerdim.

"Alice diyor ki çocuklar beş altı yaşından önce gerçek anılar oluşturmaya başlamaz. Ona sadece rüyalar gördüğünü söylemeye devam edebilirsin." June Teyze kadehinden büyük bir yudum aldı, yoğun kristalli bardağı bulanık ve mat görünüyordu.

"O dokuz yaşında, June."

"Olay olduğunda dört, belki beş yaşındaydı. Tam olarak asla bilemeyeceğiz. Bize dört dedi ama çocuklar yanılabilir. Hatıralar tam anlamıyla şekillenmez. Sen beni dinle." June Teyze kadehine uzanırken, annem doldurdu. Onların bütün somut anılarımı elimden alan yangından bahsettiklerini düşünmüştüm. O gün, evde pişen haşlama etin kokusunu hatırlıyorum. Eylülün başlarıydı ve biz hiç bu zamanlarda haşlama yapmazdık. O yemeği ancak rüzgârın uluduğu ve karın yağdığı

soğuk günlerde pişirirdik. Televizyondan çocuk kahkahalarının geldiğini ve annemin başıyla bu durumu onayladığını hatırlıyorum.

"Bırak Alice bir onunla konuşsun. Belki senin de için rahatlar."

Annem başını iki yana salladı ve yanlışlıkla ağzına aldığı nanenin tadını bastırmaya çalışarak ağzını büzüştürdü. "Sanmıyorum. Aman Tanrım June, bazen hiç aklın olup olmadığını merak ediyorum. Onun gibi biri mi? Gerçekten?"

"Onun gibi biri mi derken?"

"Ne demek istediğimi biliyorsun."

June Teyze bezmiş gibi görünüyordu ama devam etti. "Bir an olsun kendin olmaktan vazgeç ve Norma'yı düşün."

"Düşündüğüm tek şey o."

"O zaman bırak Alice'le bir görüşsün."

Birkaç hafta sonra, Alice'le ilk kez konuştum. Onu daha önce de görmüştüm ama hiç evinde bulunmamıştım ve o günkü gibi bir konuşma yapmamıştım. Alice, o güne kadar benim için June Teyze'nin bana nazik ve tatlı davranan bir arkadaşından fazlası değildi. Ama o gün, Alice'e bayıldığıma karar verdim. Bana, her an paramparça olabilecek bir porselen bebekmişim gözüyle bakmak yerine benimle bir bireymişim gibi konuşan ilk yetişkindi. Ve her zaman nane kokardı. Bugün bile o yuvarlak, pembe, naneli şekerlerden birinin kokusunu aldığımda onun yüzünü görürüm.

"Merhaba, Norma." Dizlerinin üzerine çökerek yüzünü tam benim hizama getirdi. "June Teyze'nden duyduğuma göre kabuslar görüyormuşsun." Başını June Teyze'ye doğru kaldırıp gülümsedi. "İçeri girip benimle bu konu hakkında konuşmak ister misin?"

Başımla onayladım. Doğrulup elimi tuttu, beni daha önce hiç görmediğim tarzda olan bir oturma odasına götürdü.

Kahverengi taşlardan duvarları olan bir evde yaşıyordu, tüm duvarları boydan boya pencereydi ve en güzeli tarafı da ardına kadar açık perdelerin ardından bahçelerin o güzel manzaralarının görünmesiydi. Her yer yemyeşildi ve ağaçların arasından göğün mavisi parlıyordu. Annem ve June Teyze mutfağa çay içmeye gittiler.

Alice bana bir çikolata ikram etti, ama çikolata bitterdi, tatlı değildi. Yüzümü ekşittim ama yine de yuttum. Annem, kibar olmadığımı öğrenirse çok kızardı.

"Kendini rahat hisset, Norma." Kanepeye doğru işaret etti. Bir oyuncak bebek, kol dayanağına yaslanmış duruyordu. "Anneciğin bana bebekleri çok sevdiğini söyledi."

Bebeği aldım ve bir kenara koydum. "Aslında pek değil. Artık büyüdüm."

"Anlıyorum. O halde bunu kaldıracağım."

"Ve ona 'anne' derim."

"Anne mi?"

"Evet. Annem, 'Anneciğim' kelimesini yavan buluyor."

"Bu, sana göre büyük bir..." Sözünü yarıda bırakıp karşımdaki pek de rahat görünmeyen sandalyeye oturdu.

Ben de kanepeye oturdum.

"Yani, rüyalar görüyorsun."

"Evet."

Bekledi, ben de bekledim.

"Bunları bana anlatmak ister misin?"

"Ruthie'ye anlatıyorum ama onlar sadece rüya. Herkes görür."

"Haklısın. Herkes rüya görür ama anneciğin, annen, seninkilerin diğer insanların rüyalarından daha korkutucu olduğuna inanıyor. Ve, Ruthie kim?" Öne eğildi, dirseklerini dizlerine dayadı. O sırada turuncu, gri ve beyaz tüyleri olan, siyah burunlu küçük bir kedi sandalyenin altından fırladı. Tam sevmek için kucağıma alacakken üzerimden atlayıp koridora kaçtı.

"Ruthie benim arkadaşım. Annem onun hayali olduğunu söylüyor. Rüyaları neredeyse hatırlamıyorum bile. Hepsi silikleşti. Zaten onlar hakkında konuşamam da. Annemin başını ağrıtıyorlar."

"Bu rüyaların gerçek olduğunu düşünüyor musun?"

Mutfak tarafından gelen öksürük sesine döndüm.

"Endişelenme, Norma, bizi duyamazlar."

"June Teyze'yle nasıl tanıştın?"

"June Teyzen ve ben çok iyi arkadaşız ve uzun zamandır da öyle. Sen doğmadan önce bile." Sandalyeye yaslanıp ayaklarını altına topladı. "Şimdi, tekrar rüyalara dönelim."

"Yani anneciğim, annem rüyalarda var ama aynı zamanda yok gibi. Başka biri olmuş. Ve bir erkek kardeşim var. Ama aslında erkek kardeşim yok. Tüm ölü bebekler yüzünden."

Şaşırmış gibi baktı. "Tüm ölü bebekler mi?"

"Annemin karnından gelenler. Sadece ben ölmedim."

Alice sandalyeye yaslandı. Sanki yanlış bir şey söylemişim gibi hissettim. Annemin koridorun sonundan çıkıp beni kolumdan yakalayıp kaldırarak kapıdan dışarı çıkaracağını, beni tekrar trene bindireceğini düşündüm. Kolumdaki yumuşak etin onun sıkı parmakları altında morarmaya başladığını hissedebiliyordum, ama koridorda kimse belirmedi. Hayali morluklarımı ovmayı bıraktım.

"Bu çok büyük bir sorumluluk, değil mi, Norma?"

"Ne kastettiğini anlamıyorum. Dokuz yaşındayım, yani neredeyse on ama. Sabahları yatağımı toplamam ve salı günleri çöpleri çıkarmam gerekiyor."

Bana gülümsedi.

"Demek istediğim, o bebeklerin ölmesi senin suçun değil. Ve annenin ölü bebekleri unutmasını sağlamak da senin sorumluluğun değil. Şu anda tek görevin küçük bir kız olmak." Burnunu hafifçe kırıştırarak kinaye yapar gibi gülümsedi.

"Belki artık oyuncak bebeklerle oynamayan ama yine de küçük bir kız."

"Belki."

"Sana yaşına daha uygun bir şey vermeme ne dersin? Oyuncak bebek değil" dedi gülümseyerek. "İster misin?"

"Tamam."

Alice köşedeki küçük sehpaya yöneldi. Çekmecesinden kapağında minik pembe ve mavi çiçekler olan bir defter çıkardı.

"Bir günlük tutmanı istiyorum. Annenle konuşmak isteyip de belki endişelendiğin için konuşamadığın her şeyi yazabilirsin. Ya da herhangi bir şeyi. Yazmak istediğinde, sadece yaz. Ve eğer yazdıkların hakkında konuşmak istersen, konuşalım. Ama bu günlük sana ait, sadece sana." Alice defteri açtı ve kapağın içine telefon numarasını yazdı. "Eğer yazdıklarından hakkında konuşmak istersen, beni arayabilirsin. Kulağa nasıl geliyor?"

"Güzel." Defteri elinden alıp annemin kullanmama izin verdiği elden düşme çantaya koydum.

"Tek bir kural var: Bebeklerden bahsetmek yok, kaybolanlardan ya da oyuncak olanlardan." Alice bana göz kırptı, ben de güldüm. İçten bir gülücüktü.

Artık yaşlandım. Hafızam eskisi kadar güçlü değil, bu yüzden tam olarak emin değilim, ama Alice'in evindeki büyük pencerelerden dışarıya baktığım an ile Maine'e geri dönmek üzere trende koltuklarımıza oturduğumuz an arasında hayatımda ilk defa suçluluk hissetmediğimi anımsıyorum. June Teyze tren hareket ederken peronda bize el sallıyordu. Annem kolunu omzuma doladı, yara izleriyle kaplı elini kulağıma dayayıp fısıldadı: "Benim kıymetli küçük bebeğim." Ve suçluluk duygusu yeniden içime doldu.

Alice'le buluştuktan sonra çok fazla değiştiğimi söyleyemem, ama bir gün, annem arka verandada pas rengi bir sonbahar güneşinin altında, koltuğunda kitabını okurken, oyuncak bebeğimi

beyaz ve mor açelyalarının altına gömdüm. Yıllar sonra, Japon akçaağacını dikmek için çiçekleri sökerken, toprağa gömülü oyuncak bebekle karşılaşınca neredeyse felç geçiriyordu.

Birkaç acı verici ay boyunca, bu yeni Norma'ya alışmaya çalıştık. Artık rüyalarımdan bahsetmiyordum ve gördüğümde de ağlamıyordum. Artık rüyalarımda gördüğüm, gerçek annemden daha gerçek hayal annemi ve hayalet kardeşimi, anneme anlatmıyordum. Onları yazıyordum. Sayfadaki kalan boşluklara yıldızlar ve hilaller çiziyor, basit bir bebek figürü ekliyordum. Babam asla rüyalarım hakkında soru sormadı ve baş parmağındaki tırnak yeme yaraları güzelce iyileşti. Ve sonunda, rüyalar da silikleşti, zihnimin en derin yerine gömüldü. Bir sabah, çarşafta kan gördüğümde ve yüreğim büyük bir korkuyla dolduğunda —çünkü annem bana bunun olabileceğini asla anlatmamıştı ve ölmek üzere olduğuma emindim— artık Alice'e bile rüyaları anlatamaz hale gelmiştim. Aydınlık ve karanlık, tanınamaz bir griye dönmüştü. Rüyalar benim için bir muamma haline geldi, ta ki annemin zihni ona ihanet edene kadar. Bilincinin en derin karanlık köşelerinde saklı tuttuğu şeyler açığa çıkıp, göl kenarında çırpınan balıklar gibi oraya buraya savrulmaya başlayana dek. O zaman o rüyaları yine görmeye başladım ve bu sefer anlam kazanmaya başlamışlardı.

ÜÇ

JOE

Otoyol ağaçların arasından geçerek eyaleti kuzey ve güney olarak ikiye bölüyor, bu iki kısmı bağlamak için ama ayırarak. Yılın bu zamanında asfalt, eğer hızla çarparsan arabayı içine alacak kadar büyük çukurlarla dolu olur. Ve ben bu çukurların her birini hissediyorum. Doktorlar, iliklerime kadar işlediğini söylüyor. Onlara inanıyorum. Bu çukurlardan birine sertçe girdiğimizde, hastalıkla harap olmuş kemiklerimin her birinde hissediyorum. Bu yolculuğun tek iyi yanı, randevudan sonra gittiğimiz kahvaltıcıda tüm gün süren kahvaltımız. Pastırma ve yumurta, ev yapımı patates kızartması, tatlı çilek reçeli sürülmüş kızarmış ekmek ve ekstra bir dilim jambon. Annem beni zorlamasa gitmezdim. Elli altı yaşındayım ve hayatta kalıyorum çünkü seksen yedi yaşındaki annem bir çocuğunun daha ölümüne katlanamayacağını söylüyor. Bana kalsa, evde yatağımda karanlığı beklerdim.

"Annem benim ölümümü atlatır. Charlie'yi ve babamı atlattı" diyorum, bir çukura girerken irkilerek.

"Ve Ruthie'yi" diyor Mae direksiyon başından.

"Ruthie ölmedi, Mae."

"Tanrı seni korusun, Joe. Sen ve annemin bunca yıl sonra bile umudu var."

Ben Ruthie'yi asla ölmüşler arasında saymam. Route 9 boyunca uzanan tarlalara her yıl geri döndük, ama ondan tek bir iz bile bulamadık. Eğer ölmüş olsaydı, birisi mutlaka bir şey bulurdu. Hem, bir insan öldüğünde bunun bir kesinliği olur, her sonun getirdiği bir ağırlık olur. Ruthie'nin hikâyesinde bir son yok. Ama yaşamamız gerekiyordu ve yavaşça, sessizce, yeniden yaşamaya başladık. Hemen olmadı tabii. Babam o sonbahar Johnson'lardan elma toplayıcılarını ağırlamalarını istediğinde, bu bizim bir müddet daha yas tutmamıza neden oldu.

Ruthie kaybolmadan önce, elma toplayıcıları her yıl bizim ev ile tren rayları arasındaki tarlaya gelirdi. Yaz güneşiyle daha da bronzlaşmış tenleri ve serin sonbahar havasıyla dinginleşmiş zihinleriyle gelirlerdi. Arabalarla, kamyonlarla ve trenle gelir, kasabadaki istasyondan yürüyerek, bir ay daha meyve toplamak için yanlarında olması gereken her şeyi yanlarında taşırlardı. Çadırlar kurar, ateşler yakar, biraz kavga eder, çokça severlerdi. Ve tıpkı yabanmersini tarlalarında olduğu gibi, babam onları kamyonun arkasına doldurur, gün doğarken meyve bahçelerine bırakır ve gün bitiminde alırdı. Yaşlı kadınlar camları ardına kadar açık arabalarla gelirlerdi, rüzgârdan kabarmış bembeyaz saçları arabadan indiklerinde hâlâ dağınık olurdu. Ateşin etrafında oturup dedikodu yapar, çorap ve sepet örerlerdi, ki biz de sonra ürünleri onlar için kasabada satardık.

"Kasabaya gitmeden önce yüzüne biraz toprak sürmeyi unutma" demişti içlerinden biri.

"Ve hafifçe topallaman da işe yarar. Eğer topallıyorsan daha çok para verirler" diye gülerek eklemişti bir başkası.

Kasabadaki insanlar yaptığımız sepetleri almayı severlerdi. Bu ürünleri satın almayı bir çeşit hayır işi olarak görüyorlardı sanırım. Çarşamba günü yüzü kirli, bacağı topal Kızılderili sepet satan çocukla, pazar günü kilisede arkalarında oturan temiz ve sağlıklı Kızılderili çocuğun aynı kişi olduğunu fark

etmezlerdi. Ama o Ekim'de, tarlada ne ateş ne yaşlı kadın ne de elma toplayıcıları vardı.

Ruthie de orada değildi ama varlığını duvarlarda, yemek masasındaki fazladan sandalyede ve ona ait eşyalarda hissediyorduk. Annem, Ruthie'nin kışlık botlarını yazlık kıyafetleri kışın, kışlık kıyafetleri yazın sakladığımız dolabın içinde buldu. Kızların odasındaki dolabın en üst rafına yerleştirmeden önce elinde uzun süre tuttu. Düğme gözlü çorap bebeğini de botlardan birinin içine nazikçe koydu.

"Eve döndüğünde ihtiyacı olacak" diye açıkladı.

"Anne..." diye başladı Mae, ama annem elini kaldırarak onu susturdu.

"Sakın, Mae. Bir çocuğunu kaybetmenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsun. Ve asla öğrenmemen için dualar ediyorum. Botları ben söyleyene kadar orada kalacak."

Çok uzun yıllar boyunca, bu evin duvarları yıkıldı, yeniden inşa edildi, farklı yerlere taşındı ve farklı renklere boyandı ama hâlâ bir dolap var. O dolapta, rafların da üstünde, eski dokuma sepetlerin ve Noel süslerinin arasında, bir kız çocuğuna ait çok eski bir çift bot hâlâ duruyor. Birinin içinden de bir bebeğin başı dışarı çıkıyor.

Kış, gri gökyüzü ve karanlık öğleden sonralarıyla kendini göstermeye başladığında, annem sessizleşirdi. Gerçekten derin bir sessizlikti bu. Kar yağmadan hemen önce gökyüzünde olan sessizlik gibi. Tüm zamanını pencerenin yanındaki sandalyesinde, elinde tespihiyle oturup kargaları izleyerek ya da kuş yemliğine giren sincaplara bağırarak geçirirdi. Kasım ayının başlarında, karanlık bir öğleden sonra oturma odasında sessizce geçerken durup onu izledim.

"Onu kaybettiğim için üzgünüm anne."

Konuştuğumda irkildi ve pencereden uzaklaştı. Yüzündeki ifadenin hiçlikten hüzne dönüştüğü anı izledim.

"Kimseyi kaybetmedin, Joe. Bu omuzlarına yük olmasın." Bana baktı, gözlerimin içine. "Bu senin suçun değil. Görünüşe göre çocuklarım bir şekilde gitmeye meyilli. Öyle veya böyle. Bak Ben ve Mae o okuldan döndü. Ruthie de dönecek, merak etme." Bu sefer her zaman yaptığı gibi bakışlarını kaçırmadı. Bu kez gözlerini benden ayırmadı. O karanlık gözlerin, bugüne kadar yemin ederim ki, kafamdan geçmiş tüm düşünceleri bildiğini düşünüyorum. Mae oturma odasına girdiği için şükrettim.

"Anne, bana örgü örmeyi öğret."

Annem Mae'ye baktı ve yüzünde yeni bir gölge belirdi. Bu, önceki kadar karanlık ve üzgün değildi. Sanki içinde bir şaşkınlık ve belki de biraz mizah barındırıyordu.

"Mae, seni dünyalar kadar çok seviyorum, bunu biliyorsun. Ama beceriksizsin, ayrıca ilk kez kara basan bir yavru köpeğin dikkati kadar bile dikkat yok sende."

Ama Mae yalvardı ve sonunda annem de pes etti. Ve hatırlıyorum, Mae gerçekten denedi... Gerçekten... Ama birkaç gün sonra annem sinirlendi ve Mae'yi yarım kalan bir çorapla baş başa bıraktı. Mae'nin ipliklerle dolanmış parmakları ve dudaklarını ısırarak gösterdiği yoğun çaba, anneme hâlâ burada olduğumuzu, hâlâ ilgilenilmeye ihtiyaç duyduğumuzu hatırlatıyordu. Hâlâ düşünüyorum da aslında Mae ne yaptığını biliyordu. Anneme ve hatta hepimize böyle yardımcı olacağını biliyordu. Kimse bakmadığında Mae tam bir melek olabiliyor.

Şimdi bize o bakıyor. Yemek yapıyor, evi temizliyor, gecenin bir yarısı yerimden yeterince hızlı kalkamadığım zaman çarşaflarımı yıkıyor ve annemin oturma odasındaki koltuğundan kalkmasına yardım ediyor. Onu mutfak masasına oturtuyor ve her gece yatağına götürüyor. Çocukları artık büyüdüğü için evini sattı ve ben ölmek için eve geri geldiğimde o da geri taşındı. Burada geçirdiğim yıllar boyunca ve hatta uzakta olduğum yıllarda bile, Mae'nin bu kadar şefkatli biri olacağını asla hayal

edemezdim. Ama işte burada, direksiyonun başında, beni şehre götürüyor. Dezenfektan ve hastalık kokan bir bekleme odasında mavi camdan yapılmış, günah kadar çirkin ama bir şekilde etkileyici bir heykelin olduğu duvar karşısında oturuyorum.

"Çüş yani. Ben hasta veya ölmek üzere olan insanların geldiği bir yerin duvarına neden bu kadar çirkin şeyler astıklarını anlamıyorum. Güzel şeyler koyamazlar mıydı, mesela cheesecake ya da Hindistan'daki o beyaz kale gibi yani?" Sandalyelerin etrafında sıralandığı masanın üzerindeki bırakılmış dergiyi karıştırarak, "Ya da ne bileyim belki de cennetin kapısının bir resmi de olabilirdi."

Başı eşarpla örtülü genç bir kadın bana gülümsedi.

"Bence bu bir sanat eseri" dedim.

"Bence bu sadece çöplerin duvara yapıştırılmış hâli" dedi dergiden başını bile kaldırmadan. Ben de eşarplı kadına omuz silktim. Ölmekte olanlar arasında bir kural vardır: Yaşayanların konuşmasına izin verin. Onların bu sözcükleri telafi etmek için daha fazla zamanları var.

Beni içeri aldıklarında, Mae bekleme salonunda kaldı. Oramı buramı kurcalayıp iyi olduğumu söylemelerine rağmen hepimiz bir sonraki mevsimi görme ihtimalimin düşük olduğunu biliyoruz.

Eğer Mae'nin örgü örme çabası annemi kendine getirdiyse, babamı kendine getiren şey çok daha acımasızdı. Ama yıllarca, bu acımasızlık bana fark ettirilmemişti. Mae'nin örgü örme denemesinin başarısız olduğu bir gri öğleden sonra, babam dışarıdaki ızgarada çevirdiği geyik etini tutan sopayı düşürmüştü. Anneme seslenerek içerdeki ocağı kapatmasını ve bizi toplamasını söyledi. İlk kar düşmüştü ve birbirlerine kartopu atan Ben ve Charlie, ellerinde silah haline gelmiş kartoplarını ve onlardan oluşturdukları cephaneliklerini bırakıp ön kapıya doğru ilerlediler. Ben onların güç bela yaptıkları kartoplarını kapıp onlara

karşı kullanmak için bir fırsat yakalamıştım. Ancak babamın elinde av tüfeğiyle evden çıkıp adımı seslenmesine kadar garip bir şey olduğunu fark etmemiştim. Bakışlarını takip ederek parlak, siyah bir arabanın bizim park yoluna girdiğini gördüm.

"Joe, o kartoplarını bırak." Örgü eldivenlerimin içine işleyen soğukluğu hissediyor ve mükemmel biçimde şekil verdikleri kartoplarını yere bırakmak zorunda kalmanın hayal kırıklığını yaşıyordum. "Kardeşlerini takip edip ormana girmeni istiyorum." Gözlerini yaklaşan aracın üzerinden ayırmadan konuştu. "Bu bir oyun, saklambaç gibi. Siz saklanacaksınız, ben de gelip sizi bulacağım. Adını seslendiğimde çıkabilirsin. Ama başka biri adını seslenirse, saklanmaya devam etmelisin. Anladın mı?"

Başımla onayladım ve yere düşürdüğüm kartoplarından birini almak için eğildim, sert ve yuvarlak bir şekle sahipti. Sonra arkama bakmadan olabildiğince hızlı bir şekilde ormana doğru koştum. Arkamdan Mae'in bana seslendiğini duyabiliyordum: "Çok uzağa gitme ama saklan."

Evden tükürme mesafesinde, ormanın tam kenarında büyük bir akçaağaç vardı. İçten çürümeye başlamış ve benim sığabileceğim kadar geniş bir deliği vardı. Delik yere yakındı, bu yüzden kolayca tırmanabildim. Ağacın içi nemliydi ama dışarıyı görebiliyordum. Araba babamın tam önünde durdu. Tüfeği göğsünde, dimdik duruyordu. Annem, üzerinde mutfak önlüğü ve omzuna attığı bir battaniyeyle ön kapının basamağından inip yanına geldi.

"Bay Hughes? Size yardımcı olabilir miyim?"

Babamın sesini duymak için kulak kesildim. Annem ellerini ovuşturdu ve başını ormana doğru çevirdi.

"Günaydın, Lewis. Hanımefendi." Anneme başıyla selam verdi. "Duyduğuma göre bu yaz küçük çocuklarınızdan birini kaybetmişsiniz." Nefesi soğukta beyaz bir buhar gibi havada asılı kaldı. Babam hareket etmedi, hiçbir şey söylemedi. "Diğerleri

hakkında konuşmak için geldim. Olanların ışığında onlar için en iyisinin ne olacağı hakkında." Başını eğdi ve duraksadı. Konuşmaya yeniden başladığında sesi daha gür, saniyeler önceye göre daha öfkeliydi. Rüzgârda daha net yayıldığı için artık onu daha iyi duyabiliyordum. "Bir çocuğunu nasıl kaybedersin, Lewis? Bana mantıklı bir açıklama yap, o zaman belki birini, en iyi ihtimalle ikisini bırakmayı düşünürüm. Belki sadece..." Not defterine göz attı. "Ben ve Mae'yi, en büyüklerini alırım. Hani kaçırdığın ikisi. Belki küçükleri şimdilik bırakırım."

Babam hareket etmedi. "Çocuklarımdan birini almaya kalkarsan, bu tüfekle seni vururum."

Bay Hughes bir sağa bir sola salınıyordu, kel başı soğuktan kızarmıştı ve şapkayı ellerinin arasında sıkıca tutuyordu. "Bak, mantıklı ol."

"Hemen arazimden çık" dedi babam sesini yükseltmeden.

"Bak, elimde hepsini almak için bir emir var, Lewis. Sana iyi niyetle yaklaşıyorum, uzlaşmaya çalışıyorum."

Babam bir adım geri attı. Tüfeğini kaldırdı, emniyetini açtı ve Hughes'a yöneltti. "Buradan hemen git. Yoksa bu gece ailenin yanına dönemeyeceksin."

Bay Hughes ellerini yavaşça havaya kaldırdı ve geri geri arabasına varana kadar yürüdü. "Umarım pişman olmazsın" dedi ve kapıyı açıp arabasına bindi. Babamın tüfeğinin namlusu hâlâ ona dönüktü, adamın elleri de havadaydı.

"Endişelenme, pişman olmayacağım" dedi babam Bay Hughes gaza basıp etrafa kar ve çamur saçarken. Babam, korkudan ve soğuktan titreyen annem içeri girerken tüfeği ona verdi. Sonra ormana yönelip isimlerimizi haykırmaya başladı.

Birkaç hafta sonra, babam Ben'le birlikte ormanda geyik avındayken bir mektup geldi. Annem mektubu okudu, öptü ve İncil'inin ön kapağının içine yerleştirdi. Bay Hughes'u bir daha hiç görmedik ve yıllar boyunca o günü benim kazandığım

büyük bir saklambaç oyunu gibi hatırlamayı seçtim. Diğerleri çam ağaçlarının arkasına çömelmiş ya da tuvaletin arkasına saklanmaya çalışmıştı. Ben ise ölü bir akçaağacın içine saklanmıştım. Bildiğiniz içine! Ve babam adımı söyleyene kadar da orada kalmıştım. Mae bile ne kadar zeki olduğumu kabul etmişti. Yıllarca bunu çocukluğumun en büyük zaferlerinden biri olarak gördüm. Sonra bu anı bir süre silikleşti, ta ki eve geri döndüğümde annemin İncil'ini açana kadar. Mektup artık kahverengiye dönmüş, lekelenmişti ama o günü benim hatırladığımdan çok farklı bir şekilde anlatıyordu. Ama bunların önemi yoktu. Biz Kızılderili kamp alanında yaşamadığımız ve babam toprağın tapusuna sahip olduğu için bizi rahat bırakmaya karar vermişlerdi. Bana yanlış türde bir sebep gibi gelmişti. Karşılığında, artık okul malzemeleri için çocuk başına gönderdikleri iki doları vermeyeceklerdi. Mektubu dikkatlice Eski Ahit'in üçüncü kitabında iki sayfası arasına geri koydum, tam annemin koyduğu yere.

Artık elma toplamaya gitmediğimiz için babam ekstra iş almak zorunda kalmıştı. Normalde, her yıl elmalar toplandıktan sonra ve yılbaşı gelmeden önce, evi kışa hazırlamak için onarılması gereken şeyleri tamir ederdi. Sonra, kış gelince de ağaç kesmek ve kereste fabrikası için ağaç kabuğu soymak gibi işlerle devam ederdi. Ama o sonbahar, ben saklambaç oyununu kazandıktan hemen sonra, babam benim akçaağacımı kesmeye karar verdi.

"Tehlikeli, Joe" dedi mızmızlandığımda. "Kendine zarar verebilirsin." Ve konu kapanmıştı. Kütüğü hâlâ orada duruyor, zamanın ve hava koşullarının oluşturduğu halkalarıyla. Acı uyumama izin vermediğinde, Mae bana güçlü bir çay yapar, bir bahçe sandalyesinde kütüğün yanına oturtur ve battaniyelere sarar, böylece güneşin doğuşunu izleyebilirim. Ama o zamanlar, çocukken, sadece öfkelenmiştim. Ve babama bir mektup daha geldiğinde daha da sinirlenmiştim.

Babamın rehberlik yapması üzerine taleplerle dolu olan bu mektuplar yeni değildi ama o, bu mektupları artık kendi yerine genç adamlara, kız kardeşi yani Halam Lindy'nin yaşadığı kasabadaki insanlara yönlendiriyordu. Gelen mektup, zengin Amerikalı avcıların "gerçek bir Kızılderili rehberi" istemeleri üzerineydi. Bunlar sonbaharın sonlarında en yeni av ekipmanlarıyla ve harcayacak bol parayla gelen adamlardı. Babama göre, bir "deneyim" arıyorlardı ve bu, onun onları ormanda bir geyik bulmaya götürmesi anlamına geliyordu. Babam mektubu katlayıp sofranın diğer ucundaki anneme baktı.

"Bu yıl gideceğim sanırım. Bu yıl elma toplayamadık." Sofrada bir sessizlik oldu. Çatal sesleri sustu, çiğnemeler sessizleşti. Kimse kıpırdamadı. Babam yutkundu ve devam etti. "Kereste fabrikasına dönmeden önce biraz ekstra para kazanmak iyi olur."

"Evet, galiba" dedi annem, tuzluğa uzanarak.

"Ben de gelebilir miyim?" diye sordum, heyecandan yerimde titreyerek. O kadar heyecanlanmıştım ki çatalımı düşürdüm ve bir havuç parçası sofranın karşısına fırlayıp Mae'nin su bardağına düştü. Mae havucu çıkardı ve bana geri fırlattı.

"Mae, yapma. Ve Joe, daha küçüksün... Annenin burada sana ihtiyacı var. Bu yıl Charlie'yi götüreceğim."

"Evet!" Charlie yumruğunu havaya kaldırdı, haliyle ben de ona somurttum. Önce Ben gitmişti, şimdi de Charlie. Ben babamla gidemeden onun bu işler için çok yaşlanmasından korkuyordum. Çocukken anne babanızı çok yaşlı sanmanız komik bir şey. O sonbaharda Ben sadece on dört, Mae'yse on iki yaşındaydı. Charlie on bir, ben yedi yaşına yeni girmiştim. Ruthie Aralık'ta beş olacaktı. Ama o zamanlar anne babamın yaşlı olduğuna emindim. Gerçekteyse, şimdi benim olduğum yaştan çok daha gençlerdi.

"Endişelenme Joe. Senin de vaktin gelecek." Annem masanın diğer tarafından gülümsedi. "Bu kadar hızlı büyümeye çalışmayı bırak."

Her yıl vaktimin geleceği söylendikçe, içimdeki öfke büyüyordu. O öfkeyi tam sekiz yıl boyunca besledim, ta ki on beş yaşıma bastığım o sonbahara kadar. Route 9 yakınlarında yaşadığımız ve çalıştığımız bir yazdan daha yeni dönmüştük. Bay Ellis hâlâ toprak sahibiydi. Şimdi daha şişmandı ve ortada saçı kalmamıştı ama hâlâ ölü bir kokarca kadar sevimsizdi. Gut denen bir hastalık yüzünden artık daha çok evde kalıyor, tarlalara pek çıkmıyordu. Çıktığında da kamyonunun içinde oturuyordu. Bizse boş zamanlarımızda hâlâ sorular soruyor, hâlâ her dükkânda, her panayırda gördüğümüz kızların yüzüne bakıyorduk. O kahverengi gözleri, o aşağı kıvrılan ağzı, o eski püskü elbiseyi, o uzaklara dalmış bakışı arıyorduk. Annemizin yüzünü arıyorduk. Suretlerinin çok benzeyişi hâlâ kamp ateşi başında anlatılan hikâyelerin bir parçasıydı. Ama Ruthie, her Maine'e gidişimizde biraz daha siliniyordu. Elma toplayıcıları her ekimde tarlalarımıza gelirdi ve annemin Maine'deyken üstüne çöken o hüzün, onlar geldiğinde az da olsa hafiflerdi.

Elma toplayıcıları gittikten birkaç gün sonra, geride kalan tek şey onların ateşlerinden kalan kara toprak, güzel zamanların, paylaşılan yemeklerin, çok çalışmanın ve hatta bir bebeğin doğumunun hatırasıydı. Babamla birlikte evin arkasındaydık. Kış rüzgârlarını dışarıda tutmak için evin etrafına çam dalları yerleştirmekle meşguldük. O sırada babam arka cebinden bir mektup çıkardı ve bana uzattı.

"Bu yıl gitmek ister misin?"

Mektubu açtım ve mükemmel bir el yazısıyla yazılmış daveti gördüğümde kalbim göğsümden fırlayacak gibi oldu. Charlie artık tam zamanlı boyacı olmuştu, üç yıl önce yabanmersini tarlalarını terk eden Ben ise Boston'a otostop çekerek gitmiş ve orada kalmıştı. Bana her zaman, babamla ormanda geçirdiği zamanların en iyi anılarından olduğunu söylerdi.

"Kolay iştir ve iyi para verirler." Babam sessizleşti, ince bir dalı büküp kırarak kopardı. "Ben senin yaşındayken, bizim gibiler için iş bulmak daha zordu. Bu tür yolculuklar önemliydi. Sofrada yemek olmasını sağlardı."

İki gün sonra yola çıktık. Annem basamakların dibinde duruyor, bir eliyle gözlerini güneşten koruyarak, diğerini bize sallıyordu.

Ekim sonları serin olur. Sabahları, evin içinde bile, ateş yanmadan önce nefesin havada görünecek kadar soğuk olur. Ama bu, kasvetli kasım soğuğu gibi değildir. Sanırım ağaçların, o turuncu ve kırmızı yaprakları, bu soğuğu katlanılır kılıyordu. En çok, güneş doğru açıyla vurduğunda altın gibi parlayanları seviyordum. Yanlarından geçerken camı açıp başımı yana eğerek gözlerimi kısıyor, acaba onları daha da parlak görebilir miyim diye bakıyordum. Bütün yolu eski yol üzerinden gittik. Otoyol yeniydi ama sıkıcıydı. Sonu gelmeyen tarlalar ve tek bir kıvrım bile olmayan dümdüz bir yol. Eski yol ise ağaçlarla, meyve bahçeleriyle, su ya da elma şarabı alabileceğimiz yol kenarı tezgâhlarıyla, altımızda sular akarken gıcırdayan ve titreyen eski köprülerle doluydu.

Lindy Hala'nın evine akşam yemeğinden hemen önce vardık. Lindy Hala, babamdan on bir ay büyük olan ablasıydı ve şişman bir kadındı —bunu başka nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Öyle sıkı sarılırdı ki sanki o yuvarlak vücudunun içine çekilecekmişim gibi hissederdim ama hayatta kalmayı başarıyordum, nefessiz kalmış ama hayatta. Dünyanın en iyi geyik yahnisini yapardı. Evi küçük olmasına rağmen her zaman sıcacıktı ve insana huzur verirdi. Bir zamanlar bir kocası olmuştu, ama "beş para etmez beyaz bir adamdı" derdi, özellikle de "şöyle bir yudum viski" içtiğinde. Bir gün, hiçbir şey söylemeden çekip gitmişti. Yüzünü yıkamış, çizmelerini giymiş ve geride üç çocuk bırakarak çekip gitmişti. Onun "beş para etmez" oluşu, gitmeden önce mi başlamıştı yoksa gittikten sonra mı,

bilmiyorum. Lindy Hala o adamla birlikte olduğu dönemi hiç anlatmazdı. Sadece, onu terk ettiği an ve dönmeyişi üzerine hikayeler vardı. Gidişinden bir yıl sonra, elinde ne kadar fotoğrafı varsa alıp tuvaletin zeminine sermişti.

Babamla birlikte, misafir odasındaki büyük yatakta yattık. Çocuklarının ikisi uzakta yaşıyordu, üçüncüsü ise ben doğmadan birkaç yıl önce bir ağacı keserlerken kaza sonucu ölmüştü. Yatağa uzandım ve çam tahtalarının arasından gelen konuşma uğultularının eşliğinde uykuya daldım. Sabah olduğunda, ikisi de baş ağrısından şikâyet ediyordu. Kahvelerini öyle sert, öyle koyu içtiler ki kokusu yemin ederim ki gözlerimi yaşartmıştı. Yola çıkmadan önce, çantalarımıza taş gibi bayat ekmekler, tütsülenmiş et ve elmalar doldurduk. Babamın Lindy Hala'ya birkaç dolar verdiğini gördüm. Kapıdan sıvışıp, öpmesinden kaçınmaya çalışmama rağmen, saatler sonra bile Lindy Hala'nın alnıma kondurduğu o öpücüğü hissediyordum.

Lindy Hala'nın evi, kamp yoluna çıkan patikadan çok uzak değildi; diğerleri gibi eski bir toprak yoldu. Babam yola saptı ve beş dakika sonra kenara çekip durdu. Etrafıma bakındım ama hiçbir şey göremedim.

"Neredeyiz?"

"Patikanın başındayız." Kamyonetin kasasından torbasını aldı ve kemanını ona bağladı. Ben de kendi çantamı sırtladım ve sabahın dinginliğinde sessizce duran ağaçlara baktım. Babam küçük bir hendeği geçti ve çimleri araladı. Peşinden gittim, sabah ayazından ıslanmış otların soğuğu ellerimi titretti.

"Burada bir patika mı var?" diye sordum.

"Eğer nerede arayacağını biliyorsan. Onlar gelmeden önce biraz açmamız gerekiyor."

Yirmi dakika kadar daha ilerledik, otları ezip yol açtık. Sonra bir anda ağaçlardan örülmüş bir duvar gibi duran ormanın hemen önünde, dar bir toprak patika beliriverdi. "Bak, patika

işte." Babam bana göz kırptı. Sonra Amerikalıları beklemek üzere yolun en başına geri döndük. "Bu patikadan kaç kere geçtiğimi artık sayamam bile. Kamp, büyükbabanıza aitti. Yolumu asla kaybetmem."

Ama eve son dönüşümde, yeni Bay Ellis yapacağını yaptıktan sonra, Ben ve ben o patikayı bulmaya çalıştık. Babamın kulübesine varmak istedik. Ama çok zaman geçmişti ve dar toprak yolun yerini yeni otlar almıştı. Kendimizin doğru yolda olduğunu ikna etmeye çalışarak en az bin kere durduk. Ama patikayı asla bulamadık ve hayal kırıklığı içinde geri döndük. Eve dönerken, Lindy Hala'nın artık terk edilmiş ve doğaya teslim olmuş evinin önünden geçtik. Çatısı çökmüş, camları kırılmıştı. Çürüyen pencere çerçevelerinde cam kırıkları vardı. Bahçesini otlar ve yabani bitkiler ele geçirmişti, ama harabenin etrafını saran güzel bir sarmaşık vardı. Buna sevinmiştim.

Sonunda üç Amerikalı geldi. Onları Harris adında çirkin bir adam bıraktı. Kendisini yolculuk koordinatörü olarak tanıtıyordu. Amerikan doları banknotları el değiştirirken, adam bir toz bulutu içinde uzaklaştı ve ertesi gün gece karanlığında onları almak için geri döneceğine söz verdi. Babamla el sıkıştılar, beni de süzdüler. Babam sanki İngilizcesi zayıfmış gibi davranarak onlarla Mi'kmaq dilinde konuştu. Kelimeleri hep tek tek kullanıyordu, asla tam cümleler değil: patika, geyik, çamur, gece, yemek, viski... Bana sessiz kalmam söylendi, çünkü bildiğim Mi'kmaq kelimelerini iki elimin parmaklarını geçmezdi ve çoğunu Mae'den öğrenmiştim. O kelimeleri, fısıltıyla bile söylesem, annem duyarsa kafama bir şaplak yemem kaçınılmazdı. O kelimeler kesinlikle ahlaka uygun değildi.

"Ormanda bu dili konuşursan daha iyi bahşiş verirler. Söylediklerinin anlamlı olması gerekmiyor, sadece birkaç kelimeyi bir araya getirmen yeterli" diye fısıldadı babam adamların duyamayacakları bir mesafedeyken.

Babamın onlar karşısında kendini küçültmesini sindirmekte zorlanıyordum.

"Eğer biri onlara sırtını dayıyorsa, bazen insanlar kendilerinden başka biri olmaya mecbur kalır" demişti Mae, bir sabah gün doğumunu izlemek için kütüğümde otururken. Bu kez benimle dışarıda kalmış, dünya hakkında hiçbir şey bilmediğimiz günlerden konuşuyorduk. "Sonuçta karnın doydu, değil mi? Okula gittin, değil mi? Gerçi okulla pek işin olmadı ama olsun, gidebildin. Kışın dönebileceğin sıcak bir evin de vardı."

Sessizce oturdum, elimdeki çaydan buhar yükselirken, eski bir battaniyeye sarılmış bacaklarımda hafif bir titreme vardı. "Sanırım haklısın."

"Haklı olduğumu sanma. Bil." Kupasından bir yudum aldı, diğer kolunu göğsüne sararak soğuktan korunmaya çalıştı.

"Ayrıca konuşana bak. Hatırlarsan aileni terk eden sendin. Babamız sadece karnımızı doyurmak için birkaç aptalı kandırdı."

Babam ve ben Amerikalıları o patikadan geçirerek ormanda neredeyse tüm günü geçirdik. Karşımıza çıkan tek şey birkaç tavşan, birkaç bilindik türde yılan ve bir tane kirpiydi ama ondan uzak durduk. Güneş batıya doğru kaymaya başladığında, babam bir geyiği işaret etmek için durdu. Beyaz adamlar tüfeklerini kaldırdı ama ateş edemediler. Geyikler ürkek hayvanlardı ve adamlar fazla konuşuyordu. Babam sık sık onlara sessiz olmaları gerektiğini başını çevirip parmağını dudaklarına götürerek hatırlatmak zorunda kalıyordu. Bir de seçiciydiler. Güzel, iri bir dişi geyik gördük ama onlar boynuz istiyordu.

Gökteki ilk yıldız parladığında kulübeye varmıştık. Tek odalıydı, içinde eski bir odun sobası ve ranzalar vardı. Ateşin yanında dört yatak, diğer duvarın dibinde ise perdeyle ayrılabilen tekli bir yatak vardı. Büyük büyükbabam burayı inşa etmiş ve evlatlarına bırakmıştı. Öleli çok olmuştu, ben onu hiç tanımamıştım ama uzun kışlarda, burada haftalarca kaldığı, geyik ve

tavşan avladığı zamanlarda duvarlara resimler kazımıştı. O ilk gece, babamla paylaştığım dar yatakta uzandım ve parmaklarımı duvardaki kaba oyukların üzerinde gezdirdim: bir kunduz, ağaçlar, kulübenin kendisi ve hiçlikten yükselen alevler vardı. Kaba oyulmuş bir yıldız bana Ruthie'yle birlikte son kez bir battaniyeye uzanıp Maine gökyüzünde yıldızların yavaşça kayışını izlediğimiz zamanı hatırlattı.

Adamların sesini duyabiliyordum. Perdenin sesleri engellediği söylenemezdi ama pek kulak da kabartmadım. Babam köşede oturmuş, bir parça ahşap yontuyor ve ateşi canlı tutuyordu. Aynı zamanda kendi yaptığı viskiden bardaklara dolduruyor, her bardağı doldurmadan önce ücretini alıyor ve onlar içtikçe yeniden dolduruyordu. Tüm gece bir bardak viskiden küçük yudumlar aldı. Birkaç yudumda bir de içine biraz su ekliyordu. Adamlar yatmaya gitmeye karar verdiklerinde, babam kemanını çıkarıp onlara bir parça çaldı. Bu, üç dört bardak daha içmelerini sağladı.

"Çocuklarına yeni botlar alman için" dedi, adamlardan biri sızıp kalmadan önce Amerikan banknotlarını sayarak.

Ertesi sabah, aslında yatmalarından yalnızca iki ya da üç saat sonra, babam onları uyandırdı, kahve yaptı ve eski ocakta pastırma kızarttı. Onların yüzlerini yıkayabilmesi için gölden su getirmemi istedi. Sabah havası serindi ve ellerimi gölün bakır rengindeki suyuna daldırmak iyi hissettirdi, sanki yeniden doğmuş gibi oldum. Annemin bana öğrettiği gibi yüzümü ve koltuk altlarımı yıkadım, sonra iki su kazanını kulübeye geri götürdüm. Onlara su ve baş ağrıları için Aspirin verdim. Kulübe pastırma yağı ve çok fazla erkeğin bir arada bulunmasının yaydığı kokuyla doluydu. Aspirin etkisini göstermeye başladığında ve karınlarını doyurduklarında tekrar yola koyulduk.

Öğleden sonra bir geyik vurdular. İşte o gün israfla ilk kez tanıştım. Adamlar yalnızca başını kesip geri kalanını atmak

istediler. Babam gövdeyi kurtardı ve etin yemeklik hale getirilmesi için Lindy Hala'ya götürdü. O gün nasıl fotoğraf makinesi tutulacağını öğrendim. Bizim yoktu ama annemin kız kardeşlerinden birinde vardı. İşte bu yüzden elimizde kendimize ait fotoğraflar var. Annemde hepimizin bir arada olduğu bir fotoğraf var, Ruthie güneşten dolayı gözlerini kısarak benim yanımda duruyor. Yedimizin de aynı karede olduğu tek fotoğraf duvarın ortasında tek başına asılı duruyor. Fotoğraf makinesi düşündüğümden daha ağırdı ve düşürme korkusuyla titriyordum. Adamların her biri hayvanın boynuzlarını kavramış şekilde, ölü geyiğin yanında çömelerek poz verdiler. Babamı da fotoğrafta istediler, bu yüzden arkada durdu, dudakları düz ve ince, yüzü ciddi, kollarını göğsünde bağlamış, tipik bir Kızılderili pozu vermişti. Düğmeye bastım ve çıkan klik sesi beni korkuttu. Makineyi bozduğumu sandım. Elimden düşürdüm ve yere sertçe çarptı. Adamların biri bana doğru hamle yaptı.

"Seni küçük kahverengi pislik, eğer kırdıysan var ya..." Babam, adam bana ulaşamadan önce aramıza girdi, makineyi yerden alıp adama uzattı.

"İyi" dedi, sahte kırık İngilizcesiyle. "İyi." Gerçekten de öyleydi. Makine sağlamdı. Birkaç fotoğraf daha çektiler ama artık ne babam arka plandaydı ne de ben o lanet olası aleti tutuyordum.

"Her şeyi sen yaptın, peki neden bu kadar mutlular? Neredeyse hiçbir şey yapmadılar" diye fısıldadım, topraktan uzun bir ot çekerek dişlerimin arasına sıkıştırıp tatlı tadını tadarken.

"Bu dünyada övgü almak dışında daha önemli şeyler var Joe."

Ertesi gün eve dönüş yolculuğumuz sessiz geçti. Yapraklar nedense daha soluk, yol daha uzun ve daha az ilginç görünüyordu. Eve vardığımızda, kamyonet daha tam durmamışken dışarı fırladım ve ön kapıyı çarpıp içeri girdim. Kollarımı anneme doladım. Mae beni ondan ayırmak zorunda kaldı.

"Aman Tanrım Joe, alt tarafı üç gün oradaydın. Bebek gibi davranma." Mae kolumdan tuttu ve beni güzelce yıkamak için lavaboya sürükledi. Beni ne kadar şımarttıklarını görseniz neredeyse on dört yaşında olduğuma inanmazdınız. Ama bunun beni rahatsız ettiğini söylersem yalan olurdu. Mae suyu ısıtırken babam, bodrumdaki derin dondurucuya koymak için paketlenmiş geyik etleriyle içeri girdi. Bildiğim kadarıyla, bodrumu ve derin dondurucusu olan tek Kızılderili aile bizdik. Bay Ellis çalışmadığını söyleyerek bize eski bir tane vermişti ama babam onu eve getirip kurcalaya kurcalaya çalıştırmayı başarmıştı. Derin dondurucuyu bodrumdaki tahta yükseltinin üzerine yerleştirmişti çünkü her yağmur yağdığında orayı su basardı.

"Merhaba aşkım." Babam annemin yanağına bir öpücük kondurdu. "Ve sen sormadan söyleyeyim, Joe gerçekten çok iyiydi." Durup avucuma bir dolarlık bir banknot bıraktı ve ardından karanlık, küf kokulu bodruma giden merdivenden indi.

"Vay canına, şuna bak sen" diye takıldı Mae, annem de başımı öperek bana karşılık verdi. O bir doları hâlâ cüzdanımda saklıyorum; yatağımın başucunda, ılık su dolu bardaklar ve ilaç şişelerinin yanında duruyor. Kimse ziyarete gelmediği günlerde, soğuk suyun ısındıkça içinde oluşan küçük kabarcıkları izliyorum. Arka planda kahverengi ilaç şişelerinin yansıması eşliğinde hangi kabarcığın dipten kurtulup yukarıya ilk ulaşacağına dair kendimle iddialara giriyorum.

Babamla birlikte ormana gittiğim o ilk avdan sonraki kış yavaş ve sessiz geçti. Akrabalardan mektuplar gelirdi. Annem önce onları yüksek sesle okuyup sonra göğsüne basıyordu. Bazen ağlar bazen ağlamazdı. Bazı mektuplar İncil'in sayfalarının arasına sıkıştırılacak şerefe nail oluyordu. Eğer özellikle güzel bir mektup geldiyse fırında tereyağlı ve tarçınlı elma yapardı. Bahar geldiğinde vaktimizi ekim yaparak geçirir ama sadece Maine'e gitmeden önce olgunlaşacak meyve ve sebzeleri ekerdik.

Çoğunlukla lahana, fasulye ve çilek, ki bunlar haşlanıp konserve yapılıyor, kışa hazır hale getirilip bodruma yerleştiriliyordu. Okuldan gelen mektupta bir üst sınıfa geçmeye hazır olmadığımı yazdıklarında annem hayal kırıklığına uğradı. Hiçbir zaman iyi bir öğrenci olmamıştım, sınıfta anlatılanlara odaklanmaktansa camdan dışarı bakmayı tercih ederdim. O kadar sık hayallere dalıyordum ki müdür bir keresinde beni "dalgınlık" sebebiyle kayışla dövmüştü — bu her ne demekse. Bunu ne anneme ne de babama söyledim. Bir hafta boyunca su toplamış avuçlarımı sakladım ve ardından bir halata çok sert asıldığım yalanını uydurdum. Sonra ortaya çıktı ki iki dönemi de okuduğum son yıl oydu. Ertesi yılın ortasında okulu bıraktım. Okuma yazmam, bir Louis L'Amour kitabını anlayacak kadar iyiydi. Kâğıt üzerinde toplama ve çıkarma yapabiliyor ve adımı yazabiliyordum. Bundan daha fazlasını öğrenmek anlamsız geliyordu ve okulu bıraktığım için de hiç pişman olmadım.

Ama annem o bahar boyunca bu durumu kendine dert edindi. Maine'e götürmem için fazladan matematik ve okuma kitaplarıyla dolu bir çanta hazırlamamı sağladı. Yola çıkmadan önce onları saklamak için iyi bir yer ararken Ruthie'nin eski botlarına rastladım. Derisi hâlâ yumuşaktı ama tozla kaplanmıştı. Bağcıkları çözülmüş duruyordu. Onları raftan alıp yakından baktım. Oyuncağının düğmeden yapılmış gözleri loş ışıkta bana hüzünle bakıyordu. İki gün sonra yola çıktık. Ev güvence altına alındı, yaz başında hasadı yapılmış meyve ve sebzeler bodruma yerleştirildi, oğlanlar kamyonetin arkasına doluştu, Mae ve annem ise ön tarafa sıkıştı. O yıl Charlie de bizimle geldi ve bunun son gelişi olacağını söyledi. Kendi ev boyama işini kurmaya dair planları olduğundan ve benim de ona katılabileceğimden bahsetti. O yazın Maine'deki son yazımız olacağını asla hayal etmezdim.

DÖRT

NORMA

Yaşım ilerleyip kendi yolumu çizmeye başladığımda bile annem beni yanında tutmaya çalışıyordu. Ne zaman kendi alanımı oluşturmak istesem, görünmez zinciri beni çekip yine kendi dünyasına döndürüyordu. Babamı severdim, onun da beni sevdiğini bilirdim ama onun sevgisi farklıydı. Aramızda mesafe olsa da sevgisinin rahatlatıcı bir özelliği vardı. Onun sevgisini hiçbir zaman bir yük gibi hissetmedim.

"Annen..." Baş ve işaret parmağıyla alnını ovuşturdu. "Annen biraz gergin." Babam oturma odasındaki koltuğundaydı; dizlerinin üzerinde kapalı bir kitap, ayraç olarak kullanılan bir peçete. Yanında, sek bir bardak viski duruyordu. Karşısında, pufun üzerine oturmuş, dirseklerimi dizlerime dayamıştım. "Çok fazla şey yaşadı, hatırla. Ailesini küçük yaşta kaybetti, büyükanne ve büyükbabası tarafından büyütüldü. Onlar zalim değillerdi ama sevgi dolu da değillerdi Norma. Sana verdiği sevgiyi kendisi hiç görmedi." Öne eğilip dizime elini koydu.

Annemin anne babası, o üç, June Teyzem ise altı yaşındayken bir trafik kazasında ölmüşlerdi. Annem onlardan hiç bahsetmezdi ve ben de hiç fotoğraflarını görmemiştim. June Teyze, büyükanne ve büyükbabalarının sık sık onlara, kendi

çocuklarını zaten büyüttüklerini hatırlattığını anlatmıştı. Annem ve teyzemin bu çatı altında uyuyup bu sofrada yemek yiyebileceklerini ama daha fazlasını beklememeleri gerektiğini söylerlermiş. Küçük yaşta kendilerine bakmayı ve birbirlerine güvenmeyi öğrenmişlerdi.

"Ve sonra o düşükler..." Babam iç çekti. "Bunlar ona çok ağır geldi."

Tüm çocukluğumu, hayalet bebeklerin gölgesinde geçirdim. Annem, doğmamış çocuklarının hatırasını yanında taşıdı. Onların eksikliğine her takılıp düştüğünde beni suçlardı.

"O kadar çok çocuk istiyordu ki, Norma. Koca bir ev dolusu çocuk... Ama her kayıpla birlikte üzüntüsü de büyüdü. Sonra sen geldin ve gözlerine tekrar biraz ışık kattın. Ama bazen düşünüyorum da, o hüzün öyle derinlerine işledi ki sanırım bir kısmı hep orada kalacak." Arkasına yaslandı, dizlerinin üzerinden kayan kitabı yakalamak için hamle yaptı.

"Annem fazla endişeleniyor. Ben sadece kampa gitmek istiyorum. Sadece bir saat uzaklıkta. Sadece iki gece." Hayatımda hiç evden ayrılmamıştım ve Janet de gidecekti. "Bir kilise kampı, baba. Ne olacağını düşünüyor ki?" Annem, nankörlüğümün başının ağrımasına sebep olduğunu söyleyerek yatmaya gitmişti, bu yüzden fısıldayarak konuştum.

"Onunla konuşurum." Gözlüğünü burnunun üstüne geri ittirip kitabını eline aldı. Bir dakika boyunca onu izledim, sonra gözlerini kaldırıp kapıyı işaret etti. "Şimdi kaybol, bırak da kitabımı okuyayım."

"İstesem de kaybolamam ki. Evden hiç çıkamıyorum."

Gülümsedi, anlayışlı bir gülümsemeydi bu. Odama geri döndüm. Kapımın hemen dışındaki duvarda, June Teyze ve annemin bir fotoğrafı asılıydı. Hayatım boyunca duvarın ortasında, koridorun gölgeleri içinde kalmıştı. Siyah-beyaz fotoğrafta iki küçük kız, bir kilisenin basamaklarında yan yana

duruyordu. Şapkaları düzgün, elleri yanlarında, gülümsemeleri içten ve muzipti.

Bu, evimizdeki nadir fotoğraflardan biriydi ve aslında elimizde bu kadar az fotoğraf olmasını hiç garip bulmamıştım. Ta ki Janet'in doğum günü partisinde onun evine gidene kadar. Tabii ki annem de ev sahiplerine yardım etme bahanesiyle geldi ama elinde bir fincan çayla koltuğa oturup beni gözetlemek hariç bir şey yapmadı. Annemin bakışlarından kaçabildiğim iki yer okul ve duşta olduğum zamanlardı. Ama eminim ki mümkün ya da uygun olsaydı, oralarda da gözünü üzerimden ayırmazdı. Janet'in evinin duvarları ve rafları, her yaştan çocuk fotoğrafları, büyükanne ve büyükbabaların, düğünlerin fotoğraflarıyla doluydu. Polaroid fotoğraflar, buzdolabının kapağına iliştirilmişti. Bizim buzdolabımızda ise yalnızca bir alışveriş listesi ve annemin faturaları asıp takip etmek için kullandığı kıskaçlı bir magnet vardı. Faturalar posta kutusuna gelir, annem onları alıp buzdolabına tutturur, kasabaya ilk gidişinde öder ve sonra da bodrumdaki dolaba dosyalayıp kaldırırdı. Oturma odasında, kanepenin hemen üstünde, onların düğün fotoğrafı ve benim iki fotoğrafım asılıydı. Birinde dört ya da beş yaşındaydım, üstümde tafta bir elbisenin içinde korku dolu gözlerle bakıyordum. June Teyzeme göre belirgin kaş çatışım "şirin"di. Diğer fotoğraf ise her yıl eylül ayında, şehir merkezindeki fotoğrafçıda çektirilen yenisiyle değiştirilirdi. Yüzümde zoraki bir gülümseme, yeni alınan kıyafetlerim üstümde ve arkamda yapraklarla süslenmiş sahte bir fon olurdu. Eski fotoğraf çıkarılır ve bodrumdaki aynı dosya dolabına kaldırılırdı. Koridorda, o iki gülümseyen kızın fotoğrafına bakarken duraksadım. Ve ilk defa, bu fotoğrafın yangından nasıl olup da kurtulduğunu merak ettim.

"Eskiden daha fazla fotoğrafımız yok muydu?" Akşam yemeği için sofrada oturmuştuk. Dalgın bir şekilde tabağımdaki haşlanmış brokoliyle oynuyordum.

"Neyin fotoğrafları?" Babam, kesmekte olduğu domuz pirzolasını bıraktı ve bana baktı.

"Bizim. Aile fotoğrafları. Neden daha fazla yok?"

"Elimizde ihtiyacımız olan tüm fotoğraflar var." Annem suyundan bir yudum aldı ve babama baktı.

"Neden bilmiyorum ama daha fazla olduğunu hatırlıyorum." Brokoliye çatalımı saplayıp burnuma yaklaştırdım.

"Yemeğini koklamayı bırak ve ye." Yemek koklamak kötü bir davranış olarak görülüyordu. Bardağını masaya koydu ve devam etti. "Hayal gücün çok geniş. Biliyorsun, yangında neredeyse her şeyi kaybettik. Sadece düğün fotoğrafımızı kurtarabildim." Çatalını ve bıçağını masaya bıraktı, peçetesinin köşesiyle ağzını sildi. "Sen o zamanlar sadece dört yaşındaydın. Hatırlamazsın."

"Peki ya senin ve June Teyze'nin fotoğrafı?" diye sordum.

"Yangından sonra teyzen benim için bir kopyasını çıkardı." Hızlı cevap vermişti.

Omuz silkip yemeğime geri döndüm. "Tamam." Brokoliyi ağzıma tıktım ve bir yudum suyla yuttum.

O konuşma, bir hafta sonra kilise kampına gitmeme izin verildiğinde neredeyse unutulmuştu. Annemin hayal ettiği onca şeye rağmen, kampta başıma korkunç bir şey gelmedi. Ağaçların arkasına saklanmış kötü niyetli adamlar, beni dibe çekmeye hazır göl akıntıları ya da düşebileceğim kayalıklar yoktu. Evden üç tam gün uzak kaldım; bir ranzada uyudum, göl kıyısında kanolar sürdüm, suya yansıyan sonbahar yapraklarını izledim, gece ateş başında ilahiler söyledim ve dinin kavramsallığını kızarmış marshmallow'larla tatlandırdım. Özgürlüğün ilk tadı enfesti. Daha büyük bir özgürlüğe yazgılıydım, ama o özgürlüğün bana nasıl geldiğini anlamam yıllarımı aldı.

Kader tam bir oyunbazdır. Tüm ipuçlarını önüne koyar ve senin onları bir araya getirip, daha önce anlamlandırmayı

hayal bile edemediğin şeyleri çözüp çözemeyeceğini görmek ister. Bana da kuvvetli bir ipucu sunmuştu; şimdi gerçeği bildiğimde bana o kadar bariz geliyor ki, ama o zamanlar özgürlüğün ve yeni bir bisikletin cazibesine kapılıp onu görmezden gelmiştim. Ortaokuldaydım ve dolaşım sistemiyle ilgili bir proje üzerinde çalışıyordum; kırmızı ve mavi renkli kalemlere ve çizim yapabileceğim boş kâğıtlara ihtiyacım vardı. Annem el işi malzemelerini bodrumda saklardı; burada kurutulmuş yapraklar ve bitkiler, renkli kâğıtlar, ipler ve keçelerle dolu raflar vardı. Bunları karıştırırken faturaları sakladığı dolabı gördüm. Soğuk ve griydi, zaman dolabı yıpratmıştı ve üstü ince bir toz tabakasıyla kaplıydı. Bana oraya girmemem gerektiği söylenmemişti ve orada benim ilgimi çekecek hiçbir şey olmadığı zaten açıktı. Ama o pazar öğleden sonrası, bir şey beni çekmeceleri açmaya itti. İlk çekmece tam da dedikleri gibiydi. Elektrik ve emlak vergisi faturalarıyla doluydu; yıllara ve aylara göre renkli dosyalara düzenlenmiş vergi beyannameleri vardı. Ama alt çekmece farklıydı. On dört yaşındaki beni pek ilgilendirmeyen fatura ve belgelerle karşılaşacağımı sanırken bulduğum şey beni şaşırtmıştı. Gelişigüzel dağılmış fotoğraflarla doluydu; neredeyse annemin her şeyi tertipli tutma ihtiyacına meydan okurcasına düzensizdi.

Genç ama tanıdık yüzlerin olduğu fotoğrafları elime aldım ve arkalarına yazılmış tarihleri ve isimleri okumak için çevirdim. Annem, her birini kendine özgü mükemmel el yazısıyla yazmıştı. Annem ve June Teyze'nin fotoğraflarını buldum, babamın gençken daha az kırışıklığa sahip ve saçlarında beyazdan çok siyah olan hâlini gördüm. İçlerinden güzel olan birinde üçü bir piknik masasında oturuyordu; arkalarında uzun çam ağaçları ve okyanus görünüyordu. Çevirip arkasına baktım: "June, Lenore ve Frank, Temmuz 1960." O sıralarda iki yaşında olmam gerekiyordu. Ama fotoğrafta ben yoktum. Bir oyuncak ya da

bebek bile yoktu, küçük bir çocuktan eser yoktu. Ve dahası vardı. Annemle babamın bir düğünde çekilmiş fotoğrafları, genç June Teyze ve Alice'in, kolları birbirine dolanmış, elleri belinde kameraya kahkahalarla poz verdiği anlar... Partilerden, plajlardan, barbekülerden ve kilise törenlerinden fotoğraflar... Bazıları ben doğmadan önce çekilmişti, ama bazıları benim orada olmam gereken zamanlardan kalmaydı. Yine de hiçbirinde ben yoktum.

"Norma, yukarı gel ve bana yardım et. Ne yapıyorsun orada? Nemli orası, üşüteceksin."

Okyanus kenarında çekilmiş aile fotoğrafını aldım ve arka cebime sıkıştırdım. Çekmeceyi kapattım, ışığı söndürdüm ve bodrumun karanlık ortamını geride bıraktım. En son basamağa çıktığımda bir ürperti geldi. Soğuk ve nemli bodrum havası, güneşle ısınmış bir odanın rahatlığına dönüştü; küçük bir pencereden süzülen sarı ışık, bodruma inen merdivenlerinin tepesinden mutfağa kadar uzanan bir yol çiziyordu. O yolun sonunda annem duruyordu, etrafında doğadan topladığı dallar vardı.

"Bunları taşımama yardım et." Elinde hendeklerde ve tarlalarda ot gibi büyüyen yabani çoban püsküllerini tutuyordu. Grimsi kahverengi dallar, sert kırmızı meyvelerle doluydu ve mükemmel bir açıyla kesilmişti. Onları Noel'de kiliseyi süslemek için toplamıştı. Çoban püskülü toplamak, bildiğim annemin yapacağından o kadar farklı bir hareketti ki şaşırmıştım. Başına mükemmel şekil almış buklelerinin üzerine bir eşarp bağlamış, ellerine ona büyük gelen bahçe eldivenlerini giymiş, kocasının kışın kar küremek için kullandığı çizmeler içinde çamurlu hendeklerde dolaşmıştı. Tezgâhın başında, ekim ayının soğuğundan pembeleşmiş yanaklarıyla dururken, ona karşı derin bir sevgi hissetmekten kendimi alamadım.

Dalları iplerle demet hâline getirirken, cebimden fotoğrafı çıkarıp tezgâha koydum. "Anne, neden bu fotoğrafta ben yokum?"

Durdu ve makası bırakıp fotoğrafı eline aldı. Fotoğrafı sanki her an alev alabilirmiş gibi tutuyordu. Dudağının üstünde küçük ter damlacıklarının oluşmaya başladığını gördüm. Konuşmak istercesine derin bir nefes aldı ama hiçbir şey söylemedi. Sessizce bekledim, makası alıp onun kesmek üzere olduğu sicim parçasını kestim. Dalları sardım ve uçlarını düğümleyip beklemeye devam ettim.

"Başım ağrımaya başladı. Sanırım biraz uzanmam gerek. Bunu birazdan bitiririm." Başına bağladığı çiçek desenli eşarbı çıkarıp masaya koydu ve beni küçük ormanla baş başa bırakarak odadan çıktı. "Akşam yemeği buzdolabında. Norma, rica etsem saat dörtte fırına koyup 180 derecede bir saat pişirir misin? Beşte yeriz." Bunu söyledikten sonra fotoğrafı da yanına alarak köşeyi döndü ve koridorun sonunda gözden kayboldu.

O fotoğrafı bir daha hiç görmedim. Zaman zaman o anı düşündüğümde neden baş ağrısına sebep olacak kadar rahatsız edici olduğunu hep merak ettim. O akşam, babam Janet'in evinde kalmama izin verince beni eve bağlayan görünmez zincir biraz daha gevşedi.

Ertesi sabah eve döndüğümde babam beni yine şaşırtarak bana yeni bir bisiklet hediye etti. Kırmızıydı ve tutacaklarından püsküller sarkıyordu. Püsküller için fazla büyük olduğumu söylemek istedim ama onun kalbini kırmaktan korktum, bu yüzden orada kaldılar; uzun, rengârenk plastik şeritler rüzgârda savruluyordu. Sele uzun ve kıvrımlıydı, gres yağı ve yeni kauçuk kokuyordu. En güzel yanı, artık bisikletle beyzbol sahasına gidebilecek olmamdı.

"Bu çok garip." Annem alışverişe gitmiş, babam bahçede yaprakları tırmıklarken mutfaktaki telefonu gizlice kullanıyordum.

"Neymiş garip olan?" diye geri fısıldadı Alice.

"Sadece... bir şeyler yapabilmek. Bisiklete biniyorum, eve dönüp bakınca bir anlığına içeri geri dönmem gerekiyormuş gibi hissediyorum."

"Eğer izin verildiyse neden eve dönmek istiyorsun?"

Telefonun diğer ucundan çayını yudumladığını duydum. Telefonun kordonunu serçe parmağıma dolarken pencereye baktım, annemin henüz gelmediğinden emin olmak istedim. "Bunu yapmak istemiyor. Benim gitmemi istemiyor. Bunu biliyorum. Ve kendimi kötü hissediyorum."

"Norma, neredeyse on beş yaşındasın. Artık kendini düşünüp, kendin için bir şeyler yapmaya başlamalısın."

"Ama baş ağrıları..."

"Onlar onun baş ağrıları, senin değil. Onlara sen sebep olmuyorsun, o oluyor. Bunu unutma."

Alice durumu anlamam için hep bana ulaşmanın yolunu bulurdu, benim bildiğim dilden açıklardı. Bu bilge sözlerine rağmen telefon sessizliğe her gömüldüğünde, annemin baş ağrılarının ağırlığını üzerimde hissediyordum. O evde sevgi vardı, ama hiçbirimiz onunla ne yapacağımızı bilmiyorduk.

Yeni bisikletimi ancak birkaç hafta kullanabildim; sonra kış geldi ve esen kar fırtınaları onu depoya kaldırıp beni yeniden eve hapsetti. Maceram kar fırtınaları ve dondurucu soğuk yüzünden bitince, bodrumdaki çekmeceyi ve içindeki fotoğrafları hatırladım. Tekrar aramaya koyuldum. O gün kar yanlamasına yağıyordu. Yollara, çatılara ve hareket etmeyen her şeyin üzerinde donuyordu. Okul tatil edilmiş, ben de uyumaya devam etmek istemiştim ama uykunun bana gelesi yoktu. Annem çoktan uyanmış, her neyle meşgulse onunla uğraşıyordu. Topuklu ayakkabıları ahşap zeminde sertçe yankılanıyordu ve eminim iç çekişleri sokağın sonundan bile duyuluyordu. Kaçan uykumun ve yatağımın sıcak rahatlığının özlemiyle kalkıp

giyindim. Bütün gün okumayı planladığım Nancy Drew kitabı, başucumda açılmamış bir şekilde duruyordu.

"Gidip ateşe biraz odun atar mısın? Üşüyorum."

Pastırmanın yağı tabağımda donmaya başlamıştı ve rüzgâr pencereleri sarsıyordu. Annem elleri sabunlu suyla kaplı bir şekilde mutfak lavabosunun başında duruyordu. Tabağımı ona verdim ve bodrumdaki kazan odasına yöneldim.

"Güzel bir kütüğü seç lütfen. Daha uzun ve daha sıcak yanar."

Merdivenlerden inince önce kazana yöneldim ama eski dolabı fark ettim. Ödenmiş faturalarla ve bir zamanlar var olmadığını düşündüğüm fotoğraflarla dolu olan dolap. Annemin merdivenin tepesinden beni izleyip izlemediğini kontrol ettim. Sonra kazan odasından uzaklaşıp dolabın önünde diz çöktüm. Beton zemine dayanan dizlerimle öne eğildim ve alt çekmecenin kulpunu tuttum. Kolayca açıldı ama metalin kayma sesi beni durdurdu, tekrar merdivenlere baktım. Ses çok yüksek değildi ama yapmamam gereken bir şey yaptığımı bilmemden dolayı bana ses daha yüksekmiş gibi geliyordu. Çekmecenin içine baktım. Boştu. İçinde birkaç ataş ve toz dışında hiçbir şey yoktu. Bütün o fotoğraflar gitmişti. Boş çekmeceye bakakaldım, sonra yukarıdan gelen topuk seslerini duyunca sessizce kapattım. Merdivenlerin yarısına geldiğimde, oraya neden indiğimi hatırladım. Büyük bir kütük parçası bulup kazana attım.

Sonraki birkaç hafta boyunca fotoğrafları aradım. Annem uyuduğunda ya da markete gittiğinde, her defasında bakındım ama asla bulamadım. Aramadığım tek yer annemin dolabıydı. Hastalandığında ve ona artık tek başıma bakamaz hale geldiğimde, onu bakım evine yerleştirmek zorunda kalmıştım. Evi temizleyip satışa hazırlamam için June Teyze bana yardım etmişti. Mutfaktaki alt dolapları temizlerken, kocaman bir şapka

kutusuna dört kolla sarılmış yanımdan sessizce geçmeye çalıştı. Bir arkadaşından ödünç aldığı arabaya doğru gidiyordu.

"June Teyze?" Durmadı. "June Teyze?" Sesimi biraz daha yükselttim. Arabaya varmadan önce durdu ama hiçbir şey söylemedi. Öylece birbirimize baktık; o elinde bir şapka kutusuyla, ben ise elimde bir toz beziyle bakakaldık. Bir soğukluk vardı. Tam olarak ne olduğunu anlayamıyordum ama yürüyüşündeki, kutuyu tutuşundaki, adını seslendiğimde beni duymuyormuş gibi yapışındaki garipliği görebiliyordum.

"Sadece çocukluğumuzdan kalan birkaç ıvır zıvır. Onları Boston'a götüreceğim." Kutuyu arabanın yanına yere koydu.

Verandadan inip ona doğru birkaç adım attım. "Görebilir miyim?"

"Hayır, hayır. Gerek yok. İlginç bir şey yok içinde." Arabanın kapısını açıp kutuyu kaldırmaya yeltendi.

"Ben taşıyayım."

"Gerek yok Norma. Sen işine devam et."

"Bana bir gün gösterecek misin?"

Kutuyu annemin elbiselerinin de durduğu arka koltuğa yerleştirirken sırtının ne kadar kamburlaştığını fark ettim. Elbiseleri, çalıştığı kadın grubuna bağışlamak için götürüyordu.

"Belki bir gün." Gülümsedi ve arabanın kapısını kapattı.

"Güzel, görmek isterim... Bir gün."

Kolumu hafifçe okşadı, buruşmuş elini birkaç saniye orada tuttu, sonra içeri yöneldi. Bir an bekledim, sonra arabanın camından kutunun bir köşesine baktım ve ardından onu takip ederek eve geri döndüm.

Özgürlüğümü keşfetmeye başladığımda, rüyalarım güneş altında bırakılmış bir suluboya resim gibi yavaşça soldu. Renkleri inceldi, gece ısındı, kuşlar ve gece yaratıkları sustu, korku ve kafa karışıklığı köreldi. Tamamen unutmadım ama hayatımda

kapladıkları alan azaldı. Boşalan o alanı önce kilise kampları ve bisiklet turları doldurdu, sonra ise futbol ve Randall'ın ağabeyi John. Güzel kokuyordu ve beni ilk öptüğünde, tadı siyah meyan kökü gibiydi; tatlı ama hafif baharatlı. O tadı öpücükten sonra bile uzun süre aldım.

Yaşım ilerledikçe annemin baş ağrılarının arttığına eminim. Evde onun yıllarca özenle koruduğu sınırları her aşışımda, yatağına kapanıp bir şişe ağrı kesiciyle ve gözlerinin üstüne koyduğu ılık, nemli bir bezle saatler geçirirdi. Babam ise özgürlüğüme razı olmuştu; sadece sokağa çıkma saatleri ve şehir sınırları koyuyor, başka bir kısıtlama getirmiyordu.

"Bugün ne maceralara atıldın?" Babam peçetesini kucağına sererken ben suyumu yudumladım.

"Janet'le parka gidip biraz orada takıldık, sonra da kütüphaneye uğradık." Mutfak tezgâhındaki kitap yığınına başımla işaret ettim.

"Duyduğuma göre bazı çocuklar su deposunun orada takılıyormuş." Annem bunu bir ifade gibi söylese de hepimiz biliyorduk ki bu aslında bir soruydu.

"Ben onlarla takılmıyorum anne." Şüpheli gözlerle bana baktı. Omuz silktim. "Gerçekten takılmıyorum."

"Sana inanıyoruz Norma. Yemeğini bitir" dedi babam.

Dediğim doğruydu, o çocuklarla gerçekten takılmıyordum. Ama annemin benim terbiyeli davrandığıma inandığını hiç sanmıyordum. June Teyze ona hep rahatlaması gerektiğini söylese de bu annemin kaygılarını hafifletmek yerine daha da artırıyordu.

On altı yaşında olduğum yıl, mayıs ayının ilk sıcak günlerinden birinde June Teyze ziyarete gelmişti. O gün akşam yemeğine beş dakika geç kalmıştım. Annem kapının önünde bekliyordu ve kütüphanede olduğumu, zamanın nasıl geçtiğini fark etmediğimi söylediğimde bana şüpheyle baktı. June Teyze

hemen arkasında belirip annemin telaştan kızarmış yanağına bir öpücük kondurdu. "Her şeyi dert edinip üzülmekten kedini erkenden mezara sokacaksın Lenore" dedi bana göz kırparken.

Annem ellerini ovuşturdu ve gözlerini devirdi, sonra kenara çekilip içeri girmeme izin verdi. "Anne olmak zor June. Ne kadar zor bir iş olabileceğini anlayamazsın. Ne kadar çok endişe verdiğini..."

June Teyze konuyu uzatmadı ve masayı patates püresi, et, balla tatlandırılmış havuç ve ev yapımı ekmekle doldururken bana gülümsedi.

June Teyze, annemi çileden çıkarıyordu. "Liberal" tavırları, annemin yüzünün morarmasına neden oluyor, onu konuşamayacağı kadar öfkelendiriyordu. Annem, onun mentollü sigaralarına ve "Bir kadının mutlu olması için bir erkeğe ihtiyacı yoktur" görüşüne asla katlanamazdı. "Kariyer kadını" derdi annem, bu kelimeyi tiksintiyle söyleyip ardından ellerini havaya kaldırarak. Ama June Teyze benimle oturma odasında dans edip, çalıştığı yayınevinin basmaya hazırlandığı iyi kitapların önceden bir kopyasını bana gizlice veren ve on üç yaşımda bana ilk kez cin tattıran insandı. Nefret etmiştim, hâlâ sevmem, ama işte o böyle bir teyzeydi, annemden tamamen farklı. İkisi arasındaki ilişkiyi hiçbir zaman tam olarak anlamadım.

"Senin şu teyzen bazen tam bir baş belası olabiliyor Norma" derdi annem bazen onunla yaptığı saatler süren telefon konuşmasından sonra ahizeyi yerine koyarken. Ama June Teyze uzun süre ortalıklarda olmayınca annem bu kez de onu ne kadar özlediğinden yakınırdı. Onların tuhaf kardeşlik bağı. Kıskanıyordum bunu. Kardeş çok istemiştim, bir kardeşim olsun diye ne kadar çok dil döktüğümü hatırlıyorum, ama içten içe annemi üzdüğümün de farkındaydım. Annemin bir hafta boyunca yataktan çıkamayacak kadar şiddetli bir baş ağrısı geçirmesine sebep olduğumda bu isteğimi dile getirmekten vazgeçtim. Ama

ne olursa olsun, göz ardı edilemeyecek farklılıklarına rağmen, June Teyze, annemin babam ve benden başka sahip olduğu tek kişiydi. Annemin hiç arkadaşı yoktu. Kilisedeki kadınlar vardı ama onlara arkadaş denemezdi. Her pazar, kilisenin önünde bir halka oluşturup garip, tiz ses tonlarıyla sohbet ederlerdi; ince topuklu ayakkabıları yumuşak toprağa batarken, sahte bir nezaketle birbirlerine yüksek perdeden konuşurlardı. Sohbetleri hep havadan sudan, yaramaz çocuklardan ve tariflerden ibaretti.

Eve geç kaldığımın ertesi günü, hava mevsim normallerinin dışında sıcaktı. Arka bahçemizin yanındaki ormanda, sığ göletteki kurbağaların bağırışlarını duyunca yazın yaklaştığını anladığımı hatırlıyorum. Babam barbekü başında etleri çeviriyordu, annem ve June Teyze sessiz bir sohbettelerdi. Buzlu çaylarını bir kenara bırakıp şarap ve naneli kokteyl içmeye başlamışlardı.

Tam olarak neyin beni konuşmaya ittiğinden hala emin değilim, ancak zihnimin bir köşesinde June Teyze'nin bana her zaman doğruyu söyleyeceğine inanıyordum. Artık bunun doğru olmadığını bilmek acı veriyor, ama affetmeye çalışıyorum. Belki de o sıcak güneşin altında otururken, kollarımın bronzlaşmaya başladığını fark ediyordum.

"Büyük büyükbabamın adı neydi? İtalyan olan?"

June Teyze'nin yüzü güneşe dönük, elindeki içeceği yavaşça çeviriyordu. Çocukluğumun büyük bir kısmını geçirdiğim bahçeye inen basamakların en üstünde oturuyordum. O bahçe aynı zamanda birkaç hamsterın, ağustosböceklerinin ve çoktan unutulmuş bir oyuncak bebeğin mezarlığıydı da.

"Hangi İtalyan büyükbaba?" June Teyze doğrulup güneş şapkasını gözlerini gölgeleyecek şekilde düzeltti. "Biz kıtlıktan bile eski İrlandalılardanız. Ama bir keresinde soyumuzda Mağripliler olabileceğine dair bir hikâye duymuştum." Göz kırparken annemle babam endişeli bir şekilde bakıştılar.

O sırada babam eti çevirmeye çalışırken yarı pişmiş bir tanesini yere düşürdü. Kısık sesle küfretti ve ayağıyla eti kenara iterek konuyu değiştirmeye çalıştı. "Benim taraftan June. Büyükbabam İtalyan'dı, sanırım." Sözcükleri birbirine karışırken, June Teyze ona yan gözle baktı, şarabından yavaşça bir yudum aldı ve sonra tekrar bana döndü.

"Ay evet, senin de bir annen ve baban olduğunu hep unutuyorum." Yaptığı espriye gereğinden büyük ve güçlü bir kahkaha attı. "Neden merak ettin, tatlım?" Annem ayağa kalkıp içeri girdi.

"Hepinizden daha koyuyum ve yazın iyice kararıyorum. Garip yani." Okuduğum dergiyi yanımda duran verandaya bıraktım.

"Genetik bir geri dönüş" dedi, bana bakmadan.

"Genetik bir geri dönüş mü?"

"Evet, cildin, bu ülkedeki pek çok insanın aile geçmişinin fiziksel bir kanıtı sadece. Çocuklarının nasıl görüneceğini asla bilemezsin. Genetik karmaşıktır."

June Teyze ayağa kalktı ve içeri girerken aynı anda babam da pişmiş etlerle dolu bir tabakla yanımdan geçip merdivenlerden çıktı.

"Hadi yiyelim" dedi, sesi titriyordu. Ona kapıyı açmam için beni bekledi.

Onların sessizliği konuşmayı tamamen öldürmek için tasarlanmış olsa da bende tam ters etkiyi yarattı ve genetik konusuna karşı büyük bir merak uyandırdı. Kütüphaneden kitaplar aldım, ancak annem onları odama girip kapağını açmama fırsat vermeden geri götürdü. Ama okulda beni gözetleyemezdi, bu yüzden fırsat buldukça kütüphaneye gidip moleküller, kromozomlar, hücreler ve genlerle ilgili her şeyi öğrenmeye başladım. Aynı ansiklopediyi defalarca okudum ve sonunda tüm bu konulara tamamen hâkim oldum. On ikinci sınıfta biyoloji

okuduğumda, baskın ve çekinik genler, göz rengi, çene çukurları ve yapışık kulak memeleri gibi konulara zaten hakimdim. Benim gözlerim kahverengiydi, babamın gözleriyle aynı. Üçümüz de sağ elimizi kullanıyorduk. Ama annem ve babamın kulak memeleri tamamen yapışık, benimkiler ise ayrıktı. Küçük deri parçam serbest duruyordu ve küpe takma konusundaki ısrarlarıma rağmen hâlâ delinmemişti.

"June Teyze?" İkinci telefonun bulunduğu koridor dolabında kıvrılmış, fısıltıyla konuşuyordum. Annemin uyurken bile beni duyabileceğinden ve görebileceğinden emindim.

"Norma? Neden fısıldıyorsun? Ne oldu?"

Arka planda Alice'in "Her şey yolunda mı?" diye sorduğunu duyabiliyordum.

"Her şey yolunda. Sadece sana bir şey sormak istiyorum ve annemin baş ağrılarından birine yakalanmasını istemiyorum."

Hat sessizleşti.

"Norma, Alice de hatta."

"Tamam, sorun değil." Ve gerçekten sorun değildi. "Kulak memelerim yapışık değil." Hattın ucundaki sessizlikte, dünyada en çok güvendiğim iki kadının nefes alıp verişlerini duyabiliyordum.

"Tamam, bunu söylemek için mi aradın?"

"Hayır... yani evet. Ama şunu dinleyin: İki yapışık kulak memeli ebeveynin, ayrık kulak memeli bir çocuk sahibi olması pek yaygın değil."

"Yaygın değil ama imkânsız mı?" Sesini alçaltmıştı.

"İmkânsız değil, ama pek olası da değil."

Babam yan odada öksürdü.

"Yani, aklım karıştı Norma. Benim kulak memem de ayrık. Belki bana çekmişsindir."

Telefonun ahizesini kapatıp Alice'le konuştuğundan emindim. Sonra Alice konuştu.

"Neden şimdi bunu düşünüyorsun Norma?" Sesi hâlâ yatıştırıcıydı.

"Bilmiyorum. Sadece ilginç geliyor sanırım."

"Ama neden ebeveynlerine değil de bunu bize soruyorsun? Neden fısıldamak gerekiyor? Belki onlar da bunu konuyu ilginç bulur ve aradığın cevabı bile bilirler."

"Annemin yine hasta olmasını istemiyorum."

"Bunu daha önce konuşmuştuk Norma. Annenin baş ağrılarının sebebi sen değilsin, hatırlıyor musun? Ona biraz daha güvenmelisin. Artık neredeyse bir yetişkinsin ve annenle bazı şeyleri paylaşmaya başlaman lazım. Belki o da bunu takdir eder ve aranız daha da iyi olur. Eğer yardımcı olacaksa, konuşmadan önce hissettiklerini günlüğüne yaz."

Ona, son üç yıldır Noel'de bana alınan günlükleri arkadaşıma, Janet'e hediye ettiğimi ve artık hiçbir şeye dair yazı yazmadığımı söylemeye gönlüm elvermedi. Eskiden yazdıklarım, çiçek desenli kapakları olan o eski günlükler, odamda bir rafta kahverengi kâğıda sarılı halde duruyordu; çocuksu bir çabayla annemin onları okuyamamasını sağlamak istemiştim. Bildiğim kadarıyla yıllardır dokunulmamışlardı.

"Evet, tamam. Belki denerim. Bunu konuşmak için aramam saçmaydı. Üzgünüm, June Teyze."

"Aradığın için üzülme. Sesini duymak beni mutlu ediyor tatlım. Yarın okulda güzel bir gün geçir. Seni seviyorum." Ve böylece telefonu kapattı. Ben ise karanlık dolapta, elimde ahizeyle oturuyordum. Üzerimde asılı duran kışlık montlar sanki birer hayalet gibi tepemde sallanıyordu ve telefondan gelen kesik kesik çevir sesi odanın içinde emilip kayboluyordu.

BEŞ

JOE

"Neden hepinizin ormanı aradığını anlamıyorum. Orada değil." Annem ateşin yanında oturuyordu, ayakkabıları bir kenara atılmıştı. Tabanları, yıllardan ve kullanımdan dolayı aşınmıştı. Bir elinde patates, diğerinde soyacak ayak parmaklarını ateşin etrafındaki yumuşak toprağa gömmüş oturuyordu. "Boşuna zaman harcıyorsunuz onu orada arayarak. O bir yerlerde, dışarıda." Elini kaldırıp soyacağı sımsıkı kavrayarak geniş bir daire yaptı ve tüm dünyayı içine alan bir hareketle etrafı işaret etti.

Ruthie'nin kaybolduğu yıllardan bu yana, annem durumu kabullenmek konusunda ılımlı bir noktaya gelmişti. Üzüntüye teslim olmamak için elinden geleni yapıyordu. Haftada kaç kez o ayakkabıları giyip kasabanın büyük taş kilisesine gittiyse de tam anlamıyla mutlu olmayı ya da içindeki öfkeyi tamamen yok etmeyi başaramamıştı ama üzüntüsünü dizginlemişti. Onu ehlileştirmiş, kontrol altına almış ve sessiz tutmuştu. Bunu da Ruthie'nin hâlâ bir yerlerde olduğuna inanarak yapıyordu. Ruthie büyüyor, dondurma yiyor, kitaplar okuyor ve annesini hatırlıyordu. Biz de annemin bu inancına dokunmuyorduk. Ama yine de aramaya devam ettik. O ormanları, göl kıyısını didik

didik ettik. Ruthie'nin yaşına uygun olabilecek yeni kızların yüzlerini tek tek süzdük. Aradık ama asla bulamadık.

"Joe, buraya gel, yanıma otur." Patatesi bana doğru salladı. Ben, ben ve Charlie, yabanmersini tarlalarının arkasında yaptığımız kısa bir taramadan dönmüştük ve ensemdeki yeni sivrisinek ısırıklarını kaşıyordum. Yanına gidip oturdum. Patates nişastasına bulanmış elleriyle boynumu ovuşturdu. Ellerinin serinliği, ısırıkların verdiği yanma hissine iyi geliyordu. Ben Ruthie'nin yerini doldurmuştum diyemem, ama o kaybolduktan sonra ailenin en küçük çocuğu ben olmuştum. Bu, bir sorumluluk getiriyordu. Ailenin en küçüğü, son bebeği olmak bir görevdi. Ama ben o görevi yerine getiremedim. Çünkü tıpkı annem gibi, ben de Ruthie'nin bir yerlerde hâlâ bizim onu bulmamızı beklediğine inanıyordum. Onu bulana kadar, annemin Ruthie'ye en yakın bulduğu kişi bendim. Bu yüzden onunla oturdum, bazen kiliseye kadar eşlik ettim ve konuştuğunda dikkatle dinlemeye çalıştım. Ve nadiren de olsa, üzüntüsü yeniden su yüzüne çıktığında, ağlarken elini tuttum.

Ben bilge bir adam değilim. Son çeyrek asırda yaptıklarım bunu kanıtlar nitelikte. Ama hayatta bazı şeyler öğrendim. Ruthie'yi kaybettiğimiz ve Maine'i sonsuza kadar terk ettiğimiz yıllar arasında aklımda en çok kalan şeyler şunlar: Bulunamayacak birini aramak zor bir şey. Ama ondan daha zoru, annenin kalbindeki o boşluğu doldurmaya çalışmak. Ruthie'yi tekrar görmek istemiyor değildim, elbette isterdim, ama annemin tarafını tutuyordum. Ruthie o ormanlarda değildi. Ve eğer yanılıyorsam ve onun küçük bedeni hâlâ orada bir yerlerdeyse, yalnızca güneş ve ay ona arkadaşlık ediyorsa, onu o hâlde bulmak istemezdim. Ölü ve sadece kemiklerden ibaret... Onu aramak zordu, ama yine de yaptık. Çünkü aramak, hâlâ sevdiğimizi ve onu unutmadığımızı gösteriyordu. O yaz, ağustos ortasında, yeniden kederin eşiğine geldiğimizde, son kez

yemeğimizi yedik ve yaz güneşinin son ışıklarıyla çalılıkları, devrilmiş ağaçların altını aradık. Ama artık adını bağırmıyorduk. Çünkü bizden başka kimse duymayacaktı.

"Gitgide azalıyoruz." Akşam yemeğinden sonra annem çayını yudumluyordu. Sivrisineklerin vızıltısı ve ateşin çıtırtısı dışında tek bir ses duyulmuyordu. "Bu böyle devam ederse, bu tarlaları işleyecek kimse kalmayacak."

Babam başını salladı ve defterindeki yazıları görebilmek için ateşe yaklaştı. "İnsanlar artık kendi mahallelerinde daha iyi işler buluyor sanırım. Yolculuk uzun olunca, kimse kalkıp gelmek istemiyor." Kemerine takılı bıçağını çıkarıp bir kurşun kalemin ucunu mükemmel bir şekilde sivrilttikten sonra, günün kayıtlarını tekrar kontrol etti. Kaç kutu toplandığı, her birinin ağırlığı ve toplayan kişinin adı... Hepsi düzgün sütunlar hâlinde sıralanmıştı.

Maine'i tamamen terk ettiğimiz o yaz, küçük bir topluluktuk. Kampımızda sadece tanıdık yüzler vardı. Ben Boston'dan gelmişti, Charlie ise işinden izin alıp yabanmersini tarlalarında daha iyi para kazanmak istemişti. Geri kalan işçiler ise Yaşlı Gerald ve Julia, ikizler Hank ve Bernard, Dul Agnus ve onun üç çocuğuydu. Diğer üç çocuğu büyüyüp kendi ailelerini ve işlerini kurmuşlardı. Ve tabii Frankie vardı. Yıllar sonra, büyük bir şaşkınlık içerisindeydim ama Frankie yine o yabanmersini tarlalarında yabanmersini topluyordu, hâlâ hayatta ve hâlâ sarhoştu. Yüzünü derin çizgiler kaplamış ve ağzında neredeyse hiç dişi kalmamıştı. Yanına fazla yaklaşırsan nefesi seni yere serebilirdi. Ama o hâlâ Frankie'ydi. Ayık olduğu nadir anlarda, Ruthie'yi hatırlayan kişi...

O yaz on beş yaşındaydım, kavurucu sıcak günler yerini nemli, serin gecelere bırakıyordu. Büyümek için sabırsızlanıyordum. Allen Dağı'ndaki ateş başlarına gitmek, Ben'in annemden sakladığı biralarından içmek istiyordum. Ama nasıl ki artık yabanmersini toplayıcıları ortadan kayboluyorsa, eğlence de yavaş

yavaş onlarla yok oluyordu. Yine de hafta sonlarını iple çektiğimi hatırlıyorum. Dağda artık partiler olmasa da hâlâ gölde yüzmek vardı. Ve bir de sarı mayosuyla Susan... Ailesi bakmadığında bana gizlice göz süzen kız. O yaz bir de panayır vardı.

Hattımın sonunda durmuş, babamın kamyonetinin görünmesini bekliyordum. Kamyonetin görünmesi, mesainin bittiğini müjdeleyecekti. Dürüst olmam gerekirse —işin doğrusu ölmek üzereyken dürüst olmak çok daha kolay— pek fazla yabanmersini topladığım söylenemezdi. Ben'le hâlâ işimizde ortaktık, ama o hattın diğer ucunda gerçekten çalışıyormuş gibi görünüyordu. Hava sıcaktı ve Route 9'un birkaç mil aşağısındaki kasabaya bir panayırın geleceğini biliyorduk. Annemin öğrettiği gibi tırnaklarımın altını temizlemek için küçük bir dal parçası kullanıyordum ki ayaklarımın altında bir titreşim hissettim. Yerin kendisi titriyordu. Dal parçasını bıraktım ve elimle gözlerime gölge yaparak o yöne baktım. Kamyonlar peş peşe geçiyordu; lunapark aletleri, çadırlar, ucubeler, sihirbazlar, falcılar ve kitaplarda okuduğum ama hiç görmediğim hayvanlarla dolu kamyonlar... Pamuk şekerin kokusunu neredeyse alabiliyordum. Son kamyon geçerken Ben de yanıma gelmişti.

"Buradaki panayırlar bizim oradakiler gibi değil, biliyorsun değil mi?" dedi hattımızın başına geri dönerken.

"Ne demek istiyorsun?"

"Burada büyük aletler var. Sadece küçük trenler ve midilli gezintileri değil. Dönme dolapları, insanın midesindeki öğle yemeğine elveda ettirecek kadar hızlı dönen aletleri var."

"Baş edebilirim." Gerçek şu ki, halledip halledemeyeceğimi bilmiyordum. Tek isteğim Susan'a pamuk şeker almak ve belki de onun beni öpmesini sağlayabilmekti.

Havanın açık olduğu bir cumartesi gecesiydi. Ben, Mae ve Charlie'nin ertesi sabah kilisede tövbe etmek zorunda kalacakları günahları işlemek için mükemmel bir gece olduğunu

söyleyerek şakalaştıkları bir gece. Ben de o günahlardan bazılarını işlemeye hazır hissediyordum. İçimde sıkı sıkıya gerilmiş, çözülmeyi bekleyen bir düğüm var gibiydi. Uzaklaşmaya ihtiyacımız vardı. O ağaçların gölgesinden, Ruthie'yi ararken yankılanan kendi seslerimizin hayaletinden uzaklaşmaya. Ormanda bir yerde onu bulabileceğim korkusundan kaçmaya. Bazen kabuslarımda gerçekten buluyordum onu. Kemikleri güneşte ağarmış, küçük elbisesi geriye kalan son parçalarının üzerine örtülmüş hâlde. O rüyalar zordu ve ertesi gün kendimi yorgunluktan bitap düşürene kadar çalışarak unutmaya çalışıyordum. Bazen hem korkudan hem de rahatlamadan kaynaklanan gözyaşlarıyla uyanıyordum. Çünkü her ne kadar Ruthie'nin ölmüş olduğuna inanmasam da kesin olarak bilmek daha iyi olmaz mıydı? Annem, Ruthie'nin ölmüş olduğunu öğrenseydi, o eski ayakkabıları artık atmaz mıydı?

Gece sıcak ve kuruydu, esinti serinlik verecek kadar kuvvetli ama üşütmeyecek kadar hafifti. Panayırın sesini duyabiliyor, neon ışıklarının gökyüzünde oluşturduğu morluğu görebiliyorduk. Karanlığı yaran tiz zil sesleri bize kadar ulaşıyordu. Uzun ve ince bacaklarım, kemiklerimin bastırdığı yaz güneşinin altında hassaslaşmış cildim, sanki kendi başlarına hareket ediyorlardı; beni pamuk şekerin, makine yağının ve umumi tuvaletlerin kokusuna doğru yürütüyorlardı.

Charlie yanıma koşarak gelip koluma yumruk attı. "Yavaşla biraz Joe. Daha varamadan yorulacaksın." Ben de ona bir yumruk atıp koşmaya başladım. Ben ve Mae de arkamızdan geldi, ayakkabılarının çakıllara çarpma sesi karanlığa karıştı.

Daha önce hiçbir panayıra gitmeme izin verilmemişti. Diğerleri on üç yaşında gitmeye başlamıştı ama Ruthie kaybolduktan sonra annem beni iki yıl daha bekletti. Bunun mantığını anlayamıyordum, ama sorgulamıyordum da. O yıl, babamın anneme attığı yan bakıştan sonra sonunda gitmeme izin verildi.

Babam kazandığımız parayı kamyonet koltuğunun altında saklardı. On altı yaşın altındaki her çocuğun —ki o zamana kadar sadece ben kalmıştım— kendi zarfı vardı. Her çocuğun emeğini gösteren, babamın felaket dağınık el yazısıyla yazılmış isimler... O para okul için botlar ve defterler almak içindi. Okulu bırakmış olmama rağmen, babam yine de tüm parayı bana vermiyordu. Yetişkin olmaya karar verdiysem, evin masraflarına da katkıda bulunmam gerektiğini söylüyordu. Ama o gece, küçük bir miktarda para almama izin verdi. Güneş batmaya başlamadan hemen önce, elime birkaç dolar sıkıştırdı ve sırtıma hafifçe vurdu.

"Akıllıca harca. Eve dönene kadar başka yok."

Paralar avucumun içinde nemliydi. Hemen cebimin en derin yerine sıkıştırdım. Her birkaç dakikada bir cebimi kontrol ediyordum, hâlâ orada olup olmadıklarından emin olmak için bacağımı ovuyordum. Onuncu, belki de yüzüncü kez cebimi kontrol ettiğim sırada, Charlie iki çadır arasına gerilmiş bir ipin altından kayarak geçti. Hemen arkasından ben de girdim. Kimsenin yakınımızda olmadığına emin olana kadar o karanlık alanda bekledik. Hiçbirimiz güç bela kazandığımız parayı giriş ücreti için harcamak istemiyorduk. Tam neon ışıkların yapay parlaklığına adım atmak üzereydim ki ayağım bir şeye takıldı. Yer hızla üzerime geldi. Ellerimi öne doğru uzattım ve yana döndüm, düşüşün sertliğini kalçam hafifletti. Çim gece havasının nemiyle soğumaya başlamıştı. Hızla ayağa kalkıp pantolonumdan otları ve toprağı silkeledim. Charlie kahkahalarla iki büklüm olmuştu.

Yanımda yerde, L şeklinde uzanmış, avucu açık kirli parmaklarının hemen dışında boş bir şişe duran adam Frankie'ydi.

"Tanrım, Frankie. Ne halt ediyorsun?"

"Beni uyandırdın." Ayağa kalkmaya çalıştı, iki kez düştü ama sonunda dik durmayı başardı.

"Beni yere düşürdün."

"Öyle bir şey yapmadım." Sözleri sarhoşça bir bulanıklık içindeydi. Döndü, çadırın arkasına yürüdü, pantolonunu bileklerine kadar indirip az önce altından süründüğümüz ipin üzerine işedi. Başımı salladım ve hâlâ gülmekte olan Charlie'ye döndüm.

"Defol git" deyip kalabalığa karıştım.

Birine son sözlerinizin ne olacağını asla bilemezsiniz ve her şey olup bittikten, o kişi gittikten sonra bunu kabullenmek zordur. Yıllar boyunca Charlie'ye söylediğim son sözlerin başka bir şey olup olmadığını düşündüm. Ona ne kadar hayran olduğumu, onu ne kadar sevdiğimi anlatacak bir şeyler. Sanırım benden asla duymadığı onca sözü. Ama kırk yıldır ağabeyimin benden duyduğu son sözlerin sevgi veya cesaret verici olmadığını, utanmamın lekesiyle kirlenmiş öfkeli sözler olduğu hatırası aklımdan çıkmadı. Ruthie'ye söylediğim son söz ise bir kelime olma onuruna bile sahip değildi. Dudaklarıma bastırdığım bir parmak, bir sır saklamak için yapılmış bir "şşş." Kelimeler güçlü ve garip şeylerdir, söylensin ya da söylenmesin.

Lunapark her yaştan ve boydan insan kaynıyordu. Şişman bir adamın, kendisi kadar şişman bir kadınla dönme dolabın koltuğuna sığmaya çalışmasını izlerken o çeliğin ikisini birden havada tutacak kadar sağlam olup olmadığını merak ettim. Çocuklar, ahşap atların boyunlarından yukarı uzanan direklere sıkıca tutunuyor, aynı zamanda ahşap atların pastel boyaları her yeni biniciyle biraz daha soyuluyordu. Oralı gençlerin gizlice sulandırılmış viski içişlerine göz ucuyla baktım. Kafeslerde ya da çitlerin arkasında tutsak olan hayvanlar ya tedirgin bir şekilde dolaşıyor ya da uyuyordu, miyavlıyor ya da hırlıyorlardı. Etrafı dolaşırken gözlerim bir şeyden diğerine kayıyor, her şeyi sindiriyordum. Yaz terinin ve şekerin kokusunu soluyordum. Pişirme yağı cızırdayıp patlıyordu, peluş oyuncak veya şişme bir balon ucuz saatler ve plastik inciler kazanmak uğruna verilen savaştan galip çıkıldığında aletten gelen kuvvetli zil sesi,

heyecanla bağıran kalabalığın sesleriyle yarışıyordu. İnsanların sohbetlerine kulak kabartıyor ve hayatımda ilk kez mısır unu kaplı sosis yiyordum. Mae ve Ben, yabanmersini tarlasında çalışan birkaç arkadaşımızla birlikte tribünlere oturmaya gitmişti. Charlie de yanıma gelip koluma hafif bir yumruk attı. Ona az önce söylediklerim için özür dilemiş olmayı dilerdim ama yapmadım. Balerinin yanından dönüp falcının çadırına gitmek üzereydik ki, seyyar tuvaletlerin arkasından Archie Johnson'ın sesi yükseldi.

"Seni orospu çocuğu. Paramı geri ver lan."

Charlie kavgaya sebep olacak sesin geldiği yöne döndü. Midemin kasıldığını hissettim. Archie Johnson iri yarı bir adamdı, Ben'den birkaç yaş daha büyüktü ve her zaman öfkeliydi. Onun, annesinin karnından yumruklar savurarak ve küfrederek çıktığını söylerlerdi. Dönme dolabın loş ışığında Frankie'yi yerde, Archie'nin ayağının da onun boğazında olduğunu gördük. Frankie'nin ağzının köşelerinden köpükler çıkıyordu.

"Bırak onu, Archie. Pislik yapma" dedi Charlie ve onlara doğru bir adım attı. Kolunu tutmak için uzandım ama bana fazla uzaktaydı artık.

Archie'nin kardeşleri, ki neredeyse onun kadar da iriydiler, gülerek bizim dilimizde Archie'ye bir şeyler demeye başladılar. Bizim olan ama ailemizin bize öğretmediği o dilde. Ne dediklerini hemen hemen hiç anlamıyordum ama nasıl durduklarına ve sırıttıklarına bakılırsa iyi bir şey söylemediklerini biliyordum. Bizim evimize birkaç saat uzaklıkta yaşıyorlardı. Annemle babamın daha ortada bizi yapma fikri bile yokken terk ettikleri o zorlu yerde yaşıyorlardı. "O Johnsonlar ben gençken de belalıydı. Kötü huylarını çocuklarına da geçirmişler" derdi annem her yaz Maine'de, o kardeşlerden biri bir olay çıkardığında. Maine'nin yerlileriyle küçük kavgalara girer, erzak aldığımız küçük dükkanlardan başta sigara ve viski olmak üzere

bir şeyler çalarlardı. Sürekli bela peşinde oldukları belliydi ama kimse onların oyununa gelmezdi. Genelde birbirleriyle kavga ederek öfkelerini atıyorlardı. Pazartesi sabahları en az birinin gözü morarmış ya da elinin kan içinde olduğunu görmek şaşırtıcı olmazdı. Ama bu gece, kurban olarak şanssız bir sarhoşu ve genç bir idealisti seçmişlerdi. Archie'nin kardeşlerinden biri — hangisi olduğunu hatırlamıyorum— gölgeden çıkıp nasırlı ellerini Charlie'nin göğsüne koyup onu ittirdi. Charlie sendeleyip yere düştü, bu onu daha da öfkelendirdi. Archie ise Frankie'nin boğazına basmaya devam ediyordu.

"Bırak onu." Charlie ayağa kalktı ve Archie'ye doğru ilerledi, gözlerinin içine bakarak.

"Hayır."

"Bırak dedim."

"Ne yapacaksın lan, siktiğimin züppe Kızılderilisi" diye alay etti Archie.

Karanlıkta bile Charlie'nin yüzünün kızardığını görebiliyordum. Bir adım daha attı, Archie'yle neredeyse göğüs göğse gelmişti. İkisini ayıran tek şey, yerde nefes almak için çırpınan sarhoştu.

"O sadece zararsız bir sarhoş. Bırak onu."

Archie, kardeşlerine bir bakış attı ve o iri adamların düşündüğümden daha hızlı hareket ederek Charlie'yi yakalayıp kollarını arkadan tuttuklarını gördüm. Archie, Frankie'nin üzerinden ayağını çekti ve Charlie'yi öyle bir yumruk attı ki yemin ederim kardeşimin içinden çıkan havayı duydum. Döndüm ve Ben'i bulmak için koştum. Sanki bacaklarım bana ait değilmiş gibi koştum. Karnaval ışıkları neon bir şerit gibi yanımdan akıp geçti. Kulaklarımdaki zil ve müzik seslerinin yerini damarlarımda akan kanın basıncı aldı. Ben ve Mae'i, bilmediğim beyaz insanlarla sigara içip bir şişe paylaşırken tribünlerde buldum. Mae'in eli, sarı saçlarını geriye doğru

yapıştırmış, ağzında pırıl pırıl dişleri olan sıska bir adamın bacağının üzerindeydi. Nefesim yetmediği için anlatamadım, sadece Ben'in kolundan tuttum ve onu ayağa kaldırdım. Mae de kalktı ve peşimden koşmaya başladı, ikisi de ne olduğunu soruyordu. Tuvaletlerin köşesini döndüğümüzde ışıklar geride kaldı. Karanlık ve sessizlik huzursuz ediciydi. Archie ve kardeşleri ortalıklarda yoktu. Ve orada, yerde, Frankie kanlar içinde oturuyordu, Charlie'nin başı kucağındaydı. İleri geri sallanıp ağlıyordu ve bir dua mırıldanıyordu.

"*Nujjinene wa'so'q epin jiptek*... kutsal olsun adın." Sonra durdu ve bize baktı. "Ben sadece bir içki istedim ve para cebinden düştü" diye hıçkırdı Frankie. "Onu tekmelemeye başladılar. Karnını, kafasının her yanını. Durmadan tekmelediler, Mae." Frankie içkiliydi, ağlıyordu, hâlâ Charlie'yi sallıyor, Charlie'nin kanıyla kaplı gömleğinin koluyla burnunu siliyordu. "Bir anda sustu, kımıldamayı bıraktı ama onlar tekmelemeye devam etti."

"Kes sesini, Frankie." Mae yere çöktü. Tribünde yanında oturan adam yanına geldi. "Charlie. Charlie, ben Mae. Uyan." Ama Charlie uyanmadı. Charlie hareket etmedi. Sarı saçlı adam Mae'i yerden kaldırdı ve Ben eğilip Charlie'yi kollarına aldı. Frankie hâlâ hıçkırıyordu.

"Kes sesini, Frankie!" diye bağırdım. Tek yapmak istediğim, Frankie'nin o çürümüş, sarhoş suratını yumruklamaktı ama bunun yerine kardeşlerimin peşine takıldım.

Ben, kollarında Charlie'nin hareketsiz bedeniyle çadırların arasındaki ip orada değilmişçesine geçti. Mae ve ben altından eğilerek geçtik. Gece sessizdi. Ormanda ve Route 9 boyunca uzanan ıslak hendeklerde saklanan yaratıklar sanki geldiğimizi biliyor, olayın ağırlığını anlıyor gibiydi.

"Ne oldu, Joe?" Mae fısıldamaya çalıştı. Bir şey vardı bu sessizlikte, karanlıkta, şiddette... Seslerimizi yumuşatan.

"Frankie yüzünden" kelimeler boğazımda düğümlendi.

"Frankie mi yaptı bunu?"

"Hayır, Mae. Charlie, Frankie'yi korumaya çalışıyordu. Frankie onların parasını çaldı."

"Kimin parasını? Charlie'nin mi?"

Her şeyi yanlış anlatıyordum. Düşünmekte zorlanıyordum. Önümüzde Ben sessizce yürüyordu ama artık daha yavaş. Ben güçlüydü, kardeşlerin en güçlüsüydü ama yürüdükçe soluk alıp verişini daha net duyuyordum, nefesi haşin ve derindi.

"Archie Johnson. Ve kardeşlerinin. Onların parasıydı."

"O aileden nefret ediyorum. İçlerinde bir tane bile iyi insan yok. Eğer Charlie..." Mae'nin sesi kesildi.

"O iyi olacak, değil mi Mae?"

Cevap vermedi. Tam tekrar sormak üzereydim ki farlar karanlığı yardı ve sarı saçlı adam, bir gemi kadar büyük arabasıyla yanımızda durdu.

"Atlayın. Geri kalan yolu ben götüreyim."

Arka koltuğa oturdum, Ben Charlie'nin başını kucağıma koydu. Ayaklarını Ben tuttu, Mae ise önde oturdu. Charlie hiç kıpırdamadı. Sadece nefes alırken boğazından gelen arada bir çıkan hırıltılar duyuluyordu. Kampa vardığımızda farlar ateşte parlıyordu, annem ve babam gözlerini elleriyle kapatarak ışığa karşı korundu, şaşkın ve kör olmuş gibi bakıyorlardı. Arabadan inip Charlie'nin hareketsiz bedenini dışarı çıkardık, kabine taşıdık. Annem durmadan nedenini sorarak çığlık atıyordu.

"Ne... Charlie? Ben, ne oldu?" Babam kekeledi.

"Frankie'yi korurken Johnson oğlanları ona saldırmış."

Mae çoktan kapıya yönelmiş, içme suyu topladığımız kovayı eline almıştı. Annem, oğlunun yanında yere oturdu, ellerini Charlie'nin başına götürdü. Ben ise bir köşede duruyor, içimdeki öfkenin büyüdüğünü hissediyordum. Tenimin altını yakıyor, kaslarımı öyle sert geriyordu ki parmaklarım yumruk hâline geliyordu. Dönüp dışarı çıkmaya niyetlendim, Archie Johnson'ı

bulup onu Charlie'ye yaptığı gibi dövmeye kararlıydım. Gözümün önünde canlanıyordu: öfkeden güç almış yumruklarım, Archie'yi savunmasız ve büzülmüş bir duruma sokuyordu.

"Boş bir hayaldi" dedi Ben bana yıllar sonra. "Sana Charlie'ye yaptığının aynısını yapardı. O zaman biz ne yapardık?"

Ateşin oraya kadar vardım, alevler ihmalden küçülüyordu. O sırada Ben beni durdurdu. Beni belimden yakaladı, kollarımı yanlarıma sıkıştırarak tuttu ve tek kelime etmeden öylece durduk. Sanırım iyi bir şey yaptığını düşünüyordu, beni Johnson kardeşlerin ellerinde ölmekten koruduğunu sanıyordu. Sanırım eğer beni orada, kollarının arasında tutarsa, iyi olacağımı, bu süreci normal bir genç olarak atlatacağımı düşünüyordu. Keşke haklı olsaydı. Ama onun yerine, o öfkeyi içime gömdüm ve yıllar boyunca, hastalık son nefesimi alana kadar utanacağım şekillerde dışarı çıktı. Bırak dövüşmeyi Charlie'yi ayakta bile duramayan sarhoş birinin yanında yalnız bırakmamı asla affedemedim. O çadırların gölgelerinde neden yanlarında kalmadığımı, neden onun yanında durmadığımı, neden dayağın bir kısmını paylaşmadığımı anlayamadım. Yumruklar paylaşılsaydı, belki ikimiz de hayatta kalırdık, kesinlikle morarmış ve belki biraz utanmış olurduk ama en azından hayatta olurduk.

Annem Charlie'nin kan içindeki yüzünü gözyaşlarıyla yıkadı ve bitkin düşüp uykusuzluğa yenik düşünceye kadar gece gündüz onun için dua etti. "Beni bırakıp gitme, Charles Michael. Beni bırakıp gitme. Uyan. Annenim ben senin ve sana gözlerini açıp bana bakmanı söylüyorum."

Ama açmadı. Ve biz Maine'den ağır bir hüzünle ayrıldık. Babam Charlie'yi battaniyelere sardı, Ben'le birlikte onu dikkatlice bir şilteye yerleştirdi. Şilteyi kabinden almıştık. Annem kemerlerle ve sicimle onu kamyonun kasasına sabitledi. Ben bir yanda, ben diğer yanda oturduk, şilteyi sabitleyerek Charlie'ye baktık. Şişmiş yüzünün altında tanınmaz haldeydi. Mae arabayla

peşimizden geldi. İşin sorumluluğunu Juan adında Meksikalı bir adama devrederek ağustos ortasında tarlalardan ayrıldık.

Johnson kardeşleri aramadık ama ayrılmak için toparlanırken birileri onların Charlie'nin canını döverek aldıklarından hemen sonra sınıra doğru kaçtıklarını söyledi. Tarlaları terk edilmişti ve Bay Ellis, babam erken ayrılacağımızı söylediğinde daha da öfkelendi. Birkaç yıl sonra Archie'yi tekrar gördüm, hapisten yeni çıkmıştı. Ben yoldaydım, bildiğim ve sevdiğim her şeyi arkamda bırakıyordum. O ise otoyolda otostop çekiyordu, New Brunswick'e doğru gidiyordu. Onu uzaktan cüssesinden tanıdım. Parmağını kaldırıp otostop çekerken yemin ederim ki direksiyonu kırdım, o döküntü kamyoneti tam üstüne sürdüm. Yol kenarındaki toprağa vurduğumda Archie hendeğe atladı. Iskaladım. Bilerek mi ıskaladım, bilmiyorum ama oldu. Belki doğrudan üstüne sürüp çarpsaydım, yoluma devam eder ve Archie Johnson hakkında bir daha asla düşünmezdim. Yine de umarım bir kemiği kırılmış ya da en azından altına sıçmıştır. Yaptıklarının bir bedeli olmalı.

Charlie bu dünyadan New Brunswick'in bir yerinde ayrıldı. Yüzü belli etmese de geçtiğimiz her bir tümseğin canını yaktığını düşünüyordum. Sınırı geçtikten yirmi dakika sonra, gökyüzünde tek bir bulut bile olsaydı onu yere indirecek kadar derin bir iç çekiş duyduk. Güneşli bir gündü, güzel ama zalim bir gün. Göğsünü izledim, kalkmasını bekledim, ama kalkmadı. Ben kamyonetin arka camına vurdu. Babam kenara çekerken annem feryat ediyordu. Annem ağaçlara haykırırken biz yol kenarında duruyorduk, ölü kardeşimiz arka kasada, yas tutan annem ise yol kenarındaki uzun otları hırpalıyordu. Ellerini paramparça etti, avuçlarında ince kırmızı çizgiler oluştu. İnançlı bir kadın olan annem, Tanrı'ya lanetler yağdırıyordu.

ALTI

NORMA

Annemin baş ağrıları, ben büyüdükçe seyrekleşti. Ama o yaz, valizimi toplamadan ve ailem beni üniversite için Boston'a götürmeden önce, baş ağrıları geri döndü.

"Norma, lütfen başım için serin bir bez getir, bir tane de buzdolabına koy. İyice soğuduğunda boynuma koyarım." Annem yatağında, sırtüstü yatıyordu, bilekleri içe dönük, ayakları yanlara bakıyordu. Uzun zamandır ilk kez anneme gerçekten baktım. Birini her gün gördüğünüzde, değişimi fark etmezsiniz. Cildinin kırışmaya başladığını, çenesinde beliren ve yavaş yavaş yayılan o soluk kahverengi yaşlılık lekesini, menopozla birlikte gelen ve sonra kalan hafif göbeği fark etmemiştim. O kadar savunmasız görünüyordu ki, kapıya yönelirken bir anlığına onu bırakıp gitmesem mi diye düşündüm.

"Elbette, anne." Mutfağa gidip iki bez ıslattım; birini şimdi kullanmak için, diğerini de dondurucuya koymak için. Pencereden dışarı baktım ve babamın çimleri biçtiğini gördüm. Yazın o huzur verici uğultusu vardı.

Serin bezi annemin gözlerine yerleştirdim ve tam odadan çıkıyordum ki fısıltısını duydum: "Seni özleyeceğim." Kolunu başının üzerine attı. Eğilip yanağından öptüm, sonra perdeleri

kapatıp sessizce odama çekildim. Koridordan geçip odama dönerek valizimi toplamaya devam ettim.

Beni dünyadan saklamak için onca çaba sarf eden annem, Boston'daki bir üniversiteye gitmek istediğimi söylediğimde mutlu görünmüştü. Belki de her an beni izlemek zorunda kalmayacağı için bir rahatlama hissetmişti. Acaba onun gözünde ne zaman gerçekten "büyümüş" olacaktım? Şimdi geriye dönüp baktığımda, hayatımın o anlarını düşünüyorum: gerçeklerin henüz kendini göstermediği o zamanları. O anlar, şimdi hafızamda haddinden fazla yer kaplıyor.

Arka bahçede oyuncak bebeğimi törensel bir şekilde gömdükten sonra, annemin pek hoşuna gitmese de kitaplar yeni dostlarım oldu. Sonsuza kadar bir çocuk olarak kalmamı tercih ederdi sanırım, ama onun yerine ben cadılar ve beyaz tavşanların, denizaltıların ve silahşorların dünyasında büyüdüm. Güneş perdelerin arasından sızmaya başlayana kadar uyanık kalır başka dünyaların içinde kaybolurdum. O kadar canlı ve benimkinden o kadar farklıydılar ki. Nancy Drew ile dedektiflik yaptım, Alice'in bana hediye ettiği Japonca ve İspanyolcadan çevrilmiş masalları okudum. Evimiz, koyu ahşap panelleri, renksizliği ve sürekli sessizliğiyle hayal gücü için kurak bir çöldü. Ama kitaplar sayesinde benim hayal gücüm gelişti. Tek çocuksanız ve yarı mahkûm bir hayat yaşıyorsanız, kitaplar sadece sert kapaklar arasına sıkışmış sayfalardan fazlası olur. Sadece harflerin yan yana dizilip kelimelere dönüşmesinden ibaret değildirler.

Büyüyüp dünyada biraz daha özgürce dolaşmaya başladıkça kitaplara olan bağımlılığım azaldı. Ara sıra erkeklerle buluşmaya başladım ya da en eski ve tek gerçek arkadaşım Janet'le vakit geçirdim. Liseden bazı kızlar şimdiden düğünlerini planlıyor ya da babalarının sahte ahşap panjurların açılıp kapanırken gürültüyle birbirine çarptığı sıkıcı ofislerinde

çalışmaya hazırlanıyordu. Hayatımı asla böyle hayal edemezdim. Her gün işten çıkıp bayat kahve ve sigara kokan kıyafetlerle eve dönmek. Yirmi yaşında evlenip, yuva kurmak. Bana bu, zaten yaşamakta olduğum hayatın devamı gibi geliyordu. Ne istediğimi bilmiyordum, ama istediğim hayatın bu olmadığını biliyordum. En azından şimdilik.

Liseden sonra üç yıl boyunca ailemin yanında kaldım ve mahalledeki süpermarkette çalıştım. Evden ayrılmam gerektiğini biliyordum, ama önce bir yere gidebileceğimden emin olmak istiyordum. Ailemin sevgisi artık o kadar boğucu değildi. Ehliyet alacak, oy kullanacak, alkol kullanacak ve nihayet bira eşliğinde çocukluğumun son kırıntılarını atacak kadar büyümüş olmama rağmen yine de izleniyormuş, bir sır gibi saklanıyormuşum gibi hissediyordum. Janet de kasabada kalmayı seçti. Üniversite ilgisini çekmiyordu ve Shady Oaks huzurevinde hasta bakıcı olarak işe başladı. Mezuniyetin ertesi günü demans bölümünde çalışmaya başladı. Boston'a gitmeden önce, onun ailesinin evinden çıkmasına ve tavanları alçak, yatay dar pencereleri olan bir bodrum katına taşınmasına yardım ettiğimi hatırlıyorum. Kutuları yığmış, pencereleri açıp küfkokusunu dışarı atmış ve benim çalıştığım marketten getirdiğim bayat çörekleri yemiştik.

"Şehirde ne yapacaksın?" diye sormuştu Janet, son lokmasını ağzına atıp birayla yutarken.

"Okuyacağım. İnsanlarla tanışacağım." Omzumu silktim.

"Belki bir erkekle tanışırsın" dedi göz kırparak. "Ama bu kasabanın eziklerinden olmasın."

Üzerinde "Mutfak" yazan bir kutuyu açıp tabakları dolaba yerleştirmeye başladım. "Sanırım, belki. Kim bilir? Ben sadece dört gözle ailemin evinden ayrılmayı bekliyorum."

"412 Maple'daki hapishane" diye dalga geçti Janet. "Lenore'un zindanı." Üzerinde "Banyo" yazan kutuyu kaptığı gibi koridora yöneldi.

Janet'i bu kadar hızlı kaybetmiş olmam garip. Birkaç kere mektuplaştık ve ilk Noel tatilimde eve döndüğümde onu gördüm. Ama zamanla o kasabaya karıştı, ben ise ayrılan kişi olarak ona yabancılaştım. Yıllar sonra, arabamı Shady Oaks'un önüne çekip annemi iki valizi ve birkaç fotoğrafla İncil'inin olduğu bir kutuyla oraya bıraktığım gün, Janet'le yeniden karşılaştım. Kapıda duruyordu, bir zamanlar ince ve atletik olan bedeni şimdi tüm kapıyı kaplıyordu, gözlerinin etrafındaki kırışıklıklar derin ve koyuydu, şakaklarındaki gri saçlar benimkiler gibiydi.

Boston'a doğru yola çıktığımız gün sıcak bir gündü. Birkaç gün erken gidiyordum, çünkü June Teyze, yurda taşınmadan önce bana şehri gezdirmek istiyordu. Bana akşam yemekleri, sevdiği şehirde rehberli turlar ve bir üniversite öğrencisine yakışır sohbetler vaat etmişti. Arabanın camını açıp şehrin egzoz, biçilen çimler, çiçekler ve idrar dolu kokusunu içime çektim. Köprüyü geçip güneye, şehre doğru ilerlerdik. Daha önce Boston'a June Teyze'yle hafta sonunu geçirmek ya da Alice'le konuşmak için gitmiştim ama bu kez farklı hissettiriyordu. Önümüzdeki birkaç yıl boyunca burası benim evim olacaktı. Bir yer, tıpkı bir insan gibi, onu yakından tanıyacağınızı bildiğinizde farklı bir anlam kazanır. Her köşeyi, her çatlağı ezberlemek istiyordum. Gözlerim her binaya, her köprüye, her parka ve bir yerden bir yere yürüyen her insana takılıp kalsın istiyordum.

June Teyze, Boston'un Jamaica Plain semtinde Henri adındaki ölümsüz Japon balığıyla birlikte yaşıyordu.

"Henry değil Henri, *i* ile. Sonuçta o Fransız bir balık."

Kendimi bildim bileli bu şakayı yapıyordu. Ama her ziyaretimde Henri biraz daha farklı görünürdü. Çocukken, teyzem beni Henri'nin Fransızca konuşabildiğine ama yalnızca ona konuştuğuna ve istediğinde rengini değiştirebildiğine

inandırmayı başarmıştı. Ona inanmıştım. Kitaplara olan sevgim ve June Teyze'nin bana anlattığı hikâyeler, evde oldukça aç kalan hayal gücümü besliyordu. Belki de iyi bir hikâyeye duyduğum sevgi benim kariyerimi seçmeme sebep oldu.

Zamanla şunu öğrendim: Bazı insanlar büyük eserleri okumak için, bazıları ise onları yazmak için doğar. Ve çoğu zaman bir kişi bu iki gruba birden dahil olamaz. Gençken, bir gün geleceğin büyük Amerikalı yazarı olabileceğime karar vermiştim. Ama yıllar içinde ne kadar çabalamış olsam da doğru insanı bekleyen ve onlarla şekillenecek hikâyelerin yaşadığı o efsunlu aleme erişimim engellenmiş gibiydi. Düşünceyle mürekkep arasındaki o belirsiz yerde, hayalimde taşıdığım hikâyeler bir anda havaya karışıp yok oluyordu. Alice'in önerisiyle tuttuğum günlükler, sıradan sözlerle, ergenlik sıkıntılarıyla, düşlerime ya da arkadaşım sandığım kızlar ve oğlanların yarattığı hayali kırgınlıklara dair satırlarla doluydu. O zamanlar, o günlüklerde yazan hiçbir şeyin anlatmak istediğim hikâyelere eş değer olmadığını düşünmüştüm. Keşke o genç kızı geçmişe dönüp uyandırabilsem. Keşke ona, yazdığı şeylere daha dikkatle bakmasını, çizdiği resimlere iyice odaklanmasını ve onları hatırlayana kadar izlemeye devam etmesini söyleyebilsem. Ama yapamam. Bu yüzden Boston'a, başkalarının kelimelerini öğretmeyi öğrenmeye gittim.

O sıcak yaz gününde vardığımızda, June Teyze büyük, sarı bir evin ön verandasında oturuyormuş bizi bekliyordu. Ev ana yolun hemen arkasına gizlenmiş gibiydi. Yapının bir zamanlar muhteşem olduğu belliydi. Koyu renk ahşap süslemeler ve zeminler, uçları sivrilen pencereler; hepsi uzun elbiseler giyen kadınların ve yanlarından geçen insanlara şapkalarını çıkararak selam veren adamların hikâyelerini anlatıyordu. June Teyze binanın sahibiydi ve birinci katta yaşıyordu. Üst katlarda ise iki daire vardı. İkinci katta Leonard adında bir adam oturuyordu.

Yağmurlu günlerde birlikte bolca çay içiyorlardı. Leonard'ı, June Teyze'yi tanıdığım kadar uzun süredir tanıdığımı sanıyorum. Üçüncü katta ise üç kişilik bir aile yaşıyordu. Küçük bir fırın işletiyorlardı ve akşamları artan ürünleri June Teyze ile Leonard'a getiriyorlardı. Oğulları Boyd, on iki yaşından büyük değildi ve sanırım bana karşı bir şeyler hissediyordu. Ne zaman beni görse yüzü kızarıyor, dili tutuluyordu. Tatlıydı ve itiraf etmeliyim ki bu durum hoşuma gitmiyor değildi.

"Hele şükür. Hiç gelemeyeceksiniz sandım" dedi June Teyze. Beni sarılmak için kendine çekerken eteği hışırdıyordu. "Çok eğleneceğiz" diye fısıldadı kulağıma, sonra anneme sarıldı ve babamı başıyla selamladı. "Hadi bakalım, ikiniz toz olabilirsiniz."

Bagajdan valizimi almak için uzandım.

"Tanrım, June, kızımı çalmak için bu kadar acele etme." Annem bunu bir şaka gibi söylemeye çalıştı ama sesi boğazında düğümlendi.

"O zaman içeri girin de siz gitmeden bir çay içelim." June Teyze göz kırparak belime kolunu doladı, annemle babam da eşyalarımı içeri taşıdı. Birkaç damla gözyaşı ve annemin baş ağrısıyla üç saat sonra dönüş yoluna koyuldular. İlk kez gerçekten onlarsız kalmıştım.

Ertesi gün hava yağmur tehdidiyle karanlık başladı, ama öğlene doğru güneş bulutları dağıttı ve June Teyze, mahallesini bana gezdirmek için bunun mükemmel bir fırsat olduğuna kanaat getirdi. Yakındaki bir parka yürüdük ve büyük bir göletin kenarında yürüdük; her yer yemyeşildi. Park, geçici bir kamp alanına dönüşmüştü; göletin kenarına ve ağaçların arasına naylon çadırlar kurulmuştu. İnsanlar yerde ve battaniyelerin üzerinde oturuyor, yemeklerini paylaşıyor ve sigara içiyorlardı. Çalınan toprakların geri verilmesini talep eden pankartlar yere çakılmış ya da çadırların yanlarına asılmıştı.

Uzun siyah saçlarını arkaya örmüş koyu tenli kadınlar oturmuş aynı şekilde koyu tenli adamlarla ciddi görünen sohbetlere dalmışlardı.

"Bütün bunlar da ne?"

"Protesto ediyorlar."

"Neyi protesto ediyorlar?"

"Neden gidip kendin sormuyorsun?"

Bir yabancıya yaklaşmayı hayal bile edemiyordum ama gerçekten merak ediyordum da. Benim kasabamda protestolar olmazdı. Hepimiz birbirimizin farklı versiyonları gibiydik ve herkes aynı şeyi düşünürdü. Eğer farklı düşünen varsa, bunu kapalı kapılar ardında sessizce yapardı.

"Bunlar Kızılderili mi?" diye fısıldadım. June Teyze güldü. Kızılderilileri yalnızca ortaokul ders kitaplarından ve televizyonlardan biliyordum. Benim dar anlayışımda Kızılderililerin tüm tarihi ve varlığı, savaşçı vahşiler, şifacılar ve Pocahontas'tan ibaretti.

"Evet ve aynı zamanda da insanlar tatlım. Fısıldamana gerek yok. Kim olduklarını biliyorlar ve eminim ki neden burada olduklarını anlatmaktan mutlu olacaklardır."

Göletin kenarından ayrılıp ana yola doğru ağır adımlarla yürüdük. Yolun hemen kenarında, yeşil ve kırmızı, fermuarı yarıya kadar açık bir çadırın girişinde bir kadın, adam da sırtı bana dönük bir şekilde oturuyordu. Kadın sigarayı adama uzatırken hararetle konuşuyordu; el hareketleri yüzündeki ifadeyle aynı yoğunluktaydı, ama sesini duyacak kadar yakın değildim. Adam, bacaklarını göğsüne çekmiş, başını dizlerine yaslamış bir halde sessizce dinliyordu. Kadın, beni onları izlerken görünce konuşmayı kesti. Onlarla konuşmak için cesaret toplamaya çalışıyordum ama göz göze geldiğimizde tüm cesaretim yok oldu. Bakışlarında herhangi bir sertlik yoktu ama yine de cesaretimi yitirmiş olduğum için June Teyze'ye

döndüm. O sırada o, yaşlı bir kadınla sohbet ediyordu. Protestocular geçmeye başlayınca kaldırıma çıktım; onların geçişi çadırın önündeki kadını görmemi engelliyordu. Kalabalık dağıldığında kadın hâlâ bana bakıyordu. El etti. Benim olduğum yere işaret edince, arkası dönük olan adam da o yöne doğru baktı. Elimi kaldırıp zayıf bir şekilde ben de el salladım ve bir anlığına birbirimize baktık; aramızdan geçen protestocular, el yapımı pankartlar ve yankılanan davul sesi görüşümüzü kesintiye uğratıyordu. Kadın tekrar elini salladı ve o an anladım ki bana değil, yaşlı kadına yanlarına gelmeleri için sallıyordu. Ancak kadın ve June Teyze derin bir sohbete dalmışlardı. Ellerimi önümde bağlayıp mahcubiyet içinde yere baktım. Betonun arasından çıkmaya çalışan bir karahindibanın her detayını inceledim. Sonra başımı kaldırdığımda adamın bana bakmaya devam ettiğini gördüm. Başını yana eğmiş, dikkatle bana bakıyordu. June Teyze ve yaşlı kadın vedalaşırken, June Teyze'ye yaklaştım.

Sonra bağırdı. "Ruthie?" Ayağa fırladı. "Ruthie!"

Şimdi bana doğru yürüyordu. Bir anlığına June Teyze'nin arkadaşına seslendiğini sandım ama keskin bakışlarının doğrudan bana odaklanmış olduğunu fark ettiğimde bana doğru geldiğini anladım. Yaklaştıkça göğsüme bir ağırlık çöktü, gözlerim kararmaya başladı. Kendimi rahatsız hissediyordum, tüm sesler uğultu gibi geliyordu. June Teyze elimi tuttu. O kadar sıkı tuttu ki parmak uçlarım mora dönmeye başladı. June Teyze'ye bir şeyler olmuştu. Bunu hissedebiliyordum. Beni çekiştirirken elinden elime geçen panik yüklü bir elektrik vardı.

"Norma." Beni kalabalığın arasından, yaklaşan adamdan uzaklaştırdı.

"June Teyze, sorun ne?"

"Kendimi iyi hissetmiyorum. Gitmemiz lazım." June Teyze'nin yüzü kızarmıştı, kaşları endişeyle kalkmıştı.

"Tamam, gidelim."

"Ruthie! Bekle!"

June Teyze arkamda durarak adamın beni görmesini engelledi. Artık hızla ilerliyorduk. Arkadan genç bir kadının bağırdığını duydum, "Ben, nereye gidiyorsun?"

June Teyze adımlarını hızlandırdı ve adam yaklaştıkça omzunun üzerinden geriye baktı. Son bir kez dönüp baktığımda kahverengi gözlerinin bana odaklandığını gördüm. Tam yolun karşısına geçerken bize ulaşamadan kalabalığın içine karıştı. O bize ulaşamadan yolun karşısına geçtik. Kalabalık, yolun ortasından yürüyerek ilerledikçe duyularım yavaş yavaş geri gelmeye başladı. Neredeyse koşuyorduk ve June Teyze'nin elimi sıkı sıkıya tutması beni geriye bakmaktan alıkoyuyordu. Arkama döndüğümde adam, protestocuların yaratmış olduğu uzun kuyrukta kaybolmuştu ama protestocuların, el yapımı pankartların ve yankılanan davul sesinin arasından hâlâ onun bağırışını duyabiliyordum: "Ruthie, lütfen, Ruthie!" Sesindeki çaresizlik neredeyse durup ona yanlış kişiye seslendiğini söylememe neden olacaktı ama June Teyze beni, sıra sıra evlerin çöp kutularıyla dolu, dar bir sokağa çekti.

"Bu biraz tuhaf oldu, değil mi?" Yüzündeki endişeyi, gülümsemeyle dahi gizleyemiyordu. "Hadi eve doğru yürüyelim, yolda durup içmek için bir şeyler alırız. Hava sıcak. Ben ısmarlıyorum."

Sokağın ortasında durup June Teyze'nin nefesini toplamasını beklerken protestocuların geçişini izledik, ama Ben adındaki adamdan hiçbir iz yoktu.

June Teyze'nin evine birkaç sokak mesafedeki İrlanda barında durduk. Ağzım kurumuştu ve aydınlıktan karanlığa girince gözlerim netleyememişti. Klima çarpınca tüylerim diken diken oldu. June Teyze bir bar taburesine yerleşti, ben de yanına oturdum. Mekân kızarmış patates ve hamburger kokuyordu. June

Teyze ortaya bir tabak patates kızartması, iki bardak Pinot Grigio ve iki bardak su sipariş etti. O şarabını yudumlarken ben de iki bardak suyu bir dikişte içtim. Annemin, garip rüyalar gördüğümde ya da okuldan beş dakika bile geç kaldığımda olduğu gibi huzursuzdu. Biri içeri girdiğinde sürekli arkasına dönüyor, kapı kapanınca rahatlıyordu.

"İyi misin, tatlım?"

Üçüncü bardağımı içerken başımla onayladım. Barmen patates kızartmasını getirdiğinde June Teyze sirke istedi.

"İyiyim. Sadece tuhaftı. O adam sanki beni tanıyormuş gibi davrandı."

"Muhtemelen birine benzetmiştir." Gülümsedi ama kendine her zaman güven dolu çıkan sesi titriyordu.

"Evet, sanırım." Şarabımdan bir yudum aldım. Asidik tat boğazımdan aşağı kayarken yüzümü buruşturdum. "İyiymiş bu."

"Bulduğuna şükret. Parasını ben ödüyorum." June Teyze gülünce günün gerginliği omuzlarımdan kalkmaya başladı. June Teyze'nin yanında olmak kaslarımı gevşetiyor, çenemi rahatlatıyordu.

"Ya bu arada neyi protesto ediyorlardı? Sormaya fırsatım olmadı."

"Adaletsiz muameleye karşı. Kızılderililere pek de iyi davranmadık."

Barmen sohbete kulak misafiri oldu ve eğilerek konuşmaya katıldı. "Bence fazlasıyla iyi davrandık. Kendilerine yardım etmezken biz onlara yardım ediyoruz. Daha ne istiyorlar?"

"Canım sen sadece bize içki getirmeye devam etsen daha iyi olur." June Teyze boş bardağını bara koyup barmene doğru itti. Barmen omuz silkip bardağı doldurdu. Bütün öğleden sonrayı fıstık, ikiye bölerek paylaştığımız bir cheeseburger ve ikinci bir tabak patates kızartmasını yiyerek geçirdik. Dört bardak şaraptan sonrasına dair çok şey hatırladığımı söyleyemem ama June

Teyze'ye çocukluk arkadaşımı anlattığımı hatırlıyorum. Janet'le kampa gitmeme izin verildiğinde unuttuğum bir arkadaşımı.

"Benim hayali bir arkadaşım vardı küçükken" dedim sarhoş bir halde su bardağına uzanarak.

"Çoğu çocuğun olur. Annenin hayali bir faresi vardı, oturduğumuzda onun 'sandalyesine' oturduğumuzu söyleyerek bizi onu öldürmeye çalışmakla suçlardı." O anıyı gülerek anlatırken, annemin hayal gücüne sahip olduğunu hayal etmekte zorlandım.

"Adı Ruthie'ydi." Suyumdan bir yudum aldım. Bardağın üzerindeki su damlalarının aşağı süzülmesini izlerken June Teyze taburesinde hafifçe kıpırdandı. "Sence de garip değil mi? Adam bana Ruthie diye seslendi ve benim hayali arkadaşımın adı da Ruthie'ydi."

"Sadece bir tesadüf." Ellerini bir peçeteyle sildi.

"Evet, sanırım öyle." Kapı açıldı ve ışık karanlık odaya yayıldı. "Sadece biraz çılgınca sanki."

"Tatlım, senden bir iyilik isteyeceğim ve bana yapacağına söz vermen gerekiyor." Bir içki daha sipariş etti. "Ve nedenini sorma. Kız sözü mü?"

"Kız sözü." Serçe parmağımı uzattım ve onun parmağına doladım.

"Annene asla bugünü anlatma."

"Tamam" dedim tereddütle. "Ama neden?"

"Nedenini sorma dedim. Kız sözü verdin."

Omuz silktim ve suyun kalanını içtim. June Teyze barmene hesabı ödedi, içkisini tek yudumda bitirdi ve tabureden indi. Eve yürüyüşümüzü hatırlamıyorum ama gecenin bir yarısı uyanıp küçük banyonun tuvaletine kustuğumu hatırlıyorum. Soğuk porselen karoları hissetmek iyi geliyordu ve güneş doğmadan az önce June Teyze beni orada bulup yatağıma dönmeme yardımcı oldu. Daha önce içki içmiştim ama o, ilk kez gerçekten sarhoş olduğum gündü. Ve o günün anısı, kara

gözlü ve dilinde Ruthie ismi olan adamın görüntüleriyle, hatırlamam gereken ama hatırlamadığım diğer tüm şeyler gibi onlarca yıl boyunca zihnimin arkasında saklı kaldı.

İki yıl hızla geçti, zaman yaşlandıkça hep yaptığı gibi daha da hızlı akıp gitti. Derslerim küçülüp daha spesifik hale geldikçe, kendimi sürekli aynı birkaç kişiyle aynı sınıfta bulmaya başladım: Andrew adında, muhtemelen eşcinsel ve Profesör Walters'a aşık olan bir şaire delicesine aşık şair Angela; ismi beni kafamı karıştıran ve Gabriel García Márquez'e takıntılı olup bir gün onu yazıldığı dilde okuyabilmek için İngiliz Edebiyatı ve İspanyolca üzerine çift anadal yapmaya karar veren Trinity; ve Georgia eyaletinden olduğu için bu durumun onu rahatsız ettiğini söyleyerek bize ikinci adı olan Desiree ile hitap etmemizi isteyen Georgia. Desiree, Güney Gotik edebiyatını seviyordu ve beni Faulkner'i sevmeye ikna etmeye çalışsa da başarısız olmuştu. Desiree ve ben arkadaş olduk. Sessizliği ve yalnızlığı sevmemiz bizi birbirimize bağladı. Birlikte vakit geçirirken gereksiz sohbetlere ya da gürültüye ihtiyaç duymuyorduk. Onun neden sessizliği sevdiğini hiç sormadım, o da bana sormadı; aramızdaki denge doğal olarak işliyordu. Sessizdik ama yalnız değildik. Ama Janet'le olduğu gibi, Desiree'yle de aramızdaki bağ zamanla zayıfladı. Mezun olduktan sonra tamamen iletişimi kaybettik. Ailemin dışında kalan kimseyi uzun süre hayatımda tutamıyormuşum gibi görünüyordu.

Noel'den sonra şehre dönerken, trende Mark yanıma oturdu. Karlarla kaplı tarlalara kış güneşinin yaydığı parlaklığa dalmış, düşünceler içinde camdan dışarı bakıyordum.

"Affedersiniz?"

Sesine döndüm ama kardan yansıyan ışık gözlerimi kamaştırmıştı. Onu bir silüet halinde görüyordum; kenarları ışıkla çevrili ama içi karanlık ve belirsizdi.

"Buraya oturabilir miyim?"

Elimi gözlerimin üstüne siper edip ona daha net bakmaya çalıştım. "Tabii." Yeniden cama döndüm.

"Ben Mark."

Yeniden ona döndüm. "Norma."

"Tanıştığımıza memnun oldum Norma."

Şimdi tekrar cama mı dönmeliydim yoksa ona mı bakmalıydım, bilemedim. Sonra yumuşak bir kahkaha attı.

"Bu biraz garip oldu, değil mi? Devam edelim mi?"

Tekrar ona baktım ve yüz hatları netleşmeye başladı. Koyu saçları ve mavi gözleri vardı. Bir yandan dikkat dağıtıcı, bir yandan da büyüleyici bir şekilde ilgi çekiciydi. Sinek kaydı tıraş olmuş, saçları kısa kesilmişti. Asker tıraşı gibi değil ama temiz. Mavi-beyaz çizgili bir gömlek ve kot pantolon giymişti. Onun da beni incelediğini, pencereye geri dönüp dönmeyeceğimi anlamaya çalıştığını hissedebiliyordum. Dönmedim.

Tüm tren yolculuğu boyunca sohbet ettik. Boston'a yaklaştığımız anons edilince şaşırdım.

"Bir gün akşam yemeğine çıkmak ister misin?"

"Tabii, isterim."

Mark çantamı bagaj rafından indirip kalktığı koltuğa koydu. Çantamı alıp onun peşinden trenden indim.

"Şimdiye ne dersin?"

"Şimdi mi?"

"Neden olmasın? Şimdi ayrılırsak ne kadar ilginç biri olduğumu unutmandan kokuyorum." Göz kırptı.

"Peki."

Tren istasyonunun hemen yanındaki küçük bir barda yemek yedik. Öğleden sonra olduğu için bar neredeyse boştu. Arka tarafta bir masaya oturduk ve tavuk kanatlarıyla, kızarmış peynir topları yedik.

Mark benden birkaç yaş büyüktü. Boston'daki bir hukuk firmasının muhasebe departmanında çalışıyordu. Hafta sonları futbol oynuyordu ve sıkı bir okuyucuydu. Tanışalı birkaç saat geçmiş olmasına rağmen fantezi ve bilim kurguya olan düşkünlüğüyle dalga geçecek kadar rahat hissetmiştim. Güldük. Kahkahaların hayatımda büyük bir yeri olmamıştı; bu yüzden önce tuhaf, sonra da özgürleştirici geldi yüksek sesle gülmek.

Taksi beni yurda bırakmak için durduğunda, çantamı indirmek için o da indi.

"Umarım bunu bir daha yaparız" dedi.

"Ben de isterim." Telefon numaramı verdim ve beni öpmek için eğildi. Klişelerden tiksinirim ama başımın dönmesinin biradan değil, onun yakınlığından kaynaklandığına emindim.

Mark'ın yanındayken halk içinde gülen, market sırasında yabancılarla konuşan, birkaç içkiden sonra barda dans eden bir Norma oluyordum. Yine de kütüphanenin sessizliğine ya da ben yurttayken herkesin ya derste ya da ders çalışıyor olduğu bir salı öğleden sonrasının durağanlığına özlem duyuyordum. Hâlâ Desiree'yi arıyordum, hâlâ onunla kafede oturup ders çalışıyorduk. Bazen hâlâ insanlardan korkuyordum ama Mark bunu anlıyor ve beni kabuğumdan çıkmam için nazik bir şekilde zorluyordu. Onun elimi tutup beni partide insanların arasına sürüklemesini seviyordum. Yüzüm kızarıyordu ama belime koyduğu eli beni sakinleştirerek sosyalleşmeme yardımcı oluyordu. Böylece gittikçe anneme daha çok benzeyen o garip hâlime bürünmekten kurtuluyordum.

Mark'ı tanışmaları için June Teyze'nin evine cuma akşam yemeğine götürdüğümde tanışalı sekiz ay olmuştu.

"Vay canına. Sonunda tanıştık." June Teyze abartılı hareketlerle Mark'a yaklaştı.

"June Teyze masallardaki kötü karakter gibi konuşuyorsun."

Beni görmezden gelip Mark'ı kolundan tutarak yemek odasına götürdü. Alice ve Desiree masayı hazırlıyorlardı. Kırmızı şarap şişesi çoktan açılıp yarılanmıştı.

"Görüyorum ki bizsiz başlamışsınız." Alice'in yanağına bir öpücük kondurdum.

"Aperatif, canım."

"Şimdi de sen masallardaki kötü karakter gibi konuşuyorsun." Gülerek karşılık verdim.

Gece hızla geçti. Geriye dönüp baktığımda, sanırım hayatımın en mutlu gecelerinden biriydi. Sevdiğim insanlar bir aradaydı, birlikte yemek yiyorduk, şarap bizi neşelendiriyordu. Hikâyeler anlattık, güldük. Mark o kadar çok gülümsedi ki, ağzının kenarlarının yırtılacağını sandım. Ertesi gün fark ettim ki, bir an bile keşke ailem de orada olsa dememiştim. Onların orada olmayışı rahatsız etmemişti. Sabah uyandığımda ağzım kupkuruydu, başım Chianti çanları gibi çınlıyordu. O tanıdık suçluluk hissi yavaşça zihnime dadanmaya başladı ve sinirlendim. Ailem olmadan hayatın tadını çıkardığım için duyduğum suçluluk hissi, mutluluğumu mahvediyordu. Tüm gün huysuzdum ve akşam Andrew'nun şiir dinletisine Mark'ı zorla götürmemle durum daha da kötüleşti.

Andrew'nun işlerini beğenmezdim ama bir sınıf arkadaşı olarak yine de onu desteklemek için gidiyordum. Mark'ı da yanımda götürmüştüm, çünkü belki beraber sıkılırız diye düşünmüştüm. Arka sıradaki gıcırdayan ahşap sandalyelere oturduk, Angela da Mark'ın diğer yanına oturdu. Onları tanıştırdım. Sanki yıllardır arkadaşlarmış gibi saniyesinde sohbete başladılar. Aralarındaki rahatlığa hem imrendim hem de sinir oldum. Yeni tanışmış olmalarına rağmen nasıl bu kadar doğal konuşabildiklerini anlayamıyordum. Beni de konuşmalarına dâhil etmeye çalıştılar ama kendimi bir davetsiz misafir gibi hissettim, aslında öyle olmasa bile sanki özel bir konuşmayı dinleyen bir

yabancıydım. Mark'ın işinden bahsettiler ve patronunu sevmediğini öğrendim, ilginçtir ki onun adı da Angela'ydı. Bir saat boyunca ikisi, şairin eserine hayranlıklarını fısıldayarak paylaştılar. Ben ise gözlerimi sahneye dikmiş oturuyordum, Mark'ın eli dizimin üzerindeydi. Kolay kolay sinirlenmem ama onlar fısıldaşmaya devam ettikçe içimde küçük, sert bir öfke tohumu oluşup mideme oturdu, sarmaşık gibi göğsümden yukarı doğru yayıldı ve yüzüme vurdu. Ve biliyordum ki bu his Mark'la ya da Angela'yla ilgili değildi.

"Ben senin aklını okuyamam Norma. Beni arkadaşlarının şiir dinletisine getirdin. Bütün gece kös kös, bir yabani gibi oturmamı mı istiyordun?"

"Hayır, tabii ki hayır."

"Kıskandın mı yoksa?" Kafeden ve Angela'dan uzaklaşırken sesi keyifliydi. "Öyle mi?"

"Kıskanmadım. Sadece bütün dinleti boyunca fısıldaşıp durmanız sinirimi bozdu." Hızlı adımlarla yürüyordum.

"Kıskandın." Şimdi yanımda geri geri, yüzü bana dönük neredeyse dans eder gibi yürüyordu. "Demek ki beni gerçekten seviyorsun."

"Sinirimi bozuyorsun. Normal bir insan gibi yürü."

"Kıskandın. Bunu kabul etmen gerekiyor."

Ona annemin "bir adamı öldürecek kadar sert" olduğunu söylediği bakışımı attım. Öldürmedi.

"Kabul et."

Sesi neredeyse şarkı söyler gibiydi ve savunmam yavaş yavaş çöküyordu.

"Peki, biraz kıskandım. Şimdi dönüp düzgün yürür müsün?"

"Bence beni seviyorsun Norma."

"Sana seni sevdiğimi söylemiştim."

"Evet, ama şimdi duygusal bir kanıtım var."

"Kıskançlık sevgi değildir."

"Bence öyledir ve ben bunu bir onay olarak kabul ediyorum."

"Neyin onayı olarak?"

"Doğru kararı verdiğimin."

El ele yürürken gülümsedim, sadece Mark'la olmanın tadını çıkardım, bu mükemmel anın içinde kayboldum. Tüm gün taşıdığım suçluluk sıcak ağustos havasında eriyip gitti.

Üç hafta sonra Mark'ın evinde akşam yemeği için masayı hazırlıyordum. Hâlâ yurttaki odamı tutuyordum ama zamanımın çoğunu onunla geçiriyordum. Spagetti carbonara yapmıştım, önemsiz şeyler hakkında konuşuyorduk. O sırada Mark yüzüğü masanın üzerine, tabağımın yanında bıraktı. Kaşığım havada, yumurta ve peynirle kaplı makarna şeritleri kâsemin içine sarkıyordu. Yüzükten Mark'a, sonra tekrar yüzüğe baktım. Mark gülümsedi.

"Ne dersin?"

"Neye ne derim?" Ağzımdakileri yutup ben de gülümsedim.

"Benimle evlenmeye ne dersin?"

Çatal ve kaşığımı masaya bırakıp yüzüğe uzandım. İnce bir altın bant, ortasında tek bir yuvarlak elmas vardı. Yüzüğü kaldırdığımda elmas ışığı yakaladı.

"Bunu kendim mi takıyorum?"

"Evet dersen, ben takarım."

"Sanırım." Gülümsedim.

"Bunu 'evet' olarak kabul ediyorum!"

Mark bana evlenme teklif ettikten birkaç hafta sonra, erken mezun olarak edebiyat diplomamı alıp öğretmenliğe odaklandım. Hâlâ büyük bir roman yazmaya çalışıyordum ama birkaç paragraftan öteye geçemeden yılıp pes ediyordum. Kelimeler asla doğru gelmiyordu; dil her zaman zorlamaymış gibiydi. Ama sınıfta, kendi kelimelerime ihtiyacım olmayacağını biliyordum; yüzlerce yıl önce yazılmış ve çoğu artık hayatta olmayanların yazdığı güzel kelimeler vardı. Ve ölüler, onları hatırlamamıza

ve hikâyelerini aktarmamıza aldırmazlar. Mark, yazma çabalarımı desteklemek için bana defterler ve güzel kalemler alıyordu, fakat elimde hâlâ içi boş sayfalarla dolu bir sürü defterim vardı.

Ailem mezuniyet için Boston'a gelmişti. Hafta sonu June Teyze'de kalıp Markla tanıştılar. Onunla ilk kez karşı karşıya geliyorlardı. Daha önce sadece telefonda anlattıklarım kadarını biliyorlardı. Mark iyi bir izlenim bıraktı ve hafta sonunun sonunda nişanımıza onay verdiler. Çok değer verdiğim bir fotoğrafım var; annemin plajda çekilmiş fotoğrafının yanında duruyor. O fotoğrafta bir ağacın altında duruyoruz: ben, Mark, June Teyze, Alice, annem ve babam. Beni ne kadar saklamış olsalar da, annem suçluluğun duygusal benliğimde orantısız bir şekilde yer kaplamasına ne kadar neden olmuş olsa da, o an iyi bir hayatım olduğunu, sağlam bir temele sahip olduğumu düşündüm.

Mezuniyetten sonraki gün odamı toplayıp Mark'ın yanına taşındım. Annemin sessiz onayı, büzülmüş dudaklarına yazılmıştı. O, *feminizm*in kötü bir kelime olduğu ve evlilik dışı birlikte yaşamanın hâlâ rahatsız edici bir kavram sayıldığı bir kuşaktan geliyordu. Ama ben mutluydum, geleceğe umutla bakıyordum. Komşuların evin önünden geçerken bakıp gülümseyeceği, açık pencerelerden gelen kahkaha sesleriyle dolu, apaydınlık bir yuva kurmaya hazırlanıyordum. Güneş ışığının açık perdelerden süzüldüğü, çocukların bahçede oynadığı, duvarların fotoğraflarla kaplandığı ve fısıltılı konuşmaların geçmişte kaldığı bir yerde yaşamaya kararlıydım. Ve bu yolculukta Mark'ı yanımda götürmeyi seçmiştim.

YEDİ

JOE

Abim Ben, yatağımın yanındaki duvara iliştirilmiş küçük bir takvimde günleri işaretliyor; kilisenin hediyesi olan bu takvimde tüm Katolik bayramları açıkça belirtilmiş. Siyah mürekkeple atılmış kalın çarpılar, kalan günlerimin sayısını azaltıyor. Çarpılar sayfada beyazdan daha fazla yer kapladıkça, ben de bu odaya, bu yatağa daha çok hapsoluyorum. En ufak bir hareket bile acı veriyor. Haplar yardımcı oluyor, ama aynı zamanda kendi başıma yürüyebilme kabiliyetimi de elimden alıyorlar. Ben ve Mae yardımcı oluyor, ama bir yük olmaktan nefret ettiğim için burada kalıp ilaçtan bulanıklaşmış görüşümle gün ışığının gelip geçişini izliyorum. Öğlene doğru, pencereden içeri süzülen güneş ışığı kavurucu hale geliyor. Gözlerim kapanmaya zorlanana kadar o ışığı izliyorum. Işığın göz kapaklarımın arkasında belirmesini sonra da solup sütlü sarıya dönüşmesini bekliyorum. Sonra gözlerimi açıp tekrarlıyorum. Bazen de uyuyakalıyorum. Uyandığımda, güneş çerçevenin dışına çıkmış oluyor ve geriye yalnızca soluk gün ışığı kalıyor. Daha rahat bir pozisyon bulmaya çalışırken, Leah'nın koridordan geldiğini duyuyorum. Her salı saat 15:30'da geliyor. Sadık biri, benim ona olduğumdan çok daha fazla. Eğer

kendimi savunmaya hakkım varsa, ben sadece en iyisi olduğunu düşündüğüm şeyi yaptım diyebilirim. Gittim. Ama, annemin her zaman söylediği gibi, cehenneme giden yol iyi niyetin taşlarıyla döşelidir.

"Gel" diyorum, o daha kapıyı çalmadan.

"Merhaba, Joe." Kapıyı açık bırakıyor ve Mae ile Ben'in dönüşümlü olarak kullandığı tek kişilik yatağa oturuyor. Bana hiç "Baba" demedi, bu da içimi parçalıyor, ama bunu ona hiç söylemedim. Mae, bunun hak ettiğim bir unvan olmadığını söylüyor ve muhtemelen de haklı. Leah'nın gözleri bana benziyor, ama geri kalan her şey annesi. Ten rengi de açık, bizim kadar koyu değil. Bu ona avantaj sağlayacaktır herhalde. Vücudu atletik yapıda ki bundan nefret ediyor. Lisede hep onu spora yönlendirmeye çalışmışlar ama o hep kitapları ve keman çalmayı tercih etmiş. Dedesi öldüğünde, kemanını ona bırakmıştı; ben hâlâ orada burada gezinirken, olmam gereken yerde değilken. Dünyada benden bir parçanın dolaştığını bile bilmezken. Leah, kemanda pek iyi olmadığını, kulağının yeterince iyi olmadığını söylüyor, ama ben farkı anlayamıyorum. Bana güzel geliyor.

"Annen nasıl?"

"İyi. Pazar günü bingodan dört yüz dolar kazandı, bu yüzden bu akşam Jeffrey ve beni yemeğe götürecek."

Şu Jeffrey ile hiç tanışmadım. Mae, Leah'ya iyi davrandığını söylüyor ve Mae söz konusu Leah olduğunda yalan söylemez. Adamın beni sevmediğini söylüyor, tanışmamış olsak bile. Hiç ilgilenmemiş olduğum kızımın sevgisini hak etmediğimi iddia ediyor. Ve tıpkı Mae gibi, muhtemelen haklı. Ama Leah ziyaretime geldiğinde gerçekten mutlu oluyorum. Ağzımı her açtığımda, onu uzaklaştırabilecek bir şey söylememeye dikkat ediyorum. Bu, hastalığın beni öldürmesinden önce beni öldürebilir.

Titriyorum, bunu güneş sıcacık ışıldadığında bile sık sık yapıyorum. Leah kalkıp dolaptan ekstra bir battaniye getiriyor. İlahi olana inanmıyorum, en azından annemin inandığı şekilde inanmıyorum; onun bunca kayba rağmen hâlâ inandığı şeye. Ama tam Leah battaniyeyi incecik bacaklarımın üzerine sererken ve başımın arkasındaki yastıkları düzeltirken, öğleden sonranın son ışığı, dolabın üst rafında duran minik bir çift çizmenin üzerine düşüyor.

"Şuna bak."

Leah neye baktığımı görmek için dönüyor.

"Bana şu küçük botları uzatır mısın? Şu içinde bebek olan."

Alıp indiriyor. Koca bir yığın toz da botları bana uzatırken onu takip ediyor. Bebeğin kafası düşmüş, düğme gözlerinden biri koptu kopacak vaziyette.

"Bunlar kız kardeşim Ruthie'nin botlarıydı. Sana Ruthie'den hiç bahsettiler mi?

Kafasıyla onaylıyor. "Küçük kardeş. Kaybolmuş olan." Bunu öylesine doğal bir ifadeyle söylüyor ki, sanki bir tarih kitabından bir şey okuyormuş gibi, o şeyden o kadar uzak ki, kalbine teğet bile geçmiyor. Sanırım hiç var olmamış birini sevemezsin ve Leah için Ruthie, sadece, daha kendisini yapmak kimsenin aklında bile yokken çekilmiş eski bir fotoğraftaki küçük kız.

"Aynen, kaybolan kız." Tozdan yumuşamış botun derisini okşuyorum. "Onu kaybolmadan önce son görenin ben olduğumu sana söylediler mi?" Derin bir nefes alıyorum ve boğazıma takıldığını hissediyorum. Sertçe öksürüyorum, ya da artık elimden geldiğince sert.

"Hayır. Mae Hala onun sen küçükken, Maine'de kaybolduğunu söyledi. Kiju hâlâ orada diyor." Leah, yatağımın yanındaki kutudan bir mendil çekip ağzımın köşesindeki salyayı siliyor.

"Annem hiç umudunu kaybetmedi" diye fısıldıyorum.

"Ya sen? Hâlâ hayatta olduğunu düşünüyor musun?"

"Eskiden düşünürdüm. Artık bilemiyorum. Ve bunu söylediğim için beni garip bulma ama, onca yıl geçmesine rağmen onu hâlâ özlüyorum."

"Garip değil bence."

Çizmeleri ona uzatıyorum, o da tekrar rafa yerleştiriyor.

"Ben amcan sana hiç onu bir kez Boston'da gördüğünü söyledi mi?"

"Hayır. Sence gerçekten gördü mü?"

"Ona sorarsan, gördüğüne yemin ediyor. Sor sana anlatsın."

"Sen neden anlatmıyorsun?"

Charlie öldükten sonra, Maine'den, yabanmersini bahçelerinden uzak durduk. Birimiz bile ertesi yaz oraya gitmedik ve babamın yönettiği topraklar da Juan'a devredildi. Bay Ellis babama mektup yazıp geri dönmemizi istedi ama annem buna yanaşmadı. O yer, onun iki bebeğini almıştı ve başka birini daha riske atmaya niyeti yoktu. Açıkçası, o tarlaları geride bıraktığımız için hepimiz rahatlamıştık. On altı yaşımda, Charlie'nin şehirdeki badanacılık işini devraldım. Mae de seyyar arabasıyla patates kızartması ve hamburger satıyordu—kendisine "yerli" deyip gülen adamlara. Genelde onları görmezden gelse de bazen kahvelerine tükürürdü.

Ailemiz giderek küçülürken, biz de o küçüklüğe alıştık. Mae ve ben, anne babamızın yaşlanışını izledik; annemin omuzlarının biraz daha çöktüğünü, babamın baltayı tutmakta zorlandığını gördük. Badana işinden ayrı olarak, kışları gün doğumundan gün batımına kadar değirmende çalışıyordum. Baharda, havalar ev boyamak için yeterince ısınana kadar, değirmendeki işten çıkıyor ve Maine'ye, Ruthie'yi aramaya gidiyordum. Böyle, yalnız başıma yaşayıp sonra ya kirayı ödemeyi unuttuğumdan ya da anahtarı unutup camı kırarak içeri girdiğim için kovulup

eve geri döndüğüm sırada birkaç -ama yine de hatırı sayılır- yıl geçmişti. Charlie öldüğünden beri içimde biriken öfkeyi böyle küçük şeyler besliyordu. Mae, çalışmadığı zamanlarda karşısına çıkan her adamla flört ediyordu. En azından kendi başına yaşıyordu. Kasabada, küflü bir banyosu ve farelerle dolu olan bir daireydi, ama yine de onundu. İkimiz de aşkı bir şekilde bulamadık, ya da en azından, kalıp da bizi seven biri olmadı. Sanki lanetlenmiştik.

Ben, Charlie'nin elini tutarak kamyonetin kasasında bizimle eve dönmüştü. Bir süre babamla değirmende çalıştı ama bu iş ona göre değildi, o yüzden bırakıp son maaşını aldı. Babamdan birkaç dolar kopardı ve arkadaşlarıyla Boston'a doğru otostop çekti. Orayı öyle çok sevdi ki kalmaya karar verdi. Sanırım orada, bir protesto sırasında tanıştığı Nipmuc kız yüzündendi. Ruthie'yi ve Charlie'yi kaybetmenin ve bu durumun hiçbir insanının umurunda olmamasının verdiği his, Ben'i bir süre politik yaptı. 1979 yazının tamamını Boston'daki bir göl kenarında, bir çadırda o kızla birlikte geçirdi. Hem Kanada'dan hem de Amerika'dan gelen bir sürü Kızılderili'yle birlikte, beyaz adamın verdiği sözleri tutmasını talep ediyorlardı.

Kardeşimi seviyorum ama yaptığı şeyin hala biraz zalimce olduğunu düşünüyorum. Eylül sonlarına doğru, havanın serinlediği, güneşin dinlenmeye çekildiği bir akşamüstü, ben yine eve dönmüşken, bir kamyon yolun sonuna yanaştı ve Ben aşağı atladı. Bahçede kalan son havuçları toplamakta olan annem, onu ilk gören oldu. Arkada odun kırıyordum, annem bana seslenene kadar da fark etmemiştim. Annem için çocuklarının eve dönmesi hâlâ kutsal bir şeydi, neredeyse kutsal bir ayin gibiydi. Evin köşesinden döndüğümde, onun başını elleriyle tutuyordu. Bir dua mırıldandı, Ben'in başını eğdi ve dudaklarını bir süre orada dinlendirdi, sonra da yeterince mektup yazmadığı için onu bir güzel azarladı.

Annem bıraktığında, ben de ona sarıldım. Kısa ama kuvvetli.

"Seni görmek güzel Ben."

"Seni de, Joe. Biraz daha uzun görünüyorsun sanki."

"Uzun değil, sadece yaşlı."

Elini uzatıp saçımı karıştırdı ve üçümüz birlikte eve doğru yürüdük.

"Ne kadar kalacaksın?" diye sordu annem.

"Bilmiyorum. Bir kızla tanıştım anne, iyi bir kız. Nina. Beni bekliyor."

"Onu buraya çağırmalısın, getir buraya. Elmaların toplanma vakti geldiğinde getir. Yeni insanlarla tanışmak için en güzel zaman."

O akşam yemeği sakindi. Babam, geriye kalan ailesine baktığında yüzünde bir huzur ifadesi vardı. Tek duyulan ses, çatal bıçakların tabaklara değmesi, suyun yudumlanması ve mutfak lavabosunun üzerindeki pencereden giren rüzgârın perdeyi dalgalandırmasıydı. Güzel bir andı ama geçiciydi. Ben, lokmalarının arasında iki kez bir şey söylemeye yeltendi. İki kez denedi ama kelimeler boğazına takılmış gibiydi. Ama her durduğunda ona baktım ve midemde ekşi bir süt içmişim gibi bir his oluştu. Hepimiz elma toplayıcılarının gelişinden konuşuyorduk ve annem tabakları toplamak için ayağa kalkmak üzereydi ki, sonunda kelimeler Ben'in ağzından döküldü.

"Ruthie'yi gördüm."

O kadar hızlı ve derin bir sessizlik oldu ki, yutkunma sesimi bile duyabiliyordum. Hepimiz Ben'e döndük.

"Gerçekten. Onu Boston'da beyaz bir kadınla yürürken gördüm. Yetişmeye çalıştım ama kalabalıkta kaybettim. Peşlerinden koştum ama çok fazla insan vardı. Arıyordum anne, aramayı hiç bırakmadım. Ama biz Maine'de arıyorduk, oysa o Boston'daydı. Onu bulup buraya getirmek istiyordum. Sana getirmek istiyordum anne. Sana söylemek istedim. Haklıydın,

başından beri haklıydın. O yaşıyor, gördüm. Hâlâ sana benziyor anne, yemin ederim." Ben hızla konuşuyordu, neredeyse saçmalamaya başlamıştı.

Babam boğazını temizleyip kibar bir şekilde çatal bıçağını tabağının yanına bıraktı. "Ben..."

"Sağlıklı mıydı? Nasıl görünüyordu?" diye araya girdi annem. Mae elini uzatıp annemin elini tutmak istedi ama annem elini çekti, gözlerini Ben'den ayırmadı. "Konuşsana Ben."

"Oldukça sağlıklı görünüyordu. Biraz zayıftı ama iyiydi."

Babam yine boğazını temizledi. "Ben, onun gerçekten Ruthie olup olmadığından emin olamazsın."

"O olduğundan eminim."

Annemin gözlerine baktım; yaşlarla doluydu, umutla parlıyordu. En büyük çocuğuna bakarken, en küçüğü için dua ediyordu. Umut harika bir şeydir, ta ki öyle olmayana kadar. Ruthie'nin kayboluşundan ve Charlie'nin ölümünden beri annemin içinde bir şekilde kontrol altında tuttuğu o üzüntü, işte tam o anda, mutfak masasında çözülmek üzereydi. Bunu ben fark ettim, Mae fark etti, babam fark etti ama Ben göremedi. Getirdiği huzursuzluğu fark edemedi. İyi bir şey yaptığını sanıyordu ve hâlâ öyle düşünüyor. Ama ben... Ben ona karşı öyle bir öfke hissettim ki içimde aniden kabardı, midemde kaynayan bir sıcaklık haline geldi. Charlie öldüğünden beri içimde büyüyen o öfke, yanıcı ve yakıcı bir şekilde patlamak üzereydi.

"Sanırım o da beni tanıdı. Onu Jamaica Plain'deki bir protestoda gördüm. Çok şık giyinmişti. Protesto için orada olduğunu sanmıyorum, sanırım yanlışlıkla karıştı. Bir çadırın önünde oturmuş, Nina'yla Washington'a gitmek için tren mi yoksa otostop mu yapalım diye konuşuyorduk. O sırada onu gördüm. O kadar dikkatli baktım ki kesinlikle hissetti. Bana döndüğünde onun Ruthie olduğunu anladım."

Ben durup bir nefes aldı. O kadar hızlı ve heyecanlı konuşuyordu ki sonunda nefesi tükenmişti. Mae yine annemin elini tutmaya çalıştı ama annem yine elini çekti. Bu kez parmaklarını masanın kenarına dayadı.

"Dönüp gitmeye hazırlanırken adını haykırdım ve bana baktı. Yemin ederim, şu an burada oturduğum kadar gerçekti. O Ruthie'ydi."

"Onunla konuştun mu?" Sesimin çatladığını hissettim.

"Hayır. Yanındaki kadın kolundan tuttu ve onu kalabalığa doğru sürükledi. Kaybettim ama onu gördüm, anne. Ve geri dönüp onu bulmaya çalışacağım."

"Sana inanmıyorum." Sesimi sakin tutmaya çalıştım ama o konuştukça, bizi ikna etmeye çalıştıkça ve annem ona daha çok inandıkça öfkem bir o kadar arttı. Ruthie'nin hayatta olmasını en az onlar kadar istiyordum. Belki onlardan bile daha fazla. Ben'e inanmak istiyordum, gerçekten istiyordum ama madem onu gördü, getiremediyse bize neden anlatıyordu? Biz de onu göremeyeceksek neden onu gördüğünden bize bahsediyordu?

"Joe sus." Annem kaşlarını çattı.

"Ona inanıyor musun gerçekten?" Sesim her kelimede biraz daha yükseliyordu. "Eğer yaşıyorsa, eğer gerçekten gördüysen, onu yakalamak için daha çok uğraşırdın. Onu geri getirirdin. Sen tam bir yalancısın."

Bacaklarım masanın altında titriyordu, yumruklarım boş tabağımın iki yanında sıkılı duruyordu.

"Joseph, asabımı biraz daha bozmadan bu masadan kalk." Annem artık ayaktaydı, tabaklarının üzerine eğilmiş, elleri masaya dayamış, gözlerindeki öfke benimkini yansıtıyordu. "Kalk. Bu. Masadan." Dudakları içeri kıvrılmıştı, sadece ince bir pembe çizgi kalmıştı geriye.

Ben de kalktım, hem de hızlıca, sandalyemi bile geri itmeden. Bardağım devrildi ve her yere su döküldü. Sandalyem

sertçe duvara çarpıp yere devrildi ama umurumda bile değildi. O evden çıkmalıydım, yoksa ağabeyimi yumruklayacaktım.

"Joe, yemin ederim ki..."

Ama başka hiçbir şey duymadım. Ön kapıyı hızla çarpıp çıktım. Ayaklarımla toprağı döverken, arkamdan toz bulutu yükseldi. Yere vurdukça titreşim bacaklarımdan sırtıma kadar yükseldi. Nereye gittiğimi bilmiyordum ama ağabeyimden uzaklaşmak istiyordum. Güneş batıyordu ve hava kararmak üzereydi ama ne olduğu belirsiz bu öfkeyi içimden atmak için yürümeye devam edecektim. Öfke sinsice içime dolmaya başlıyordu. İnsanları öfkeden delirten büyük şeyler çoğu zaman bana batmazdı, ama küçük şeyler, gazabımı hak etmeyen bazı şeyler beni delirtiyordu. Öyle hızlı yükseliyordu ki içimde engellemeye bile zamanım olmuyordu. Bir taş aldım ve olanca gücümle yolun sonundaki ağaca fırlattım. Sonra tren raylarına dönüp kasabaya doğru yürümeye devam ettim. Elma toplayıcılarının kamp alanını, Mi'kmaq bebeklerinin doğumuna tanıklık ettiği söylenen eski ağacı, durgun yüzeyinde alacakaranlığın gökyüzünü yansıtan sığ göleti geçtim. Hayata dair bildiğim her şeyi geçmiştim. Tırların geçtiği anayol ayrımındayken kasabanın ışıkları görünmeye başlamıştı. Hava artık kararmıştı. Öfkem yavaş yavaş azalıyordu ve anneme nasıl özür dileyeceğimi planlamaya başladım, söyleyeceğim her şeyi ve hangi sırayla söyleyeceğimi düşünüyordum. Raylardan çıkıp yola adım attım. Kamyon şoförü beni görmedi. Tekerleklerin çığlığını duydum, bir ışık parladı ve sonra da karanlık.

"Annem bana kazanı anlattı." Leah, diğer yatağın üzerinde bağdaş kurmuş oturuyordu. Akşam, arkasındaki pencereden içeri süzülüyordu ve yakında gideceğini biliyordu

"Öyle mi?"

"Evet. Neredeyse ölüyormuşsun."

"Sanırım öyle. Hiçbir anında uyanıktım diyemem." Gülmeye çalıştım ama gülüşüm zayıf bir burun çekme sesi gibi çıktı. "Ama bugün iyi hissediyorum. Beni kütüğe kadar götürmek ister misin?"

"Elbette."

Sandalyelerimizi dışarı yerleştiğimizde, ikimiz de serin akşam havasına battaniyeler ve iki fincan nane çayıyla hazırdık. Kazayı hatırlamaya çalıştım. Zamanı bir araya getirmeye çalıştım ama her şey karmakarışıktı. Kazadan sonraki ilk hatıram, dezenfektan kokan ve makinelerin uğultularıyla dolu karanlık bir odada uyanmış olmamdı. Uyanık olduğumu hatırlıyorum ama gözlerimi açamıyordum. Gözlerim sanki kapaklarına yapıştırıcı sürülmüş gibi yapışıp kalmışlardı. Derin bir uykuya yatmış olmaktan kaynaklanan o tükenmişliği hissettim; öyle bir uyku ki kemiklerinin iliğine kadar işlemiş, vücudun kontrol için savaşmayı bırakıp diğer tarafta var olan o unsura tamamen teslim oluyormuş gibi.

"Acı çekiyor muydun?"

Sesi beni korkuttu. Kırk yıl önceki bir şeyi hatırlamaya o kadar yoğunlaşmıştım ki, neredeyse orada olduğunu unutuyordum.

"Sanırım çekiyordum. Bunca yıl sonra tüm ayrıntıları hatırlamak zor. Bazı şeyler çok net, ama bazıları, hatta başkalarının çok iyi hatırladığı bazıları, benim için hiç var olmamış gibi. Ve üstüne bir de yıllar geçti, hafızamı dolduracak o kadar çok şey oldu ki."

Başıyla onaylayıp bana çayımı uzattı, parmaklarımı bardağın etrafına dolayarak hem ellerimi ısıttı hem de tutabildiğimden emin oldu. Bazı günler, hiçbir şeyi tutamayacak kadar güçsüz oluyorum. O günlerde, kendimi işe yaramazdan da kötü hissediyorum.

"Hastanedeyken bana hangi günde olduğumuzu sorduklarını hatırlıyorum. Ve tek düşünebildiğim, o günün Ben'in eve

döndüğü gün olduğuydu. Hastanede uyandığım her gün bana aynı soruyu sordular. İlk olarak burada, senin de doğduğun hastanede, ama sonra beni Halifax'a sevk ettiler ki tüm uzuvlarımı yeniden kullanmayı öğreneyim. Şimdi bana bak." Döndüm ve gülümsedim. Bunu bir şaka olarak söylemiştim ama insanlar bazen ölümün komik tarafını görmekte zorlanıyorlar, özellikle de ölünün iki adım ötesinde oturuyorlarsa.

"Gayet iyi görünüyorsun."

Mavi Mazda'nın her seferinde olduğu gibi, bizim evin yoluna girdiğini gördüğümüzde döndük. Jeffrey direksiyon başındaydı. Durdu ama inmedi. Ona başımı salladım ama o sadece oturup Leah'yı bekledi.

"Gitmeden önce seni içeri götürmemi ister misin?"

"Hayır, sanırım burada biraz daha oturacağım. Mae işten geldiğinde beni içeri alır, ya da Ben, eğer burada olduğumu hatırlarsa." Yine bir şaka yaptım ve bu kez ondan bir gülücük almayı başardım. "Haftaya görüşür müyüz?"

"Elbette." Çantasını almadan eğilip yanağıma bir öpücük kondurdu. "Yemeğinin tadını çıkar."

Çıkarlarken ön koltuktan el salladı, sonra uzaklaştılar. Yine yalnız kalmıştım, tıpkı hastanede uyandığım gece olduğu gibi; kafam karışmış, hareket edemez halde.

İkinci uyanışımda hava aydınlıktı ve babam yatağımın yanında bir sandalyede oturuyordu. Elinde, kenarları zamandan ve kullanılmış olmaktan kahverengileşmiş bir *Reader's Digest* vardı. Bu kez gözlerimi açabildim ama konuşamıyordum; ağzımdan çıkan bir tüp vardı. Konuşmaya çalışınca öksürdüm ve acısı, gözlerimi gün ışığına karşı sıkıca kapatmama neden oldu. Sonra sesler, bazıları tanıdık bazıları değil, makinelerin uğultusuna karıştı.

"Joe, nerede olduğunu biliyor musun?"

Farklı bir ses: "Joe, sana ne olduğunu biliyor musun?"

Tanıdık bir ses: "Joe, uyan oğlum. Annenin senin iyi olmana ihtiyacı var."

Gözlerimi tanımadığım yüzlerin bir tüpü çıkarıp yerine başka bir tüp taktığı, düğmelere bastığı, ateşimi ölçtüğü ana açtım. Hayatım boyunca sanmıyorum ki bu kadar çok kişi bana aynı anda dokunmuş olsun ve bu durumdan rahatsız oldum. Hareket etmeye çalıştım ama vücudum buna izin vermedi. Babamı bulmaya çalıştım ama gözlerimden biri küçülmüş gibi geliyordu. Ertesi gün öğrendim ki göz çukurum kırılmış ve gözüm neredeyse kapanacak kadar şişmişti. Ayrıca kafatasımın, kafamın asfalta çarpmasından dolayı çatladığını, çarpışmanın etkisiyle leğen kemiğimin, bileğimin, sol tarafımdaki on iki kaburgadan onunun kırıldığını, bir akciğerimin delindiğini ve omuriliğimde bir yaralanma olabileceğini öğrendim. Doktorlar, şişlik inene kadar tam olarak muayene edemiyorlardı.

"Şanslı bir genç adamsın."

Babamın yüzü görüş alanıma girdiği anda öksürmeye çalıştım. Güçlü birini bu kadar korkmuş görmek insanın içine oturan bir şey. İlk başta bana kızgın olduğunu sandım ama sonradan bana bunun yalnızca düpedüz bir korku olduğunu söyledi. Annemizi acıdan uzak tutmak için ne kadar çabalasak da, babamın çocuklarını kaybetmesinin ona nasıl ağır geldiğini kimse düşünmemişti. Ta ki kazaya kadar. Ta ki onu morarmış ve kızarmış gözümle görüp acısını, endişesini fark edene kadar.

"Seni bırakmıyorum, Joe. Sadece eve gidip anneni alacağım. Onu biraz uyuması için eve götürmüştüm ama sen de biliyorsun ki eğer şimdi gidip getirmezsem beni asla affetmez."

Gitmeden önce buz kesmiş elimi tuttuğunda, elindeki sıcaklığı hissettim. O giderken uyuyakalmış olmalıyım çünkü gözümü bir sonraki açışımda annem yatağımın yanındaki

sandalyede oturuyordu. Örgü şişleri, kalp monitörünün ritmiyle tıkırdıyordu.

Yerel hastanede altı hafta geçirdim, röntgenler çektirdim, kemiklerim alçıya alındı, dikişlerim alındı. Nefes alışım yavaş yavaş normale döndü ve annem, gün doğumundan gün batımına kadar yanımdan hiç ayrılmadı. Bekleme odasında bulduğu, orada nöbet tutmuş başka aileler tarafından bırakılmış her bir kitabı bana okudu. Gücüm yerine gelmeye başladığında, derim kırmızılardan, morlardan ve sarılardan tekrar kahverengiye döndüğünde, Charlie'nin ölümünden beri içimde filizlenen öfkenin bana bunu yaptığını devamlı hatırlatmaya başladı. Öfkemi sanki kendi başına bir varlıkmış gibi değerlendiriyordu: bırakılması, kovulması gereken kötü bir kiracı gibi. Doktorlar hayatta kalacağımdan emin olduklarını söylediğinde, babam ve Ben zengin adamların avlanmalarına rehberlik etmek için tekrar ormana döndüler. Lindy Hala'nın yaptığı böğürtlen reçeli ve geyik yahnisinden gönderdiler.

"Halan sana uslu durmanı ve bir an önce ayaklanıp ziyaretine gitmen gerektiğini söylememi istedi" dedi babam yahniyi anneme uzatarak.

"Bunu atlatıp da sonunda onun sarılmasından boğularak ölmen büyük günah olurdu" diye şaka yaptı Ben.

Gülmeye çalıştım ama vücudum henüz buna hazır değildi, acıyla yüzümü buruşturdum. Annem geriye uzanıp Ben'in bacağına bir şaplak attı.

Beni yürümeyi yeniden öğrenmem için şehirdeki rehabilitasyon merkezine naklederken Ben ve Mae, ambulansı takip etti. Şislik indiğinde omurgamdaki hasarı görebildiler ve düşündükleri kadar kötü olmasa da iyi de değildi.

"Vücudunla beyninin tekrar koordine olmalarını sağlamamız lazım. Bunun için de sıkı çalışman lazım" dedi yeni doktor.

Mae, rehabilitasyon yatağındaki donuk kahverengi battaniyeyi kaldırıp yerine evdeki odamdan getirdiği rengârenk örgü battaniyeyi serdi. Sonra Ben, beni tekerlekli sandalyeden kaldırıp yatağa yerleştirdi. Rehabilitasyon acı verici, sinir bozucu ve yalnızlık doluydu ama altı ay sonra, bir yıllık ağrı kesici reçetesi ve hafif bir aksak yürüyüşle oradan çıktım, ama yürüyerek çıktım. Önemli olan da buydu.

Ben, asla Nina'ya ya da Boston'a geri dönmedi. Benim yüzümden kaldı. O kadar çok insana borçluyum ki, asla ödeyemeyeceğimi biliyorum, bu da içimi yakıyor. İnsanlar bana zamanlarını, sevgilerini, bedenlerini, sırlarını verdiler. Ben ise çok az şey verdim. Nina birkaç kartpostal yolladı ama mektupları giderek seyrekleşti ve sonunda tamamen kesildi. Kazadan sonraki yaz, çalışmama izin verilmedi. Bu karar tamamen annem tarafından, eve döndüğüm gün verildi. Dünyaya tekrar hazır olup olmadığıma yalnızca kendisi karar verecekti ve hiçbir doktorun sözü onu etkileyemezdi. O yaz Ben'le birlikte ateş çukurunun etrafında çok vakit geçirdik. Yeni başladığı ve haftada altı tam gün çalıştığı çiftlikten eve dönerken uğrar, birer bira alır ve alevleri izlemek için dışarı çıkardık. Bazen Mae de bize katılırdı, ama o sıralar kasabadaki hırdavatçının ortaklarından olan ve hafta sonları her türden ev yapımı içkinin kaçakçılığını yapan James adında beyaz bir adamla çıkmaya başlamıştı. James bizimle asla ateşin etrafında oturmadı, onlar evlendikten sonra bile. Mae, bir keresinde onun ancak belli bir sayıda Kızılderili'yle aynı anda başa çıkabileceğini söylemişti. Bir araya geldiğimizde onu geriyorduk. Mae bunu gülerek anlatıyordu ama benim içime hiç sinmemişti.

"James'e kızma. Tam bir aptal ama kız kardeşimizin aptallara zaafı var." Ben biradan bir yudum aldı. "Öfkeni kontrol altında tut. Kaçıp bir kamyonun altında kalmanı istemeyiz." Birasını alaycı bir şekilde kaldırarak şaka yaptı. "Son seferinde

neredeyse Bay Richardson'a kalp krizi geçirttin ve üstüne üstlük adamın kamyonunu da mahvettin."

Bay Richardson, üç benzin istasyonunun sahibiydi ve geç bir akşam yemeği yemek için eve dönerken, ben karanlıktan yola adım attığımda bana çarpan talihsiz adamdı. İlk yaralandığımda hastaneye gelmiş ve iyileştiğimde bana bir iş teklif etmişti.

Sessizliğe alıştım, ama o zamanlar hala rahatsız ediciydi. Bazen sessizliği bozmak için aklıma gelen herhangi bir şeyi söylerdim.

"Bana doğruyu söyle, Ben. Gerçekten o kızın Ruthie olduğunu düşünüyor musun?"

Ben sessiz kaldı -sanırım yeni bir öfke nöbeti geçirip geçirmeyeceğimi tartıyordu. "Belki değildi, Joe. Belki de değildi, ama bana soruyorsan, evet, mezara kadar inanacağım ki o gün gördüğüm kız Ruthie'ydi. Adını söylediğimde dönüp bakışı, annemin tıpatıp aynısı olan o gözleri bana dikişi... Evet, Joe, onun Ruthie olduğuna inanıyorum."

Ateşin çıtırtıları önümüzde, yıldızlar tepemizde sessizce oturduk. Ormanda bir hayvan hareket etti.

"Öyleyse ben de sana inanmaya çalışacağım."

Ben elini uzatıp omzuma hafifçe vurdu. "Peki, bu konuda ne yapacağız?"

"Annem o sınırı geçmez, o yüzden bu iş bize düşüyor."

O an karar verdik: Ruthie'den vazgeçmeyecektik. O bir yerlerdeydi ve biz onu bulacaktık. Ben, fırsat buldukça Boston'a gidip onu arayacaktı. İyileştiğimde ben de gidecektim. Onun görüldüğü parkın yakınlarında takılacak, oradaki dükkânlardan alışveriş yapacak, barlarında içecektik. Ve bir konuda daha anlaştık: anneme bundan bahsetmeye gerek yoktu. Onu daha da umutlandırmak istemiyorduk. Kazadan sonra, üçüncü çocuğunu da kaybetmenin eşiğinden dönen annem, Ben'in bu

konudaki söylediklerine sessiz kalmıştı. Ruthie'yi bulma umudunu hala içinde taşıyor olsa bile bunu hiç belli etmedi. Bütün enerjisini beni hayatta tutmaya adadı.

Bardağımdaki nane çayı soğumuş, sonbaharın ayazı içime işlemişti ama içeri girmek istemiyordum. Oturup yıldızları izlemek istiyordum. Gökyüzünde süzülüp ağaçların ardından kaybolmalarını seyretmek istiyordum. Başımı bahçe sandalyesinin arkasına yaslamış, gözlerim gökyüzüne dikili haldeyken Ben eve döndü. Değirmende çalışmayı ve ormanda rehberlik yapmayı bırakalı uzun zaman olmuştu. Artık yaşlıydık, para kazanmamıza izin vermeyen ağrılar ve sızılarımız vardı. Bu yüzden Ben şimdi kilisede hademelik yapıyordu; temizlemek ve kapamakla görevliydi. Salı günleri, erkeklerin İncil çalışması bittikten sonra, saat sekiz civarı eve dönerdi. Annem çoktan yemeğini yemiş, tezgâha böceklerden korumak için üzerine balmumu kâğıdı ve havlu örttüğü iki tabak daha yemek bırakmışmış olurdu. Açık pencereden, televizyondaki haber programının sesini zar zor duyabiliyordum. Ben, sessizce gelip bir ateş yaktı, neden hâlâ dışarıda olduğumu sormadı bile. Alevler yeni yeni yükselirken, mutfaktan tabaklarımızı ve iki kutu bira kapıp geldi. Yıllardır bira içmemiştim.

"Şu saatten sonra ne zararı olabilir ki?" dedi Ben birayı açıp yanıma koyarken. Anlaşılan Mae ona söylemiş. Son muayenem pek iç açıcı değildi. Haftalarım, belki bir ayım var. Tanrı'nın beni iyileştireceğine dair sahip oldukları inanç neredeyse tamamen yok olmuştu.

"Olacağını sanmıyorum. Keyfini çıkarabileceğim çok gecem kalmadı zaten, tadını çıkarmalı." Yavaşça birayı almaya uzandım. Ağırdı. Elimi titretiyordu. Dudaklarımla buluşamadan birazı battaniyeye döküldü. Soğuk ama acıydı. Ağzımda kuru bir pamuk varmış gibi bir his yarattı. Ben, soğuk güveci kucağıma

koyup bana bir kaşık verdi. Sadece biraz döktüm ama o silmek konusunda hızlıydı.

"Leah ile görüşmen nasıldı?"

"İyiydi. Çok iyiydi. Harika bir kız. Beni babası olarak kabul etmiş olması ona haksızlık ediyormuşum gibi hissettiriyor."

"Eğer istemeseydi yapmazdı."

"Onca yıl boyunca onu benden sakladığın için sana kızgın olmam gerek sanırım."

"Senin genelde nerede olduğunu bile bilmiyorduk ki. Ayrıca bana düşmez. Ayrıca Cora da söylememizi istemedi. Kötü bir şey yaptın ve biz de sonuçlarıyla baş başa kaldık. En azından ona olan sözümüzü tutmamız gerekiyordu. Mae de öğrendiği an sana söyledi. Zaten onun da ağzında bakla ıslanmıyor ki. Ayrıca, sen de öğrendiğin zaman eve dönebilirdin."

"Neredeyse dönecektim" diye fısıldadım, Ben eve doğru yönelmişken. Elinde üçüncü birayla geri geldi. Alkol ve ağrı kesicilerle gevşeyen ağzımla, "Eğer hâlâ bir yerlerdeyse, ölmeden önce onu bir kez olsun görmek isterdim" diyorum.

"Ben de, Joe. Ben de."

SEKİZ

NORMA

Evlilik garip bir şey. Dünyada bu kadar çok insan varken, hayatının geri kalanını, tüm duygusal enerjini sadece birine adamaya karar veriyorsun. Sizi birbirinize bağlayan o gizemli bağın sonsuza kadar süreceğini varsayıyorsun. Oysa güvenilmez bir bağ bu; muhtemelen hikâyelerin doğduğu o mistik yerde var olmuş bir şey. İnsanların gerçeği sorgulamadan kabul etmelerini sağlayan o yerden beslenen bir bağ. Evlilik, birbirinize uyum sağlayacağınızı, eğilip bükületeceğinizi ve değişeceğinizi varsayar. Bir yüzük parmağa takıldığında, arzularınızın sonsuza kadar iç içe geçeceğini kabul eder. Pek çok insan için bu doğrudur. Hayatlarını aynı yatakta uyuyarak, her gün aynı masanın etrafında oturarak, bir aile kurarak, iyi ve kötü anılar biriktirerek geçirebileceklerine inanabilen insanlara imreniyorum. June Teyze beni bir karamsar olmakla suçluyor. Ama her zaman böyle hissetmiyordum. Mark için, bu inancımı askıya almaya fazlasıyla hazırdım. Sonra bir şey oldu. Çok uzun zaman önce geride bıraktığımı sandığım hayaletler geri döndü ve ben onlardan kurtulmak için her yolu denerken Mark buna hazır değildi. Onu suçlamıyorum.

June Teyze'nin evinin arka bahçesinde küçük bir düğün yaptık. Annem ve babam düğüne katıldı ve babam, annemden daha

çok olmak kaydıyla bize hayır duaları ettiler. Evet muhasebeciydi, bir doktor ya da avukat değildi, ama yine de yeterince saygın bir meslekti. June Teyze durumu büyütmemem ve ailemin Mark'ı sevmesine şükretmem gerektiğini söyledi. Böylelikle 1983'ün Ağustos ayında bir eş oldum. Hâlâ iş arıyordum, ailem de onlara daha yakın bir yere taşınmamızı istiyordu. June Teyze, Alice ve Desiree ise Boston'da kalmamı istiyorlardı. Mark için nerede yaşadığımızın bir önemi yoktu, her yerde iyi bir iş bulabilirdi, bu yüzden Boston'dan Kanada sınırındaki Maine'e kadar her yere başvurular yaptım. Eylül ortasına kadar şansım yaver gitmedi ama sonunda, Augusta'nın hemen dışındaki küçük bir okulda İngilizce öğretmenliği yapan biri haberleri izlerken kalp krizi geçirip koltuğunda öldü. Telefon gelir gelmez toplanıp yola çıktım. Bir süre, kendime bir yer bulana kadar June Teyze'nin bir arkadaşında kaldım. Noel olmadan Mark da bir iş buldu ve tekrar Maine'de yaşamaya başladık. Ailem mutluydu.

Hayat bir rutine oturdu. İş, ev ve arada sırada katıldığımız akşam yemekleri ya da bahçe partileri... Cuma akşamları dışarıda yemek yerdik. Mark ve ben Augusta'da küçük bir arkadaş grubu edindik. Birkaçı Mark'ın birkaçı da benim iş yerimdendi. Annem kiliseye gitmem için yalvarıp duruyordu, "iyi" insanlarla tanışmamı istiyordu, fakat "iyi"nin ne olduğunu sorduğumda tanımlayamıyordu ya da bu soruyu yanıtlamayı reddediyordu. Ben çocukken kiliseye giderdik, yani en azından annem giderdi. Ben on dört yaşıma girdikten sonra, pazar günleri artık kiliseye gitmek yerine evde uyumak istediğim konusunda yalvarmıştım. Babam ve ben sadece bayramlarda anneme eşlik ederdik. Ben evden ayrılınca kilise annemin ikinci çocuğu haline geldi. Ona büyük bir huzur verdi, ta ki artık veremeyene kadar. Salı akşamları İncil çalışmasına gider, çarşamba öğleden sonraları kilise bodrumunda yapılan dikiş kulübüne katılır, pazar günü de kilisede öğretmenlik yapardı.

Elli beş yaşına geldiğinde Altın Çağ adlı, yaşlılardan oluşan bir gruba katıldı. Bu grupta, sandviçler ve hurmalı tatlılar yaparlar, açık çay içerler, nankör çocuklardan şikâyet ederler ve arada sırada İncil okurlardı. Annem kilisenin korosuna bile katıldı. Hayatının büyük bir bölümünü sosyal alanda hemen hemen hiç konuşmadan ve evinde saklanarak geçiren bu kadın, başkalarının önünde şarkı söylüyordu. Biraz detoneydi ama onunla gurur duyuyordum.

"Sen bir öğretmensin Norma."

"Farkındayım anne."

"O zaman pazar okulunda ya da gençlik grubunda öğretmenlik yapmanın ne kadar iyi olacağını bir düşün." Annem elime bir tabak dolusu sıcak taze fasulye tutuşturdu ve ben de masanın ortasına koydum.

"Sanmıyorum." Her pazar öğleden sonra, çocukluğumu geçirdiğim bu evde akşam yemeğini hazırlarken bu konuşmayı yapıyorduk. Okuldaki yıllık fotoğrafımın yerini, Mark'la düğün fotoğrafımız almıştı. Annem ve babam yanımızda duruyordu.

"Tamam, ama bu konuyu biraz daha düşün."

"Aslında anne, önümüzdeki bir süre için oldukça meşgul olacağım."

Arkası bana dönük bir şekilde bulaşık yıkıyordu. "Tanrı'ya her zaman vakit yaratmalısın Norma."

"Anne, bir dakika durur musun? Sana bir şey söylemem lazım."

Ellerini kurulayıp lavaboya dayandı. Derin bir nefes aldım.

"Mark'la bebeğimiz oluyor."

Önümde, elleriyle mutfak havlusunu tutmuş bir şekilde sessizce durdu.

"Anne?" Ağlamaya başladığında küçük mutfağımızda ona doğru yürümeye başladım. Onu kollarıma aldığımda hala mutfak havlusunu sıkı sıkı tutuyordu.

"Anne? İyi misin?"

"Ah, sadece çok mutluyum. Beklemiyordum bunu ama çok mutluyum."

"Tamam, iyi. Bir an anlayamadım." Gülümsedim ve onu bıraktım.

Havluyu tezgâha bırakıp elleriyle kollarımı tuttu. Gözlerimin içine bakarak "Gerçekten çok mutluyum" dedi.

Derinlerde bir yerlerde öyle olduğunu biliyordum ama gözlerinde az da olsa korkunun parıltısı vardı.

"Endişelenme anne. Bebek gayet iyi."

Gülüşü rahatladı. "Sanırım büyükanne oluyorum. Lütfen bana, bu haberi June Teyzenden önce öğrendiğimi söyle."

Kocaman gülerek bana sarıldı.

"Evet. Bunu ilk bilen sensin."

Gözlerinin kenarındaki birkaç minik gözyaşını silip bulaşıklara geri döndü.

"Sence kız mı olacak, erkek mi?" Mark kanepede yanımda oturmuş, şişmiş karnımı okşuyordu. Anneme bebek haberini verdikten ve onun babama anlatmasına izin verdikten aylar sonra, başka bir pazar yemeğinden dönmüştük.

"Sana dedim. Kız olacak."

"Bundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Kadınlar bilir." Kucağındaki kâseden birkaç üzüm alıp ağzımda yuvarladım. Sonunda ısırdığımda, suyu kabuğundan fışkırdı, tatlı ve soğuktu. Başımı çevirdim ve bir çekirdeği Mark'ın saçına tükürdüm.

"Çok güzel, Norma. Umarım kızımıza ya da oğlumuza bu güzel görgü kurallarını öğretirsin." Saçından çekirdeği alıp kâseye geri attı.

"Kızımız." Gülümseyerek bir çekirdek daha tükürdüm ama bu sefer ıskaladım ve omzunun üzerinden geçti. "Yarınki doktor randevusuna geliyor musun?"

"Sanırım bununla başa çıkabilirsin. Anne." Bana göz kırptı. "Bir toplantım var. Sonrasında seni yemeğe çıkarırım."

Doktorun muayenehanesi okula sadece birkaç dakika mesafedeydi ve 15:45'teki randevuma tam vaktinde vardım. Kadının adımı seslenilirken sadece hamile kadınlara özel atılan kısmi tatlı, hafif şefkat dolu bir gülümseme attığını hatırlıyorum.

"Norma, nasıl hissediyorsun?"

"İyiyim. Biraz yorgunum, sürekli midem yanıyor ve kendimi biraz ağır hissediyorum." Ne zaman beyaz önlüklü, beni çıplak görmüş bir yabancıyla aynı odada olsam açığa çıkan garip gülüşüme engel olamadım.

"Beklenen şeyler bunlar. Küçüğün hareketleri nasıl?"

O anın, tüylerimin diken diken olduğu, ağzımın kuruduğu, gözümün kararıp dünyamın küçüldüğü an olduğunu düşünüyorum ama hiçbir zaman emin olamayacağım. "Aslında, son birkaç gündür çok fazla hareket hissetmedim."

Doktor notlarına bir şeyler karalamayı bıraktı. "Tamam, hadi seni bir kontrol edip bebeğin kalp atışlarını dinleyelim."

Net hatırlayabildiğim son şey sessizlikti; doktorun dişlerinin arasından nefes alıp verişi, koridordan geçen insanların konuşmalarının uğultusu, elindeki stetoskop, sonra soğuk ve arayış içinde karnımın üzerinde gezinişi. Vücudumdaki her tüy diken diken oldu. Derim gerildi ve oda üzerime gelmeye başladı. Altımdaki kâğıt örtünün hışırtısı, kulaklarımda şimşek çakması gibi yankılanıyordu.

"Kocan nerede, Norma?" Stetoskopu boynuna doladı, elimi tutarak sandalyeye geri oturmama yardım etti. Kaskatı kesilmiş karnımın üzerine tişörtümü çektim.

"İşte."

"Belki de onu aramalıyız."

"Neden? Bir şey mi var?"

"Seni hemen yan binadaki hastaneye, ultrasona göndereceğim. Bu arada, bana iş yerinin telefon numarasını verebilir misin? Ve kaç haftalık olduğunu hatırlatır mısın?"

Mark'ın iş numarasını söyledim, ardından "Otuz üç, otuz dört hafta civarında sanırım" dedim.

Asistanı, bana daha önce gülen aynı kişi, beni hastaneye kadar kolumdan tutarak yürüttü. Kısa yolumuz boyunca bir şeyler anlattı ama ben hiçbir şey duymadım. Kapıdan içeri girdik, acil servis bölümünü geçip soğuk bir odaya girdik. Yatağın yanında gri, karanlık ve sağlam bir makine duruyordu. Daha çevremi tam olarak algılayamadan, birileri karnıma soğuk jeli sıktı ve sert yüzlü bir kadın, deodorant topuna benzeyen bir aleti karnımda gezdirmeye başladı. Yine büyük bir sessizlik hakimdi. Derin bir nefes alsam dünyanın milyonlarca parçaya dağılacağını düşünüyordum.

Sonraki günlerde olanlar bulanıktı ve hep öyle kaldı. Her şey dağınık ve karanlıktı, arada sönmüş ışıklar. Ufak ses ve renk parçaları. Her şeyi hatırlamıyor olmamamdan memnunum. Sanırım beynim bana bunu iyilik olsun diye yapıyor, akıl sağlığım için bazı anları karartıyor. Beni tek başıma bir odaya aldılar, ışıklar rahat olmam için kısıktı. Ne kadar süre orada yalnız yattım bilmiyorum, ama saatler gibi geldi. Karnımı ovalayarak ninniler söyledim.

"Mark!"

Mark içeri girdi ve yatağın beş adım uzağında durdu, yüzü uzun ve sabahkinden daha yaşlı görünüyordu.

"Norma, tatlım. Doktor bizimle konuşmak istiyor."

O ana kadar doktorun onun arkasında olduğunu fark etmemiştim. Tanıdık birine, benim kadar korkmuş olabilecek birine odaklanmıştım. Doktor odada sadece biz olmamıza rağmen fısıldarcasına konuştu. "Norma, Mark, korkarım ki gebelik sürdürülebilir durumda değil."

Doktora sözünü bitirmesi için bakarken Mark elimi tutmak için bana yanaştı. Gebeliğimi sürdürmek için ne yapacaklarını anlatmasını bekledim. "Sürdürülebilir"in, karnımdaki kızım için ne anlama geldiğini açıklamasını bekledim. O sürdürülebilirdi, rüyalarımdaydı, ona yazdığım notlardaydı, kanı benim kanımdı, ona şarkılar, ninniler söylemiştim ve onu sevmiştim.

"Doğum başlatıp fetüsü rahimden çıkarmak istiyoruz."

Fetüsü rahimden çıkarmak. Kızımı doğurmak. Ölmüş kızımı.

Son hatırladığım şey, başka bir odada oluşumdu. Dirseğimin iç kısmındaki cildimin ince bir iğneyle delinişini izliyordum. Batmayı, damarlara sızan sıvıyı, hemşirenin ayaklarımı metal desteklere yerleştirişini, hiçbir şeyi hissetmedim. Acı hissettiğimi hatırlamıyorum ama kesinlikle vardı. Doğum yapan kadınların vücudunun bir kimyasal salgıladığını duymuştum, böylece acılarını unutur ve bebekleriyle bağ kurabilirlerdi. Peki bebek ölü doğduğunda ne olur? O kimyasallar nereye gider? Ne işe yarar?

Yıllar sonra bile gözlerimi kapatıp Mark'ı görebiliyorum, başında mavi bir hastane bonesi, bana bakıyor ve gözyaşlarını bırakmış. Göz yaşı dudağıma düşmüştü, tuzlu olduğunu hatırlıyorum. O gün hakkında ne hatırlıyor acaba?

Dünyaya geldiğinde, iki kilo üç yüz beş gram ağırlığıyla sessizdi. Onu vücudumda taşımış, şarkılar söylemiş, onun için bir oda dekore etmiş ve hatta ona küçücük ve zarif kıyafetler bile almıştım. Nuh'un Gemisi konseptli lambayı içinde küçücük kıyafetlerin olduğu komodinin üzerine yerleştirmiştim. Yumuşamıştım. Onun için bir utanç kaynağı olacağım yıllarla, bir birey olmasından önceki yıllar arasında birlikte okuyacağımızı umut ederek onun için sarı bir günlüğe notlar yazmıştım. Kendime ve Mark'a, sevgimin ona ışık olacağına dair söz vermiştim. Ona vereceğim sevgide ağırlık olmayacaktı. Hiç sahip olamadığım şeydi, içimdeki boşluktu. O boşluğu kahkahaları ve gözyaşlarıyla doldurmasını dört gözle bekliyordum.

Ama sonunda, onu kollarıma bile alamadım. Bana sordular, ama gözlerimi sımsıkı kapattım. Sımsıkı. O kadar sıkı ki karanlıkta yıldızlar dans etti. Hayaletinin bir yüzü olmasını kaldıramazdım, özellikle de benimkine benzeyen bir yüzse. Bu yüzden onu alıp götürdüler. Bana da uyumam için bir şey verdiler ve bu uykunun sonsuza kadar sürmesi için dua ettim. Ama sürmedi.

Uyandığımda, kendi kâbusuma geri dönmüştüm. "Her şeyi doğru yaptım. Düzenli beslendim. Düzenli yürüyüş yaptım." Gözlerim yanıyordu, Mark burnuma mendil tutuyordu. Nefes almakta zorlanıyordum. Karnım inmeye başlamıştı, gidişi o kadar gerçek, o kadar kesindi ki... Hıçkırıklar arasında açıklamaya, savunulması gerekemeyen bir konuda kendimi savunmaya çalıştım. Mark'ın beni asla suçlamadığı bir konuydu. "Bana söylediklerini dinlendim. Vitaminlerimi aldım."

"Şşş, Norma. Bu senin suçun değil. Bazen böyle şeyler olur." Kolunu omuzlarıma doladı ve beni kendine çekti. Başımı göğsüne yasladım. Her zaman kullandığı parfümün kokusu burnuma geldi; temiz ve tanıdık. O günden sonra, o kokuyu bir yabancıdan aldığım her zaman, kızımı kaybettiğim güne geri döndüm. Bir koku, mantığı yok edip zamanı alt edebilir.

Onu, tabut olmaması gereken bir tabutun içine koydular. Onu gömdükten bir ay sonra, Mark bana, ona benim aldığım küçük sarı elbiseyi giydirdiklerini söyledi. Annemin ördüğü hırkayı da üzerine geçirmişler, annemin kilise dikiş grubunun yaptığı yorganla sarmışlar. O gün bakmayı reddettiğim için, ona güvenmek zorundayım. Bebeğimiz Sarah, evimizden bir buçuk kilometre uzaklıktaki mezarlığın ucuna gömüldü. Yıllar sonra, büyükanne ve büyükbabasını da onun yanına gömdüm.

Ben kelimeleri öğretiyorum. Onları nasıl bir araya getirip korku, güzellik ya da gerilim yaratılacağını. Uzun bir cümlelerin insanı nasıl okyanusun ortasında bir kayığa taşıyabileceğini, bir

cadının yanına oturtup ona beyaz adamın hikâyesini anlattırabileceğini. Sadece hayal gücünde var olabilecek yerlere götürebilecek, öyle tuhaf, öyle ilginç insanlarla tanıştırabilecek kelimeler öğretiyorum ki, gerçek olmaları imkânsız gibi görünse de sayfalarda varlar. İşte bu yüzden, bir çocuğunu kaybeden ebeveyn için özel bir kelimenin olmadığını öğrenmek bana garip geldi. Eğer bir çocuk ebeveynlerini kaybederse, ona yetim denir. Bir adam karısını kaybederse, dul kalır. Ama bir ebeveyn çocuğunu kaybederse, ona ne denir? Bunun, kelimelerle tanımlanamayacak kadar büyük, korkunç ve ezici bir şey olduğuna inanmaya başladım. Hiçbir kelime o duyguyu anlatmaya yetmez. Bu yüzden bunu dillendirmeyiz.

Onun doğumunun ve ölümünün sessizliği bizi takip etti. Arabada bizimle eve geldi. Kıyafetlerime, saçlarıma yapıştı. Tırnaklarımın altına gömüldü, Mark'ın iç çekişlerine yerleşti. Aramıza yattı. Ve beni yeniden sessiz biri yaptı. Okuldaki müdür, yılın geri kalanında dinlenmem için bana izin verdi. Ağustos'ta işime dönebileceğimi söyledi. Ben de evde kaldım, sessizliğe açtım. Saatlerce pencerenin yanındaki sandalyede oturdum, sadece boş boş baktım. Ne radyo vardı ne televizyon, sadece sessizlik. Onun için hazırladığım odadan uzak durdum. Kapıyı kapattım ve banyoya giderken sessizce yanından geçtim. Akşam yemeklerinde yalnızca çatal şıngırtıları duyuluyordu. O ilk birkaç haftada, Mark benim yükümü çekti. Ve sanırım, bir sabah uyanıp her şeyin eski haline döneceğini sandım. Akşam yemeklerinde kahkahalar atılacak, masada sohbetler edilecek, cuma akşamları dışarıda yemekler yenecekti. Yaz geliyordu, yani sahil gezileri, barbeküler olacaktı. Ama günler uzayıp hava ısındıkça, sessizlik derinleşti. Onun varlığından önceki halime dönmek istedim ama nasıl yapacağımı bilmiyordum.

Bir hafta boyunca ailemin yanında kaldım ama bu hiçbir işe yaramadı. O evde her zaman var olan ağırlık, artık dayanılmaz görünüyordu. Ne zaman konuşmaya çalışsam, annemin başı

ağrıyordu. O, herkesten çok, bana yardımcı olabilir, yükümü hafifletmese bile en azından anlamama yardımcı olabilirdi diye düşünmüştüm. Hayatımızda ilk kez, bizi birbirimize yaklaştırabilecek, anlatırken, yasını tutarken bağ kurmamızı sağlayabilecek ortak bir şeyimiz vardı. Ama annem konuşmak istemedi. *Ben yasımı tuttum. Daha fazlasını kaldıramam.*

Bunun yerine, çocukluk odamda kıvrılıp uyudum. Mark'ın yanımda olmasının verdiği rahatlığı özlüyordum. Çocukken bayıldığım Nancy Drew kitaplarını yeniden okudum. Sarı sırtlı kitapların arasından birine uzanırken, kahverengi kâğıda kaplanmış eski günlüklerimi fark ettim. Birini raftan alırken, yıllardır biriken toz havalandı. Elimi, Alice'in bana hediye ettiği ilk defterin üzerine gezdirdim, rengârenk kalemlerle özenle çizdiğim gökkuşağının ve pembe kalplerin üzerinden parmak ucumla takip ettim. Gerçek bir kitap tutkunu gibi açtım günlüğü, sayfaları burnuma yaklaştırıp yılların ihmalkârlığını soludum. Başımı kaldırdığımda, çocukça el yazıma gülümsedim: harfler büyüktü ve satırları hiç umursamamıştım. Mavi hale ile çevrili bir ay çizmiştim. Ailemin hiç sahip olmadığı bir kamyonetin kaba bir taslağı, yamuk pencereleriyle bir evin yanına yerleştirilmişti. Çocukların her zaman ev çizerken yaptığı gibi. Kuşları temsil eden düzensiz siyah çizgiler vardı. Olağanüstü hiçbir şey yoktu, her şey sıradandı ama kendi yazdıklarımı okumak, içlerinde bir anlam aramak tuhaf geliyordu. Ve uzun bir aradan sonra ilk kez, o rüyaları düşündüm, anılar zihnimde tam olarak şekillenmeden önceki o kafa karışıklığını. Benim olmayan bir ev, annem olmayan bir anne... Annemin koridorda yürüdüğünü duydum ve nedenini bilmiyorum ama günlüğü hızla kapatıp yerine koydum. Kapıyı her zamanki gibi hiç çalmadan açtı.

"Öğle yemeğin hazır." Gözleri odanın içinde dolaştı ve içimde, çocukken yaramazlık yaptığımda yakalanacağımı hissettiğimde gelen o tanıdık sıkıntı belirdi.

"Geliyorum." Onu koridordan takip ettim, mutfağa vardığımızda masada yumurta salatalı sandviçler ve sade patates cipsleri duruyordu.

Cumartesi günü Mark beni almak için park yerimize girdiğinde rahatladım.

"Bir süre buradan uzaklaşalım." Haziran sonuydu ve evin arkasındaki verandada oturmuş gün batımını izliyorduk.

"Aslında kulağa hoş geliyor." Ben bile bunu dediğime şaşırmıştım.

Mark bir tartışmaya hazır gelmişti ama onun fikrine hemen katılınca rahatlamıştı. Sandalyeden kalktı, yanıma gelip beni öptü. Dudakları uzunca orada kaldı, omuzlarıma sardığım battaniyeyi çekerek beni biraz daha kendine yaklaştırdı. O gece, kızımızı kaybettiğimizden beri ilk kez birlikte olduk. Her zamankinden daha nazikti, sanki kırılabilecekmişim gibi. Ama kırılmadım. Ve ertesi sabah, içimde bir nebze olsun normalleşme hissi vardı. Bazı yaralar iyileşmez. Bazıları kapanmaz, kabuk bağlamaz. Ama kazadan uzaklaştıkça, gülümsemek biraz daha kolaylaşır.

"Nereye gitmek istersin?" Mark kahvelerimizi koyarken ben ekmekleri tost makinesine attım.

"Bilmiyorum. Sen seç. Sadece buradan gitmek istiyorum." Ekmekleri yağlayıp masanın ortasına koydum.

"İş yerinden birinin Nova Scotia'da yazlığı var. Fotoğraflar güzel görünüyor. Denizin üzerinden batan güneş, çiftlikler, birkaç tane hoş müze... Bar Harbor'dan feribota binebiliriz."

"Kulağa hoş geliyor."

"O zaman ben işten birkaç gün izin alayım da gidelim."

Sesindeki neşe beni de gülümsetti. O sabah kahvaltıdan sonra, evden biraz olsun uzaklaşabilmek için Bar Harbor'a gittik ve Nova Scotia hakkında bir sürü broşür aldık. Önümüzdeki iki hafta boyunca, Mark işteyken, kendimi bu tatili planlamaya

verdim. Gidip gezebileceğimiz yerleri arayıp rezervasyon yaptırdım, günlerimizi planladım. Ve June Teyzem ve Alice ile yaptığım bir telefon görüşmesinin ardından ortaokuldan beri ilk kez yeniden günlük tutmaya başladım.

"İkimiz de hattayız, tatlım. N'aber?"

"Hiçbir şey. Sadece Mark'la birlikte Nova Scotia'ya tatile gideceğimizi söylemek istedim. Biraz kafa dağıtmamız lazım."

"Kulağa güzel geliyor" diye başladı Alice.

"Evet, öyle olacak. Mark'ın arkadaşının bir kulübesi var, orada birkaç gün kalacağız. Etrafı gezeceğiz. Broşürlerdeki resimler harika görünüyor."

"Mutlaka her şeyi yaz. İyiyi ve kötüyü, ama özellikle iyiyi" dedi Alice rahatlatan sesiyle.

Temmuz ortasında yola çıktık. Mark kapıları ve pencereleri kontrol ederken, ben arabayı hazırladım. Komşumuza, bitkileri sulayıp postaları masaya bırakması için anahtarları verdik. Bu, şimdiye kadar yaptığım en uzun yolculuk olacaktı. Mark çocukken Arizona ve Kaliforniya'ya gitmişti ama ben Maine'den Massachusetts'e uzanan I-95 otoyolunun ötesine pek geçmemiştim. Bar Harbor'a giden yol sorunsuz geçti. Yol yapımı nedeniyle birkaç kez durduk ama feribota vaktinde vardık. Daha önce tekneye binmiştim —kanolara ve Boston Limanı'ndaki tur teknelerine— ama hiç bu kadar büyük bir gemiye binmemiştim ve hiç bu kadar uzun süre karayı göremediğim bir yolculuk yapmamıştım. Geminin alt katında arabadan indiğimde, motor yağı ve tuzlu su kokusu burnuma doldu. Ana kapı kapandığında, soluk sarı ışıklar ve araçların durduğu alanındaki metalik seslerin yankıları ürkütücü geldi. Merdivenlerden yukarı çıkıp ışığa kavuştuğumda derin bir nefes aldım.

Hava güzeldi, gökyüzü masmaviydi ve okyanus sakindi. Yolculuk altı saatten biraz uzun sürdü. Restoranda akşam yemeği yiyip birkaç içki içtik, sonra güvertede dolaştık. Okyanusun

enginliği beni büyüledi, oysa kıyıdan çok da uzak değildik. O kadar çok mavi tonu vardı ki... Mavi olmayan tek şey, su ile gökyüzünü ayıran ince gri çizgiydi. Sahildeyken, ayakların suya değdiğinde, her zaman arkanda kara olur; bir referans noktan vardır. Ama burada, tüm referanslar kaybolmuştu. Maviliğin içinde kaybolmamak için gemi mürettebatına güvenmek zorundaydık.

Mark geminin iç kısımlarını keşfe çıkarken ben sahte şöminenin yanındaki sandalyelerden birine yerleştim. Kitabımı okumayı isterdim ama onun yerine insanları izleyip hayatlarını düşündüm. Nereden geliyorlardı? Kahvaltıda ne yemişlerdi? Hangi hayaletler rüyalarına musallat oluyordu? Yaşlı bir çift lapalarını yiyip siyah çay içiyordu. Ne zamandır beraberlerdi? Kaç çocukları vardı? Eve mi gidiyorlardı, yoksa evden mi ayrılıyorlardı? Genç bir adam tek başına oturmuş, odaklanmış bir şekilde kitap okuyordu. Ne okuduğunu anlamak için gözlerim kapağı aradı ama kitabın kapağını geriye kıvırmıştı. Tatil için yanıma aldığım kitabımı açıp sayfalarını karıştırmaya hazırlanırken genç bir çiftin bebek arabasıyla geçtiğini gördüm. Pembe bir battaniyenin altındaki bir-iki aylık bebek uyuyordu. Gözyaşlarım daha akmadan sıcaklığını hissettim. Boğazımda düğümlendiklerini, gözlerimin kenarlarından süzülmeye çalıştıklarını hissettim. Mark döndüğünde, yüzünde bir gülümseme ve bana geminin iç işleyişi hakkında anlatacak çok şeyi vardı ama ben perişan haldeydim. Mendiller arabada kalmıştı ve kalkıp peçete bulacak gücüm yoktu. Hırkamın koluyla gözyaşlarımı siliyordum.

"Tanrım, Norma. Ne oldu?"

"Hiçbir şey" diye hıçkırdım. Ve yalan söylemiyordum; hiçbir şey olmamıştı.

"Bir şey olmalı." Mark bara gidip bir avuç peçete aldı ve bana uzattı.

"Çok saçma."

"Anlat bakalım." Dizlerimin yanına çömdü, ellerini dizime koydu.

"Bir çift ve bebekleri vardı. Bilmiyorum. Sadece ağlamaya başladım. Çok mutlu görünüyorlardı."

Hiçbir şey söylemedi. Gözyaşlarım dinene kadar benimle sadece oturdu. Bazen onun da acı çektiğini unutuyordum. Üzüntümden kurtulmaya çalıştım, gözyaşlarımı bir gülümsemeyle değiştirmeye uğraştım, boğazımdaki düğümü yutmaya çabaladım ama Mark bana kanmadı. Kendimi ona teslim edene kadar, beni kendine çekmeye devam etti.

Yolculuğun geri kalanı sakindi ve Yarmouth'a vardığımızda gökyüzü hâlâ maviydi, ancak hava biraz serinlemişti. Feribottan inip yeni bir ülkeye adım atarken Mark, "Her bebek gördüğümüzde ağlamayacaksın, değil mi?" diye sordu.

Ona döndüm, yüzünde hafif bir gülümseme vardı.

"Şu an benimle dalga mı geçiyorsun?" Sesim gergindi.

"Hayır, hayır, hayır..." diye kekeledi Mark.

"Elimden bir şey gelmiyor Mark. Çocuğumu kaybettim ben, siktir git. Olmamı istediğin neşeli kadın olamadığım için affet beni."

"Hayır, Norma, öyle bir şey demedim. Üzgünüm. Sadece şaka yapmaya çalışıyordum."

"Mükemmel bir şaka ebesini sikeyim, Mark. Gerçekten harika."

Derler ki küfretmek insanı daha iyi hissettirirmiş. Gerçekten öyle. Ama bir dakikalığına. Feribottan çıktıktan hemen sonra benzin istasyonunda durduğumuzda Mark arabadan sessizce indi ve ben de öfkemin yerini suçluluğa bıraktığını hissettim. Arabadan inip onu istasyona kadar takip ettim. Kasada ödeme yapıyordu, ben de birkaç çikolata aldım ve kasaya bıraktım. Eğilip fısıltıyla, "Üzgünüm" dedim. Mark gülümsedi, ama tam anlamıyla değil.

Tezgâhın arkasındaki adam bana baktı. "Kızılderili kartın var mı?"

Arkamı dönüp kiminle konuştuğunu görmek için baktım.

"Sen, bayan. Kızılderili kartını kullanacak mısın?"

"Üzgünüm, onun ne olduğunu bile bilmiyorum."

"Oh, pardon. Kızılderilisin sandım."

Temmuz güneşinde bronzlaşmış tenime baktım. "İtalyan kökenli olduğumu söylediler."

"Sen öyle diyorsan."

Adam Mark'tan parayı aldı ve arabaya döndük.

"Bu garipti" dedim, çikolatayı açarken.

"Tenin koyu, özellikle yazın."

Çikolatayı Mark'a uzattım, o da bir ısırık aldı ve benzin istasyonundan ayrıldık. "Muhtemelen kafası karıştı."

Nova Scotia çok güzeldi. İki haftayı arabayla gezip, etrafı görerek geçirdik. Dünyaca ünlü deniz taraklarını tatmak için Digby'de durduk, ardından büyüleyici çiftlikleri ve zengin tarihiyle Annapolis Vadisi'nden geçtik. Bir zamanlar hem Fransızlar hem de İngilizler için stratejik öneme sahip ve yıllarca uğruna savaşılmış, ardından İngilizlerin nihayet tamamını ele geçirmiş olduğu eski, restore edilmiş kaleleri ziyaret ettik. Viktorya döneminin zarafetini miras almış küçük kasabalardan, sonsuz gibi uzanan elma bahçeleri ve mısır tarlalarından geçtik. Yolculuğumuzu aceleye getirmedik; Mark'ın arkadaşının Kingsport adında küçük bir kasabadaki kulübesinde kaldık ve gelgitlerin kilometreler boyunca nasıl yükselip alçaldığını izledik. Nova Scotia halkı, yüksek gelgitleriyle gurur duyuyordu ve bu gerçekten de görülmeye değer bir doğa harikasıydı. Bu kadar büyük bir su kütlesinin günde iki kez hareket ettiğini görmek inanılmazdı. Sanırım en çok orayı sevdim; tuzlu havası ve taptaze yerel yemekleriyle... Yeşillikler ve çilekli turta yedik. Kingsport'taki komşu, bizi topluluğun düzenlediği çilek etkinliğine

davet etti. Beşer dolar vererek "hodgepodge" çorbası —taze sebzelerin süt ve tereyağında pişirilmesiyle yapılan bir yemek— tatlı olarak çilekli kek ve istediğimiz kadar kahve ve çay içtik. İnsanlar muhafazakârdı ama sıcakkanlıydılar. Orada garip bir aşinalık hissettim, insanlara değil de daha çok doğaya. Yolları çevreleyen ağaçlara, büyük tuğla belediye binalarına sahip küçük kasabalara... Tarif edemediğim bir şeydi bu. Mark, espriyle, geçmiş bir yaşamımda buranın yerlilerinden biri olduğumu söyledi. Güldük, ama eğer böyle şeylere inanıyor olsaydım, belki de haklı olduğunu düşünebilirdim. Tatilimizin sonuna yaklaşırken bir akşam, çekilmiş okyanusun kumlu kıyısında yürüyüş yapıp tuzlu havayı içime çektim. Gökyüzü maviden pembeden mora döndü, bulutlar pastel renklerle alev aldı, küçük deniz kuşlarının süzülüşü beni büyüledi.

Sahildeki ahşap merdivenler kayalıkların tepesine gidiyordu. Gelgit çekilmişti, bu yüzden merdivenlere oturup ayın çamur düzlükleri üzerinde yükselişini izledim. Sahile ulaşmaya çalışan dalgalar yavaş yavaş yaklaşırken bana fısıldıyordu. Sahilde oynayan çocukların seslerini duyabiliyordum ama ay henüz onları görebileceğim kadar ışık saçmıyordu. Onların varlığı, ben ayın istikrarlı yükselişini izlerken, etrafımdaki havayı soğuttu. Hafif esinti, açıkta kalan kollarımı ısırırken çocuklar kahkahalarla gülüyordu. Aşağı baktığımda engebeli kayalıkları ve rüzgârın eğdiği ağaçların siluetlerini görebiliyordum ama çocuklar ortalıkta yoktu. Ay tamamen yükselip ışığını yaydığında, o hayali sesler sustu. Belki onlar da ayın güzelliğini izlemek için durmuşlardı ya da yatma saatleri gelmişti. Belki de onlar, bu bölgede nesiller boyunca anlatılan ve hemen herkesin inandığı hayalet hikâyelerinin kahramanlarıydı. O çocuklara ne olduğunu asla bilemedim ama verdikleri mesajı anladım. Ay suyun üzerine çıkıp gelgitin üzerinde süzülürken, kollarımı belime sarıp ağladım. Annem, daha şekil alamadan, doğmadan

kaybettiği çocuklarının hayaletleriyle yaşıyordu. O hayaletlerin hüküm sürdüğü bir evde büyüdüm. Ve o karanlık sahilde, evimden çok uzak ama bir o kadar tanıdık bir yerde, annemi ve onun hayaletlerini anladım. Ve anladım ki, ben de aynı şeyi yapacağımı bile bile bir çocuk dünyaya getiremezdim. Ölen kız kardeşinin yüzünü onun küçük yüzünde göreceğimi... Sarah'a veremediğim sevgiyle onu boğacağımı biliyordum. Tuzlu havayı içime çektim ve ayı arkamda bıraktım. Yukarıdaki toprak her adımımda bana daha da yakınlaşırken, üzerimde bir hafiflik, neredeyse bir rahatlama hissettim. Ne yapmam gerektiğini biliyordum ve Mark'ın kalbini kıracağımı bilsem de uzun zamandır ilk kez gülümsedim. Gerçekten gülümsedim.

Halifax'ı büyüleyici bulduk; barları ve herkesin sözlerini bildiği denizci şarkılarıyla mükemmeldi. Biraz fazla içtik ve güneş doğana kadar dans ettik. Yatağa girdiğimizden sadece birkaç saat sonra otelden çıkış yaptık.

"Eğleniyor gibisin" dedi Mark, annemin baş ağrılarıyla yarışabilecek baş ağrım için bana bir ağrı kesici uzatırken.

"Mutluyum." Hapı bir yudum kahveyle yuttum.

"Sevindim. Bana söylemek istediğin bir şey var mı?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Ne değişti?"

"Hiçbir şey."

"Hiçbir şey mi?"

"Hiçbir şey." Döndüm ve kiralık arabaya bindim, gözlerimin durumu el verme ihtimallerine karşı güneş gözlüğümü taktım.

Güney Sahili muhteşemdi. Kıyıyı, kartpostaldan çıkmış gibi görünen küçük balıkçı köyleri ve deniz fenerleri süslüyordu. Tuzlu havaya dair söylenecek bir şeyler olduğunu düşünüyorum. Maine'de de var elbette ama bildiğin yerden uzaklaşmanın, soğuk kuzeyin tuzlu havasında kaybolmanın ruh için iyi

olduğunu inanıyorum. Mark da bunu hissetti. El ele tutuştuk, gün batımını izledik ve ilk tanıştığımız zamanki gibi seviştik. Sonlar söz konusu olduğunda, bu iyi bir sondur.

Yarmouth feribotuna bindiğimizde, feribot Bar Harbour'a doğru yola çıkmaya hazırlanırken ona söyledim. Hâlâ arabadaydık ve dışarı çıkmamıza izin verilip yukarı çıkacağımız zamanı bekliyorduk. Garip ışık, konuşmaya istemeden de olsa başka bir hava kattı.

"Mark..."

Bana döndü, bir şey söylememi bekliyordu.

"Seni seviyorum."

"Ben de seni seviyorum."

"Ve bebekten sonra bu kadar... uzak olduğum için üzgünüm."

Elimi tuttu. "Sorun değil. Zordu ama tekrar deneyebiliriz." Yanağıma bir öpücük kondurmak için uzandı ama geri çekildim.

"Sorun da bu."

"Ne?"

"Tekrar denemek istemiyorum."

"Hâlâ üzgünsün. Biraz bekleyelim, sonra bakarız."

"Hayır, Mark. Ciddiyim. Hayatım boyunca bebeklerin hayaletleriyle yaşadım ve onların nasıl bir bedeli olduğunu gördüm. Sevgiyi her odadan çekip alıyorlar, dünyayı sessiz ve ürkütücü hâle getiriyorlar. Bunu kendime yapmayacağım. Sana da yapmayacağım."

Mark elimi bıraktı, elim kucağıma düştü. Direksiyonu öyle bir kavradı ki sanki feribottan hızla çıkmak istiyordu ama gidecek bir yer yoktu.

"Bunlara tek başına karar veremezsin. Bir planımız vardı."

"Planlar değişir."

Üzerinde yağlı bir üniforma ve reflektörlü yelek olan bir adam, araçlardan çıkabileceğimizi işaret etti. Mark kapıyı sertçe

çarpıp çıktı ve onu yakalamama fırsat vermeden merdivenlerden kayboldu.

Mark için üzülüyordum, gerçekten. Hayatımda hiç bu kadar kötü hissetmemiştim. Bunun bilinmesini istiyorum. Onunla konuşmak, açıklamak istiyordum ama o gitmişti, geminin karanlık dehlizlerine karışmıştı. Ağlamak istiyordum. Mark'la güvertede durup okyanus rüzgârına bağırmak istiyordum. Rüzgârın hüznü ve öfkeyi alıp maviye, sonsuza taşımasını istiyordum. Orada kaybolacaktı ve biz de özgür olacaktık. Ama Mark karanlığın içine yürüdü gitti.

Feribot limandan uzaklaşırken merdivenleri çıkıp bara yöneldim. Yolcuların çoğu ailelerden oluşuyordu ve barda, taburede tek başına oturan bir ben vardım.

"Şarap, lütfen. Beyaz."

"Altılık mı, dokuzluk mu?" diye sordu barmen. Dibi gelmiş ama uçları sarı saçları vardı ve bir zamanlar zayıf bir bedeni olduğu izlenimini veriyordu.

"Dokuz, lütfen."

Şarap asidikti ve kulaklarımın arkasında bir yanma hissettirdi. Yüzümü buruşturdum ve yuttum. Barmen, ikinci ve üçüncü kadehi istememe şaşırmıştı.

"İyi misiniz, hanımefendi?" diye sordu, bardağa tekrar dokunup ona doğru kaydırdığımda, dördüncüyü istemeye hazırdım.

"Mükemmelim, hatta harikayım. Kızım öldü ve sanırım evliliğimi de mahvettim." Kelimelerin ağzımdan yarım yamalak ve sinir dolu çıktığını fark ettim. Daha onları söyler söylemez geri almak istedim. "Üzgünüm. Özür dilerim. Acınası bir haldeyim."

"Bir bardak suya ne dersin?"

"Hayır, bir kadeh daha şarap istiyorum. Sessizce oturacağım ve kimseyi rahatsız etmeyeceğim, söz veriyorum." Taburedeen

hafifçe kaydım ve düşmemek için tutunmaya çalışırken belimde bir el hissettim, beni yeniden tabureye oturttu. "Bir kadeh şarap istiyorum."

"Bir tane daha ver ona. Ben ilgilenirim. Bana da bir bira."

Mark yanımda oturdu.

"Sen öyle diyorsan. Kusarsa sen temizlersin." Kadın ona göz kırptı ve ben de kadını yumruklamak istedim.

Onunla konuşmadım. Sadece orada, sessiz ve üzgün bir şekilde oturmasına izin verdim. Gitme vakti geldiğinde, Mark tabureden kalkmama yardımcı oldu. Merdivenlerden inip arabaya doğru ilerlerken beni tuttu. Feribottan arabayla ayrılırken —hayatımın en mutlu günlerinden sonra— artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını biliyordum ve bunun tamamen benim hatam olduğunun da farkındaydım. Pişmanlık için ne vaktim var ne de bunun gerektirdiği duygusal güce sahibim. Dünyanın, olması gerektiği gibi şekillendiğini görüyorum. Bazen başıma gelen şeylerde anlam bulmakta zorlanıyorum ama evrenin ne yaptığını bildiğini varsayıyorum. Belki de bu acıyı taşımak benim görevimdir; başka bir kadının taşımakta güçlük çekeceği bu acıyı. Bir çocuğumu kaybettim ve evliliğimin parçalanmasına izin verdim, böylece bir başkası bu şeylerde mutluluğu bulabilir. Annem her zaman Tanrı'nın bize taşıyabileceğimizden fazla yük vermeyeceğini söylerdi. Ve ona bu kadar huzur veren Tanrı'ya inanmasam da söylediğinin özünü anlıyorum. O zamanlar, hayatımın o noktasında, verdiğim kararlarla barışmaya ve kendime yeni bir hayat kurmaya ihtiyacım vardı.

DOKUZ

JOE

İyileşmek kolay değildi. Sağ tarafımın tamamı, sabah uyandığım andan gece başımı yastığa koyana kadar ağrıyordu. Ve o zaman bile peşimi bırakmıyor, rüyalarıma sızarak onları çığlık atan lastikler ve hastane makinelerinin sesleriyle dolu kâbuslara çeviriyordu. Derin bir acıydı; ne kadar egzersiz yaparsam yapayım ne kadar ilaç alırsam alayım geçmeyen bir acı. Ne kadar hap yutsam da ya da Lindy Hala'nın "dikiş yüksüğü" kadar viskisinden ne kadar içsem de bu acının hayatım boyunca peşimi bırakmayacağından emindim. O kadar emindim ki, haklı olduğumu kanıtlamak için elimden gelen her şeyi yaptım. Kararlı bir adam olmak başka bir şeydir, genellikle de iyi bir şeydir. Ama hayata yirmi dört yaşında küsmüş ve bu küskünlükte debelenmeye kararlı bir adam olmak asla iyi bir şey değildir. Acı sadece öfkemi daha çabuk alevlendirmeme neden oluyordu. Annem sevgisiyle öfkemi söndürmeye çalıştı, babam ve Ben beni ormana götürerek çalıştırıp yormayı denedi, Mae ise küfrederek öfkemi yok etmeye çalıştı, ama hiçbiri işe yaramadı. Bu acının ve öfkenin beni mahvetmesine izin vermeye kararlıydım.

Kazadan sonraki aylarda, Halifax'taki rehabilitasyon merkezinde, küf kokan kitaplardan başka hiçbir şeyin eşlik etmediği küçücük odamda, umutsuzca suçlayacak birini arıyordum. Ve

suçlayacağım kişinin Bay Richardson olmasına karar verdim: Ben karanlıktan çıkıp kamyonunun önüne adım attığımda, akşam yemeğine doğru evine gitmekte olan zavallı adamı.

"Ona kızmaya hakkın yok" dedi annem. Hastane yatağımın yanında oturmuş eski bir margarin kabından ekmek çıkarıyordu. "Seni nasıl görmesini bekliyordun?"

"Bakmalıydı."

"Pazar gecesi mi? Karanlıktan çıkıp önüne atlayan bir oğlanı mı beklemeliydi? Senin önüne çıkacağını nereden bilebilirdi?" Ekmeği dar hastane masasına koyup önüme sürükledi, ardından üzerine pekmez döktü. "Luski, ye."

Ekmek hâlâ sıcaktı ve pekmez yanlarından akarak tabağın dibinde birikiyordu. Parmağımla birazını ağzıma götürdüm, çeneme damladı. Annem elini uzatıp silmeye çalıştığında, elini ittim.

"Bu hareketi son yapışın bu." Elini tekrar uzattı, kalın kahverengi şurubu çenemden sildi ve ben de buna izin verdim. "Anneye el kaldırmana göz yumacağım kadar perişan değilsin."

İyi günlerde -egzersizler acıyı biraz hafiflettiğinde, kışın kasveti dağılıp dışarı çıkıp güneşin altında oturabildiğimde- Bay Richardson'ı biraz bağışlıyordum. Buna ihtiyacı yoktu ve benim de bağışlamaya ya da bağışlamamaya hakkım yoktu ama yine de iyi günlerde böyle hissediyordum. Kötü günlerde ise -hava üzerime çöktüğünde, kar yağdığında ve soğuk iliklerime kadar işlediğinde- hava dışarı ben içeri mahkûm edilmişken, egzersizler acıyı dindirmek yerine artırdığında ve haplar yetmediğinde, öfkem içimde büyüyüp kabarıyordu. Halifax'ta, istediğim gibi hareket etmeyen ayaklarıma bakarak yatakta ne kadar uzun süre kalmak zorunda olursam, kendi kaderimde ne kadar uzun süre kaybolursam, o kadar öfkeleniyordum. Belki de yıllar önce Maine'deki dükkânındaki adam haklıydı. Belki de biz Kızılderililer gerçekten suratsızdık, ekşiydik. Ya da belki sadece bendim.

Altı ayımı rehabilitasyonda geçirdim, vücudumun ihtiyaç duyduğum şeyleri yapmayı yeniden öğrenmesini bekleyerek geçen altı uzun ay. Babamla birlikte geyik avını kaçırdım, Noel'i kaçırdım. Kış geldiğinde, ailem evde, benden üç saat uzakta kaldı. Dünyaya yeniden güneş doğarken, baston yardımıyla yürüyebilecek kadar iyileşmiştim, günün her saati kaskatı ve ağrılar içinde olmama rağmen eve dönmeye hazırdım. Acıyı dindirmek için babamın viskisinden gizlice yudumlamaya başladım.

"Orada saatlerdir surat asıp oturuyorsun. Biraz hareket etmezsen tamamen tutulacaksın" dedi Mae ve ellerini beline koyarak üzerimde dikildi.

"Beni rahat bırak, Mae. Yorgunum." Sandalyeye daha da gömülüp büyük oturma odası penceresinden dışarı bakmaya çalıştım ama yerinden kıpırdamadı.

"Doktor, egzersiz yapman gerektiğini söyledi. Kıçını kaldır da bahçenin sonuna kadar yürüyüp gel bir. Ayrıca gizli gizli alkol aldığının farkında olmadığımı sanma, her şeyin farkındayım."

"Beni rahat bırak, Mae. Şu an senden bir öğüt dinlemeye ihtiyacım yok."

"Kendine bu kadar acımayı bırak."

Gözlerimi ondan kaçırmaya çalıştım ama o da benimle birlikte hareket edip görüşümü engelliyordu. Elini uzatıp beni sandalyeden kaldırmaya çalıştı, ama ben elini ittim. Görünen o ki, evde de en az rehabilitasyon merkezindeki kadar aksi ve huysuzdum. Evimin tanıdık sesleri ve kokuları, ruh hâlime hiç de iyi gelmemişti. Sevdiklerim için hâlâ bir baş belası olmaya devam ediyordum.

"Herkeste kusur buluyorsun ama kendinde asla." Nisan akşamının serinliğinde ateş odayı sıcacık yapıyordu. Mae aramızdaki eski kütüğe oturdu.

"Kapa çeneni Mae. Bir şey bildiğin yok."

"Kapatmayacağım ve senden daha çok biliyorum. O kaza kafanı fena hâlde sarsmış olmalı. O zavallı adamı suçluyorsun ama onun önüne atlayan sendin. Adamcağızın ödü patlamıştır, Joe, hem de yaşlı bir adam. Kendine acımanın en berbat hâli bu, kendi yaptığın bir şey için başkasını suçlamak."

"Siktir git Mae."

"Oo, büyük adam mı oldun şimdi?" Kıs kıs güldü.

Mae'ye küfretmek ateşe benzin dökmek gibiydi.

"Bütün zamanını iyileşmeye çalışmak yerine kendine acımakla harcıyorsun. Ve bizim de buna ayak uydurmamızı istiyorsun. Annemi üzüyorsun. Bunu sana söylemiyor ama onu üzüyorsun."

"Annemi üzmüyorum."

"Korkuyor Joe. Bir çocuğunu daha kaybedeceğinden korkuyor. Ve sen bu korku ateşine körükle gidiyorsun. Burada oturup kendi kendine çürüyorsun. Egzersizlerini yapmıyorsun, suratın sanki ölü bir mumya kadar asık."

"Tüm mumyalar zaten ölü, aptal."

Mae burnunu çekti. "Kendini çok akıllı sanıyorsun ama yaptığın tek şey burada oturup bir aptal gibi davranmak. İyileşmek için hiçbir şey yapmadığın gibi hatalı olduğun kısmı da göz ardı ediyorsun."

Yüzümün ısındığını hissediyordum, kalbim göğsümden boğazıma doğru tırmanıyor ve ağzımdan dışarı fırlayacak gibi atıyordu.

"Suçluluk hissediyorum, Mae." Bağırmıyordum ama çok yakındım.

"Ve hissetmelisin."

"Ruthie'yi en son gören bendim. Onu kaybeden bendim. Suçluluk hissediyorum, Mae. Bana suçluluk duymadığımı söyleme. Belki düşündüğün gibi değil, ama suçlu olduğumu hissediyorum."

Mae bir süre sessiz kaldı. Ellerine bakarak sigara sardı. Ateş çatırdıyordu, Mae kâğıdın kenarını yalayıp kıvırarak tütünü sardı. Derin bir nefes aldı ve sonra gerçeği pat diye ortaya koydu.

"Ona bir madalya gibi tutunuyorsun. Sanki bu seni özel yapıyormuş gibi." Elindeki yanmamış sigarayı bana doğrulttu. "Ruthie'yi en son gören kişi olman seni özel yapmaz. Tıpkı Charlie öldüğünde orada olmanın seni özel yapmadığı gibi." Duraksadı, sanki söyleyecek başka bir şey arıyormuş gibiydi. "Bunlar sadece senin orada olduğun sırada gerçekleşen olaylardı, Joe. Hepsi bu."

"Mae..."

Beni susturmak için elini kaldırdı ve ben de sustum. Sardığı sigarayı içmeden ateşe fırlattı.

"Ruthie'yi en son gören kişi olmanın suçluluğunu tek başına yüklenmeye hakkın yok. Hepimizin bunda bir payı var. Senin kendini bu konuda özel sanman, geri kalanımız için her şeyi daha da kötüleştiriyor. Sen özel biri değilsin, Joe, ve etrafında, her an patlayacakmışsın gibi usulca dolaşmaktan bıktım. Büyü artık."

Bilgelik kazanılan bir şeydir derler ve çoğu zaman bunun doğru olduğuna inanırım. Ama Mae, bilgelikle doğmuştu. Onun bilgeliği süslü kelimelere sarılıp kitaplara yazılmamıştı. Zarif değildi, sert köşelerle doluydu ve dünyaya öylece savruluyordu. Ama fark yaratıyordu. Belki o gece değil. O gece, Mae'ye öylesine öfkelendim ki uyuyamadım. O gece, şu an yıllar sonra içinde yattığım aynı yatakta, uykusuz bir şekilde öfkemle kaynayıp durdum. Mae de benimle konuşmayı kesti, ama ona boyun eğip ilk adımı atan ben olmayacaktım. Birkaç hafta sonra, annem ve babam uyuduktan sonra, yine aynı kamp ateşinin başında yalnız kaldık. Haplarım bitmişti, sırtıma kramp girdiği için ayağa kalkamıyordum. Denedim ama iki kere sandalyeye geri düştüm. Sessizlik içinde oturduk, yarım mil öteden gelen

otoyolun uğultusu, ağaç kurbağalarının sesleriyle ve közlerin küle dönüşürken çıkardığı cızırtılarla karışıyordu. Ateşin son közleri de kardığında, Mae ayağa kalktı, yanıma geldi, belime kolunu doladı ve beni sandalyeden kaldırdı. Dengemi sağlamak için ona yaslandım, o da beni yatağa götürdü.

"Üzgünüm, Mae" dedim, beni yatağa yatırırken.

Ayakkabılarımı çıkarmak için eğildi. "Üzgün olma, faydalı ol."

O gece, rahat bir pozisyon bulmaya çalışırken, belki de Mae'nin haklı olduğunu düşündüm. Gerçi bunu ona asla söylemezdim. Eğer kazadan önceki hâlime geri dönemeyeceksem, en azından onun sözünü dinleyip faydalı olmaya çalışacaktım. Bu yüzden babam ve Ben'le ormana gittim ve üç ay sonra Bay Richardson tekrar gelip iş teklif ettiğinde, bu kez kabul ettim.

Benzin kokusu beni hâlâ o garajın hatırasına götürüyor. Ruthie kaybolmadan önce var olan o eski mutluluğun hâlâ hissedilebildiği bir zamana götürüyor beni. Ailenin hâlâ bir bütün olduğu, öfkenin derinlerde saklandığı zamanlara... Yakıt göstergesindeki rakamların dönerken çıkardığı tıkırtıyı duyabiliyorum, kasa tuşlarının üzerinde biriken kalın, koyu kiri hissedebiliyorum. Yağı değiştiren adamlar, hesap yapan eller... Laflamak için fazla uzun süre kalan müdavimler, eski yapay deri koltuklarda adeta yerleşik misafirler gibi oturur, küllükte unutulmuş sigaralarının dumanı havaya süzülürken, konuşmaya o kadar dalarlardı ki sigaralarından nefes almazlardı. Sonbaharın sonlarına doğru, soğuk kendini hissettirmeye başladığında işe girdim. Tüm kış soğuk geçti. Sürekli açılıp kapanan iki büyük garaj kapısı, kışı içeri davet etmiş gibiydi. Pazartesiden cumaya, öğleden sonra ikiden akşam dokuza kadar uzun bir taburede oturur halde bulurdunuz beni.

Öfke patlamalarına hâlâ yatkındım. Kimsenin önemsemeyeceği küçük olaylar, benim kanımı anında kaynatabiliyordu. Mesela, hikâye anlatmaya bayılan ve sağır olmaya meyilli yaşlı

bir adam, her zaman arabasını yakıt pompalarının önüne bırakırdı, başkaları benzin almaya çalışırken bile. Bir gün, kasım ayında, pompaların önünde yolun sonuna kadar uzanan bir araba kuyruğu oluştu ve adam, milyonuncu kez anlattığı aynı hikâyeyi anlatmaya devam ediyordu. Öfkeyle yanından geçip arabasına bindim, motoru çalıştırıp lastiklerini yakarak garajı buram buram yanık kauçuk kokusuna boğdum. Arabayı çimenliğe park ettim, kapıyı sertçe çarptım, tekmeledim ve tabureme geri oturdum. Herkes bir an sessizleşti, bana baktı. Sonra yaşlı adam arkasını döndü ve gitti. O günden sonra, artık sabahları gelip benzin almaya başladı.

Sonra Cora, sabah yediden öğleden sonra ikiye kadar olan vardiyada çalışmaya başladı. Ben işe geldiğimde, o gitmek üzere oluyordu. Çok geçmeden, sırf onunla konuşabilmek, tabureden inişini ve kasasını hesaplayışını izleyebilmek için işe biraz erken gelmeye başladım. Cora, ufak tefekti ve saçları güneşte parlayan kızıl renkteydi. Benden birkaç yaş büyüktü ve burnu ile elmacık kemiklerini kaplayan çilleri, her gün pembe rujla boyanmış dolgun dudaklarıyla, çocuk kitaplarından fırlamış bir karaktere benziyordu. Elbette Cora'yı tanıyordum. Kasaba o kadar küçüktü ki, birini hiç tanımadan yaşamak mümkün değildi. Ama onunla hiç gerçekten konuşmamıştım. Onun otuz dördüncü doğum gününü, Noel'den hemen önce, serin bir aralık öğleden sonrasında kutladık. Pastanın kalanlarını ve içine herkesin para koyduğu doğum günü kartını topluyordu. Ben de elimden geldiğince "çekici" olmaya çalışıyordum.

"Pastanı beğendin mi?" diye sordum.

"Evet, güzeldi."

"Lezzetliydi."

"Öyleydi."

Bir an duraksadı, belki de daha fazla bir şey söyleyip söylemeyeceğimi görmek için bekledi. Ama ciğerlerimdeki hava da

bildiğim bütün kelimeler de beni terk etmişti. Konuşkan biri sayılmazdım, ama o günkü garip sessizliğimle kendi rekorumu kırdım. Sonraki birkaç ay boyunca da pek farklı olmadı.

Yaz geldiği zaman, Lindy Hala'nın yaptığı, "dikiş yüksüğü" miktarındaki viskilerin yerini piyasadaki en ucuz viskilerin litrelik halleri almıştı. Tadı berbattı ve içerken boğazımı yakıyordu, ama birkaç yudum aldıktan sonra bacaklarımı bükebiliyordum. Eğilip bir şey aldığımda, doğrulmak o kadar zor olmuyordu. Genç olup güçsüz olmak adil değil. Hiç adil değil. Ağrı kesicilerim çoktan bitmişti ve bazen dayanılmaz oluyordu. Acı, kemiklerimden yayılıp kaslarımı zehirliyormuş gibi hissediyordum. Ama ne kadar içkinin ya da acının sisinde kaybolmuş olursam olayım, Cora içeri girdiğinde her zaman donakalıyordum. Ta ki bir akşamüstü, viskinin verdiği cesaretle sonunda bir adım atana kadar.

"Benimle eve gelmek ister misin? Cumartesi akşamı ateşte yemek yapacağız. Kardeşim Ben, kısa bir süreliğine eve geldi."

"Beni bir randevuya mı davet ediyorsun?" Başının hafifçe eğilmesiyle birlikte dudaklarının köşesi yukarı kıvrıldı. Kızıl saçları gözlerinin önüne düştü. "Kaç yaşındasın sen, yirmi bir, yirmi iki?"

"Yirmi beş" diye kekeledim. "Neredeyse yirmi altı."

"Vay canına, Joe. Hiç belli etmiyorsun. Diyelim ki evet dedim, bu randevuda ne yapacağız?"

Beni tiye mi alıyordu yoksa ciddi miydi anlayamıyordum.

"Tam olarak emin değilim" dedim. "Sadece ailemle ateşin etrafında oturup yemek yiyip birkaç bira içiyoruz."

"Kasaba halkı, bir Kızılderili'yle vakit geçirdiğimi duyarsa ne der acaba?"

Kimse artık bizi böyle seslenmiyordu, en azından alenen. Ama o zamanlar, kimse bunu garipsemezdi. Küçük kasabalarda önyargılar derinlere kök salar ve özür dilemez.

"Onlar da şanslı bir kız olduğunu söylerdi."

"O halde uğrarım." Bu kez tam anlamıyla gülümsedi, çilleri minik burnunun üzerinde gerildi.

"Seni alayım mı? Cumartesi dört gibi?"

"Sanırım olur. Ama beni sonra eve bırakmak zorundasın, o yüzden gizlice yudumladığın o cesaret iksirlerinden içmek yok."

"Anlaştık. Viski yok. Zaten seninle olduğum için ihtiyacım da olmaz."

Güldü, çantasını kaptı ve garaj kapılarından birinden çıktı.

Roger, tamirci, sırtıma sert bir şaplak attı.

"Aferin sana, Joe. Olgun kadın ha! Seni nasıl yola sokacağını bilir."

Yeni Yıl Arifesi'nde Baptist kilisesinde evlendik. Zavallı annem hayatta olduğum için o kadar mutluydu ki, Cora'nın Baptist geleneklerine razı geldi. Ben hiçbir zaman dindar olmadım ve Tanrı konsepti benim için daha çok alışkanlıktan ibaretti. O yüzden nerede evlendiğimiz benim için pek fark etmedi. Ama Cora için önemliydi. Kilise, babamla Ben'in kestiği çam dalları ve Cora ile kız kardeşlerinin yol kenarındaki çalılıklardan topladığı yabani çoban püsküllleriyle süslenmişti. Cora, gelinliğini ikinci el dükkânından almış ve annesi, ona tam oturması için elbisesini düzeltmesine yardımcı olmuştu.

Kilisenin bodrum katı serindi ve yoğun bir şekilde toz, kahve ve kiliseye özgü küçük ev yapımı tatlıların kokusunu taşıyordu; şekerli hindistancevizi ve bayacak derecede tatlı karamelle kaplı küçük atıştırmalıklar. Cora'nın ailesinde kimse dinleri gereği içki içmezdi, bu yüzden babam, Ben ve ben, babamın bu özel gün için aldığı bir şişe viskiyle dışarı çıkıp birkaç kez gizlice kadeh kaldırdık.

"Joe, senin için sevindim" dedi babam, kilisenin dışındaki ışığın altında küçük bir bardağı kaldırarak. Arkasında, mezar taşları dimdik duruyordu.

"Evet, senin adına sevindim dostum. Senin gibi birini çekecek tatlı birini bulmuşsun" dedi Ben, sırtıma bir şaplak atarak.

"Teşekkür ederim. Cora iyi bir insan. Hâlâ benimle evlendiğine inanamıyorum." Sağ tarafıma biraz rahatlık sağlamak için ağırlığımı sol tarafıma verdim. Soğuk, kırılmış kemiklerimin olduğu her yeri hâlâ rahatsız ediyordu.

"Biz de inanamıyoruz" dedi Mae kapıyı kapatırken. Şalına sıkı sıkıya sarıldı ama bunu yapmadan önce uzanıp şişeyi kaptı. Koyu likörden büyük bir yudum aldı.

"Sıcak" dedi ve öksürüğünü gizlemeye çalıştı.

"Mae, asla değişme" dedi babam ona sarılarak. İçeride biri piyano çalmaya başladı.

"Sanırım gidip karımla dans etmenin zamanı geldi" dedim. Şişeyi aldım, son bir yudum alıp tekrar babama uzattım.

Bodrum sıcaktı ve sohbetin, hafif kahkahaların uğultusuyla doluydu. Ve dans ediliyordu. Geriye dönüp baktığımda, sanırım hayatımın en mutlu anı o kilise bodrumundaki Aralık akşamıydı.

"Gel, benimle dans et" dedi Cora, elimden tutup beni odanın ortasına sürüklerken. Onu kendime yaklaştırdığım sırada annesi, pek de Baptistlere yakışmayan bir şekilde, kasetten bir aşk şarkısı çaldı.

Yeni yılın ilk günü, şehirde, ikinci katta, tek yatak odalı bir daireye taşındık. Cora yeni açılan Çin restoranında garson olarak çalışmaya başladı ve benzin istasyonundaki işini bıraktı. O birkaç ay, hayatımın en mutlu zamanlarıydı. Cora, akşam yemeği için eve Çin yemeği getiriyordu, ben arabamla uğraşıyordum ve kendimden bile çok sevdiğim bir kadınla birlikte oluyordum. Duşumuz yoktu, sadece eski tip ayaklı bir küvet vardı ve banyoları sevmeyi öğrendim. Özellikle de Cora bana katıldığında. Cumartesi akşamları yemeğe ve kâğıt oynamaya ailemin yanına gidiyorduk, pazar öğleden sonraları

ise kiliseden sonra ailesinin evine, yemeğe ve uzun sohbetlere katılıyorduk.

"Pazar günü kâğıt oynarsan, şeytanla oynuyorsun demektir" demişti, bir pazar günü can sıkıntısından, kilise dedikodularını ve uzun zaman önce ölmüş akrabaları konuşmaktan bıkıp kâğıt oynamayı teklif ettiğimde. O günden sonra, çoğu pazar öğleden sonrayı babası ve erkek kardeşiyle ahırda bir şeyler yaparak ya da tamir ederek sessizce geçirdim. Yeni akraba olmuş ama birbirlerini tanımaya mecali olmayan adamların sessizliği içindeydik. Bazen cuma günleri, hâlâ arkadaş olduğum birkaç eski okul arkadaşımla dışarı çıkıyordum. Birkaç kez, yalpalayarak eve dönüp apartmanın merdivenlerini çıkmaya çalışmıştım. İlk ciddi tartışmamız, bir gece hiç eve dönmediğimde ve ertesi sabah işe giderken beni apartman merdivenlerinin dibinde sızmış halde bulduğunda oldu.

"Bana kızgın kalamazsın. Bir kere oldu ve tüm gece buradaydım" dedim, mutfak masasında otururken. Önümde bir fincan sade kahve ve bir şişe aspirin vardı.

"Endişelendim. Anlamıyor musun? Tüm gece gözümü bile kırpmadım."

"Uyuyamamış olman benim suçum değil."

"Seni merak ettiğim için uyuyamadım göt herif!" Nadiren küfrederdi ve bu sefer hazırlıksız yakalandım. "Çok bencilsin."

"Cora, sadece biraz eğlendim. Her zaman olacak değil ya. Söz veriyorum."

Çantasını tezgâhtan kaptı ve kapıyı sertçe çarparak çıktı. Bir aspirin aldım ve üstümü başımı çıkarmadan, alkol kokusu üzerime sinmiş halde yatağa sürüklendim.

Haddinden fazla cuma akşamını içerek geçiriyordum. Akıllı bir adam, hayatındaki en değerli şeyi mahvettiğini fark ederdi. Ama ben, hiç tereddüt etmeden söyleyebilirim ki, o kadar zeki biri değilim. Ya da belki de mutsuz olmadıkça mutlu olamayan

insanlardan biriyimdir. Belki de kendi sefaletimin içinde bir tür huzur buluyorumdur. Genç ve aptalken bunları bilmek çok işime gelirdi. Ne büyük trajedi ki bu tür farkındalıklar, işimize yaramayacak kadar geç geliyor.

"Bu kızı kaybedeceksin, Joe. Sana söylüyorum, aklını başına topla." Babam, garaja uğramıştı. Sakız makinesinin yanında durmuş, Buick kullanan bir kadının ödeme yapıp gitmesini bekliyordu. Sonunda yalnız kaldığımızda, lafı dolandırmadı. "Herkes içtiğini biliyor."

"Herkes kendi işine baksa iyi olur. Ben iyiyim baba. Biraz içiyorum, sadece acıyı hafifletmek için." Kafamı öne eğip, kasadaki parayı sayıyormuş gibi yaptım. Ellerim meşgul, gözlerim yerdeydi.

"Biraz mı? Biliyorsun, Jack'i tanırım, hani şu içki dükkanındaki. Senin 'biraz içiyorum' dediğin şeyi anlatıp duruyor bana."

Daha önce babama hiç kızmamıştım. Hayal kırıklığına uğradığım zamanlar olmuştu, ama hiç kızmamıştım. Kızmak da istemiyordum, bu yüzden birisinin benzin almak için içeri girmesine sevinmiştim. Gözlerine bile bakmadan yanından geçip pompaya yöneldim. Babam, söyleyeceğini söylemişti. Ve Tanrı şahidim olsun ki, eğer biraz olsun adam olsaydım, onu dinlerdim.

Cora'yla son günüm bir cuma günüydü. Bir buçuk yıldır evliydik ve herkes benim evliliğimi nasıl mahvettiğimi görebiliyordu, ama ben kördüm. Cumartesi geldiğinde ise artık tamamen farkındaydım. Fark etmemek imkansızdı. Kanıt, Cora'nın bedenindeydi.

Merdiven boşluğunun ışığını bulamıyordum, hava karanlıktı. İlk birkaç basamağı çıktım ama dengemi kaybedip geriye doğru düştüm. Öylece yerde yatıp kemiklerimi kırıp kırmadığımı düşünüyordum ki ışık açıldı. Başımı kaldırdığımda, Cora'nın merdivenin tepesinde durduğunu gördüm. Üzerine sabahlığını sarmış, yüzü ifadesizdi.

"Gelip yardım et" diye mırıldandım.

"Kendin kalk." Döndü ve daireye geri girdi. Sol elimdeki parmakların şişmeye başladığını hissedebiliyordum, ama geri kalan hiçbir şeyi hissetmiyordum.

"Lanet olsun Cora, hadi ama, yardım et!" Alt kat komşularımızı uyandırdığımı biliyordum ama umurumda değildi. Bulanık bir şekilde olsa da Cora'nın tekrar kapının önüne çıktığını gördüm. Elinde bir battaniye vardı, onu bana doğru atıp ışığı kapattı. Bu küçük hareket —belki hâlâ bir şekilde umursadığını gösteren bu jest— içimdeki öfkeyi alevlendirdi. Sarhoş olmama rağmen o öfke, beni yerimden kaldırıp apartman kapısını açmaya itecek kadar güçlüydü. Sendeleyerek mutfağa girdim. Cora, musluğun başında kendine bir bardak su dolduruyordu. Onun sakinliği -zavallı annemin bana da bulaşmasını umduğu o dinginlik- beni daha da öfkelendirdi.

"Ne halt ediyorsun, Cora? Beni karanlıkta mı bırakacaktın?"

"Yaz mevsimi, hayatta kalırdın."

Bana bakmadı bile. Yanımdan geçti, elinde bardağı, gözleri yatak odasının kapısına odaklanmıştı. Ve o andan sonrası zihnimde bulanık. Unuttuğumdan değil, hatırlamak istemediğimden. Hayatımda yaptığım hiçbir şey -Ruthie'yi kaybetmem, Charlie'yi Johnson kardeşlere bırakmam- o gece yaptıklarımla duyduğum pişmanlık ve kendimden iğrenme hissiyle kıyaslanamaz.

Elimi uzatıp onun eline vurdum, su dolu bardak havaya fırladı. Bardak, linolyum zemine çarpıp paramparça oldu. Cora çığlık attı ve yüzündeki korku, içimdeki öfkeyi daha da körükledi. Yeniden elimi uzatıp, kaçmasına fırsat vermeden bileğini yakaladım. Diğer elim yumruk olmuştu, hızla yüzüne indirdim. Yumruğumun üzerindeki kan sıcaktı. Ona bir kez daha, sonra bir kez daha vurdum. Burnunun kırıldığını duydum, parmak eklemlerimin onun ön dişleriyle kesildiğini hissettim. Bileğini bıraktığımda yere düştü. Bir eliyle yüzünü kapatmış, diğer eliyle kendini dengede tutmaya çalışıyordu. Cam kırıkları dizlerine ve ellerine

batıyordu. Tezgâha yaslanıp kendimi toparlamaya çalıştım. Eğer bağırmış olsaydı, eğer karşılık verseydi, belki bununla baş edebilirdim. Ama yapmadı. O sadece yere çömelmiş, kan burnundan ve ağzından süzülürken, cam kırıklarıyla çevrili halde sessizce ağlıyordu. Bana bakmıyordu. Ama ben ona bakıyordum. Sanki bir filmi izliyormuş gibi. Bu biz değildik. Ben böyle bir şey yapmış olamazdım. Bu gerçek olamazdı.

"Cora?" Alt kattaki komşumuz kapıda duruyordu. Ve onun yüzünde kendimi gördüm.

Cora dönüp ona baktı. Ben ise hızla yanlarından geçip merdivenleri indim, sendeleyerek, son basamakları kaçırarak. Ağustos'un sıcak gecesine doğru koştum ve tren raylarına yöneldim. Ama ailemin evine varamadım. Yol üzerindeki gölete vardığımda, midemde ne varsa çıkardım. Kusmaya devam ettim, ta ki geriye sadece boğazımı yakan mide asidi kalana kadar. Sonra serin ve kirli gölet suyunu içtim ve onu da kusarak çıkardım. Toprağın üzerine uzandım, öfkemi yumruklarımla yere vurdum. Sonunda, kendimden geçene kadar ağladım. Uyandığımda, gökyüzü hafiften aydınlanıyordu. Şişmiş bileğimi ve hâlâ ellerimdeki kurumuş kan lekelerini görebiliyordum. Ellerimi gölette yıkadım, ama üzerimdeki lekeler için yapabileceğim bir şey yoktu. Gömleğimi çıkardım ve suya fırlattım.

Annem ve babam hâlâ uyuyordu, ben de sessizce içeri girip çamaşır sepetinden babamın kirli tişörtlerinden birini aldım. Cüzdanı tezgâhın üzerinde duruyordu; içindeki yirmi altı doları ve eski kamyonetin anahtarlarını aldım. Bir not bırakmadım. Söyleyecek hiçbir şeyim yoktu. Onlar da kamyonetin kaybolduğunu bildirmediler, beni aramaya çıkmadılar. Onları suçluyorum diyemem. Ben olsam, ben de yapmazdım. Hayatıma ve evliliğime çekiç darbeleriyle açtığım çatlaklar, artık kendi ellerimle yarattığım bir depreme dönüşmüştü. Onarılamayacak kadar yıkıcı bir felakete. Geriye terk etmekten başka yapılacak bir şey kalmamıştı.

ON

NORMA

Mark ile paylaştığım evin içinde yürürken adımlarım yankılanıyordu. Orada yaşamış olduğumuza dair geriye kalan tek kanıt, bir zamanlar tabloları taşıyan çiviler ve şimdi toza teslim olmuş boş raflardı. Dolaptan çıkarılmış tabaklar tezgâhın üzerinde sıralanmış, sarılıp kutulanmayı bekliyordu. Boş zeminlerin üzerinde dolaşan gölgeleri durduracak ya da biçimlerini değiştirecek hiçbir şey kalmamıştı. Değişimin kaosundan sonra gelen bir huzur vardı. Garip bir kabulleniş, sessiz bir farkındalık... Değişim artık gerçekleşmişti ve şimdi, nihai veda öncesindeki o tuhaf ara dönemde yolumu bulmam gerekiyordu. Mark ve ben birbirimizi seviyorduk, ama ortak bir geleceğimiz yoktu. Ve bu ne kadar zor olursa olsun, ikimiz de bunu biliyorduk. İkimiz de anlıyorduk. Hiçbir şeyi resmiyete dökmek için acelemiz yoktu, imzaları atmayı sonraya bırakabilirdik. Kendi kendimize, sessizce, yeni hayatlarımıza adım atmak istiyorduk.

Eve döndükten birkaç hafta sonra Mark Boston'a taşındı, hâlâ kararsız, hâlâ verdiğim kararı sorguluyordu. Onun bu kafa karışıklığının öfkeye dönüşmesini izlemek zordu.

"Bu kararları tek başına veremezsin" dedi, koridordan misafir odasına giderken.

"Bunu sana nasıl açıklayacağımı bilmiyorum, Mark. Sadece yapamam."

"Biz yapabiliriz, Norma. *Biz.* Neden hep yalnız olduğunu düşünüyorsun?"

Bu tartışma, ta ki sona erene kadar, hep aynı şekilde tekrarlandı. Bir gün, Mark artık sormamaya, konuşmamaya başladı. Benim yapabildiğim tek şey, arkamı dönüp uzaklaşmak, özürlerimi mırıldanmak ve geceleri sessizce ağlamaktı. Sözcükleri nasıl kelimeye dökeceğimi bilmiyordum. Beni anlamasını nasıl sağlayacağımı da. Çünkü bu karar bana ait değildi. Zamanın yankılarında, evren çoktan kararını vermişti. Belli bir türdeki bu mutluluğun bana ait olmadığını söylemişti. Ben de başka bir yerde, başka bir şekilde mutluluk bulmak zorundaydım.

Sonunda Mark, istediklerini aldı. Kıyafetlerini, büyükannesine ait eski alyansını ve altı yıllık evliliğimiz boyunca birlikte topladığımız birkaç tabloyu... Ve gitti. Düğün hatıralarımızı sakladığımız süslü kutuyu açtım. İçinde her şey hâlâ duruyordu, dokunulmamıştı. Yasını tutmam, ya da tamamen kurtulmam için bana bırakılmıştı. O gün açılan ve bir daha hiç el sürülmeyen davetiye defteri... Kırmızı kurdeleyle sarılmış, artakalan düğün davetiyeleri... Ama kırık bir kalbe sahip olmaya hakkım yoktu, bu yüzden kutuyu kapattım ve geri kalanlarla birlikte, hayatımın bir sonraki aşamasına taşınmaya hazır şekilde yığdım. Hâlâ duruyor. Misafir odasındaki dolabın arkasına kaldırılmış hâlde.

Paketleme işini neredeyse bitirmiştim ki, June Teyze ve Alice, haber vermeden arabayla geldiler. Okyanus kenarında bir yazlık kiralamışlardı ve evim yollarının üzerindeydi. Ayrılığımı ve yaklaşan boşanmayı kimseye anlatmamıştım. Bunu kabul edebileceklerini hayal bile edemiyordum ve hiçbir zaman iyi bir yalancı olmamıştım. Bu yüzden hiç kimseye bir şey söylememek, zamanı geldiğinde anlatmak daha kolay gelmişti. Elbette şaşırdılar. Mark ve ben her zaman mutlu bir çift

gibi görünmüştük. Kimse, Sarah'nın ölümünden sonra üzerimize çöken hüznü görmemişti. O hüzün ki, taziye dolu bakışlar silindikten, sıcak yemek tabakları temizlenip sahiplerine geri döndükten çok sonra bile bizimle kaldı.

June Teyze, yemek almaya gidip, ardından annemin kabul edebileceği bir hikâye uydurmama yardım etmeyi teklif etti. O uzaklaşırken Alice elimi tuttu ve beni içeri çekti. Boş duvarlar, odaları daha küçük, ışığı daha parlak gösteriyordu. Ona her şeyi anlattım.

"Ah, tatlım, hayır" dedi Alice neredeyse fısıldayarak.

"Senin anlayacağını sanmıştım. Benim tarafımda olacağını."

"Burada taraf diye bir şey yok, Norma. Ben sen ne istiyorsan onu istiyorum." Bir kutu albümü koltuktan kaldırıp, yanıma oturdu. "Ama annenin geçmişi senin geleceğini belirlememeli. Siz iki çok farklı insansınız."

"Öyle miyiz?"

"Evet, öylesiniz. Sende annende olmayan bir güç var. Hayat önüne nasıl bir engel koyarsa koysun sen her defasında aşmayı başarabilecek birisin."

"Belki öyle, ama artık dayanacak gücüm kalmadı. İnsan acıdan kaçabilecekse, neden en baştan önlemini almasın?"

"Mark'ı özlemiyor musun? Bu durum canını yakmadı mı?"

"Elbette yaktı. Ama bir çocuğunu kaybetmek gibi değil. O acıya bir daha dayanamam. Belki de annem, senin düşündüğünden daha güçlüdür. Belki de zayıf olan benim."

Alice sessizdi. Ben ise pencerenin dışında, bir arının ölü leylak çiçeklerinin arasında birinden diğerine sendeleyerek geçişini izliyordum; çoktan tükenmiş nektarın peşinde dolaşıp duruyordu. Baharda o leylak ağacını severdim; mor çiçeklerini açar evi tatlı kokusuyla doldururdu. Evin yeni sahiplerini kıskandım; onlar da benim son üç yıldır yaptığım gibi pencereyi açıp bu kokuyu içine çekebileceklerdi.

"Leylakların eskiden cenazelerde, ölünün kokusunu bastırmak için kullanıldığını biliyor muydun?" Gözlerimi pencereden ayırıp Alice'e döndüm.

"Konu değiştiriyorsun."

"Konuşmaktan yoruldum. Artık hiç iyi şeylerden konuşamayacak mıyım?"

"Ve ölmekte olan bir şeyin pis kokusu pozitif bir konu mu oluyor?"

İkimiz de gülmeye başladık, içimin rahatladığını hissettim.

June Teyze, on kişiye yetecek kadar Çin yemeğiyle geri döndü. Leylak ağacının ardında güneş batmaya başlarken yere oturduk. Pilavları dökerek, noodle'ları höpürdeterek yedik ve June Teyze bir yalan uydurdu.

"Onlara Mark'ın seni aldattığını söyleyelim" dedi lokmalarının arasında. "Ya da iktidarsız olduğunu."

Gülmeye başladı ve Alice'in burnundan su çıkacağından neredeyse emindim, ama ikisi de son anda kendilerini tuttular. Gözyaşlarını silip nefeslerini düzeltmelerini bekledim.

"June Teyze, ilki Mark'a karşı acımasızca olur, ikincisiyse anneme öyle bir baş ağrısı yapar ki, bir daha asla iyileşemez" dedim.

"Sanırım haklısın" dedi, "ama doğruyu söylersen annenin başının ağrımayacağını varsayman çok tatlı." June Teyze kızarmış pilavın sonunu da yedi ve sonra hep birlikte ortalığı toparladık. Sonra kalan eşyalarımı toplayıp sabah nakliyeciler gelmeden önce hazır etmeme yardım ettiler.

Mark'la kayıptan önce her yaz iki haftalığına Maine'in kırsalındaki bir göl kenarındaki kulübeyi kiralardık. Ev satıldıktan sonra, kârın bana düşen mütevazı payıyla o kulübeye kaporamı verdim. Orada her şeyden uzaklaşabilecektim. Göl kenarındaki güvertede otururken güneşin suyun üzerinde batışını izlemek, her şeyin yolunda olduğu hissini veriyordu. Gece olduğundaysa

neredeyse tam bir karanlık hâkimdi; yalnızca yıldızlar, simsiyah gökyüzünü delip geçen küçücük ışık noktaları olarak varlıklarını sürdürüyordu. Ve çok sessizdi, öylesine sessizdi ki duyduğum tek ses, doğanın kendi sesiydi: Rüzgârın yapraklarda hışırdaması, ara sıra ormandan geçen bir hayvanın sesi, bir dalgıç kuşunun uzaklardan gelen ezgisi... Anne ve babama Mark hakkındaki gerçeği anlattığımda hissedecekleri hayal kırıklığını belki bu huzurlu ortam bir nebze yatıştırır diye diye düşündüm. O yüzden onlara, June Teyze'ye ve Alice'e hafta sonunu orada geçirmeyi teklif ettim. Birlikte yemek yiyecek, gece ateş başında oturacaktık. Annem Ekim'in soğukluğundan yakınacak, babam sessizce viskisini yudumlayacaktı. June Teyze annemi sinir edecek, Alice ise ortamı yumuşatacaktı.

Göle olan yolculuğum huzurlu geçmişti. Arabayı radyo kapalı, camlar açıkken sürmeyi seviyordum. Bunda beni rahatlatan, gerginliğimi çözen meditasyona benzer bir şeyler vardı. Yolda markete ve temizlik malzemeleri almak için bir dükkâna uğradım. Annemin hafta sonunu temizlik yaparak geçirmesini önlemek için kulübeyi köşe bucak temizlemek istiyordum. Bangor'da otoyoldan çıkıp Route 9'a girdim. Eğer yeterince ilerlerseniz Kanada'ya ulaşabileceğiniz bu yoldan Machias kavşağından dönüp göl yoluna girdim. Maine'in bu bölgesindeki vahşi doğayı seviyorum. Bataklıklara karışıp çürüyen ağaçları, yanından geçtiğinizde göz aldığınca uzanan yabanmersini tarlalarını... Ama bir hüzün de var burada. Terk edilmiş evler, sonbaharda yanmış tarlalar... Yalnızlık dolu, evcilleşmemiş bir manzara, arada bir göze çarpan renk parıltılarıyla süslenmişti.

Arabamı park ettiğimde göl tepedeki güneşin altında pırıl pırıl parlıyordu. Eşyaları hemen indirmedim. Önce ayaklarımı suya sokmaya ihtiyacım vardı. Elbisemin eteğini tutarak dize kadar suyun içine yürüdüm. Taşlar ayak tabanlarıma batıyor, küçücük dalgalar baldırlarıma çarpıyor ya da beni geçip sahile

vuruyordu. Gölün ortasına doğru uzanan küçük yarımada sayesinde sevdiğim mahremiyeti buluyordum. Onun ötesinden çocuk sesleri geliyordu. Ara sıra bir kano geçiyordu, ama genellikle burada yalnızlık kesintisizdi. Yaz aylarında erken kalktığımda, göle çıplak girip suyun üzerinde yüzeyde yatmayı seviyordum. Üzerimdeki sisi izliyor, kulaklarım suyun içinde doğanın su altındaki uğuldayan sessizliğini dinliyordum. Ama o gün, sadece durdum. Yüzüm güneşe dönüktü. Bir anlığına, yakında Mark'ın yokluğunu açıklamam gerekeceğini unuttum.

Yüzey temizleyicinin çam kokusu açık pencerelerden dışarı süzülüyordu ve her yer pırıl pırıldı, tam o sırada ailem arabayla yanaştı. Babam arabadan inip gerindi. Annem patates salatasını, soğuk jambonu ve valizini indiriyordu. Hâlâ arabadan eşyaları indirirken, June Teyze ve Alice arabayla arkalarından yanaştı. Sarılmalar yaşandı; bazıları gergin, bazıları yumuşaktı.

"Mark nerede?" diye sordu annem, kulübenin temiz olup olmadığını kontrol ettikten sonra dışarı çıktığında. Temizlik testini başarıyla geçtiğim için mutluydum.

"Bu hafta sonu Boston'da" dedim.

June Teyze bana bir bakış attı ama görmezden geldim. Onlara söylemek için kamp ateşinin etrafında viskilerini yarıladıkları anı beklemeye karar vermiştim. Kulübedeki buzdolabının içi yiyeceklerle dolmuş, tezgâhlar baget ekmekler, kurabiyeler ve ilerleyen saatler için marshmallow'larla taşmıştı. Bütün günü yemek yaparak, yiyerek, sohbet edip gülerek geçirdik. June Teyze kayığa binerken kayıp suya düştüğünde annem bile güldü. June Teyze sudan ıslak ve nefes nefese çıkarken, annemin kahkahalarla iki büklüm olduğunu, gözlerinden yaşlar süzüldüğünü görünce, kendisi de dayanamayıp gülmeye başladı.

"Düşene bir tekme de senden ha" dedi June Teyze, ablasını sımsıkı sararak onu da ıslatıp nefessiz bırakırken.

"Yıllardır böyle gülmemiştim. Yaptığım yolculuğa değdi" dedi annem.

Onu bu kadar mutlu gördüğüm an çok nadirdi. Kendini neşeye bu kadar kaptırması hiç onluk bir hareket değildi. Vereceğim haber için içimde bir suçluluk hissi uyandı. Babam barbeküyle ilgilenirken, annemle ben piknik masasını hazırladık. June Teyze ve Alice, bir termos dolusu buzlu çay alıp gölün etrafındaki ormanda dolanan patikada yürüyüşe çıktılar. Döndüklerinde akşam yemeği hazırdı ve yürüyüşün verdiği yorgunluk yanaklarına vurmuştu.

Gece çöküp göl durulurken, ağaçların arasından ay yükselmeye başladığında, onlara söylemek zorunda olduğumu biliyordum. Annem sürekli Mark hakkında sorular soruyordu, işi nasıl gidiyor, nasıl hissediyordu... Onu en son gördüğümde hasta olduğunu söyleyerek yalan söylemiştim. Tekrar denemeye hazır olup olmadığımı sormuştu. Büyükanne olmayı dört gözle bekliyordu. Belirsiz bir şeyler mırıldanıp, onun umut dolu yüzünden gözlerimi kaçırdım. Ateşin etrafında beşimiz oturuyorduk, hepimiz biraz sarhoştuk. Sohbette bir boşluk oluştu ve gölden bir dalgıç kuşunun sesi yükseldi.

"Mark ve ben boşanıyoruz. Bu hafta sonu Boston'da çünkü artık orada yaşıyor. Evi sattık ve ben güzel bir apartman dairesinde yaşıyorum artık." Cümleleri ardı ardına, tek nefeste söyledim, kelimeler arasındaki durulması gereken noktalar anlatım sırasında silinip gitmişti. Dalgıç kuşu bir kez daha öttü ama gözler benden ayrılmadı. Ateşin turuncu ışığı yüzlerini kısmi karanlığa gömüyordu. Başım dönüyordu ve yüzlerindeki şaşkınlık onları korkunç gösteriyordu. June Teyze ve Alice ellerine baktı, annem bana, babam ise anneme.

"Şey..." dedi annem.

"Lenore?" dedi babam, onun nasıl tepki vereceğini görmek için bekleyerek. Onu alıp götürmeye hazır görünüyordu.

"Ne yaptın?"

Babam yerinden kalktı ama ben elimi kaldırıp yerine oturttum.

"Hiçbir şey yapmadım anne. Karşılıklı bir karardı. Farklı şeyler istiyorduk, hepsi bu."

"Bu bebek yüzünden mi?"

Kalbim hızlandı. Bunu soracağını biliyordum ama yine de içimde bir acı hissettim. Bir yudum şarap aldım ve gözlerimi onunkilerle buluşturdum.

"Evet, bir bakıma. Mark tekrar denemek istedi ama ben istemedim. Senin, ben doğmadan önce yaşadığın acıları yaşamak istemedim."

"Beni mi suçluyorsun?" Sandalyesinde öne doğru eğildi, neredeyse ateşe düşecek gibiydi. Babam elini omzuna koyup onu geriye çekti.

"Hayır, elbette hayır." Başka ne diyeceğimi bilemiyordum. Ancak annem, benim acımı bile kendisiyle ilgili bir meseleye çevirebilirdi. Ama bunu beklemiyor muydum zaten? Beklemek bile insanı gerçek olana hazırlamıyordu.

"Lenore, sanırım onun demek istediği, senin yaşadığın acıyı gördü ve kendisi de aynı şeyi yaşamak istemiyor. Kendisi için mantıklı bir karar veriyor" dedi Alice, ateşin ötesinden fısıldayarak. Alevlerin çıtırtısı kulaklarımda yankılanırken ayağa kalkıp suya doğru yürüdüm. Sesleri, gecenin doğaya ait sesleri arasında kayboldu. Ay neredeyse dolunaydı. Küçücük bir parça eksikti ama parlaklığı suya yansıyordu. Etrafında mavi bir hale vardı. Geri dönüp baktığımda Alice'in eğilip konuştuğunu, June Teyze'nin de ayağa kalkıp bir içki daha koyduğunu gördüm. Ailem birer siluet gibi görünüyordu. Tekrar suya döndüğümde, kamp ateşinin ve haşlanmış patatesin kokusu beni sardı. Yakınlardan bir çocuğun gülüşünü ve yetişkinlere ait, tanıdık ama yabancı bir aksan taşıyan fısıltıları duyduğuma

yemin edebilirdim. Küçük ve çıplak ayaklarımda çimenlerin serinliğini, üstümde yamalı bir elbisenin kaba kumaşını hissettim. Yamaların birleşim yerleri bacaklarıma sürtünüyordu. Küçücük ellerimin gözleri düğmeden olan çorap bir bebeği tuttuğunu gördüm. Tekrar aya baktım, sonra ateşe... Annemin beni yanlarına çağırmak için el salladığını sandım. Ya da belki ışık oyunuydu. Belki de sadece bir rüya, uykunun içinde beliren, yarım kalmış ve kafa karıştıran bir hayaldi.

"Norma."

Zıpladım ve his, gelişi gibi hızlı kayboldu. Uyanıkken görülen bir rüya ya da belki bir anı gibi geldi bana. Bazen ikisini ayırt etmek zor oluyor.

"O da böyle olmayı istemiyor." Babam elimi tuttu. "Biliyorsun, o böyle olmayı istemiyor."

"Ama yine de böyle." Ağlamamakta kararlıydım.

"Lütfen ona zaman ver."

"Ama sen anlıyorsun, değil mi?" Yüzüne baktım, ateşin loş ışığında ve ayın yaydığı parıltının altında zar zor seçiliyordu.

"Anlıyorum. Ve seni suçlamıyorum. Annenin acı çekmesini izlemek zordu. Benim için de zordu. Böyle bir yas, insanları normalde yapmayacakları şeyleri yapmaya iter. Senin ve Mark'ın dostça ayrılmanız iyi oldu. Bunun seni de içine çekmesine izin vermemen iyi oldu."

June Teyze ve Alice ayrılığımızı onlara anlatmıştı, ben ise ay ışığının canlandırdığı bir anının içinde kaybolmuş halde göl kenarında durmuş bekliyordum.

"Rüyalarımı hatırlıyor musun?" diye sordum.

Babamın eli gerildi. Parmakları benimkileri biraz daha sıkı kavradı.

"Evet. Senin hatırladığını düşünmemiştim."

"Ben de hatırlamıyordum. Ta ki şimdiye kadar, ta ki ayı görene kadar."

Elimi bıraktı ve başparmağının köşesindeki deriyi koparmaya başladı.

"Annene zaman ver. O düzelecek. Ve rüyalardan bahsetmeyelim." Beni uzun, sıkı bir şekilde kucakladı, sonra ateşin yanına geri döndü. Son bir kez aya ve onun sudaki yansımasına baktım.

June Teyze, annemi yatağa yatırmıştı, babam da arkasından gidip sineklik kapıyı nazikçe kapattı.

"Açıkçası, bu beklediğimden daha iyi geçti. Ama sanırım seninle işi henüz bitmedi" dedi June Teyze ateşe bir odun daha atarken.

"Bana bir bardak daha şarap lazım." İçimi kaplayan, adını koyamadığım yoğun bir his vardı. Tek bildiğim, onu bastırmak istediğimdi.

"Şarap bunu daha iyi yapmayacak" dedi ve piknik masasının yanına gidip yeni bir şişe açtı. Yarısına kadar dolu bir kahve kupasını bana uzatıp beni kucaklamak için bana eğildi. "Her şey, olduktan hemen sonra en kötü halini alır. Zaman her şeyi yoluna koyar, her zaman olduğu gibi."

"Teşekkür ederim." Başımı bir anlığına onun başına yasladım, sonra o Alice'in yanına oturdu, Alice de onun elini tuttu. Gece boyunca dışarıda kaldık, ateşi besleyip şarap içtik. June Teyze, şarabımı suyla karıştırmaya başladı ki sabah uyandığımda buna minnettar oldum.

Bütün sabah annem benimle yalnız kalmaktan kaçındı. Birbirimize, sonsuza dek pişman olacağımız bir şey söyleme ihtimalimiz olduğunu biliyorduk. Bu yüzden babam, bir gün erken ayrılacaklarını söylediğinde rahatladım. Gitmelerine ihtiyacım vardı. Aramızdaki sessizlik ağırdı. Söylenmemiş çok fazla şeyin getirdiği, doğal olmayan bir sessizlik. Arabaya binip yolun köşesinden Route 9'a dönerlerken babam hoşça kal kornasını çaldı. Tek hissettiğim rahatlamaydı.

Şükran Günü, Noel kadar sessizdi. Paskalya geldiğinde annem benimle yeniden konuşmaya başlamıştı, 4 Temmuz'da ise artık birkaç gülücük görebiliyordum. Bayramları her zaman ailemle geçirmezdim ama o yıl öyle yaptım. Onlara torun vermediğim için bir tür kefaretti bu. Annem sadece bir kez bu konuyu açtı, havai fişek gösterisinden sonra, her zamankinden fazla viski içip üstüne bir de naneli kokteylle tatlandırılmış burbon içtiğinde.

"Evlat edinebilirsin, biliyorsun. Kendi çocuğunun olmasa bile onu büyütmek de çok tatmin edici olabilir. Kilisedeki Janice Hall ve eşi, sevimli bir oğlan evlat edindi. Sapasağlam bir çocuk." Sesi peltekleşmişti, elindeki içkiyi sallıyordu. "Ben de o küçüğü sevmeyi öğrenirim."

"Ben iyiyim. Okuldaki çocuklar bana yetiyor."

"Pekâlâ, tamam o zaman. Anneni dinleme, sanki bugüne kadar dinledin mi?"

Sarhoştu ve nihayet benimle konuşuyordu, o yüzden konuyu kapattım. Çocukken hep itaatkâr olmuştum, tüm çocukluğumu annemi dinleyerek geçirmiştim.

"Ama yalnız kalmak seni mutlu etmez" dedi.

Oysa ben mutluydum, her şeye rağmen. Her şey zaman alır. Yas bazen geniştir ve dipsiz gibi gelir ama zamanla şekil değiştirir, faydalı bir hâle bürünür. Vaktimi gönüllü özel ders vererek, yarı maratonlar için antrenman yaparak, Boston'da June Teyze ve Alice'i ziyaret ederek geçirdim. Kırkıncı doğum günümde kendimi konfor alanımdan çıkmaya zorladım, bir miktar para çektim, bir uçağa atladım ve yazı İtalya ve Fransa'da kitap okuyarak, antik şehirlerde dolaşarak geçirdim. Flört ettim ama bir ilişki kurmaya yetecek kadar sevgi bulamadım. Başkaları bunu anlayamasa da ben huzurluydum. Yalnız hissettiğim zamanlar oldu mu? Elbette, ama o anlar hızla geçip gitti ve her zaman kendi kendime olmaktan memnundum. Alice, bunun birçok

insanın sahip olmadığı bir güç olduğunu söylüyordu. Uyum sağlama ve başkalarının ilgisine duyulan ihtiyaç, bir hayatı perişan edebilirdi. Çalıştığım okulda birçok kişinin hayatı gerçekten yaşamaktan çok, sadece bir şeyleri sürdürdüğünü biliyordum. Bu yüzden insanların beni yargılamasına izin verdim, karşılığında ben de onları yargıladım.

Babam bir cumartesi öğleden sonra vefat etti. Annem, kilisedeki etkinliklerinden birindeydi ve eve döndüğünde onu çim biçme makinesinin üzerinde yığılmış halde bulmuştu. Çimler biçilmişti, bu nedenle büyük ihtimalle makineyi garaja geri koyarken olmuştu. Muhtemelen hissettiği son şeyin tatmin duygusu olması içimi çok rahatlatıyor. Çim biçmeyi çok severdi. Annem eve varmadan, çantasını fırlatıp, onun başını kollarına almadan ve onu yalnız bıraktığı için lanet okumadan çok önce ölmüştü. Komşu durumu fark edip ambulans çağırmadan çok önce.

Kapıdan içeri girmiş, çantamı tezgâha koymuştum ki telefon çaldı. Arayan Alice'ti. June Teyze çoktan Maine'e doğru yola çıkmış ve Alice'ten beni aramasını istemişti. Onun sakin sesi bile aniden oluşan yası engelleyememişti. Mutfak dolaplarına yaslanarak yere oturdum. İnanmıyordum. Babam yaşlıydı, evet, ama benim gözümde ölmek için hala çok gençti.

Hem anneme hem babama lanet okudum. Beni ölüme hazırlamamışlardı. Çocukken yas tutacak bir büyük halam, büyük amcam ya da büyükannelerim ve büyükbabalarım olmamıştı. Büyürken ölümün ne olduğunu anlayabileceğim bir deneyim yaşamamıştım. Bu yüzden hüznüm mutlak oldu. Telefonu kapatıp okulu aradım ve birkaç gün gelmeyeceğimi haber verdim. Küçük bir çanta hazırlayacak ve evdeki tek bitkimi sulayacak kadar kafam yerindeydi. Kapıyı kilitleyip ebeveynlerimin evine doğru yola çıktım. Ama artık ebeveynlerimin evi değil, annemin eviydi.

Birkaç dakika araba yolunda oturup mükemmel bir şekilde biçilmiş çimleri hayranlıkla izledim. Ambulansı arayan komşu, bana pencereden el salladı. Perdeler güneşi içeri almak için açılmıştı. İçerisi yeni demleniş kahve kokuyordu.

"Annen odasında. Başı ağrıyor." dedi. Götürüyor olduğu ıslak bezi bana uzattı. "Bir bez istedi."

Çantamı kapının yanına koyup bezi aldım, soğuk suyun altına tutarak sıcaktan arındırdım. "Her şey için teşekkür ederim. Bundan sonrasını ben hallederim." Komşu başıyla onaylayıp döndü ve kapıyı usulca kapattı. Fazla suyu sıkıp koridora ilerledim. Kapı aralıktı, sessizce içeri girip ayakkabılarımı çıkardım. Yatağa uzanıp sıcak bezi soğuk olanla değiştirdim.

"Buradayım, anne" diye fısıldadım.

"Norma, ben ne yapacağım?" Hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Çocukken kâbus gördüğümde yaptığı gibi onu kollarıma aldım ve sallayarak sarıldım. Saçlarını okşadım ve alnından öptüm. Onu ninni söyler gibi mırıldanarak uyuttum. June Teyze geldiğinde biz hâlâ o yatakta, annemin başı kollarımda, ben ise dışarıda batmakta olan güneşin duvara düşürdüğü gölgeleri izleyerek yatıyordum.

Sonraki günler bulanık geçti. Babam, vasiyetinde her şeyi ayarlamıştı. Kilisede bir törene razı olmuştu ama ardından barbekü düzenlenmesi şartıyla. Evi anneme, bana ise tüm borçlarımı kapatacak ve biraz seyahat edecek kadar para bırakmıştı. June Teyze'ye de bize yaptığı yardımlara karşılık küçük bir miktar para ayırmıştı. Babam, bebek Sarah ve ben doğmadan çok önce vefat eden ebeveynlerinin yanına gömüldü. Onu toprağa indirirken, yabancılar annemle benim yas tutmamızı izlerken, bir şey dikkatimi çekti. İtalyan ten rengini bana miras bıraktığı söylenen büyükbabamın adı, hiç de İtalyanca olmayan bir isimdi: Brown. Sevdiğim insanlardan

ne çok yalan... Diğerleri küçük toprak yığınlarını ve annemin babamın tabutuna bıraktığı tek bir gülü geride bırakarak uzaklaşırken, ben tertipli bir sıra halinde dizilmiş aile mezar taşlarına bakıyordum. İsimler, beyaz bir tenin geçmişine işaret ediyordu.

"Tabutun üzerine toprak serpmek ister misiniz?"

Cenaze görevlisi bana küçük bir teneke kova uzattığında yalnızdım. İçine uzanıp bir avuç toprak alıp babamın tabutuna serperken, atalarımın isimlerini tamamen unuttum.

Annem cenazede ağlamamıştı. Tüm gözyaşlarını dönüş yoluna saklamıştı. Ben de arka koltuğa geçip annemle June Teyze'nin yanına oturabileyim diye Alice arabayı kenara çekmek zorunda kaldı. Annem yasını yaşarken hepimiz elini tuttuk. Büyük ve çirkindi, ama annem o kadar da kırılgan ve savunmasız görünüyordu ki; sahip olduğunu düşünmediğim tüm duyguları aslında içinde barındırıyordu.

Eylül için serin bir gündü, ama cenazenin ardından bir barbekü yapmaya söz vermiştik. Mark, babamın öldüğünü duymuş ve cenazeye katılmıştı. Tek başına. Onu görmek güzeldi, ama yalnızca June Teyze ve Alice'e sarılmak, annemle bana tazıyelerini sunmak adına kısa bir süre kalmıştı. Annemin bu çabayı takdir ettiğini biliyordum. Evde insanlar dolaşıp duruyordu. Daha önce hiç misafir ağırlamamış bir evde bu kadar çok insanın olması bana tuhaf geliyordu ve annemin tedirginliği her halinden belliydi; bir su bardağındaki buhar lekesini siliyor, henüz tozlanmamış bir rafı temizliyor, eğri bile olmayan bir tabloyu düzeltiyordu. Sonunda onu oturtmayı başardım; kolundan tutup babamın en sevdiği koltuğa yönlendirdim, eline rahatlaması için bir bardak viski verdim.

"O aklı başında olanımızdı" dedi, yanındaki sehpanın üzerinde duran kitabı eline alırken.

"Sen de aklı başında bir insansın anne."

Kitabın kapağını okşarken cevap vermedi.

Ona, masadaki yiyeceklerden bir tabak hazırladım. Sosisliler, üçgen kesilmiş sandviçler ve neredeyse tamamen şeker, hindistancevizi ve kokteyl kirazından oluşan tatlılar vardı. Tanımadığım bir adam uzanıp bir fıstık ezmeli kurabiye aldı. Konuşmaya başladığında beni şaşırttı.

"Babanızın bir keresinde anlattığı şu şakayı hatırlıyorum. Aramızda kalsın" —başını yana çevirip odaya göz gezdirdi, sanki büyük bir sır açıklayacakmış gibi— "muhtemelen iş yerinde anlatmaması gereken bir şakaydı. Ama bilirsiniz işte, sizin babanız. Harika bir adamdı. Eğlenceli bir adam." Bir ısırık aldı, sonra anneme doğru başını salladı. "Annenize başsağlığı dileyin." Konuşurken ağzından kurabiye kırıntıları saçılıyordu. Herhangi başka zaman bu beni tiksindirebilirdi, ama o an tiksinmeye bile halim yoktu.

Babamla olan anılarım genellikle şakalarla dolu değil. Onu çoğunlukla çalışma odasında kitap okurken, çimleri biçerken ya da annemle viski içerken hatırlıyorum. Eğer çok çabalarsam, bir elinde dedektif romanı, diğerinde bira ile sahilde oturduğunu ya da barbekü başında bifteğin pişip pişmediğini kontrol ettiğini ve etleri çevirdiğini hayal edebilirim. Ama şaka yaptığı bir anı kuvvetli bir hayal gücüm olmasına rağmen zihnimde canlandırmak bile imkânsız geliyor. Evin kışa hazırlanması için birlikte olukları temizlediğimiz zamanlarda anlattığı birkaç hikâye vardı. Annem olmadan yaptığımız tek iş buydu ve belki de hikâyeler bu yüzden sadece o anlara özeldi. Annem içeride kalır, pencerenin ardından bizi izler, ben babama yardım etmek için merdivene her çıktığımda endişelenirdi.

"Sana büyükbabanı hiç anlatmış mıydım? Birinci Dünya Savaşı sırasında göğsünden ve sırtından vurulmuş. Spesifik olarak hangi savaş olduğunu hatırlamıyorum, ama Fransa'da, okyanus kıyısındaki küçük bir kasabada kendini toparlamış."

Yanındaki merdivende, eldivenli elimle bir avuç yaprak alıp aşağıya attım.

"İyileşmiş mi peki?"

"Elbette. Sağlığıyla ilgili bir gün bile şikâyet ettiğini duymadım."

"Keşke onu tanıyabilseydim."

"Ben de. Çok eğlenceli bir adamdı. Fransa'daki hastane yatağında hemşirelere ıslık çalıp sonra uyuyormuş gibi yaptığını anlatırdı hep." Babam hafifçe gülmüştü. "İyi bir adamdı." Babam sustu, elleri merdivende, gözleri gökyüzüne dalmıştı.

"İyi misin?" diye sormuştum.

"Oh, evet, sadece hatırlıyorum. İnsan yaşlanınca bunu daha çok yapmaya başlıyor." Sonra birden gülümsemişti. "Sana bir şaka yapayım: Pantolonlar neden okula alınmamış?"

Omuz silktim.

"Çünkü askıya alınmışlardı." Babam kahkaha atmış ve şakanın komik yanını göremesem de ben de onunla birlikte gülmüştüm. Babamın kahkahası beni de güldürmüştü. "Bu, büyükbabanın en sevdiği şakalardan biriydi."

Babamla yeterince gülmemiş olmam haksızlıktı. Konuşmalarımız genellikle annem hakkındaki şikâyetlerim ve onun annemi savunması etrafında dönüyordu. Onunla daha çok gülmek isterdim ve bana bu fırsatı hiç vermediği için biraz kandırılmış ve kızgın hissediyordum.

"Saçmalık. Bu tamamen senin hayal gücün. Her konuyu haddinden fazla düşünüyorsun." June Teyze, mutfak masasında karşımda oturuyordu. Alice, Boston'a dönmek için ayrılmıştı. June Teyze birkaç gün daha bizimle kalacaktı. "Baban seni de anneni de çok severdi. Sadece... İçine kapanıktı."

Çayımı yudumladım. "Duyduklarıma göre çok da değilmiş."

"İnsanlar her zaman ölüler hakkında güzel şeyler söyler. Özellikle de yakınları odadayken. Muhtemelen hikayeler uydurdular."

"June Teyze?" dedim, uzanıp kalan tatlılardan birini alırken. Plastik streç filme yapışan kremayı yaladım.

"Babanı sen doğmadan önce bile yıllar yıllardır tanıyordum ve onu özellikle karakteristik olarak komik bulmasam da seni sevdiğini biliyorum." Söylemek istediği başka şeyler varmış gibi geldi ama dilini tuttu. Mavi gözlerinin ardında bir şeyler dönüyordu. Annem, baş ağrısından şikâyet ederek yatağına çekilmişti. June Teyze ve ben her şeyi toparladık, böylece annem sabah uyandığında en azından üzülmesi gerekenden fazla üzülmeyecekti. Ölü bir koca ve dağınık bir ev... Böyle bir durumda iki ebeveynimi de kaybetme olasılığım doğardı.

Ölülerin yanlarında götürdüğü sırları hep merak etmişimdir. Bazıları istemeden saklanan sırlardır, söylemeye fırsat bulunamayan şeylerdir: "Özür dilerim" ya da "Parayı dolabın arkasındaki ayakkabı kutusuna sakladım" gibi. Bazı sırlar ise o kadar karanlıktır ki gömülü kalmaları en iyisidir. Neşe ve ışık saçıyor gibi gözükseler de insanların içinde mutlaka karanlık sırlar vardır. Bazen yalan öyle derine işler ki zihnin en kuytularına gizlenir ve sonunda gerçek haline gelir, ölüm ise onu silip süpürerek dünyayı biraz da olsa değiştirir. Sırlar ve yalanlar, kendi başlarına bir hayat sürebilir, bükülüp değiştirilebilirler ya da kafası gitmeye başlayan birinin ağzından bir anda patlayıp dünyaya saçılabilirler.

ON BİR

JOE

Bedenimin ağırlıksız olduğu, dünyanın renkten yoksun kaldığı, gerçekliğin soluk ışığının yerini rüyaların canlılığına bırakmadan önceki o anlarda, uyku ile uyanıklık arasındaki dünyada süzülüyorum. Seslerin mahmur bir hâlde süzüldüğü, kapalı göz kapaklarımın ardındaki dünyanın hem yakın hem de çok uzak geldiği o yerde. Uykuya doğru yol alırken kapımın önünde iki sesin konuştuğunu duyuyorum. Bunlardan biri Leah'ya ait, biliyorum. Diğeri ise canımı acıtan bir tanıdıklık taşıyor. Üç kat battaniyenin altında titriyorum, ama soğuktan değil. Kapı açılıyor ve Leah içeri uzanıp bakıyor.

"Biri seni görmek istedi" diyor.

"Merhaba, Joe." Cora, kızımızın arkasında yürüyerek içeri giriyor. İlaçlardan bulanıklaşmış görüşümle ona bakıyorum. Beli hâlâ ince, bacakları kısa ve sağlam, gülüşü ise hâlâ incecik. Zaman, ağzının ve gözlerinin kenarına kırışıklıklar eklemiş, kızılımsı saçlarına gümüş teller karışmış. Ve bunu söylemeye utanıyorum ama, burnu biraz yamulmuş.

"Cora." Adı ağzımdan dökülüyor ve nefesimi kesiyor. Oturmaya çalışırken utancın sıcaklığı solgun yanaklarıma hücum ediyor, ama güçsüzlükten başım tekrar yastığa düşüyor. Cora

eğilip elime dokunuyor. Bir zamanlar genç ve aşkla dolu olan cildimize bakarak elimi onunkinin üzerine nazikçe koyuyorum. Cildi yaşla gelen bir yumuşaklığa sahip. Kâğıt gibi ince değil, henüz değil. Eriyen dondurma gibi yumuşak. Ellerimizi bir anlığına öylece bırakıyor, sonra kendi elini usulca benimkinin altından çekip yatağın ucuna çekiliyor.

"Seni görmek güzel" diyor, ayaklarımı battaniyenin altında sıkıştırırken. Onu ilk kez dükkânda, kasanın arkasında otururken gördüğüm gündekiyle aynı arzunun içimde uyanmasına şaşırıyorum. Ölürken arzu duymak zalimce bir şey.

Odadaki sessizlik huzursuz edici bir hâl alıyor. Leah, diğer yatağın üzerine bağdaş kurup yaslanmış oturuyor, gözlerini benden kaçırıp annesine bakıyor. Bekliyor. Cora, battaniyemin üstünde tiftik tiftik olmuş olan kumaş parçalarını parmaklarıyla tek tek koparıyor.

"Sana hiç ne kadar üzgün olduğumu söyleyemedim." Sözler, arkalarından gelecek ağırlığa aldırmaksızın içimden taşıyor. Aklımda ondan yüzlerce kez özür dilemiştim. Geceleri uyuyamadığımda beni affetmesini sağlayacak doğru kelimeleri aramıştım. Ama artık biliyorum ki, bu durumu açıklayacak doğru kelime hiçbir zaman var olmamıştı. "Ve gerçekten üzgünüm. Sana yaptığım hiçbir şeyi hak etmemiştin."

"Hayır, hak etmemiştim" dedi ellerini kucağına koyarak "Ama o geçmişte kaldı."

"Nedenini ben de bilmiyorum." Boğazımda biriken tükürüğü temizlemek için öksürdüm. "Bunu kendime defalarca sordum, ama bir cevabım yok."

"O, eskiden arkadaşların dediğin adamlar kasabada senin alkolü kaldıramadığını, Kızılderili şeytanlarının seni ele geçirdiğini anlatıp durdular" dedi derin bir nefes alarak. "Bu, babanın kalbini kırdı. Etrafındaki insanların değiştiğini düşünüyordu, sanırım. Ben onlara bunun bununla alakası

olmadığını, her şeyin senin pis huylu karakterinle ilgili olduğunu söyledim."

"Beni savunduğun için teşekkür ederim."

"Seni savunmuyordum, Joe. Sadece gerçeği anlatıyordum. Yaptıklarının bir savunması olamaz."

"Yine de. Teşekkür ederim."

Leah, yatağın diğer ucunda oturmuş, ebeveynlerinin yıllar sonra ilk kez konuşmasını izliyordu.

"Yıllardır anlamadığım şey, neden hiç eve dönmediğin. Bunca zaman, Mae sana Leah'yı anlattığında bile, baban öldüğünde bile. Neden geri dönmedin?"

"Leah'nın bensiz daha iyi olacağını düşündüm hep."

"Bunu asla bilemeyeceğiz. Ama eve gelmeliydin, Joe" diyor Cora.

"Haklısın, Cora." Onun adını söylemek, onca yılın ardından, garip bir şekilde tanıdık ve iyi hissettiriyor.

Babamın kamyonetini çalıp Archie Johnson'ı otoyolun kenarında az kalsın ezdikten sonra durmadım, devam ettim. Yabancı kıyılardan adlarını almış küçük kasabaları geçtim. Truro, Londonderry, Amherst. Kabarıp geri çekilen dalgalara direnen kızıl kayalara giden çıkış yollarını geride bıraktım. New Brunswick'in yemyeşil ormanlarından geçtim, yalnızca benzin almak ya da bir şeyler yemek için durdum. Çaldığım para ve cüzdanımdaki üç beş kuruş uzun süre yetmeyecekti, ama bu beni endişelendirmiyordu. Düşünecek daha önemli şeylerim vardı. Kot pantolonumda hâlâ kan lekeleri vardı ve her aşağı baktığımda gaz pedalına biraz daha asılıyordum.

New Brunswick'in Quebec sınırına yaklaştığımda bir kamyon durağına çekip yirmi beş sente bir duş aldım. Bir sent de fazla vererek bir havlu ve küçük bir sabun aldım. Sabun temizlemekten çok tırmalıyordu ve cildimde ince kırmızı çizikler

bırakıyordu. Kot pantolonumdaki kan lekesini çıkarmaya çalıştım, ama inatçıydı; işlediğim günahların kalıcı bir kanıtı gibi. Temiz bir beden ve pantolonumda pas renginde bir lekeyle, Maritimes bölgesinden çıkıp bilinmez diyarlara daldım. Batıya gittim, insanlar bir şeyler ararken yaptıkları gibi. Quebec'ten geçerken sadece, benzin almak için iki kere, bir kere de yol kenarında ihtiyaç gidermek için durdum. Şehirleri es geçtim. Kaybolmak için harika yerler olabilirlerdi, ama benim aradığım kayboluş farklıydı. Sevdiğimi söylediğim birine zarar verebilecek o yanımı kaybetmeye ihtiyacım vardı. Ve bunu tek başıma yapmalıydım.

Yatağın ucunda, Cora ağırlığını değiştirip ince bacaklarımın üzerine doğru oturmaya başladı. "Eve dönebilirdin. Yaptığın şeyle yüzleşebilirdin. Belki ilişkimiz devam etmezdi ama bir baba olabilirdin."

Bir anlığına, o uzak ama çirkin ve tanıdık öfkenin kabardığını hissediyorum. Bir an için, ona bağırmak istiyorum: *Eğer bir baba olduğumu daha önce bilseydim, belki geri dönerdim.* Ama yapmıyorum. Gözlerimi kapatıyor ve sahip olma hakkımın olmadığı bu öfkenin dinmesine izin veriyorum. Sonuçta, ayrılan, bir baba olamayacağına karar veren Cora değildi. Öfkelenmeye hakkım olan tek kişi, kendimim.

"Az kalsın dönüyordum. Bir kez. Ontario'daki polislerden biri beni kamyonette uyurken buldu. Kamyonetin çalıntı olduğunu bildiğini ve beni dışarı sürükleyip kelepçeli halde eve göndereceğini sandım." Durdum, camı tıklatarak derin uykumdan uyandırdığı anda kalbimin nasıl deli gibi çarptığını hatırlıyorum. "Ama o sadece hayatta olup olmadığımı kontrol ediyordu. Sürmeye devam etmemi söyledi. Ben de ettim. Babam kamyoneti çalıntı olarak bildirmedi, hak etmediğim bir iyilikti bu."

"Eğer baban o kamyoneti çalıntı olarak bildirseydi, seni eve gönderselerdi, neler olacağını düşünmek garip" diyor Cora.

Leah'ya bakıyorum, sadece sessizce gülümsüyor.

"Baba, benim varlığımı öğrendikten sonra bile neden dönmedin?"

Baba kelimesini neredeyse fısıltıyla duyunca ağlamamak için kendimi zor tutuyorum. Bu kelime, bir şekilde kutsal geliyor. Belki sadece bana. Cora fark etmiyor gibi, Leah ise cevabımı bekleyerek bana bakıyor. Boğazım düğümleniyor, kelimeler boğazımdaki yumru gibi takılı kalıyor.

"İstedim ve denedim. Ama annene ve aileme yaptığım şeyden sonra... Layık değildim. Ve bu, seni sevmediğim için değildi. Mae bana senden bahsettiği anda, seni bu dünyadaki her şeyden daha çok sevdim." Durup derin bir nefes alıyorum. Konuşmak bile beni yoruyor. "Ama ya tekrar hata yapıp yine gidersem? Beni tanımazsan, beni özleyemezdin. Annen farklıydı. Ruthie'yi tanıyordu. Charlie'yi tanıyordu. Onun acısı, sevdiği insanlar içindi. Ama senin için ben sadece bir yabancıydım. Seni üzememek için uzak durdum. Anlattıklarım biraz olsun mantıklı geliyor mu?"

Leah omuz silkerek bana su bardağımı uzatıyor.

"Bu yüzden, yapabildiğim tek şeyi yaptım: Uzak durdum ve para gönderdim."

"Para, bir babanın ya da bir oğlun yerini tutmaz." Leah bilge biri, tıpkı Mae gibi.

"Evet, haklısın. Ve yaptığımı haklı çıkaracak hiçbir şey söyleyemem, sadece üzgünüm."

Sault Ste. Marie'ye vardığımda, üç gündür Pepsi ve cips dışında hiçbir şey yememiştim ve sıcak, doyurucu bir yemeğe ihtiyacım vardı. Ama meteliksizdim. Kasabanın girişindeki bir benzin istasyonuna çekip en azından bir sıcak duş ve biraz

yemek parası kazanmak için kısa süreli bir iş aramaya karar verdim.

Kapıdan içeri girerken üstteki küçük zil çaldı. Tezgâha yaslanmış adam gözlerini bana dikti.

"Burada yapabileceğim bir iş var mı?" diye sordum, dik durmaya çalışarak ellerimi ceplerime soktum.

Benzin istasyonu görevlisi üzerimdeki giysilere ve yorgun yüzüme baktı. "Sana yok" dedi, burnunu kırıştırarak paramı alırken.

"Ben sana iş veririm."

Arkamı döndüğümde, benim gibi koyu tenli ve benden bir kafa uzun bir adamın kapıda beklediğini gördüm. Ödemesini yapmak için sırasını bekliyordu.

"Ev boyayabilir misin?" diye sordu.

"Boyayabilirim."

Kasadaki görevliye ödemesini yaptı. "Beni takip et."

Onu, ön camında asılı boncuklu bir tüyle süslenmiş olan mavi, yepyeni bir Chevy kamyonete kadar takip ettim. Babamın eski kamyoneti onun yanında perişan görünüyordu. Onu yakından takip ederek bakımlı çimenlerin, dondurma tezgâhlarının yanından geçtik. Yolun sonunda duran, önündeki çimleri güzel biçilmiş arkasında geniş tarlalar ve yüksek otlarla çevrili iki katlı bir evin önünde durduk. Kamyonetten indiğimde, saçakların altında çimenlerin üzerinde beyaz boya lekeleri fark ettim. İskele kuruluydu ama ortada boyacı yoktu.

"İşi buralı genç bir çocuğa vermiştim. Boyayı kazıyıp ilk haftalık parasını aldı, bir daha da görmedim."

Garajda iyi donanımlı bir tüfek rafı, bir ATV ve asılmış bir geyik vardı, kesilmeye hazırdı. Adam, yerdeki boya kutularını işaret etti. "Tüm evi boyamak ne kadar sürer sence?"

Evin etrafında dolaştım.

"İki kat boya, günde bir yüzey. İki taraf daha küçük. Yaz olduğu için geç saatlere kadar çalışabilirim. Altı gün, belki."

"Güzel, yarın başlıyorsun." Kalın deri eldivenlerini giydi ve geniş saplı, daha da geniş bıçaklı bir deri yüzme bıçağını eline aldı. Geyiğe döndü, dili dışarı sarkmış, gözleri donuktu.

"Aslında bugün başlamayı umuyordum." Eğer bir tanrı varsa, tam o anda, midemin guruldamasıyla kendini gösterdi. Adam gözlerini kısıp ardından hafifçe gülümsedi.

"Sana bugünün parasını vereyim, yarın gün doğumunda başlarsın." Eldivenlerinden birini çıkarıp cüzdanına uzandı, on beş dolar uzattı. Aldım ve kamyonete doğru yöneldim. Minnettardım, ama bunu bilmesine gerek yoktu. Kimsenin üzerimde böyle bir gücü olmasını sevmem.

"Gün doğumu" diye seslendim arkamı dönerek.

Akşam yemeği saati yaklaşırken, daha önce önünden geçtiğim bir lokanta dolmaya başlamıştı. Park ederken çukura girip neredeyse bir tekerimi kaybediyordum. İçeride, "Kendi yerinizi seçin" yazılı bir tabela vardı ve köşesine kurşun kalemle küçük bir gülen yüz çizilmişti. Metal bir kartlıkta duran kartpostallardan birini aldım. Siparişimi almaya gelen garsondan bir kalem istedim. Bir cheeseburger, patates kızartması ve bir Pepsi söyledim. Sonra kartpostalı çevirip yazmaya başladım.

"Anne, baba, çok üzgünüm." Daha fazlasını söylemeye çalıştım, ama kelimeler lokantanın yağ kokulu havasına karışıp yok oldu. Kartı ters çevirip resimli tarafını üste getirdim, özrümü karanlıkta tek başına bıraktım.

Yemek artık bende o günkü gibi bir etki bırakmıyor. Tedaviye başladığımdan beri her şeyin tadı metalik geliyor. İlaçlar önce beni iyileştirmek için tasarlanmış, sonra da sadece biraz daha uzun süre hayatta tutmak için. Tedaviyi birkaç hafta önce bıraktım. Eğer o zaman bu tedavinin faydasız olacağını

bilseydim, iğnelere, kemoterapiye hayır derdim, sırf her şeyi eskisi gibi tadabilmek için. Ama o gün, o cheeseburger hayatımda yediğim en güzel şeydi. İlk ısırıkta yağı dışına fışkırdı, dudağımı yaktı ve küçük kırmızı bir kabarcık bıraktı ama umursamadım. Tabağımı silip süpürdükten sonra kartpostalımı alıp postanenin yolunu sordum. Kartı postaladım; kendim yerine gönderdiğim ilk karttı bu. Annem hâlâ, ben burada ölümü bekleyerek yatarken bile onu hiç aramadığımı, onu görmek için eve dönmediğimi ve kalbini kırdığımı hatırlatıyor.

"Tüm çocuklarım beni terk etti. Kayboldular, öldüler, kaçtılar. Bazen düşünüyorum, bunu hak etmek için ne yaptım?" Artık biraz viski içiyor. "Karaciğeri korumanın anlamı yok, nasıl olsa her şey, herkes gidiyor" demeyi seviyor.

Adamın evine, güneş arka tarlaların üzerinden yükselirken vardım.

"Geri dönmene sevindim." Sigara izmaritini yere attı, çizmesiyle söndürdü ve boya kutularını işaret etti.

O evi boyamak yedi buçuk gün sürdü. Hava sıcaktı ve böcekler berbattı. Dördüncü günün sonunda, kafamı hortumun altında yıkarken, elinde iki bira ile dışarı çıktı ve birini bana uzattı.

"Hayır, teşekkür ederim. Beni asabileştiriyor."

"Makul. O zaman hepsi bana kalıyor. Ama en azından kalıp duş alır mısın? İçeriden bile kokunu alıyorum."

Hayır demeye çalıştım ama dinlemedi. Kabul ediyorum, sıcak su iyi geldi. Kirin ayaklarımın dibinde birikip gidere akışını izledim. Duş alırken adam, klozetin üzerine bıraktığım kirli kıyafetlerimi aldı, yerine bir bornoz koydu ve giysilerimi çamaşır makinesine attı. Karşı çıkıp söylendim ama aldırmadı. Mecburen bornozu giyip ipini belime doladım ve peşinden bahçeye gittim. Barbeküde hamburger pişiriyordu. Onları sirke ve tuza bulanmış soğuk salatalık dilimleriyle servis etti.

"Bir hikâyen var mı?" Temiz, hâlâ kurutucudan çıktıktan sonra soğumamış tişörtümün üzerine, artık giymediğini söylediği eski bir gömleği iliklerken bana bir bardak su uzattı.

"Herkesin bir hikâyesi vardır."

"İlginç bir şeyler yaşamış olmak için genç gözüküyorsun."

"O kadar genç değilim demek ki." Daha fazlasını öğrenmek istedi ama anlatmadım. "Yaptığın her şey için teşekkür ederim. Sabah yine gelirim."

Bana her iki günde bir ödeme yapıyordu, bu sayede bir gün sıcak yemek yiyebiliyor, ertesi gün cips ve gazozla idare edebiliyordum. Her gece farklı bir otoparkta, başımı kamyonun arka camına yaslamış, ellerimi göğsümde bağlamış bir şekilde uyuyordum. Gerçi rahatsız olduğu da söylenemezdi. Gün sonunda o kadar yorgun oluyordum ki konforu düşünecek halim kalmıyordu. Ama son gün, boş boya kutularını garajda düzgünce istiflediğimizde ve açık mavi ev tertemiz ve yeni göründüğünde, adam bana yüz dolar uzattı. On dolarlık banknotları yelpaze gibi masaya yaymıştı.

"Hayır, efendim. Zaten verdiniz. Günlük on beş dolara anlaşmıştık."

"Çok iyi iş çıkardın ve bitirdin." Parayı almak için uzandığımda elini yaymış olduğu paranın üzerine koydu.

"Herkesin bir hikâyesi vardır, demiştin. Seninkini öğrenmek istiyorum."

Göğsümün ortasında küçük bir öfke kıvılcımı alevlenişini hissedebiliyordum.

"Evinden bu kadar uzakta genç bir adam." Eli hâlâ oradaydı. Benim elim ise havada, şeker için yalvaran bir çocuğunki gibi asılı kaldı. "Seni böyle karanlık ve suratsız yapan bir şey var."

"Altı yaşımdayken kız kardeşim kayboldu, on beşimde erkek kardeşimi ölüme terk ettim ve iki hafta önce eşimi kanlar içinde, dayak yemiş hâlde bıraktım. İşte benim hikâyem."

Adam yavaşça başını salladı ve elini kaldırdı. Parayı aldım ama gözlerinin içine bakmayı reddettim. Garaj kapısı hâlâ açıktı, boya kutularının yanında bir kasa bira duruyordu. Kasayı aldım, kamyonun yolcu koltuğuna koydum ve bildiğim her şeyden ve herkesten daha da uzağa gittim.

Yatakta ellerimi altıma koyup daha rahat bir pozisyon bulmak için vücudumu hareket ettirmeye çalıştım. "O para biraz daha batıya gitmemi sağladı. Paralar tükenince bir çiftlikte birkaç günlüğüne bir adama yardım ettim, bu da benim biraz daha uzağa gitmemi sağladı."

"Nereye gidiyordun ki?" Leah başını yana eğip yanağını avucuna yasladı. "Fikrim yoktu. Sadece arabayı sürdüm."

Ovalarda, bir köpeğin on gün boyunca uzaklaşışını izleyebileceğin söylenir. Buna inanıyorum. O düzlük sonsuzmuş gibi uzanıyordu, bir yer ancak bu kadar düz ve sıkıcı olabilirdi. Ovaları bir günde geçebilirdim ama tanrım, etrafta bakacak hiçbir şey yokken ve mideme oturmuş biralar başımı sersemletirken uyanık kalmak zordu. Ontario'dan çıkarken çaldığım biraları bitirmiştim, Winnipeg'in dışında birkaç şişe daha yürüttüm. Çıplak ayaklı, elinde iki dolarlık bir banknot tutan evsiz bir kadın, alkol dükkânında olay çıkarıyordu ve ben de durumdan faydalandım. Plastik şişedeki büyük bir viskiyi kolumun altına sıkıştırıp, kadın kasiyere daha önce hiç duymadığım bir dilde küfrederken dükkândan çıktım. Yan taraftaki bakkaldan birkaç şişe gazoz aldım ve sırayla içtim. Biraz viski boğazımı yaktı, biraz şekerli içecek ise soğutup yatıştırdı.

Belirli bir sebebi olmaksızın Swift Current'ta otoyoldan çıktım ve sınırın hemen kuzeyindeki çayırlıklara doğru yol aldım. Bir toprak yol, kışa hazırlanmak için yeşilini terk eden uzun çimenlerin içinden geçiyordu. Sararmış dallar rüzgârla sallanıyordu;

Doğa Ana parmaklarını saçlarının arasından geçiriyordu sanki. Ufka yaklaştıkça onun benden daha da uzaklaştığını düşündüm. Gökyüzünde gri tonlarının her renginde bulutlar, toprak ve gökyüzü arasındaki çizgiye yerleşmeye başlamıştı. Sonra, o kadar yavaş üst üste biriktiler ki, ta ki önümdeki karanlık bir buluttan bir şimşek çakana kadar farkına bile varmadım. Kenara çekip kapıyı açtım, fırtına öncesi nem ve elektrik yüklü ağır bozkır havasını içime çektim. Etraf o kadar geniş ve sessizdi ki dünyadaki tek insanın ben olduğumu hayal edebiliyordum.

"Ne halt ediyorsun burada?"

Başka birinin sesini duyunca şiddetle irkildim, bir an için vücudumdaki bütün kasların çekildiğine inandım.

"Fırtına geliyor."

Dönüp baktım, Kızılderili olduğu kesin, benim yaşlarıma yakın bir kadın. Kot pantolon ve parlak sarı bir tişört giymişti. Kollarında uzun çimen sapları taşıyordu. Etrafa bakındım ama bir araba göremedim. Sadece hiçliğin orta yerinde kollarında bir yığın ot taşıyan bir kadın vardı.

"Nereden çıktın sen?" dedim.

"Annemden. Senin gibi." Bana göz kırptı ve kamyonun kapısına yaslandı. "Sadece bil diye söylüyorum, eğer bu tarlaların benim gibi birine zarar vermek için iyi bir yer olacağını düşünüyorsan, seni rahatlıkla geçerim. Hem, vücudumun bir yerinde iyi keskin bir bıçak saklıyorum ve ona senden daha hızlı ulaşırım."

"Kimseye zarar vermek gibi bir niyetim yok." Kalbim yeni yeni sakinleşmeye başlamıştı ki, bulutlardan bir gök gürültüsü koptu, ardından öyle parlak ve canlı bir şimşek çaktı ki, sanki gökyüzünü ikiye ayırdı. "Adın ne?"

Yol kenarındaki hendeğin kıyısına, benden birkaç adım uzağa oturdu. "Her karşılaştığım yabancıya adımı vermem. Adımı bilmen gerçekten önemli mi?"

"Sanırım değil."

Garipti ama huzur verici bir yanı vardı. Sessizce oturduk, bulutları izledik, yağmuru bekledik.

"Benim adımı bilmek ister misin?" dedim.

"Eğer söylemek istiyorsan."

"Joe."

"Joe." Saçının dağılmış tellerini kulağının arkasına attı. "Peki, Joe, ülkenin ta öbür ucuna ait bu kamyonla ne yapıyorsun?" dedi aracın plakasını işaret ederek.

"Uzaklaşmam gerekiyordu."

"Yani, kaçıyorsun."

"Hepimiz bir şeylerden kaçıyoruz."

"Vay canına, Kızılderili filozof kral karşımda."

"Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum."

Bir şey demedi, sadece oturdu ve ben de çayırlara bakarken gözlerini bana dikti. Sessizliği bozmak için konuştum: "Yargılayacak mısın beni?"

"Asla, kimseyi yargılamam. Seni tanımıyorum, Joe. Ama bana, kendini bulmak için bozkıra çıkan şu Kızılderililerden biri gibi geliyorsun." Buna güldü. "Beyazlardan iyisin en azından. Onlar buralara kendilerini öldürmeye geliyor."

Bir başka şimşek gökyüzünü yardı, hemen ardından derin bir gök gürültüsü duyuldu.

"Umarım bu yağmur ben eve dönene kadar başlamaz. Yeni ayakkabı aldım. Daha doğru düzgün giyemeden mahvetmek istemem." Bacağını kaldırıp ayakkabısını gösterdi: siyah bağcıklı, bembeyaz bir spor ayakkabı.

Evinin boyasını yaptığım adamın aksine, onun yanında burada, bu uçsuz bucaksız arazide otururken huzurluydum. Düşüncelerimin kaçıp gidebileceği o kadar boş alan vardı ki. Onları kontrol altında tutmaya çalıştım ama ağzımı açtığım anda dökülmeye başladılar: "Sence biz garip miyiz? Biz Kızılderililerin kanında bizi kötü kılan bir şey var mı?"

O güldüğü gibi gök de gürledi, sesini bastırdı. Onu izlemek tuhaftı. Başını geriye atarak sessizce gülerken, kenarında toprak yol, altında hızla dalgalanan otlar ve üstünde alçak, koyu bulutlar vardı.

"Şu an tek garip şey senin kokun ve onu da hızlı bir duş çözer. Nereden çıktı şimdi bu 'biz garip miyiz' fikri?"

"Bunu bir zamanlar birinden duymuştum ve o günden beri her şey ters gidiyor gibi geliyor."

"Nasıl ters?"

"İnsanlar benden uzaklaşmaya ihtiyaç duyuyor gibi. Ve ben de bu duruma yardımcı olmuyor değilim." Elimi kaldırdım. Morluklar artık solgun ışıkta zar zor görünüyordu. Cora'nın dişlerine çarpan eklem yerlerimdeki kesik, kahverengi tenimde ince beyaz bir çizgi olarak kazınmıştı.

Elimi alıp inceledi, sonra kucağıma geri bıraktı. Yaralar hakkında soru sormadı; sormasına gerek de yoktu. Ağır yağmur damlalarının kuru toprağı delik deşik edişini izlerken sessizliğimi korudum.

"Biliyor musun, Joe?" Ellerini iki yanına koydu, avuçlarını yere bastırdı, kalkmaya hazırdı. "Bence hepimiz kötü şeyler yapıyoruz ama bu bizi her zaman kötü insanlar yapmaz." Ayağa kalktı, yukarıdan bana baktı, karanlık gökyüzü yüz hatlarını gölgeliyordu.

"Belki şanssız birisin ama bizde bozuk bir şey yok. Bizler bir sürü badire atlattık, hatırla. Bugün hayatta olan her birimizin atalarına çok kötü şeyler yapıldı. Senin burada olman başlı başına bir mucize, o yüzden bir daha garip veya kötü kandan bahsetme. Hatalarını sahiplen, telafi et ve yoluna devam et. Bunu hayatta kalamayanlara borçluyuz." Üzerindeki tozu silkeleyip taşıdığı otları almak için eğildi. "Beni bırakmak ister misin?"

Kamyonun içine girdiğimiz gibi bulutlar dağıldı. Çatıya vuran yağmurun sesi ve lastiklerin çakıllı yolda çıkardığı ses, sohbeti

sonlandırdı. O, uzun ince parmağıyla toprak yolda gideceği yeri tarif ederken ben sürdüm. Yolun sonunda, yamalı bir şekilde boyanmış, rengârenk desenlerle kaplı küçük bir ev vardı. Evin etrafı çiçekler ve sebzelerle dolu bahçelerle çevriliydi. Meyve ağaçlarının yaprakları, yağmurun vuruşuyla titriyordu.

"Güzel ev."

"Güzel şeyleri severim." Kapıyı açtı. "Sen burada bekle, Joe." Çimleri ön basamağa bıraktı, bahçesine girip topraktan ve ağaçlardan yiyecek toplamaya başladı. Elinde havuç, turp ve birkaç elma ile geri döndü, yağmurdan sırılsıklam olmuştu. Onları pencerenin içinden bana uzattı.

"İyi şanslar, Joe. Umarım biraz huzur bulursun."

"Seni bulduğuma sevindim. Teşekkür ederim."

"Teşekküre gerek yok, kendine iyi bak yeter."

Kamyonetin yan tarafına hafifçe vurdu ve eve doğru koştu. Yağmur hızla ve durmaksızın yağıp ön camın ötesinde kalan her şeyi bulanıklaştırırken onu izledim. Eve girip çiçeklerle boyanmış beyaz kapıyı fırtınaya karşı sıkı sıkıya kapattığında içimde keskin bir hüzün hissettim.

Yağmur, sileceklerin yetişebileceği sabit bir ritme oturduğunda ana yola geri döndüm. Fırtına çok güçlü olduğu için radyo kullanılamıyordu, bu yüzden yalnızca düşüncelerim ve yağmurun sesiyle yola devam ettim. Ta ki gri bulutlar arkamda, dikiz aynasında bir yansımaya dönüşene kadar sürdüm.

"Onda bana huzur veren bir şey vardı, tıpkı senin bana verdiğin huzur gibi." Yüzümü Cora'ya çevirerek konuştum. O ise battaniyeden başını kaldırıp gülümsedi. "Onun beni tekrar görmek isteyip istemeyeceğini anlamak için oraya birkaç kez geri gittim ama kamyonetten hiç inmediğim gibi, kapısını da çalmadım. Ta ki son sefere kadar. Ama o hikâye başka bir günün konusu."

Oda sessizdi. Leah ve Cora ellerine bakarken ben de onlarca yıllık sigara dumanından sararmış tavana bakıyordum.

"Sen her şeyi çok hızlı ve çok derin hissediyorsun, Joe. Sevgi, nefret, suçluluk, öfke... Bazen bunları bırakman gerek" dedi Cora, başını hafifçe yana eğerek.

"Artık bir önemi yok sanırım." Yaklaşan ölümümle dalga geçmeye çalıştım ama ne Cora ne de Leah güldü.

Tarladaki kadınla tanıştığımın ertesi günü, Badlands yakınlarında durup çiftlik işlerinde çalışmaya başladım. Pislik küredim, tamirat yaptım, kovboyluk dışında her işi üstlendim. Daha çok kendimle vakit geçirdim ve barakada birkaç kitap buldum: Louis L'Amour ve Zane Grey. Aynı kitapları tekrar tekrar okuyarak bir yıl boyunca orada kaldım, kollarım inceldi ama kaslandı, sırtım sertleşti ve cildim hava şartlarından iyice yıprandı. Kazandığım parayı biriktirip sakladım.

İşten yorulduğumda, okyanusa kadar sürdüm. Tanıdık ama bir o kadar da farklı bir okyanustu bu. Dağlar sanki doğrudan suyun içinden yükseliyordu. Dalgalar daha büyük ve sıcaktı. Yosunlar ışıltılıydı. Ağaçlar her zaman nemliydi ve yaşam kokuyordu. Okyanustan ve herhangi bir kasaba olarak nitelendirilebilecek her yerden saatlerce uzakta bir kereste kampında iş buldum. Kamyonetimi şirketin otoparkına bırakıp, kampta üç haftalık vardiyalara katıldım. Yemek pişirdim, tuvaletleri temizledim ve güzel para kazandım. Üç kişiyle aynı odada dar bir karyolada uyudum. Kuş kadar büyük sivrisineklere ve cildimde bıraktıkları kırmızı kabartılara alıştım. Kamp alkol yasaklıydı ve bu benim kurtuluşum oldu. Tatillerimde dağlara yürüyüşe gider, sessiz akarsularda balık tutar, yabanmersini toplar ve geceleri ateş başında otururdum. Kışın, kalın kar örtüsünde kar ayakkabılarıyla yürür, ara sıra uğradığım medeniyetten yeterince uzak olduğu için genellikle yalnız kaldığım sülfürlü

kaplıcalara girerdim. Bulutsuz gecelerde, yemin ederim, bütün gökyüzünü görebiliyordum. Ruthie kaybolmadan önceki gece sırt üstü uzanıp yıldızları izlediğimiz anlardaki gibi yıldızların hareketini izlerdim. Acaba o da bir yerlerde, aynı gökyüzünün altında mıydı merak ederdim. Bir keresinde, kışın bir hafta boyunca tek odalı bir kulübede kaldım ve bu bana babamla ormanda geçirdiğimiz zamanları hatırlattı. Duvarlara kazınmış hayvan şekillerini dış çizgilerini takip ettiğim ve Lindy Halamın sıcak pekmezle yediğimiz ekmeklerini anımsadım. Ara sıra farklı yerlerden kartpostallar gönderip anneme iyi olduğumu haber veriyordum. Hiç aramadım, Cora'yı da hiç sormadım. Bilmeyi istemiyordum.

İnsan benim kadar uzun süre yalnız kalınca çok fazla düşünür ve benim düşüncelerim genellikle annemin ve onun derin acısı hakkındaydı. Charlie'yi gömebilmişti, bu acımasız bir lütuf olsa da bir sondur sonuçta. Ama Ruthie'de bir son yoktu, sadece bir çocuğun olması gereken yerde koca bir boşluk vardı. Yıllar boyunca nerede olduğunu, nasıl göründüğünü, mutlu olup olmadığını, hâlâ hayatta olup olmadığını merak ederek geçirdik. Babam da yas tutuyordu, hepimiz bunu biliyorduk ama onun yasını tanımlamak daha zordu. Acısını içinde sakladı. Ta ki Mae'den gelen beklenmedik bir telefonla üçüncü kayıp çocuk olduğumu fark edene kadar... Ama eve dönmeye, onların yanında olmaya cesaret edemeyecek kadar bencil biriydim. O kadar çok hata yaptım ki...

Bütün çabama rağmen, beni bir kez buldular. Kamptaki biri —sessiz, sıska bir adamdı ve gözleri sürekli sulanırdı— benim memleketime yakın bir kasabadan geliyordu. Onunla arkadaşlık etmek gibi bir hata yapmıştım. Anladım ki, biri senin nereden geldiğini biliyorsa, kelimelerinin ne anlama geldiğini anlıyorsa, "Vadi" dediğinde ne kastettiğini, "Bay of Fundy"yi doğru telaffuz ediyorsa ve "Musquodoboit"un rastgele dizilmiş harfler

olmadığını biliyorsa, bu farklı bir bağ yaratıyordu. Ama evini özlemişti ve kamptan birkaç ay sonra ayrıldı. O, eve varalı bir hafta olmuştu ki kampın telefonu çaldı, arayan bana ulaşmak istiyordu.

"Alo?"

"Tanrım, gerçekten sensin." Mae neredeyse bağırıyordu.

"Mae, ben bunu istemiyorum..."

"Ne istediğin umurumda değil."

"Bu numarayı nasıl buldun?"

"Şu sıska çocuk garaja uğradı ve seninle çalıştığını söyledi. Görünüşe göre ona kaybolduğunu ve öyle kalmak istediğini söylememişsin." Mae derin bir nefes aldı. "Şimdi beni iyi dinle: Annemle babam senin yüzünden yıllardır perişan. Sekiz yıl, Joe. Kim sekiz yıl boyunca ailesini terk eder? Sana dünyanın en bencil adamı dediğimde haklıymışım."

"Mae..."

"Hayır, sana kızgınım, o yüzden şimdi konuşma hakkın yok. Sorumlulukların var ve eve gelmen gerek. Ormanda oyalanmayı bırak ve kıçını kaldırıp buraya gel."

"Hayır."

Telefon hattı sessizdi.

"Bir çocuğun var, Joe. Bir kızın. Sana söylemeyeceğime dair Cora'ya söz vermiştim ama belki bu aklını başına getirir."

"Yalan söylüyorsun, Mae."

Kalp atışlarımı kulaklarımda duyuyordum. Terlemeye başlamıştım. Bir çocuğum mu vardı? Kızım?

"Yalan söylemiyorum. Eve gelmen gerek, ailene sahip çıkmalısın."

"Gelemem Mae. Cora'ya ne yaptığımı biliyorsun. Yapamam Mae. Ya şöyle..."

"Ya şöyle ne?"

"Ben o adam olamam, Mae. Bir baba olamam."

"Peki, Cora'ya ne söylememi istiyorsun? Annem ve babama? Leah'ya?"

"Leah?"

"O senin kızın, Joe. Babaya ihtiyacı olan kişi."

"Yapamam."

"O halde onlara, senin umursamadığını mı söyleyeyim?"

"Bunun doğru olmadığını biliyorsun, Mae. Böyle konuşma. Onlara iyi olduğumu söyle. Ben gayet iyiyim."

"Annem ve babam yaşlanıyor, Joe. Ben tam zamanlı çalışıyor ve benim de kendi çocuklarımı düşünmem gerekiyor."

Mae'nin çocukları mı vardı? Benim zihnimde Mae, Küçük Ayı'nın kepçesinin ucundaki yıldız gibi sabit kalmıştı. Dünya nasıl olup da böyle değişmişti?

"Üzgünüm, Mae, ama yapamam."

Mae bir nefes aldı, kendini yeni bir tartışmaya hazırlıyordu. Ve o nefes, ahizeyi yerine koyup telefondan uzaklaşmadan önce duyduğum son şey oldu. Ellerim hâlâ ıslaktı ve tencerelerin ovalanması gerekiyordu.

Üç gün sonra, servis bizi iki haftalık özgürlüğümüz için kasabaya bıraktığında, neredeyse tüm paramı aldım —sadece bir sonraki maaşıma kadar idare edecek kadarını kendime ayırarak— kalanını büyük bir zarfın içine koyup eve yolladım. Yanına da bir kartpostal iliştirdim: "Leah için, umarım yardımcı olur." Sonra sırt çantama sahip olduğum her şeyi doldurup kamyonetin kasasına attım ve dağlara doğru yola koyuldum.

"Sen aptal bir adamsın, Joe. Aptal." Cora ayağa kalkarken destek olması için sırtına elini dayadı.

"Sanırım öyleydim." Hikâyeyi anlatmak beni yoruyor, nefesim daralıyor. Çok yorgunum ama burada, Cora ve Leah ile oturmak, bu anı bedenim dayanabildiğince uzun süre yaşamak istiyorum.

"Sanmana gerek yok. Öyleydin." Çantasını yerden alıyor, Leah'ya doğru gidip alnına bir öpücük konduruyor. "Kasabaya kadar yürüyeceğim. Temiz havaya ihtiyacım var. Seni görmek güzeldi, Joe. Umarım Tanrı'nın lütfunu kazanırsın. Bunun için dua edeceğim."

"Teşekkür ederim, Cora. Her şey için teşekkür ederim." Başımı kızımıza doğru eğerek ona minnettarlığımı gösteriyorum. Cora, elini ayağımın üstüne hafifçe koyup, kapıyı kapatarak çıkıyor.

Leah, bana bir bardak su ve mide bulantım için birkaç kraker getirmek üzere odadan ayrılıyor.

Uyandığımda, güneş batalı çok olmuş ama ufku boyamadan hemen önceki vakit. Leah, yanı başımda uyuyor, elleri bir çocuk gibi çenesinin altına kıvrılmış. Ve o an, sadece bir anlığına, onu küçük bir kız olarak tanımış olmanın nasıl bir his olacağını görüyorum.

ON İKİ

NORMA

Daha iyi bir kız çocuğu, babası öldükten sonra çocukluk evine geri dönerdi. Daha iyi bir kız çocuğu, annesine bakar, ona eşlik eder, uzun kış akşamlarında onunla Scrabble oynar, onu doktor randevularına götürür ve pazar sabahları onunla kiliseye giderdi. Daha iyi bir kız çocuğu, annesinde neler olup bittiğini fark edecek kadar önemserdi. Annesinin aniden unutkanlaşmasını sadece yaşlılık ve yalnızlığın bir sonucu olarak görmezdi. Daha iyi bir kız çocuğu, annesi ocakta süt ısıtırken unuttuğunda, sütü yakıp mutfağı dumanla doldurduğunda, gerçekte ne olduğunu anlardı.

Ama ben o kız çocuğu değildim. Beni o kız çocuğu olmaktan alıkoyan hiçbir şey yoktu ama perdelerin hâlâ gün ışığına kapalı olduğu, böylesine sessiz ve karanlık bir eve geri dönmeyi hayal bile edemiyordum. Onca yıl sonra, sessiz kız Norma ile sessiz kadın Norma arasındaki onlarca yılın ardından, hâlâ annemin kaybettiği bebeklerin ağırlığını hissediyordum ve onların yükünü tekrar taşımak istemiyordum. Kendi yüklerim zaten beni aşağı çekiyordu.

Her akşam saat 18.30'da aradım. Annem bulaşıkları yıkadıktan sonra ama küçük masasına oturup önüne en sevdiği

viskisini ve bulmaca kitabını koymadan önce. İyi bir kız çocuğu olmayı, planlı bir kız çocuğu olmakla değiştirdim; asgariyi yerine getirip yine de dışarıdan bakıldığında vefalı sayılabilecek biri oldum. Haftada bir kez, cumartesi sabahları, yaşadığım yerden annemin evine kırk beş dakikalık bir yolculuk yapıyordum. Onunla dışarıda yemek yiyor, alışverişe gidiyor, çöpleri toplayıp yolun sonundaki çöp kutusuna götürüyordum. Viskinin şişeleri hâlâ torbanın en dibine saklanıyordu ama babam olmadan artık daha azdı. Yazın çimleri biçiyor, kışın evin yolunu temizliyordum. Acil durumlar için annemin parasını kullanarak birine yolu küretip açtırıyordum.

İnsan yaşlandıkça zaman hızlanıyor, sanki evren seni bitiş çizgisine doğru itiyor gibi; gençlere, güçlü olanlara yer açmak, tarihteki kısa süren varlığını işaretleyip yoluna devam etmek için. Babasız geçen onuncu Noel göz açıp kapayıncaya kadar geldi. Her yıl olduğu gibi, o geceyi annemin evinde geçiriyordum. Ertesi sabah da June Teyze gelecekti. O ve Alice, yıllardır aynı Noel arifesi partisine gidiyorlardı, bu yüzden o gece annemle yalnızdık. Soğuk bir geceydi. Birkaç gün önce çokça sulu kar yağmış, sonra da sıcaklık aniden düşerek üst tabakayı dondurmuştu. Sokak lambasının soluk sarı ışığı ve komşunun bahçesindeki neşeli Noel ışıkları, buz üzerinde parlıyordu. Soğuk havada ışıklar daha canlı görünüyordu—sanki insanların güneş ışığından mahrum kalıp evlerine kapanmış olduklarını biliyor ve onların yerine bir gösteri sunuyorlardı. Sıcaklığın hoş bir ikamesi. Annem yatağa gittikten sonra perdeleri açıp Noel ağacının ışıklarının gece karanlığında nasıl parladığını izledim. Yalnızca evin gıcırdayan sesleri bana eşlik ederken sessizce oturdum. Çocukken yaptığım gibi gözlerimi kısarak ağacın ışıklarını bulanıklaştırdım. Uyku ihtiyacı sonunda beni yatağa zorladığında, ışıkları açık bıraktım. Işıksız bir Noel ağacı beni hüzünlendirirdi ve fişini çekmeye gönlüm razı olmadı.

Kırmızı bodur çubuklar saatin 03.14 olduğunu gösterirken beni derin, rüyasız uykumdan uyandıran bir şey oldu. Oturup dinledim ama dünya sessizdi. O derin, koyu sessizlik... Her şeyin istirahatte olduğu anların getirdiği sessizlik. Tam tekrar rahat bir pozisyona geçip başımı yastıklara gömmüşken, ani bir gürültü beni yerimden sıçratıp terliklerimi giymeme neden oldu.

"Anne?" Koridordan geçip odasına yöneldim ama oda boştu. Başucu lambası açıktı ama yere devrilmişti, abajuru yana kaymış, duvarlara garip gölgeler yansıtıyordu.

"Anne?" Nereye bakacağımı bilemeden koridorda koşmaya başladım. Noel ağacının ışığının aydınlattığı salonda göz ucuyla onu gördüm. Dışarıda, soğukta duruyordu. Üzerinde yalnızca geceliği vardı, sırtı bükülmüş, tekrar tekrar kara uzanıyordu. Neredeyse hiç kullanılmayan ön kapıyı ardına kadar açık bırakmıştı ve soğuk hava içeri giriyordu.

"Anne, ne yapıyorsun?"

Bana bakınca irkildi. Gözleri kocaman ve nemliydi, soğuktan cildi pembeleşmişti. Ellerinde ve ayaklarında onları soğuktan koruyacak hiçbir şey yoktu.

"Ah, Norma, iyi ki geldin. Hadi, bana yardım et, onu bulmalıyız." Tekrar eğildi, avuç avuç karı havaya savurdu.

"Hava buz gibi ve sen geceliklesin. Hadi içeri gir." Omuzlarından tutup eve götürmeye çalıştım ama kendini çekti ve tekrar karda bir şeyler aramaya başladı.

"Onu bulmam lazım, yoksa baban bana kızacak."

Ayağımı attığımda buz tabakası kırıldı ve terlikli ayaklarım altındaki soğuk kara gömüldü.

"Neyi bulmamız lazım?"

"Evlilik yüzüğümü. Kaybettim ve bulamıyorum ama burada bir yerlerde olduğunu biliyorum. En son açelyaları dikerken görmüştüm. Baban birazdan gelir ve unutkan olduğumu

düşünmesini istemiyorum." Bana sırtını döndü ve bahçenin daha da derinlerine ilerledi. Ayaklarımın altında donmuş karın çatırdayan sesi kulaklarımda yankılandı.

"Anne." Derin bir nefes aldım. "Babam öldü. Ve sen yüzüğünü otuz yıl önce kaybettin. Sonra o sana yeni bir tane aldı, hatırlıyor musun?" Elini tuttum, uyurken, bulaşık yıkarken hatta bahçeyle uğraşırken bile nadiren çıkardığı yüzüğü ona gösterdim. İlk yüzüğünü kaybettikten sonra çok dikkatli olmuş, her ay bir kere kuyumcuda temizletmek dışında asla çıkarmamıştı. Temizlik sırasında dükkândan ayrılmaz, yüzük yeniden parmağına takılana kadar sabırla beklerdi.

Annem loş ışıkta eline baktı. Elleri soğuktan kızarmış ve sertleşmişti, kayıp yüzüğünü ararken donmuştu. Çıplak ayakları karlara gömülmüştü ve artık yüzüğünü aramanın paniği bittiğinde, bacaklarını kaldırıp içeri girmesine yardım etmek zorunda kaldım. Acaba beyninin ona ihanet ettiğini biliyor muydu? Onun özenle inşa ettiği her şeyi, yetmiş beş yılını alıp götürdüğünü? Zihninin babamı ondan ikinci kez çaldığını? Eğer biliyorsa, hatırlarını, zihnini kaybettiğini, kafasının karışık olduğunu kimseyle paylaşmamıştı. Ta ki o geceye kadar.

Onu banyoya götürdüm. Isınmasını sağlamak için küveti doldururken tuvalete oturttum. Onu azarlamam mı, yoksa teselli mi etmem gerektiğini bilmiyordum; elini tutup hatırlamaya çalışmasına yardımcı mı olmalıydım, yoksa bu kadar düşüncesiz olduğu için onu azarlamalı mıydım? Bunun yerine, soyunmasına yardım ettim ve göğsünü kollarıyla kapatıp yüzü utanç içinde kalınca neredeyse ağlayacaktım. Bir kez daha onu sevdiğimi fark ettim ve sadece ona bir görevmişçesine yaklaşan bir evlat olmanın, bana verdiği hayata saygısızlık olduğunu anladım.

"Anne, elini ver. Küvete girmene yardım edeyim." Nazikçe yardımımı kabul etti ve onu ılık suya soktum. "Gidip bize biraz

çay yapacağım. Sen burada otur ve rahatla, tamam mı?" Çenesini elimle tuttum ve gözlerini diktiği damlayan musluktan çevirdim. "Tamam mı?"

"Evet. Burada kalacağım." Sesi neredeyse bir fısıltı gibiydi, sanki küçüktü. Küvete girip onu kollarıma alarak kendim ısıtmak istedim. Ellerini kendi ellerimde tutup eski rengine kavuşmasını beklemek istedim. Bunun yerine, fazla sütlü ve şekerli çay yaptım. O Noel şarkıları mırıldanırken ben klozetin üstüne oturdum ve çayımı yudumladım. Teninin ürperdiğini ve vücudunun titrediğini fark edince suyu biraz daha ısıtmak için uzanıp musluğu açtım. Ellerinin ve ayaklarının önce pembeleşip sonra beyaza döndüğünü gördüm. Ayak parmaklarını oynatmasını istedim ve o da yaptı. Çayını bitirdiğinde onu kurulayıp temiz bir gecelik giydirdim. Ardından da yatağına yatırdım.

O gece annemle aynı yatakta, yıllardır babamın yattığı köşeye kıvrılarak uyudum. Sabunun kokusunu aldım ve üzerime atılan kolu, küçükken bana fısıldadığı yumuşak sözleri, hafif horlamalarını hatırladım. "Sadece bir rüyaydı. Annen burada." O gece anneme karşı yoğun bir sevgi hissettim. Şimdi o duyguyu yeniden hissetmek için elimden geleni yapıyorum.

Dine pek bir yakınlık duymayan biri olarak, şaşırtıcı derecede büyük bir suçluluk yükü taşıyor gibiyim. Evimi başkasına kiraya verdim ve asla geri dönmeyeceğime dair kendime söz verdiğim çocukluk evime taşındım. Arabadan son bavulu taşırken içimi ağır bir yük kapladı. Omuzlarımı aşağı çekti, sırtımı büktü ve ciğerlerimdeki havayı söküp aldı.

"Mutsuzluk üçer üçer gelir" derdi annem, parmaklarında talihsiz olayları sayar ve üçüncü tamamlandığında dünyanın dengelendiğini söylerdi. Kaybolan bir çocuk, yerel kulüpte bir hırsızlık, komşunun kedisinin ölümü... Hepsi onun için eşit derecede önemliydi, mutsuzluğun üç dişli mızrağının her biri

birer ucu. Annemin teşhisi konduktan kısa bir süre sonra Alice uykusunda vefat ettiğinde, ben de parmaklarımla saydım: iki. Üçüncü olayın ne olacağını korkuyla bekledim.

Alice sadece uykuya dalmıştı ve dinlenirken, beynindeki damarlarda akan kan taşarak onu benden almıştı. "Anevrizma" dedi June Teyze hıçkırıklar arasında. Ben de annemi arabaya bindirip Boston'a doğru yola çıktım. Alice'i seviyordum, ancak o telefon gelene kadar sevgimin boyutunu tam anlamıyla anlamamışım. O benim kurtarıcımdı, ihtiyacım olduğunda her zaman hattın diğer ucundaydı. O, June Teyze'nin dünyayla bağlantısıydı ve şimdi June Teyze'nin ne yapacağını merak ediyordum. Onun da yitip gitmemesi, beni bırakmaması için dualar ettim. Üçüncü dişlinin o olmasına izin veremezdim.

Cenaze küçük ve tatlıydı. Ailesinden birkaç kişi katıldı ama yas tutan topluluk genel olarak Alice ve June Teyze'nin kadim dostlarıydı. Cenazeden sonra herkes, Alice ve June Teyze'nin vakit geçirdiği bir karaoke barda buluşmaya davet edildi. Bunu hayal edemiyordum ve June Teyze'nin bu yönünü benden gizlemesine kızmıştım. Her zaman eğlenceliydi ama sarhoşken karaoke yapan deli dolu insan eğlencesi statüsünde değil. Sevdiğim insanların bilmediğim yönlerini, onlar öldükten sonra öğrenmekten hoşlanmıyorum ama işin doğası bu. Kızartmalar yedik, bira içtik ve Alice hakkında konuştuk.

"Onu o kadar uzun zamandır tanıyorum ki, onu tanımadığım zaman dilimini hatırlamıyorum" dedi Candice adında uzun boylu bir kadın, yanağındaki yaşı silerken. June Teyze ona sarıldı.

"Boston'a ilk geldiğimde tanıştık. Üniversitede aynı İngilizce sınıfındaydık" dedi June Teyze, sesi titreyerek. "Gerisi, dedikleri gibi, tarih." Herkes sessizce sırıttı. "Hadi ama, üzülmeyelim. Alice buna sinir olurdu. Alice asla sinirlenmezdi ama bizi böyle görseydi kesinlikle gıcık olurdu. Hadi şarkı söyleyelim!"

June Teyze sahneye çıkıp mikrofonu kaptı. Görmediğim biri ışıkları açtı, onu neon pembe ışıkla aydınlattı. Bir dakika sonra June Teyze sallanarak "In the Blue of Evening" şarkısını söylemeye başladı. Şarkının sonlarına doğru sesi çatallaştı ve herkes alkışladı. Annem elindeki viskiyi sımsıkı tutarak, sandalyesinde homurdandı.

"Bu şarkı, onunla ilk kez bira içtiğimizde çalıyordu. Hep bu şarkıyı söylerdik." June Teyze sahnede pembe neon ışıkların altında, Leonard elini tutup onu aşağı indirene kadar tek başına durdu. Ardından Leonard mikrofonu eline aldı.

"Alice'e. O her zaman benim sıkıntımı anlardı." Leonard bardağını kaldırdı ve coşkulu, fakat detone bir şekilde "I Can't Get No Satisfaction" şarkısını söylemeye başladı. Herkes güldü. İnsanların gülümsediğini, birlikte şarkı söylediğini, bardaklarını tokuşturduğunu görmek güzeldi. "Alice'e."

O kadar çok kişi, o kadar çok şarkı söyledi ki... Her biri Alice'le ilgili bir anıyla başladı. O gece, bir saat içinde Alice ve June Teyze hakkında son kırk yılda öğrendiğimden daha fazlasını öğrendim.

Annem ise bir köşede oturmuş, asık suratıyla içkisini iki eliyle kavramış, herkesi süzüyordu. O an geldiğinde, feveranı öyle ani oldu ki tepki vermeye, onu durdurmaya fırsatım olmadı.

"O bir ucubeydi, biliyor musunuz!" Annem oturduğu yerden bağırarak içkisini masaya vurdu ve ayağa kalkmaya çalıştı. "Neden buradayım bilmiyorum. O kadını tanıyorum." Parmağıyla cenazede küllerinin içinde durduğu vazonun yanında duran büyük kartondaki Alice'in fotoğrafını işaret etti. "Sen de bir ucubesin, biliyor musun? O seni benden aldı ve seni de bir ucubeye çevirdi" diye June Teyze'ye bağırdı. Yerinden kalkmaya çalışırken bacakları birbirine dolandı. Yere düşerken hiç beklemediğim küfürler savurdu, annemin bildiğini sanmadığım kelimeler ağzından dökülüyordu. Odada karaoke makinesinin

vızıltısı ve annemin sarhoş, öfkeli küfürler savuran sesi hariç çıt çıkmıyordu. Ağız kenarında salyalar birikmişti, yapış yapış zeminde yüz üstü yatıyordu. Koşarak yanına gittim, kollarının altından tutup kaldırdım. O bağırmaya devam ederken onu dışarı yönlendirdim. Arkamı döndüğümde June Teyze'nin gözyaşlarına boğulduğunu gördüm. Arkadaşlarından biri elini tutmuş, diğeriyse elini omzuna atmıştı. Yüzünde ihanete uğramış ifadesi vardı. Annemin sırrını yıllarca saklamıştı ve annem ona en acımasız şekilde karşılık vermişti.

Annem acil servise kadar benimle savaştı ve ona yardım etmeye çalışan bir hemşireyi tokatladı. Ona kızmak, kendine gelmesini söylemek istedim ama bunun yerine onu tutup sabit durmasına yardım ettim, böylece bir başka hemşire ona sakinleştirici verebildi. Düşerken kolunu kesmişti ve yüzünün sağ tarafı morarmıştı. Gözü kan çanağı gibiydi. Hemşire yarasını sardı, bir hasta bakıcı onu arabaya bindirmeme yardım etti. Ceketimi camın önüne koydum ve başını oraya yasladım ki biraz dinlenebilsin.

Bir hafta sonraki pazar sabahı, annemi kiliseye bıraktım. Orada ona göz kulak olacak, sakin tutacak insanlar vardı. Sonra, Meşe Gölgesi huzurevine gittim. Adı ne kadar masum görünse de aslında ölmek üzere olanlar için bir hapishaneydi. Küçük plastik düğmeye bastım ve korkunç bir zil sesi koridorda yankılandı. Kalın cam kapıların arkasında, bir hemşire masanın köşesinden başını uzattı ve buz gibi, metal kilitler büyük bir gürültüyle açıldı. Kadın beni içeri aldı. Floresan ışıklar solgundu ve hava, idrar ve dezenfektan kokusuyla ağırlaşmıştı. Koridorun duvarları sarıya boyanmıştı. Eski suluboya resimler duvarları süslüyordu, kenarları kıvrılmış ve çerçevelerinin köşelerinden çıkmıştı. Soğuk linolyumda ayakkabılarım gıcırdıyordu. Buranın sahiplerinin dekorasyona özen göstermemelerinin sebebinin, burada kalanların, dünü bile hatırlamamalarından dolayı olduğunu tahmin ediyordum. Her yere kederin kokusu

sinmişti ve koridor boyunca ilerledikçe daha da kötüleşti. İlk gördüğüm kişi, tekerlekli sandalyeye oturmuş, ya uyuyan ya da bilinci kapalı olan yaşlı bir adamdı. Kolları sandalyeye bağlanmıştı. Durup ona baktım.

"Bu bir güvenlik önlemi. Ernest insanlara vuruyor. Endişelenmeyin, ailesinin izni var ve kelepçeler yumuşak" dedi bir hemşire. Tam oradan ayrılmak üzereydim ki hemşire elimi tuttu. "Bunun ne kadar zor olduğunu biliyorum, ama biz hastalarımızın iyiliğini önemsiyoruz. Doğruyu söylüyorum."

Ona inanmak zordu. Horlayıp, aynı derecede de boğuluyormuşçasına sesler çıkaran yaşlı adamın yanında duruyorduk. Koridorun aşağısından bir kadının eski halk şarkıları söylediğini duyabiliyordum. Orada kaldım ve dinledim. Ve bu kalbimi kırdı.

"June Teyze, ne yapacağımı bilmiyorum." Burnuma dayadığım mendille, telefonun diğer ucunda ağlıyordum.

"Norma, beni dinle. Onlar ona bakabilir. Yapman gereken bu."

"Ama bana söz verdirtmişti." Burnumu silmek için telefonu masaya koydum. "Tanrım, keşke Alice ile konuşabilseydim."

"Ben de, ben de."

Yıllar önce, teşhisini aldıktan sonraki gün, sonunda odasından çıktığında annem, mutfak masasında, elinde bir fincan kahveyle yüzü asık bir şekilde karşıma oturdu. "Beni o yerlere koymayacağına söz ver. Hani, insanları bez bağlamaya mecbur edip içeri kilitledikleri yerlere." Sesindeki titremede gerçek bir korku vardı. "Seni kendi pisliğinle oturmaya bırakıyorlar." Kendini toparlamak için durdu ve bir yudum kahve aldı. "Eğer orada olursam beni unutursun."

Masanın üzerinden uzanıp elini tuttum ve ona söz verdim.

"Norma, tatlım, kaba olmak istemem ama o bunu hatırlamayacak" dedi June Teyze. "Babanın öldüğünü bile hatırlamakta zorlanıyor. Ve ben kardeşimi seviyorum, Tanrı şahidim olsun ki

seviyorum, ama o her zaman biraz bencil olmuştu. Sana böyle bir söz verdirtmesi? Bencilce. Sen de kendi hayatını yaşamalısın."

Annemi bıraktığım gün, uzun zaman önceki arkadaşım Janet bizi Meşe Gölgesi'nin kapısında karşıladı. Bana öyle bir sarıldı ki hem nefessiz kaldım hem de sanki gözyaşlarım taştı. Annem güzel bir gün geçiriyordu ve ben giderken ağladı.

"Norma, tatlım, nereye gidiyorsun? Beni bekle." O sırada ayağında terlikleri ve üzerine hırkasını giymişti. Kıyafetleri dolaba yerleştirilmiş, fotoğrafları küçük şifonyerin üzerine konmuştu.

"Anne, ben şimdi eve gidiyorum. Sen burada kalıyorsun, hatırlıyor musun?" Kalbim hızla çarpıyor, kulaklarımda yankılanıyordu.

"Evet, doğru. Hatırlıyorum. Ben burada biraz dinleneceğim ve sen yarın beni almaya geleceksin. Evet, şimdi hatırladım."

"Hayır, anne. Artık burada yaşıyorsun."

Janet içeri girip sandalyesinin yanındaki küçük sehpanın üzerine çay ve kurabiye koydu. Annem güçsüz ama rahatsız bir kahkaha attı. "Norma, neden burada yaşayacakmışım ki? Yaşamak için gayet güzel bir evim var."

"Anne, bunu konuştuk. Orada yaşaman artık güvenli değil."

Çaya baktı, yükselen buharı takip etti ve sonunda gözlerini bana dikti. Dudakları aşağıya kıvrıldı, gözleri doldu ama başıyla yavaşça onayladı.

"Peki, Norma. Peki, o zaman." Bir yudum çay aldı ve sanki kimse onun ağladığını görmüyormuş gibi davrandı.

Oradan çıkmam gerekiyordu.

"Seni sürekli ziyarete geleceğim. Sana çok iyi bakacaklar. June Teyze'yi de getireceğim, söz veriyorum" dedim başarısız bir şekilde gözyaşlarımı tutmaya çalışırken. Alnına bir öpücük kondurdum, arkamı döndüm ve çıktım. Onu yatağının yanındaki sandalyede otururken bıraktım, çayı hâlâ sıcaktı, kiliseye ait kadın grubuyla yaptığı diz örtüsü üzerine serilmişti ve ellerini meşgul etmesi için verilen rulo yapılmış havlu kucağındaydı.

Metal kilitler tıkladı, zil sesi yankılandı ve annemi orada bıraktım. Arabama oturdum ve gözlerim yanana kadar ağladım.

Koridor, yaşlı bir kadının "It's a Long Way to Tipperary" şarkısını söyleyen sesiyle yankılanıyordu. Koridordaki bir sandalyeye oturmuş, tekerlekli sandalyeyle yanından geçenleri izliyordu ve ara sıra ince, soğuk elini tutmaları için elini uzatıyordu. Elini bir saniyeliğine tuttum. Annemin odası koridorun en sonunda olduğundan adımlarımı hızlandırdım. Düzenli olarak ziyaret ediyordum ama bir gün önce bir telefon almıştım. Annem, hayatımda tanıdığım en sessiz ve ağırbaşlı insan, çığlıklar atmaya başlamıştı; çoğunlukla anlamsız kelimeler, ama arada küfürler serpiştirilmişti. Ve şiddet gösteriyordu. Daha az hatırlıyor ve etrafındaki yabancılıktan daha çok korkuyordu. Bir gün önce, kendini bir çocuk sanmış ve hemşirelerin onu kaçırdığını düşünmüştü. Onlarla savaşmıştı. Sessizce odasına girdiğimde uyuyordu. Battaniyenin dışına çıkan zayıf kolları, hemşirelerin onu tutmak zorunda kaldığı yerlerde morarmıştı. Dar yatağının kenarına oturdum ve parmaklarımla morlukları takip ettim. Cildi yumuşak ve kâğıt gibi incelmişti. Uyandı ve bana baktı, minicik gözlerinde bir hüzün vardı. Oturmaya çalıştı ama onu yastığına geri yatırdım.

"Ben... bir... Kızım, Norma, bilirdi... Düzgün düşünemiyorum, jölenin içine bir şey koymuşlar." Doğru kelimeleri bulmaya çalışıyordu ama sanki kelimeler bir yerde sıkışıp kalmıştı. Birkaç tanesi kaçış yolunu bulmuştu ama hiçbiri aradığı kelimeler değildi. Ağlamaya başladı.

"Benim başıma vurdular, biliyor musun? Benim başıma vurdular ve kelimelerimi aldılar. Bana vurdular ve kelimelerimi, anılarımı çaldılar." Yana döndü ve başını duvara çevirdi. Ve hayatımda üçüncü kez, annemin yanına kıvrıldım, başımı boynuna yasladım, nefesimi onunkine uydurdum, ağlamalarımız senkronize oldu.

"Şşş, sadece bir rüya. Ben buradayım, Anne. Sadece bir rüyaydı."

Uykuya dalmadan önce, kendimi ondan ayırırken fısıldadı: "Norma'ya bana ne yaptıklarını söylediğinden emin ol. O benimle ilgilenir." Yatağın yanındaki çerçevede sekiz yaşımdayken çekilmiş bir fotoğrafım vardı. Bir de annemle babamın düğün gününe ait bir fotoğraf. Siyah beyazdı, ama elbisenin mavisini, alt etek kısmına çançiçeği şeklinde dikilmiş minik pulları biliyordum. O elbiseyi hayatım boyunca dolapta asılı gördüm. Kimse onu giymedi. Kendi düğünümde giymek istedim ama izin vermedi. Yeni bir elbisem olmalıydı; en iyisine sahip olmalıydım. Yatağının kenarına oturdum, omuzlarının uykusunun ritmiyle inip kalkışını izledim. Saçlarının çokça seyrelmiş olduğu başının tepesine bir öpücük kondurdum, kafatasının pembesi görünüyordu, sonra oradan ayrıldım.

Artık annem ve babam için ağlamıyorum. Onları özlüyorum, evet, ama sanırım sevdiğimiz insanlar yaşlandıkça onlardan ayrılmaya başlıyoruz, suyun üzerindeki yağ gibi, yaşayanlarla ölmekte olanları ayıran bir çizgi oluşuyor, yaşayanlar umursamazca yukarıda birikiyor. Babam öldüğünde, yas yüzeye çok yakındı. Hazır değildim. Onsuz bir dünyaya alışacak zamanım olmamıştı. O ve Alice öldükten sonra, zaten küçük olan ailemiz üç kişi kaldı. Sonra annem yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Hızla, June Teyze ve ben bir aile haline geliyorduk, yalnızca ikimiz.

Mayıs ayında bir pazardı, Alice'in cenazesinden neredeyse beş ay sonraydı ve June Teyze, annemi ziyarete geliyordu. Onu henüz orada görmemişti. Sanırım affetmesi gereken çok şey vardı. Ama apartman dairesini Leonard'a bir dolara sattıktan ve Alice'in ona vasiyetinde bıraktığı tuğla eve taşındıktan sonra, nihayet manen hazır hale gelmişti. Onların arasındaki kardeş sevgisini her zaman kıskanmıştım, birbirlerine bağırıp kırıcı sözler söyleyebilmelerini ama bir sonraki doğum gününde hiçbir şey olmamış

gibi bir araya gelebilmelerini. Gerçek, filtresiz, koşulsuz kardeş sevgisini kaçırmışım gibi hissediyordum.

June Teyze'yi saat 10:30'da istasyondan aldım. Trenden inerken, genç bir adamın uzattığı eli hızla reddetti. Yetmiş iki yaşına rağmen hâlâ enerjikti. Yas içindeyken bile bir teselli kaynağıydı. Bakım evinin otoparkına girerken ona ne beklemesi gerektiğini anlatmaya çalıştım ama elimi okşayarak beni susturdu.

"Sorun değil. Ben yaşlı bir kadınım. Bu tip şeylerin nasıl yaşandığını bilirim."

O gün annem üzgün değildi. Mutlu da değildi. Sadece oradaydı, bakışları omzumun üzerinden bir yere takılmıştı. June Teyze onunla konuşmaya, bir anıyı paylaşmaya çalıştı, ama annem ona boş boş bakıp gülümsedi.

Bize kahve almak için kalktım ve odaya dönerken annemin dediklerine kulak misafiri oldum.

"June, onu aldığımız zamanı hatırlıyor musun? Ne kadar küçüktü, ne kadar sessizdi." Annem başını sandalyenin arkalığına yaslayarak June Teyze'ye döndü. Teyzemin yüzü hayalet gibi bembeyaz oldu.

"Ne hakkında konuştuğunu bildiğimi sanmıyorum, Lenore. Yine rüya mı gördün?"

Bu ailede rahatsız edici olan her şeyin sebebi daima bir rüya olurdu. Bir adım geri çekilip göremeyecekleri bir köşeye çekildim.

"Ah June, hatırlıyorsun. O küçücüktü, çok tatlıydı. Onu arka koltuğa koyduğumda hiç ağlamamıştı."

June Teyze'nin öksürdüğünü duydum. İçeri girip sıcak kahveyi uzattım.

"June Teyze, annem ne hakkında konuşuyor?"

Sırtını bana dönerek durdu ve haddinden uzun bir süre sessizliğe büründü.

"June Teyze?"

"Ah, zihninin ne durumda olduğunu biliyorsun. Sadece kafası karışmış. Buzdolabından bir dondurma alacağım. Lenore, dondurma ister misin?"

Annem başını salladı ve June Teyze yanımdan geçerek kapıdan çıktı. Annem bana baktı ve gülümsedi.

"Sen tıpkı benim Norma'ma benziyorsun. O benim kızım. Artık beni hiç ziyarete gelmiyor." Kurumuş kırışıklık nehrinden bir damla yaş süzüldü.

"Anne, benim, Norma. Buradayım." Kahvemi yanındaki küçük masaya bıraktım ve elini tuttum, ama başını yine geriye yaslayıp gözlerini kapattı. June Teyze hâlâ dönmemişti, bu yüzden elini bıraktım, eşyalarımı topladım ve çıktım. Uyuduğunda ayrılmak en iyisiydi.

Dışarıda bir piknik masasında oturmuş, portakal aromalı bir dondurmayı emmekte olan June Teyze'yi buldum. Ona aldığım kahve ortalarda yoktu. Otomatik kapılar açıldığında sıcağın etkisi nefesimi kesti. Piknik masasının diğer tarafına oturdum, o da annem için aldığı dondurmayı bana uzattı. Aldım. Tatlıydı ve çoktan erimeye başlamıştı.

"Allah'ın cezası annen."

Hiçbir şey söylemedim, ikimiz de onun aradığı kelimeleri bulmasını bekledik. "Lanet olsun ona. Beni bununla baş başa bırakmasına. Babana da lanet olsun. O her zaman ona fazlasıyla hoşgörülü davrandı. Her seferinde ona boyun eğdi. Her seferinde Allah kahretsin."

Omzumun üzerinden uzaklardaki boş tarlalara baktı.

"Bunu söylemek zorunda kalmadan önce ölmeyi umuyordum."

"Ben evlatlığım."

Bana baktı, yüzünde şaşkınlık vardı.

"Merak etme June Teyze. Ben bunu anlayalı uzun zaman oldu. Onların kulak memeleri yapışık, benimki ayrık. Ve hiçbir İtalyan akrabamız da yok."

Elimi kaldırıp kulağımı çektim, dondurmadan bir ısırık daha aldım.

"Evlatlık mı?" dedi. "Onların senin anne baban olmadığını biliyor muydun?"

"Evet."

"Oldukça sakin görünüyorsun."

"Bu durumu uzun yıllardır biliyordum zaten June Teyze. Alışmak için zamanım oldu." Ona göz kırptım ama o gülümsemedi.

"Ve hiç gerçek anne babanı bulmak istemedin mi?"

"Hayır. Beni vermişlerdir diye düşünüyorum. Geçmişi geçmişte bırakmak en iyisi olur. Ve annemle babam bana iyi davrandılar. Çoğunlukla." Babamın ölümünden ve annemin hastalığından sonra, ebeveynlerimi kabullenmeye başlamıştım. Bana karşı hep dikkatli olmuşlardı, sürekli endişelenmişlerdi. Ayaklarının altındaki buzun her an çatlayacağını hissederek yaşamışlardı. Onların duygusal mesafesi korkudan kaynaklanıyordu; beni kaybetme korkusundan. Bunu şimdi anlıyordum.

"Şimdi, durum şu." June Teyze bitmiş dondurmanın çubuğuyla oynuyor, tekrar tekrar piknik masasının ahşap çıtalarının arasına sıkıştırıyordu. "Aslında tam anlamıyla evlatlık alınmadın."

Sessiz bekledim. Güneş daha da ısınmış gibi geldi. Sonrasında gelen şey için hiçbir şey beni hazırlayamazdı.

"Annenle baban bir tartışma yaşamıştı ve annen kafasını toparlamak için arabayla dışarı çıkmıştı. Şunu anlamalısın, annen her zaman anne olmak istemişti ve yaptığı düşüklerden çok yıpranmıştı. Bu durum ikisi için de çok zordu."

Duraksadı.

"Arka yollarda araba sürerken ağlıyordu. Akli dengesi yerinde değildi. Ve seni gördü, bir kayanın üstünde tek başına oturmuş sandviç yiyordun."

Sonunda gözlerimin içine baktı.

"Ne demek, beni gördü?"

"Seni tek başına gördü ve onun zihninde —unutma, bir bebeğini daha kaybetmenin yasını tutuyordu— onun zihninde, terk edilmiş bir çocuktun. Bu yüzden arabayı kenara çekti, sana bir sakız uzattı ve güneşten korunman için arka koltuğa davet etti. Çok sessizdin ve ona güvendin."

Kalbim hızla atmaya başladı, boğazımda bir yumru oluştu. Öfke ve kafa karışıklığı midemde düğüm oldu. Ağzım kurudu.

"Bana annemin beni kaçırdığını mı söylüyorsun?"

Sessiz kaldı.

"June Teyze, konuş ebesini sikeyim."

Kolay kolay sinirlenmem ve nadiren küfrederim, bu yüzden June Teyze bu ani çıkışımdan dolayı irkildi. Hiçbir şey söylemedi; sadece başıyla onayladı ve ellerimi tutmak için uzandı. Ellerimi çektim.

"Kahrolası annen, beni bununla baş başa bırakıp gitti."

Ona masanın karşısından baktım.

"Ne diyeceğimi bile bilmiyorum." Bacaklarımı piknik masasının altından çıkardım. Ayaklarımı yere koyarken ikisi de titriyordu. Arabaya doğru sendeleyerek yürüdüm ve June Teyze'yi bekledim, direksiyonu o kadar sıkı tuttum ki omuzlarım ağrımaya başladı. İstasyona giderken June Teyze konuşmaya çalıştı, açıklamaya çalıştı, kendini ve ebeveynlerimi savunmaya çalıştı.

"Bunu öğrendiğimde sen zaten onların yanındaydın bir aydır. Bir şey yapmak için çok geçti" diye açıklamaya çalıştı. "En azından kendime böyle söyledim. Tabii ki onunla konuşmaya çalıştım ama beni dinlemedi. Seni zaten o kadar çok seviyordu ki. Biliyorum, sevgisini garip bir şekilde gösteriyordu."

"Ve babam. Beni sokakta bulduğu bir kedi yavrusuymuşçasına tutmasına izin mi verdi? Adam yargıçtı, June Teyze."

"Evet ve bu çok işine yaradı. Senin için bir doğum belgesi çıkarttırdı ve kimsenin ruhu bile duymadı. Bir kasaba öteye

taşındılar, kimsenin onları tanımadığı bir yere. Şimdi, annen seni getirdiğinde baban ne yaptı, bilmiyorum, ama ben işin içine girdiğimde, artık kaderine razı olmuştu sanırım. Onun seni ne kadar sevdiğini anlamalısın."

Onu görmezden geldim, ta ki açıklamaya çalışmaktan vazgeçene kadar. Radyoyu açtı ama ben kapattım. Arabadan inip ona sarılmadım; onu istasyonun kaldırımında bıraktım ve uzaklaştım. Dikiz aynasından bana el sallayışını izledim. Detaylara hazır değildim. Sırrı sindirmek için zamana ihtiyacım vardı.

Durdum ve bir şişe kırmızı şarap aldım. Pahalı bir şişe. Hayatımın bir suç üzerine kurulduğunu öğrenmenin hakkını verecek bir şişe. Onu bir kahve kupasında içtim. Şarap kadehleri tozlanmıştı ve yıkanmaları gerekiyordu. Boğazımdan aşağı inerken sıcaktı, boğazımı yakıyordu, ama bu bana iyi geliyordu. Annemin yıllar önce yaptığı, beyazken artık zamanla sararmış eski bir masa örtüsünün iplikleriyle oynayarak mutfağın küçük masasının başında oturdum, içtim ve gevşek iplikleri çekiştirdim. Sonunda sökülen bir ip buldum ve tüm örtü sökülene kadar çektim. İplerin yere sökülmesine izin verdim. Gerçeğin içime işleyip beni tamamen yutmasına izin verdim.

Aldığım kararları düşündüm. Öğretmenliği meslek edinme kararımı, anneliği bu işe daha uygun olanlara bırakma kararımı, Mark'tan kendi akıl sağlığım için vazgeçme kararımı... Ve bunların bilgece ve dikkatle verilmiş kararlar olduğunu düşündüm. En çılgın hayallerimde bile, bir anlık bir kararla bir çocuğu kaçırmayı aklıma bile getiremezdim. Beni kandırmaları daha da büyüktü, çünkü bunu bilen insanlar vardı. Durdurabilecek, düzeltebilecek insanlar... Ama yapmadılar. Sessiz kalmayı seçtiler ve bu sessizlik, beni neredeyse ezip geçecek kadar ağır bir ev hayatı yarattı. Ve onlardan nefret etmek istedim, onlara karşı öfke duymak istedim ama yapamadım. Öfkelenemedim. Kızgınlık, kendini üzüntüye, gözyaşlarına dönüştürdü. Alice bir keresinde öfke ve üzüntünün

aynı paranın iki yüzü olduğunu söylemişti. Ne zaman öfkelenmeye başlasam, para ters dönüyor ve ağlıyordum.

O hafta ya da bir sonraki hafta annemi ziyaret etmedim. Gerçeğin ve onun arasında biraz zaman geçmesi gerekiyordu. Bu yüzden günlerimi evi temizleyerek ve ortak hayatımızın parçalarını paketleyip kaldırmak için marketten koliler alarak geçirdim. Büyükannemin porselenlerini eski gazetelere sarıp dikkatlice bir kutuya yerleştirdim.

"Ama Norma" derdi büyük ihtimalle annem, "ailemizin nesillerdir bu tabaklardan yemek yediğini bilmelisin." Ve sanırım, anneme göre, bu onların önemini, kutsallığını kanıtlar nitelikteydi. Artık bildiklerimden sonra annemin kutsal saydığı şeyleri komik buluyordum. Babamın hâlâ dolapta asılı duran, omuzlarına toz yığılmış takım elbiselerini paketledim. Annemin tüm el işi malzemelerini kilisedeki hanımlara verdim, günlük yemek takımlarını ve mobilyaları Kurtuluş Ordusu Hayır Kurumu'na bağışladım ve fotoğrafları yere dizdim. Çocukluk fotoğraflarıma bakarken, teyzemi aramam gerektiğini biliyordum. Bana gerçeği söylemeden önce annemin dolabından aldığı kutuda ne olduğunu görmem gerektiğini biliyordum.

Sessizliği bastırmak ve hayaletleri susturmak için radyoyu açtım. Odalarda amaçsızca dolaştım. Kenarlarını yürüdüm, boş dolapların içine baktım. Pencerelerin camlarını parmağımla çizdim ve üzerlerindeki tozları aldım. Annemin uzun zamandır kendi evinde yaşamadığının kesin bir kanıtıydı bu. Müziğe mırıldanarak lavabonun önünde durdum, pencereden dışarı baktım. Nasıl bu kadar saf olabildiğimi, bunu nasıl fark edemediğimi düşündüm.

Günlüğüm, diye geçirdim içimden.

Kendi odamda hiçbir şeye dokunmamıştım. Annem her şeyi bıraktığım gibi saklamıştı, hiçbir şey yerinden oynatılmamıştı. Sadece yanımda götürdüğüm Nuh'un Gemisi lambası eksikti.

Pencerenin yanındaki rafta hâlâ kahverengi kağıtlara sarılı eski defterler diziliydi, güneş ışığının gün boyunca üzerine düştüğü yerlerden tozlanıp solmuştu. Birini aldım, kimya kitabı olarak etiketleneni. Ve açtım. Annemin bir bilim kitabını alıp okumayı aklına getirmeyeceğini bildiğim için, küçükken bir defterin üzerine kahverengi kâğıt kaplayıp kapağına karalamalar yapmıştım. Açtığımda gıcırdadı ve ilk sayfada, ilkokuldan kalma eğri büğrü yazımla şunlar yazılıydı: "Norma'nın Kişisel Düşünceleri: Lütfen Okumayın!" Tüm *o* harflerini küçük kalpler şeklinde yazmıştım. O zamanlardaki halimi düşünüp gülümsedim. İnce sayfaların üzerinden elimi gezdirirken yatağa oturdum, eski yaylar beni yeniden kucakladı.

Sayfalarda, yıllar önce yazılmış olan hayaller aslında şimdi biliyordum ki, benden çalınmış bir hayatın anılarıydı. Yatağın kenarından kayarak yere indim ve odanın içine patates pişerken çıkan kokunun ve kamp ateşinin kokusunun dolduğunu hissettim. Gözleri ayrık ve düğmeden olan bir oyuncak bebek çiziminin çizgilerini parmağımla takip ettim. Ruthie ve onun erkek kardeşi Joe hakkında yazdığım hikâyeleri okudum. Yasım güçlü ve acımasızdı. Ağzımdan daha önce duyabileceğimi bile hiç tahmin edemeyeceğim sesler çıktı; yabani ve buruk. O evin ağırlığı, annemin sevgisi ve babamın mesafesi beni yere itti. Ben nefes almaya çalışırken günlük elimden düştü. Halının tozu boğazımı kaşındırdı. Annemin yalanının büyüklüğü gözlerimin önünde netleşiyordu. Ne kadar süre o zeminde kaldım bilmiyorum. Aynı yerde, annemin kabuslarımda beni teselli ettiği o zeminde... Ama uyandığımda, güneş panjurların arasından süzülüyordu ve yere ince ışık çizgileri bırakıyordu. Güneşin elimin üzerine doğru ilerleyişini izledim. Derim artık kırışıyor ve yaşla birlikte renk değiştiriyordu. Ve kendi kendime düşündüm: *Kim olduğumu merak ediyorum. Beni özlüyorlar mı acaba?*

ON ÜÇ

JOE

Bir süredir ilaçları bırakmayı düşünüyorum. Zaten beni kurtarmayacaklar ve düşüncelerimi bulanıklaştırıyor, anılarımı geri getirmemi zorlaştırıyorlar. Acıyı bastırıyorlar, bu doğru, ama yine de bu yatağa mahkûmum. Bir adamın gururunu, kız kardeşinin ona lazımlıkta yardım etmesinden ya da erkek kardeşinin hastalıkla harap olmuş bedenini yıkamasından daha fazla kıran bir şey yoktur. Leah'nın yardım etmesine izin vermem. Bir kızın babasını bu halde görmemesi gerekir. Hayata sadece kayıp zamanı telafi etmek için tutunuyorum. Eğer Leah burada olmasaydı, belki de kediler gibi ormana gider, tek başıma ölür, ailemi bu işten uzak tutardım.

Gittiğimde onu özleyeceğim. Ölecek olan ben olduğum için bunu söylemek aptalca görünüyor ama özleyeceğim. Beni özler mi bilmiyorum. Beni neredeyse hiç tanımıyor. Tek bildiği, annesini dövdüğüm ve o doğmadan önce terk ettiğim. Bir kız çocuğuna bırakılacak korkunç bir miras bu. Tam da yeniden gerçek mutluluğu bulduğum sırada zamanımın neredeyse dolmuş olması adaletsizce görünüyor ama zaman, hasta ya da yaşlı olanların dostu değildir.

Frankie onlarca yıl önce, nadir ayık anlarından birinde, gençliğimin tadını çıkarmam gerektiğini söylemişti, çünkü bir

adam olduğunda zaman hızlanır. Bir gece on sekiz yaşında dinç bir genç olarak yatağa gittiğini ve ertesi sabah kırk sekiz yaşında sarhoş bir adam olarak uyandığını iddia etmişti. Şimdi, onun sözlerini kutsal sayıyorum. Kırk üç yaşına kadar Rocky Dağları'nın batısında kaldım. Çalıştım, yürüyüş yaptım, taşındım, fırsat buldukça eve para gönderdim. Mutlu olduğumu sanıyordum ama bunun ne anlama geldiğini bile anlayıp anlamadığımdan emin değilim.

Bir hafta süren bir dağ yürüyüşünden dönüyordum. Dar ve çukurlu patikadan aşağı inmiş, bir ulusal parka ait düzgün bir toprak yola ulaşmıştım. Güneş batmaya başlamıştı ki saatime baktım ve parkın yakında kapanacağını, patikaların boşalacağını fark ettim. Adımlarımı hızlandırdım ve park ettiğim eski kamyonuma yaklaşık on dakika kala bir şey gördüm: Çalılıklar arasından çıkmış küçük plastik bir el. Onu almak için eğildiğimde ayağım nemli bir yosunun üzerinde kaydı ve bileğim patikanın hemen dışında küçük bir hendeğe sıkıştı. Sırt çantam yana kaydı ve dengemi bozdu. Sivri iğne yaprakları yüzümü çizdi, başım neredeyse bir Douglas köknarının gövdesine çarpıyordu. Bileğimdeki acı anında hissedildi. Sırt çantasını çıkarmak ve sırt üstü yuvarlanmak için mücadele ettim, küçük plastik bebek elimde sımsıkı duruyordu.

Bileğim zonklarken neredeyse çarpacak olduğum ağaca yaslanarak zorla da olsa oturdum. Patika sadece birkaç adım ötedeydi ama karanlık çökmeye başlamıştı. Yazın sık yaprakları orman zeminini daha da karartıyordu. Bileğim kırılmamıştı, sıkı bağlanmış uzun yürüyüş botları sayesinde, ama botu çıkarmamam gerektiğini biliyordum. Şişlik, bot ayağımda kaldığı sürece az olacaktı. Elimde tuttuğum bebeğe baktım.

"Kusura bakma, ama bunca zahmete değeceğini sanmıyorum." Onu sırt çantamın yanına koydum ve yola çıkmadan

önce doldurduğum mataramı çıkardım. Orada geceyi geçirmek zorunda kalırsam bir sorun olmayacağını biliyordum. Hâlâ suyum ve birkaç çikolatam vardı. Güneş battığında hava serinliyordu ama uyku tulumum vardı. Bir saatten fazla orada oturup patikayı görmek için gaz lambamı yakmak zorunda kaldığımda, bir gece daha ormanda kalacağımı anladım.

Suyumdan biraz içtim, biraz da viskiyle karıştırdım ve yıldızların dalların arasındaki küçük bir açıklıktan gökyüzüne süzülüşünü izledim. Açıklık tam da onları görmeme yetecek kadardı.

"Bana Maine'i hatırlatıyor." Bileğimi bir taşın üzerine sabitledim. Bebek hâlâ sırt çantamın yanında yerde yatıyordu. Onu dizlerime dayayıp bana bakacak şekilde oturttum. Gözleri gerçeğe hiç uymayacak kadar büyük ve maviydi. Kahverengi saçları iki örgü hâlinde örülmüştü ve dudakları açık pembe renkte boyanmıştı. Şort ve tişört giymişti, bebek boyutunda.

"Yıldızlar, bana Maine'i hatırlatıyor" diye tekrar ettim. "Tanrım Joe, bir oyuncak bebekle konuşuyorsun." Başımı sallayıp onu tekrar yüzü toprağa bakacak şekilde yere koydum ama uzun sürmedi. Bir yudum daha içtikten sonra onu tekrar dizlerime koydum.

"Muhtemelen birisi seni özlüyordur." Örgüsüne takılmış bir yosun parçasını çıkardım. "Benim bir kızım var, biliyor musun? Senin gibi bir bebeği sevebilir. Gerçi neyi sevdiğini bile bilmiyorum. Nasıl göründüğünü bile bilmiyorum, oyuncaklardan hoşlanıp hoşlanmadığını bile bilmiyorum. Belki artık bebeklerle oynamıyordur. Belki, sanırım. Kızların bebeklerle oynamayı ne zaman bıraktığını bilmiyorum."

Küçük lambamın ışığında, bebek sanki bana kızmış gibi görünüyordu. Ormanda olmaması gereken bu aptal bebek belki de beni yargılıyordu. Uzaklarda bir yerde bir hayvan uludu ve bir ayı, parlak mavi hale ile çevrili bir ay ışığını hatırladım.

"Leah'nın bebeklerden hoşlanıp hoşlanmadığını ya da hiç hoşlanıp hoşlanmadığını bilmiyorum ama kız kardeşim Ruthie'nin çok sevdiği bir bebeği vardı. Onu hep kolunun altında taşırdı. Annem onu eski çoraplar ve birkaç düğme ile yapmıştı. Ruthie'nin seni, o bebeği sevdiği kadar seveceğini sanmam. Sen tamamen plastiksin ve sertsin. Onun bebeği yumuşaktı ve sevilmesi kolaydı."

O gece bebek kucağımda uyuyakaldım. Gaz lambamın yağı bitmiş, karanlık çökmüş ve bileğimdeki zonklama hafiflemeye başlamıştı. Yıldızlar üzerimizden kayarken uyuyordum.

Sabah ilk yürüyüşe çıkanların seslerini duyduğumda uyanmaya yeni başlamıştım. Seslendim ve beni kolayca buldular. Biri beni acil servise götürmek için arabasına aldı, diğeri ise eşyalarımı toplayıp kamyonumla arkamızdan geldi. Bağ yırtılması. Sıkı bir bandaj ve birkaç ağrı kesiciyle yeniden yola çıkmaya hazırdım, sol bacağım olduğuna şükrederek, çünkü hâlâ araba kullanabiliyordum. Beni hastaneye getiren iki adam çıkmamı beklemişti. Onlara teşekkür ettim ve kahvaltı ısmarlamayı teklif ettim ama reddettiler, sadece iyi olduğuma sevindiklerini söylediler. Anahtarlarımı verdiler ve hastane kapısından çıkıp kayboldular.

Kamyonun içinde oturup düşüncelerimi toplamaya çalıştım. Ağrı kesiciler beni biraz sersemletmiş ve hiç sahip olmadığım bir hayata özlem duymama neden olmuştu. Hiç tanışmadığım ama babası olduğum kızım Leah'yı özledim. Kaybettiğim ama asla bulamadığım kız kardeşim Ruthie'yi özledim. Yanımda oturan bebeğe lanet ettim.

Kasabadan ayrıldım, tekrar ulusal parka döndüm ve bebeği kayıp eşya bölümüne bıraktıktan sonra yeniden yola koyuldum. Kırsal yolun otoyolla birleştiği kavşağa vardığımda batıya dönmem gerekirken dönmedim. Bıraktığım evladıma, yas tutmak zorunda bıraktığım ve iki değil, üç kayıp çocuğun acısını yaşayan aileme geri dönmek için yola koyuldum.

Doğuya gidiyordum. Eve gidiyordum. Leah'ya bir baba, aileme bir evlat, belki de Cora'ya bir dost olabilirdim. Ondan hiçbir şey beklemiyordum ne sempati ne de sevgi. Ona affedilemez bir şey yapmıştım. Kan dökmüş ve birlikte yarattığımız çocuğu büyütmesi için onu tek başına bırakmıştım. Yol boyunca, düz araziler kayalıklara ve ağaçlarla kaplı manzaraya dönüştükçe, ne kadar büyük bir hayal kırıklığı olduğumu daha çok düşündüm. Şehirleri dolanarak ilerledikçe, hatalarımı daha fazla düşündüm ve doğuya dönme kararım gitgide daha rahatsız edici hale geldi. New Brunswick'e vardığımda, Rocky Dağları'nda bir kutuya bıraktığım o bebekten ayrılırken sahip olduğum güvenin yerini korku almıştı. Madawaska'daki sınır kapısından döndüm ve Maine'e yöneldim.

Eğer bu mümkünse, Route 9 çocukken gördüğümden bile daha kötü görünüyordu. Çukurlar büyümüş, evler daha da harap hale gelmişti ama tarlalar aynıydı ve hendeğin içinden her zaman olduğu gibi kızılağaçlar fışkırıyordu. Buranın olduğu gibi devam etmesine biraz sinirlendim. Güneş tepemdeyken kamyonu kenara çekip dışarı çıktım. Sanki güneşin kavurucu sıcaklıkta olduğunu anlamıyormuşum gibi Ağustos böcekleri aralıksız ötüyordu. O kayanın üzerine oturdum ve gözlerimi kapadım. Göz kapaklarımın ardında, altı yaşındaki halimin kargalara ekmek attığını ve ağzına salam sokuşturduğunu, sonra da Ruthie'ye el sallayarak uzaklaştığını izledim. Ne kadar süre böyle oturduğumdan emin değilim ama gömleğim teri çekmeye başlamıştı.

"Hey, iyi misin dostum?"

Bir an için kalbim duracak sanmıştım. "Evet, iyiyim. Ama ödümü kopardın." Alnımdaki teri elimle sildim.

"Üzgünüm. İki büklüm olmuştun, kalp krizi geçiriyor olabilirsin diye düşündüm."

"Yok, öyle bir şey değil. Sadece hatırlıyordum, hepsi bu. Bir de biraz burkulmuş bir bileğim var. Önemli bir şey değil." Ayağa kalkıp elimi uzattım.

"Bu açıdan bakınca kesin kalp krizi gibi görünüyordu." Tokalaşması sağlamdı.

"Buralarda mı çalışıyorsun?"

"Evet, büyükbabam bu tarlaların sahibiydi, sonra babam, ama ikisi de artık yok. Kalp krizinden gittiler." Parmağıyla beni işaret etti. "O yüzden biraz endişelendim."

"Adın Ellis mi?" diye sordum.

"Evet, öyle. Tanışıyor muyuz?"

"Hayır. Sanırım babanı tanıyordum. Gençken bu tarlalarda çalışmıştım."

Başımı çevirdim, kulübenin olması gereken yere doğru baktım ama çalılar orayı tamamen sarmıştı ve yol artık iki ince toprak çizgisine dönüşerek zamanla kaybolmuştu.

"Peki kulübeye ne oldu? Toplayıcılar nerede?"

"Toplayıcılar aşağıdaki barakada kalıyor. Kulübe dediğin şey, eğer bu yolun sonunda bir taş ve odun yığınına dönmüş şeyi kastediyorsan, orada." Bana doğru yaklaşıp elini omzuma koydu. "Gerçekten iyi misin? Aynı anda hem solgun hem de kızarmış görünüyorsun."

"Sadece sıcak." Tekrar kayaya oturdum.

"Senin için yapabileceğim bir şey var mı?"

"Bana bir iş verebilirsin." Bunu neden söylediğimi bilmiyorum. Neden isteyeceğimi de bilmiyorum. Bu tarlalarla o kadar çok mutsuzluk ilişkilendirmiştim ki.

"O bilek ne olacak?"

"Beni yavaşlatmaz. Sana söz veriyorum."

"Birkaç iş var: yabanmersini toplamak, hatları açmak. Meksikalı bir adam vardı, annesinin cenazesi için Meksika'ya döndü. Ne kadar süre ihtiyacım olur bilmiyorum ama eğer çalışmak istersen..."

"Elbette isterim."

Elini sallayarak beni peşinden çağırdı. Kayadan kalkıp kamyona bindim. Baraka, uzun ve dar bir yapıydı. Bir tarafında

ranza sıraları, diğer tarafında dolaplar vardı. Ranzalarla dolapların arasındaki mesafe, bir adamın geçebileceği kadardı. Tüm battaniyeler aynı donuk gri renkteydi. Bazı yatakların üzerinde ise muhtemelen memleket hasretini hafifletmek için evden getirilmiş olan el yapımı yorganlar duruyordu.

"Dört tuvalet, dört duş var." Ellis barakanın sonundaki iki kapıyı işaret etti. "Yirmi dört adamla paylaşmak zorundasın. Sıcak su istiyorsan sabah erken kalkmalısın."

İçerisi toprak ve işçi kokuyordu. Beni tuvaletin hemen yanındaki ranzaya götürdü. Sırt çantamı yatağa bıraktım, dünyada sahip olduğum her şey o bez çantanın karanlığı içindeydi.

"Yarın başlıyorsun. Kahvaltı gün doğumunda." Arkasını dönüp gitti. Yorulmuştum, o yüzden yatağa uzandım. Ayaklarımı çaprazladım, ellerimi göğsüme koydum ve hemen uyuyakaldım.

O gece, yemek çadırının altında, yaşlı bir adam beni yanına çağırdı. Onu hemen tanıyamamıştım ama o beni anında tanıdı. Juan. Yıllar önce biz gittikten sonra tarlaları devralan adam hâlâ buradaydı. Şimdi ustabaşı olmuştu ve beni hatırlayan tek kişiydi. Onunla oturdum ve o da yemeğimi yerken beni izledi. Bu beni huzursuz etti, tam bir şey söylemek üzereyken, fısıldadı: "Erkek kardeşini hatırlıyorum." Bunu ilk ve son kez söylemişti. Anlayışı için minnettardım.

Ertesi sabah, en genç Ellis sanki beni sınar gibi, beni tek başıma bir sıraya koydu. Yeni gelenlerin her biri kadar iyi bir toplayıcı olduğumu kanıtlamak için o yabanmersinilerini büyük bir hırsla, kararlılıkla topladım. Yanımda, Meksika'nın güneyindeki küçük bir kasabadan gelen Diego adında bir adam birkaç adım geride kalıyordu. Öğle yemeğinde, sıranın kenarında, şirketin incelik gösterip sağladığı hardallı bir jambonlu sandviç, bir şişe su ve bir elmayla oturduk. Kırık dökük İngilizcesiyle bana bu tarlanın Meksikalılara ait olduğunu, eğer istersem yolun biraz ilerisinde hâlâ Kızılderililerin çalıştığı birkaç tarla bulunduğunu söyledi.

"Yok, ben burada iyiyim. Tanıyabileceğim insanları görmek istemem."

"Garip bir adamsın."

Başımla onayladım.

"Ben arkadaşlarımı görmeyi çok severim." Başını salladı, elmasının çekirdeğini ağaçlık alana fırlattı ve işe geri döndü.

Cumartesi günleri yarım gündü, tıpkı ben çocukken olduğu gibi. Erken olduğu ve yapacak başka bir işim olmadığı için, en güzel anılarımın bazılarını barındıran ve aynı zamanda en üzücü olanlarını da içeren kulübenin ne hale geldiğini görmeye gittim. Bir zamanlar sık kullanılan, babamın bir polis arabasının arka lambasını kırdığı, Mae'nin annemi tutup kamp ateşine geri yürüttüğü yol şimdi otlarla kaplanmıştı. Yeni yollar, yeni makineler ve yeni işçiler onların yerini almıştı. Mi'kmaq'ların koyu yüzleri, şimdi güney ülkelerinden gelen, şarkı gibi diller konuşan, ailelerine para gönderen, kendi hâllerinde olan, çok çalışan ve daha da fazla gülen adamların koyu yüzleriyle değişmişti.

Yabani ve dokunulmamış şekilde büyüyen kızılağaçların ardında kulübe duruyordu. Ya da en azından ondan geriye kalanlar. Kapıyı çerçeveleyen iki küçük pencere kırılmış, camları içeride yere saçılmıştı. Çatının sağ tarafı kemirilmişti—rakunlar, diye düşündüm, belki de fareler. Kapı, paslı tek bir menteşeyle tutturulmuştu. İçeride, toz kalın ve gri bir tabaka hâlinde çökmüş, hayvanların ve böceklerin izleri tuhaf ama güzel bir labirent gibi iç içe geçmişti. Arka duvara dayalı bir yatağın sadece çelik yayları kalmıştı. Odun sobası, zamana ve ihmal edilmeye rağmen ayakta kalan tek şey gibi görünüyordu.

Bir fare iskeletini tekmeyle uzaklaştırıp çürümüş basamaklara oturdum. Büyüyen otlar kamp ateşinin manzarasını kapatmış, ateş çukuru zaman ve doğa tarafından yutulmuştu. Zihnimin derinliklerinde annemin sesi öyle berrak bir şekilde yankılandı ki, beni yerimden sıçratmaya yetti.

"Şu otları temizle. Burasını toparla. Önümüzdeki birkaç ay burada yaşayacağız. Burayı güzelleştirelim."

Annemin sesini hatırlamak istediğimde hatırlayamıyorum ama o duyulmak istediğinde benimle oluyor. Çürümüş basamaklardan dikkatlice kalktım ve yabani otları yolmaya başladım, basamakların çevresinde biraz alan açtım. Geri çekilip yaptığım işe hayranlıkla baktım, temizlenmiş küçük toprak alana. Sonraki durağım hırdavatçıydı. Bir süpürge, basamakları onarmaya yetecek kadar tahta, çivi, çekiç, mezura ve bir el testeresi aldım. Kamyonetin kabinini temizlik malzemeleriyle doldurdum ve cüzdanım yıllardır olmadığı kadar boştu.

Karnım iyice acıktığında, kulübe tertemiz olmuştu. Örümcek ağları, toz ve fare kemikleri gitmişti. Pencereleri, kamyonetin arkasında bulduğum eski bir brandayla kapattım ve çatının deliğini de aynı şekilde örttüm. Daha fazla tahta ve kiremit alana kadar böyle idare edecekti. Diğerleriyle akşam yemeğine katıldığımda, toz içindeydim ve hayatımda hiç olmadığı kadar aç hissediyordum.

Sonraki birkaç akşam, kulübede kaldım, tamirat yaparak ve tanıdık ama farklı olan ormanda dolaşarak. Döndüğümde çoğu adam genellikle uyuyor oluyordu.

"Gel, otur, çay iç." Cumartesi akşamıydı ve Juan, üç adamla birlikte yerde oturuyordu. Alt ranzayı masa gibi kullanıyorlardı, ortada yayılmış iskambil kâğıtları vardı, üst ranzada bir adam horluyordu.

"Yok, iyiyim. Yatmaya gidiyorum" dedim usulca.

"Gel, oyna." Beni yemek yemeye davet ettiği gibi, eliyle gel yaparak oturmamı, insanlarla vakit geçirmemi, bir kart oyunuyla kafa dağıtmamı istedi.

Vücudum yerde oturmaktan isyan edip beni yatağıma gitmeye zorlayana kadar oturdum. Sabaha kadar uyanık kalmıştım. İyi adamlardı ama yalnız kalmak istiyordum. Yalnızlık,

huzuru bulduğum yerdi ve yıllarca kamplarda yaşadıktan sonra kararlıydım. Bir hafta sonra, beni küçük topluluklarına kabul eden o adamlar, yatağımı ranzadan indirip uzun yatakhane koridorunda, diğerlerinin yatakları arasından taşıyışımı izlediler. Onu kulübenin çatısının sağlam kaldığı tarafa yerleştirdim. Derin, sessiz ve rüyasız bir uykuya daldım. Ertesi sabah güneş doğduğunda, çoktan uyanmış, basamaklara oturmuş, ışığın ağaçlardan süzülerek yere düşmesini, günü ateşe verircesine aydınlatmasını izliyordum.

"Bayım."

Yemek çadırında sıradaydım, Juan'la konuşuyordum ki Ellis beni kenara çekti.

"Yatakhaneden bir yatak aldığını ve orada uyumadığını gördüm. Sorun istemiyorum. Tarlalarımda şüpheli bir şey olup olmadığını bilmem gerek."

"Şüpheli bir şey yok, yemin ederim. O yatağı eski, otlarla kaplı yoldaki kulübeye götürdüm. Yolun sonunda büyük bir kaya var, orası."

"O kulübe yaşamak için güvenli değil. Yatağı geri getirmeni isteyeceğim ve eğer ranzalarda uyumak istemiyorsan, burada çalışamayabilirsin. Bu bir sigorta meselesi, anlıyorsun değil mi?"

"Peki, kendi paramla orayı tamir etsem ve bir feragat belgesi falan imzalasam?"

Sırada bekleyen diğer adamlar, kovulup kovulmayacağımı görmek için izliyordu.

"Sanırım bu olur. Ama bil ki sana tamirat için ödeme yapmayacağım. Oranın harabeye dönüşmesine izin vermekten mutluyum, doğa halleder. Ve orası senin değil, bunu biliyorsun, değil mi? İster harabe ister tamir edilmiş olsun, orası şirketin, benim şirketimin malı."

"Benim için sorun yok."

Route 9 üzerindeki malzeme dükkânı, bana ekşi suratlı diyen insanların tezgâhın arkasında olduğu zamanlardaki hâlinden neredeyse hiç farklı değildi. Hâlâ bakkal, alet ve hırdavat malzemeleri satan bir yer, bir servis istasyonu ve bir lokantaydı. İhtiyaç molası vermiş turistler, yerliler ve göçmen işçilerin arasında varlığım fark edilmedi. Küçükken, koyu yüzüm içeride olduğum sürece gözlerin üzerimde olacağı anlamına gelirdi. Şimdi, yüzlerin çoğu koyuydu ve kimse de umursuyormuş gibi görünmüyordu. Arkada, bira şişeleri ve sert içkiler satan bir bar vardı. İşte bu yeniydi. Juan, oradan uzak durmamı söyledi. Orası sadece en alt tabakadaki insanların takıldığı bir yerdi.

Bir tencere ve birkaç konserve çorba, ekmek ve tereyağı aldım. Bir sonraki maaşıma kadar yetecek kadar.

"Burada viski var mı?" Eklem ağrılarını hafifletmek ve daha rahat uyumak için bir şeyler almak istedim.

"Üzgünüm, burada viski satmıyoruz."

"Emin misin?"

"Eminim. Şu raflarda bira var ve arka taraftaki barda ağır alkollerden shot atabilirsin. Hepsi bu." Hayatımda gördüğüm en sarı saçlara sahip tombul bir çocuktu. Gömleğinden ter sızıyordu. Kasadan geçirdiğim ürünleri hesapladı ve fişimi uzattı. Fişi, market poşetine koymak için uzandım.

"Şu fişe bir bak da her şeyi doğru yaptım mı emin ol."

"Eminim, doğru yapmışsındır." Dönüp gitmeye hazırlandım.

"Yine de emin olsan iyi olur, ne olur ne olmaz."

Fişi poşetten çıkarıp içindekilere göz gezdirdim. Tüm ürünler poşetteydi. Fişin arkasına baktım ve okunması neredeyse imkânsız bir el yazısıyla yazılmış bir not gördüm: "Arka tarafta, mavi kamyon. Ona Roger sorun yok dedi de." Sarı saçlı çocuğu kafamla onayladım, alışveriş poşetlerini kamyonetin arkasına koydum ve arka tarafa doğru gittim. Mavi bir kamyonetin içinde, sigarasını dudaklarının kenarına iliştirmiş, birkaç yaş

büyük ama aynı sarı saçlara sahip bir çocuk uyuyordu. Başını koltuğun başlığına yaslamış, derin uykudaydı. Camı tıklattım, öyle bir irkildi ki, bir kamyonetin içinde ne kadar zıplanabilirse yerinden o kadar zıpladı. Kıkırdadım.

"Roger, bir içki için seni görmemi söyledi."

Ağzının kenarındaki salyayı sildi, sigarası hâlâ düşmemişti. Koltuğun arkasına uzandı, ev yapımı bir viski çıkardı ve bana uzattı. Bir miktar nakit verdim, paraya göz attı, başını salladı, arka cebine sıkıştırdı ve başını tekrar yasladı. Tüm alışveriş tek kelime edilmeden gerçekleşti. Başımı iki yana sallayıp uzaklaştım.

O gece domates çorbası, ekmek ve tereyağı yedim; kazadan kalan ağrılarla tarladaki yeni ağrıları biraz olsun dindirmeye yetecek kadar da viski eşlik etti. Küçük kulübenin önünde, bir zamanlar başka bir ateşin yandığı yerde açık ateşin üstünde yemeğimi pişirdim. Güneş alçalıp ağaçların arasından süzülerek etrafı son ışığıyla aydınlatırken, yataktan aldığım gri, kaşındıran battaniyeyi alıp ateşin yanına uzandım. Ay gökyüzünde ilerleyip gözden kaybolana kadar orada yattım. Gecenin bir vakti, sönmüş ateşin ve gökyüzünde süzülen Samanyolu'nun ışığıyla uyandım.

Tekrar yabanmersini toplamaya alışmıştım, fakat vücudum gençliğini hatırlamaya yeni yeni başladığında, sezon bitti. Yakındaki çiftliklerde patates taşımaya yardım ettim, hatta Ellis'in uzak tarlaları yakmasına yardım ettim. Maine'de yedi hafta geçirmiştim ve artık burada kalabilirim diye düşündüm. Ellis'in verecek işi yoktu, ama sorun yaratmadığım sürece kulübede kalmama izin verdi. Orada tek başımayken nasıl bir sorun yaratabileceğimi düşündüğünü bilmiyorum ama yine de ona söz verdim. On beş dakika uzaklıktaki bir mandırada iş buldum. Süt sağıp, boruları tamir ediyordum. Sabah kuşları kalkıp şarkı söylemeye başlamadan yola çıkıyordum. Saat üç gibi eve dönüyor, güneş batmadan önce kulübeyle ilgileniyordum. Çiftlik sahibi, artan tahtaları ve çivileri almama izin verdi, hatta yarı fiyatına bir torba da kiremit.

Onu, arta kalanları Bangor'a geri götürmek zahmetinden kurtarmıştım. Çatıyı onardım ve bahçe pazarlarından birinden iki küçük pencere aldım. Noel'e kadar bir masa ve iki sandalye, ateşin yanında sallanan bir sandalye ve su için çelik bir küvetim vardı. Yazın yağmur suyunu toplamak için, kışınsa akşamdan içine kar doldurup sabaha kadar eritmek için kullanıyordum. Sabah olunca bulaşıklarımı ve kendimi yıkayacak kadar suyum oluyordu. Hafta sonları çamaşırlarımı yıkıyordum. Tek sevmediğim şey, şubat ayında tuvalete gitmekti. Kar içinde yürüyüp dışarı çıkmak için çok soğuktu, bu yüzden çoğu zaman kapıda durup ön basamaklardan aşağı işiyordum. Beni görüp görecek tek şey ağaçlardı.

Kışın alacakaranlığında, yaşın seni nereden vurduğunu görmek kolaydır. Dirseklerimin ve dizlerimin etrafındaki deri biraz daha gevşek görünüyordu, ayaklarım son baktığım zamandan daha yamuk yumuktu. Tıraş olmak için aldığım küçük aynada göz kenarlarımdaki kırışıklıkları, yanaklarımdaki çizgileri fark ettim. Bunlara "kahkaha çizgileri" diyorlardı, ama ben bunları hak edecek kadar gülüp gülmediğimden emin değildim. Gözlerimin köşelerinden neredeyse saç çizgime kadar uzanıyorlardı. Ama hâlâ gür, simsiyah saçlarım vardı, yaşın dokunmadığı tek yerdi.

Maine'deki ilk yılımı böyle geçirdim, daha nice yıllarımdan ilkini. Yavaş yavaş kulübe bir eve dönüştü. Haftada bir alışverişe gidiyor, ihtiyacım olan malzemeleri ve o berbat viskiden bir şişe alıyordum. Suyla karıştırmaya başladım, böylece yanma hissi biraz daha katlanılabilir oluyordu.

"Hassiktir, bu Joe değil mi?"

Marketin kasasında sırada beklerken, arkamdan biri omzuma dokundu. Döndüğümde, bir zamanlar tanıdığım bir adamın yaşlanmış hâlini gördüm.

"Frankie? Seni yaşlı piç... Hâlâ nasıl hayattasın?"

İki dişiyle güldü ve aramızdaki havaya çürük kokusu yayıldı. "Bilmiyorum, Joe, ama hayattayım işte. Tanrı herhâlde beni

kendi eğlencesi için tutuyor." Öne çıktı ve kollarını belime doladı, çok garip bir şekilde sarıldı. "Ve sana bak, yaşlanmışsın."

"Bunu, ağzında diş kalmamış ve kanımca bir buçuk karış kadar kısalmış adam mı söylüyor?"

"Yabanmersini tarlalarında yıllarca çalışmaktan iki büklüm kaldım."

İkimizin de nasıl söyleyeceğimizi bilmediğimiz çok şey vardı. Özürler olabilirdi, şakalar olabilirdi, öfke olabilirdi. Ama o sessizliğin üzerine o kadar çok şey yüklenmişti ki, kırılınca ne olacağını bilemediğimiz için sadece kasaya yöneldim ve alışverişimi ödedim. Çıkıyordum ki kasiyerin sesi duyuldu.

"Üzgünüm, Frankie, ama sigaraya yetmiyor. Ya sandviç ya sigara." Frankie, buruşmuş elindeki üç beş bozuklukla mahzun bir şekilde duruyordu.

"Çekil şu sıradan, yaşlı sarhoş." Benim yaşlarımda bir adam arkasında duruyordu, elinde bir şişe süt ve bir paket kurutulmuş et vardı.

Frankie arkasına dönüp adama baktı.

Adam daha da yaklaştı, sanki Frankie onu duyamıyormuş gibi. "Çekil. Şu. Sıradan. Aptal, muhtemelen İngilizce bile bilmiyor."

Frankie'nin ince parmaklarının bir yumruğa dönüşüşünü izledim. Birine zarar verebilecek bir yumruk değildi, ama şüphesiz ki Frankie'nin kan kaybetmesine sebebiyet verecekti.

"Ben hallederim." Kasaya parayı verdim ve Frankie herhangi bir olay yaratmadan önce oradan çıktım.

"Bekle Joe, bekle biraz. En azından teşekkür edeyim."

"Önemli değil, Frankie."

"Hadi ama Joe, sana bir içki ısmarlayayım. En azından bunu yapmama izin ver."

"Acaba kendine sandviç bile alamazken bana nasıl içki ısmarlayacaksın?"

"Veresiye alıyorum. Borcu yeni kapattım. O yüzden sandviçe param yetmedi. Ama barda bir hesabım var. Hadi ama Joe, eski günler hatırına."

"Frankie, biz hiçbir zaman birlikte içmedik. Seni en son sarhoş gördüğümde, erkek kardeşimi kaybettim."

Frankie, ağzının kenarından zayıf bir ıslık gibi, daha çok tükürük ve havadan oluşan sözleri fısıldadı. "Bu ağır oldu, Joe. Biliyorsun, olanlar için üzgünüm. Biliyorsun."

"Pekâlâ, Frankie. Hadi bir içki içelim."

O bara daha önce hiç gitmemiştim. Kulübenin sessizliğini, odun sobasının sıcaklığını ve tedarik mağazasından aldığım, yakınlardaki otellerde kalan insanların bıraktığı, kendilerince göçmen işçilerin İngilizcelerini geliştirmelerine yardım ettiğini sanan insanların bıraktıkları kitapları okumayı seviyordum.

Bar, eski bir tedarik mağazasının arkasında, ıssız bir yerdeki bir barın ne kadar kötü olacağını düşünüyorsanız o kadar kötüydü. Tavanları alçak, zemini yapış yapıştı. Bayat bira, sigara dumanı ve kadınsız adamların ter kokusuyla kaplıydı. Duman o kadar yoğundu ki, içeri girer girmez gözlerim sulandı.

Barın kendisi eski ikiye dörtlük zımparasız tahtalardan yapılmıştı. Kıymık batmaması için kenarına dikkatlice dokunuyordum. Tabureler uyumsuzdu, paslanmış çeliğin üzerine sarılmış eski, sentetik kumaşlardan ibaretlerdi. Tüm mekân tam anlamıyla bir yenilgiyi haykırıyordu. Radyo tekrar tekrar eski country şarkıları çalıyordu. Frankie ve ben bara doğru ilerledik. O, boş olan tek tabureye oturdu beni de yanında ayağa dikti. İkimize birer bira sipariş etti ve hesabına yazdırdı.

"Son ödemenin üzerinden on dakika geçti, Frankie. Bu kadar çabuk yenisini başlatmayı gerçekten istiyor musun?"

"Elbette istiyorum. Özel bir gün bu. Bak bu Joe. Gençken benimle bu tarlalarda çalışırdı."

"Sen genç miydin, Frankie? Ben senin annenin rahminden böyle çıktığını sanıyordum." Bütün bar kahkahalara boğuldu.

Frankie gülümsedi ve parmaklarını şaklattı. "Sen komik bir adamsın. Şimdi bana ve arkadaşıma bir içki getir."

Biranın tadı umutsuzluk ve bayatlık gibiydi. Artık pek fazla içmiyordum ve neredeyse hiç halk içinde içmezdim. Viskiyi yalnız içmeyi tercih ederdim. Nadiren fazla içtiğimde, yalnızca kendime zarar verirdim.

Frankie'nin ilk içkisini bitirmesi uzun sürmedi. Ben daha ilk bardağımın yarısına bile gelmemişken, o ikinci bardağının dibini çoktan görmüştü.

"Tanrım, Frankie, yavaş iç."

"Gerek yok, dostum. Ben artık turşu gibi oldum, ha. Beni hiç etkilemiyor." Şimdiden dili dolaşıyordu. "Charlie için çok üzgünüm, biliyorsun değil mi Joe? Biliyorsun, üzgünüm."

"Uzun zaman oldu, Frankie." Biramdan bir yudum aldım, hâlâ ilk bardağımdaydım ve ısınmaya başlamıştı.

Barın, arka duvardaki dar bir pencere dışında penceresi yoktu. O pencere de öylesine kalın bir yemek yağı tabakasıyla kaplıydı ki güneş bile ışığını içeri sokamıyordu, Kapı açıldığında da gelen gün ışığı kör ediciydi.

Frankie, Meksikaların tarlaları yerine Kızılderililerin tarlalarında çalışmam gerektiğinden bahsedip duruyordu. Kapı tekrar açıldı ve iri yapılı bir adamın silüeti içeri girdi. Başını kapı pervazına çarpmamak için eğdi. O kadar iriydi ki gövdesi tüm kapıyı kaplamıştı. Yanımdan geçtiğinde bir bira daha sipariş etmek için elimi kaldırmıştım ve bunu içtikten sonra dört gözle dönmeyi beklediğim, yalnız kalacağım evime gitmenin hayalini kuruyordum. Gözlerim karanlığa alıştığında adama baktım; etli yanakları, kalın dudakları, uzun ve tel tel saçları, yıllar önce bir panayır çadırının gölgelerinde gizlenen yüzü, hâlâ aynıydı. Archie'nin kardeşi. Archie kardeşimi öldüresiye

döverken kardeşimi tutan adam, tuvalete doğru yürürken yanımdan geçti.

Kaçtığım o öfke, evcilleştirdiğimi sandığım o duygu, son bir kez baş kaldırdı. Ağzım kurudu, avuçlarım terledi. Öylesine yoğun bir sıcaklık hissettim ki, alev alıp hepimizi yakacağımdan korktum. Frankie'ye baktım ve yüzünde beliren korkuyu gördüm. Bana doğru uzandı ama yetişemedi. Öfkeden gözü kararan insanların, gözünün döndüğünü, o an yaptıklarını unuttuklarını duymuştum. Ama ben bunu hatırlamak istiyordum. Yüzüne yumruğumu indirmeden önce onu görmek istiyordum. Gece yatağıma uzandığımda ona acı çektirdiğimi bilmek istiyordum. Şimdi, ölmek üzereyken, belki de günahlarımdan arınmam gerektiğini düşünüyorum. Belki bir Tanrı varsa diye. Ama yapamıyorum. Yapmak da istemiyorum. Ne yaptığım için gurur duyuyorum ne de utanç hissediyorum. O hâlâ bu dünyada dolaşırken, ben gitmek üzereyim ve ben kimseyi öldürmedim.

Beni fark etmedi, zaten edeceğini de sanmıyorum. Muhtemelen beni yıllardır hiç düşünmemişti, hatta hiç düşünmemiş bile olabilirdi. Ama ben onu her yerde tanırdım. Tuvalet kapısına ulaştığında, daha kapı koluna uzanmadan omzuna hafifçe dokundum. Döndüğünde ona yumruğumu indirdim. O yumruğun arkasında on yılların öfkesi vardı ve bir hayli sertti. Yıllarca süren fiziksel kuvvet gerektiren işerin güçlendirdiği kolum onun burnunu kırdı ve o an, sadece bir anlığına gözümün önüne Cora'nın yüzü geldi. Adam, burnunu tutarken parmaklarının arasından kan sızıyordu, gözleri şaşkınlıkla açılmıştı. Elime baktım, yıllardır öfkeyle kalkmamış bir ele. Sonra tekrar yumruk attım. Dişlerinin yere düştüğünü duydum ve dudaklarından kan süzüldü. Tepki vermeye bile fırsatı olmadan, omuzlarından tuttum, kendime doğru çektim ve dizimi kasıklarına geçirdim. Adam inleyerek yere yığıldı.

"Bu, kardeşimi öldürdüğün için, pislik herif." Son bir tekme de karnına attım. O sırada Frankie'nin parmakları koluma dolandı ve beni dışarı doğru çekti. İçerideki diğer adamlar, ellerinde içkileriyle, hiçbir şey yapmadılar, onu savunmadılar, yardım etmediler. Yerde yatarak homurdanıyor ve bana lanet okuyordu. Frankie'nin beni kapıdan çıkarıp gün ışığına sürüklemesine izin verdim.

"O yerden kalkmadan buradan defolup gitmelisin."

Frankie haklıydı. Kamyonetime bindim, kimsenin beni izlemediğinden emin olduktan sonra, Frankie'yi toz duman altında bırakarak oradan uzaklaştım. Bütün gün, sahil boyunca sürdüm, kulübüme dönmek için havanın kararmasını bekliyordum. Sonunda Route 9'dan sapınca, farlarımı açmadım. Kamyoneti durdurduğumda ve yalnız olduğumu anladığımda rahatladım.

Sonradan duydum ki, o adam nihayet yerden kalkıp tekrar nefes almaya başladığında öfkeye kapılmış, beni aramış, kim olduğumu, nerede bulunabileceğimi sormuş. O barda tek bir kişi bile ona bir şey söylememiş. Oradan kanlar içinde ve öfkeyle çıkıp gitmiş, kendisini dövenin ben olduğumu bilmeden. Bir bakıma bunu bilmemesi beni mutlu etti. Ama diğer yandan, Charlie'nin ölümünün unutulmadığını, onun ne yaptığını bildiğimi ve güzel kardeşim gibi yere yığılıp kalmasa da, son sözü benim söylediğimi bilmesini de isterdim.

O gün oradan çekip gidebilirdim ama yapmadım. İlkinde kaçtım, ikincisinde dövüştüm. Aslında bunun tam tersi olması gerekirdi ama geçmişi değiştiremeyiz. Bu, Frankie'yi son görüşüm ve yumruklarımla ettiğim son kavga oldu. Yıllar sonra Mae bana, Frankie'nin o dövüşten kısa süre sonra evine döndüğünü söyledi. Belki de Archie'nin kardeşinin intikam almak için onu aramasından korkmuştu. Görünüşe göre, eve döndükten çok kısa bir süre sonra, kız kardeşinin evinde, kabilesin arazisinde oturup kocaman bir kâse etli güveç yemiş ve oracıkta ölüvermiş.

İşte böyle. Ne bir olay, ne bir kargaşa. Sadece ölüp gitmiş. Onun böyle bir sonla gitmesini kıskanıyorum, bu lütfu kıskanıyorum.

Maine'de geçirdiğim tüm yıllar boyunca, kamplardan karşılaştığım tek kişinin Frankie oluşu ilginçti. Ve daha da şaşırtıcı olan şey, orada olduğumu kimseye söylememiş olmasıydı. En azından ben öyle sanıyordum.

O günden sonra bir daha o bara adım atmadım. Bana sunabileceği hiçbir şey yoktu. Bazı insanların yaşadığı gibi dostluk ya da sohbet özlemi çekmiyordum. Şimdi bunu düşünmek komik geliyor, çünkü etrafta konuşacak biri olduğu sürece sürekli konuşuyorum. Ölmekte olan çoğu insan gibi bende de bir arzu var: her şeyi anlatma isteği, son bir teşekkür, son bir özür.

Maine'de neredeyse on yıl geçirmiştim ki, bir yaz akşamı eve döndüğümde kapımda babamın öldüğünü bildiren bir not buldum. Onlara yalnızca Frankie'nin nerede olduğumu söylemiş olabileceğini düşündüm. Eve dönebilirdim ama dönmedim. Bu, yas tutmadığım anlamına gelmiyor, tuttum. Ama eve gitmedim. Para gönderdim, belki yas sürecine bir faydası olur diye düşündüm, ama zamanla fark ettim ki para, gerçekten önemli olan şeylerde pek bir işe yaramaz.

Parayı gönderdim ve suçluluk duygum taptazeyken, işten birkaç gün izin alıp çayırlara geri döndüm. Aracımı yolun kenarı boyunca giden hendeğin yanına park ettim, kurak bir yazın tozlu yolundan yükselen toz bulutları ardımda kaldı ve küçük evi hayranlıkla izledim. Sınırın kuzeyine her gidişimde, yaban çiçeklerinin sarı ve kahverengi manzaraya kattığı renklere hayran kalıyordum. Sarı Maryland çiçekleri, acı baklalar, yabani düğün çiçekleri ve yabani güller: tıpkı memlekette yol kenarlarında yetişenler gibi.

Bu sefer ön kapı açıldığında ve o dışarı çıktığında şaşırdım. Bir elini güneşten korunmak için alnına koymuş, diğer elini beline dayamıştı. Utangaç bir el sallayışla selam verdim ama o

karşılık vermedi. O anda, eski bir kamyonetle oracıkta durmuş, herkesin uzağında yaşayan bir kadının evine bakan bir yabancı olarak oldukça tehditkâr görünebileceğimi fark ettim. Kapıyı açıp dışarı çıktım. Yerinden kıpırdamadı.

"Üzgünüm hanımefendi. Korkutmak istemedim. Bir zamanlar bana iyilik yapmıştınız ve ben bu iyiliği hatırlıyorum. Kötü bir niyetim yok."

"O zaman yaklaş. Ama çok fazla değil." Bir heykel gibi duruyordu, sadece dudakları oynuyordu.

Bomboş bir yolda, hayatımda hiç başka bir araç görmediğim bir yerde, sağa sola baktım ve yolu geçtim. Yolun sonunda durdum.

"Biraz daha yaklaş."

Birkaç adım daha attım ve durdum.

"Biraz daha."

Elini alnından indirip diğer elini de beline koydu. Mae'nin de birinin tam bir aptallık yaptığını düşündüğünde yaptığı hareketin aynısıydı. Kadın sessizdi ve yanaklarıma utanmaktan kaynaklanan bir sıcaklık bastı. Geri dönüp kamyonete binmeye, vitesi takıp gitmeye hazırlanıyordum ki, "Arka tarafa geç" dedi. "Orada küçük bir masa var. Sana biraz su getireceğim."

Evin köşesinden dolanıp diz boyu otların ve çiçeklerin arasından geçerek arka tarafa yöneldim. Arka taraftaki bahçesi yemyeşildi, sebze tarlaları doluydu. Bütün bahçe bir serap gibi görünüyordu. Kaynak demirinden yapılmış küçük bir masa, kayar kapıların hemen dışında duruyordu. Karşılıklı duran iki sandalye, oturacak ve konuşacak insanları bekliyordu. Burası, hayatım boyunca gördüğüm en davetkâr yerlerden biriydi.

Kapı kayarak açıldı ve kadın bir sürahi su ve iki bardakla dışarı çıktı. Hiçbir şey söylemeden bardakları doldurdu ve oturdu. İkimiz de bir yudum aldık. Ben gergindim, on üç yaşındaki bir çocuğun güzel bir kız ona baktığında hissettiği gibi. Bir

anda Maine ormanlarının gizemli adamı gibi, ölesiye çalışan ve kendi başına kalmayı tercih eden o kişi gibi hissetmedim. Bir oğlan çocuğu gibiydim, küçük ve bekleyen.

"Seni hatırlıyorum." Bardağını elinde tutarak geriye yaslandı.

"Gerçekten mi?"

"Buraya pek yabancı uğramaz. Genelde buraya gelenlerin bir yere giderken yolları düşer. Ama sen hiçbir yere gitmiyordun. Şimdi yine buradasın."

Derin bir nefes aldım ve öksürmeye başladım. Gözlerim yaşardı ve o da gözleriyle beni süzerken bana bir peçete uzattı. Kırmızı suratımı ve kısa nefeslerimi toparlamaya başladığımda, beni incelercesine baktı ve sordu: "Benden bir şey beklemiyorsun, değil mi?" Kaşlarını kaldırdı.

"Ben evli bir adamım."

"Parmağında yüzük yok."

"Bu gerçeği değiştirmez."

"Güzel. Pek çok adam benden bir şeyler bekliyor ve bundan yoruldum."

Orada oturduk, rüzgârın çimenler arasından ıslık çalmasını dinleyerek, kuşların süzülüşlerini izledik. Rüzgârın taşıdığı hafif yaban gülü kokusu zaman zaman burnumuza çalınıyordu.

"Bu yaban gülleri bana memleketimi hatırlatıyor" dedim.

"Memleketin neresi?"

"Nova Scotia."

"Buradan bayağı uzakta."

"Evet."

"Oraya mı gidiyorsun, yoksa başka bir yöne mi?"

"Hiçbiri. Buraya seni görmek için geldim."

Sıra ona gelmişti. Karşısında oturan, bir kez değil, iki kez aniden ortaya çıkıp zamanını alan bu garip adamı düşünüyordu. O kadar uzun süre sessiz kaldı ki, ayağa kalkıp gitmeyi düşündüm.

"Peki, seni orada olmakta korkutan ne var?"

"Korkmuyorum."

"Biliyor musun, soruyu cevaplamak yerine korkmuyorum dediğinde, korktuğunu anlayabiliyorum."

"Ailem."

"Sana kötü bir şey mi yaptılar?"

"O gün yol kenarında, gökyüzü açılmadan hemen önce yaptığımız konuşmayı hatırlamıyor musun?"

"Sanırım ben senin üzerinde, senin benim üzerimde bıraktığından daha fazla etki bıraktım. Kaba olmak istemem. Yüzünü hatırlıyorum, o uzun, üzgün yüzünü. Bu yetmez mi?"

"Sanırım yeter. Bana bir şey yapmadılar. Ben onlara yaptım."

Beni akşam yemeğine davet etti, tereyağına bulanmış, tavada pişirilmiş bazlamayla servis edilen tavuk güveci ve sos. Evin içi küçük ama aydınlıktı, hayat ve neşe doluydu. Maine'deki yıkık dökük, gri duvarlı, fotoğraf veya herhangi bir dekorasyondan yoksun kulübemden çok farklıydı. Avlanmak, yemek pişirmek ya da temizlik yapmak için kullanmayacaksam, herhangi bir eşyanın orada yeri yoktu. Kapıda dururken, evi onun gibi süsleseydim benim de ruh halimin biraz daha aydınlanabileceğini düşünmeye başladım. Duvarın her santimini çiçekler, ağaçlar, böcekler ve hayvanlarla boyamıştı. Evin duvarlarına yansıyan mavi gökyüzüyle birlikte, dışarısı içeriye taşınmıştı.

"Bunları sen mi yaptın?"

"Elbette."

"Sanatçı mısın?"

"Birkaç kez düşündüm ama hiçbir zaman bir sonuca varmadı." Mutfak masasına işaret etti, küçük, yuvarlak, ahşap bir şeydi, ortasında bir saksı çiçek vardı. Oturdum, o da güveci fırından çıkardı ve bir kâseye koydu. Önüme koyduğunda neredeyse ağlayacaktım. O kadar sıcak ve lezzetli kokuyordu ki. Güvecin kokusu, birçok anıyı içinde barındırıyordu. Onun oturmasını bekledim.

"Kraliyet sofrasında değiliz, hadi bekleme. Soğumadan ye."

Tadı, kokusu kadar lezzetliydi. O anda, binlerce kilometre uzakta, bir yabancının mutfağında otururken, kazanın olduğu geceye geri döndüm, kaza olmadan önceki tabakta duran havuçlara, sinirle çıkıp kendi kaderimi değiştirmeden, o kamyonun önüne atılmadan ve kendimi ömür boyu ağrı, sızıya teslim etmeden önceki ana. Öfkenin beni ilk kez ele geçirdiği ana.

Sessizlik içinde yemeğimizi yedik, güneş batmaya başlarken sarı otların üzerine ışık saçıyor ve pencerenin dışındaki dünyayı altın rengine boyuyordu. O ışığın bir kısmı ayaklarımın dibine vurdu, ben o ışık süzmesine hayranlıkla bakarken o da masayı topluyordu. Sormamıştım ama bir demlik çay yapıp önüme koydu.

"Peki, neden ben? Ne yaptım, ne söyledim de seni bu kadar hislendirdim. Buraya kadar gelmene, evime bakmak istemene sebep oldum?"

Cevabım olduğunu sanmıyordum, ta ki ağzımdan çıkmaya başlayana kadar.

"Bana, kötücül olmadığımızı söylemiştin. Hata yaparız, ama başkalarından ne daha iyiyiz ne de daha kötüyüz."

"Vay canına, akıllıymışım demek." Çay fincanının üzerinden hafifçe üfleyerek gülümsedi.

"O zamanlar kötü durumdaydım. Senin sözlerin, daha da kötü olmamamı sağladı. Sanırım sadece teşekkür etmek istedim."

"O zaman, bir şey değil. Sanırım. Ve bil ki hala bu dediğime inanıyorum."

Bulaşıkları yıkamasına yardım ettim, sabah kahvesini yapıp çamaşırlarını yıkayabilmesi için dışarıdan odun getirdim. Hâlâ evin dışındaki tuvaletlerden kullanıyordu ve çamaşırlarını elle yıkayıp, kışın ayazında bile dışarıya asarak kurutuyordu. İnsanlar yeryüzüne geldiğinden beri işe yaradığını söyledi, ona da yetiyordu. Kapıda durup gitmeye hazırlanırken, bir yere —neresi

olduğunu tam olarak bilmiyordum— gitmek için, elini kaldırıp yüzümü okşadı. Elleri yumuşak ve sıcaktı, ben de onlara yaslandım. Parmak ucuna kalkıp diğer yanağımdan öptü.

"En iyisi ben gideyim artık. Akşam yemeği için teşekkürler."

"Kendine iyi bak. Dikkatli sür ve şu öksürüğünü bir kontrol ettir. Ve artık kendini başkalarının mutsuzluğunun sebebi sanmaktan vazgeç. Sebep olduğun tek mutsuzluk, kendi mutsuzluğun."

Başımla onaylayıp döndüm. Kamyonete binip anayola dönerken ardımdan el salladığını gördüm. Ardından kapıyı kapattı.

Maine'e kadar durmaksızın sürdüm, yalnızca benzin almak ve tuvaleti kullanmak için durdum. Gece yarısına doğru eve vardığımda, o gri duvarlara baktım. Ne kadar çıplak ve hüzünlü görünüyorlardı. Gözlerimi kapattım ve tekrar onun evini gördüm, renk ve neşeyle dolu. Evi boyamaya başladım. Ertesi akşam, gaz lambasının soluk ışığında okyanus dalgaları ve elma ağaçları çizdim. Ev diyebileceğim bir yerin küçük bir temsili.

O yaz, yolculuğumdan sonra tohumlar topladım ve sakladım. Bir sonraki yaz, bir bahçe kurdum ve bahçem gelişti. Nasıl olduğunu bilmiyorum, çünkü daha önce hiçbir şey yetiştirmeyi denememiştim. Ama sonbahar geldiğinde, kışın yarısına yetecek kadar sebzem vardı ama onları saklayacak yerim yoktu. Malzeme dükkânında konserve yapmak için kavanoz yoktu, bu yüzden Bangor'a gitmek zorundaydım ve bunu bir geziye çevirmeye karar verdim. Çamaşırlarımı yıkadım, bir casino oteline gittim. Bir biftek yedim ve gerçek bir viski içtim, makinelerde elli dolar kaybettim, yaşı benim iki katım olan bir kadının fazlasıyla dar ve küçük bir elbiseyle başkalarına ait şarkıları söyleyişini dinledim ve rahat bir yatakta uyudum. Ertesi sabah çıkış yaparken adımı duydum. Sanırım uzun zamandır, bana ne yapmam gerektiğine dair emir veren birileri hariç kendi adımın

seslenildiğini duymamıştım. Ve sesi tanıdım, kendi sesim kadar iyi tanıyordum, yıllardır duymamış olsam bile. Yavaşça döndüm ve kardeşimin bana baktığını gördüm.

"Günaydın, Ben."

"*Günaydın, Ben mi?* Gerçekten mi?"

"Olay çıkarmayacaksın değil mi? Sadece çıkışımı yapmak istiyorum. Otoparkta buluşsak?"

Ödememi yaptım, dışarı çıktım ve kamyonuma yaslanarak bekledim, kalbim hızla çarpıyordu. Sonunda kapıdan çıktığında, doğruldum. Tam o anda çeneme bir yumruk attı.

"Tanrım, Ben." Çenemi ovaladım. Şişmeye başladığını şimdiden hissedebiliyordum.

"Bunu hak etmemiş gibi davranma." Kamyona yaslandı, ben de birkaç santim uzaklaştım.

"Mae ve ben Maine'de olduğunu biliyorduk. Frankie ölmeden önce birkaç kez elma toplamaya geldi. Anneme ve babama söylemedik. Babam öldüğünde haber gönderdim, ama gelmedin. Annemin kalbini daha kaç kere kıracaksın, Joe?"

Kafam karışmıştı. Her zaman eğer nerede olduğumu bilirlerse gelip beni alacaklarını düşünmüştüm, eve dönmemi isteyeceklerini. Belki Cora değil, ama diğerleri. Kafa karışıklığı yerini kırgınlığa bıraktı, kırgınlık ise öfkeye dönüşmeye çalışıyordu, ama izin vermeyecektim.

"Madem burada olduğumu biliyordunuz, neden gelip beni almadınız?"

"Kayıp kalmak istiyormuş gibi görünüyordun. Yanlış mıyım?"

"Hayır."

"Büyüme vakti, Joe. Eve dön, sorumluluk al, bir adam ol."

"Leah nasıl?" diye sordum.

"Harika bir kız. Cora onu iyi yetiştirdi."

"Ona para gönderdim."

"Para bir baba değildir, Joe."

Ben kamyonetten kendini ittirerek doğruldu ve o an, ilk kez, ne kadar yaşlandığını fark ettim. Kamyonetin kapısını açtım, koltuğun altına uzandım ve tüm birikimimi tuttuğum deri çantayı çıkardım. Ona uzattım, sonra kamyonete bindim, kapıyı kapattım ve camı açtım.

"Bunu anneme ya da Leah'ya ver. Onlara üzgün olduğumu söyle."

"Parayı ihtiyacı olan yere vereceğim, ama senin adına konuşmayacağım, Joe. Bunu kendin yapmalısın."

"Seni görmek güzeldi, Ben. Gerçekten güzeldi." Kamyoneti çalıştırdım ve camı kapattım. Otoparktan çıkarken dikiz aynasından ona baktım. Dönüp içeri girdi, deri çantayı kolunun altında sıkıca tutuyordu.

Kulübeye kadar tüm yolu sessiz bir şekilde geçirdim, tahammül edebildiğim tek ses yolun uğultusuydu. Ben'in yüzündeki kırışıklıkları düşündüm, omuzlarındaki hafif eğimi, sesinin hatırladığımdan daha derin çıkmasını. Direksiyona hafifçe dokunan ellerime baktım: şiş ve ağrılı eklemlerim, koyu kahverengi lekelerle kaplı cildim. Aynaya baktım ve yüzümde bir arma gibi taşıdığım çatık kaşımın bıraktığı izleri gördüm. Zaman, beni ardında bırakarak akıp gitmişti.

"Lanet olsun" diye fısıldadım kendi kendime. "Lanet olsun!" diye bağırdım camdan dışarı.

Route 9 daha bir uzunmuş gibi geliyordu. Asfalt, ufka doğru kıvrılıyordu. Marketin yanından geçerken tanıdık bir sakinlik çökmeye başladı içime. Ta ki kulübeye giden küçük yola varana kadar. Sertçe frene bastım ve direksiyonu hızla çevirdim. Kamyoneti, yol ayrımından hemen önce park ettim. Gözlerime inanamıyordum. Ruthie'nin kayası yoktu. Yerinde yalnızca bir boşluk vardı, yerde kocaman bir delik açılmıştı. Yanında bir toprak yığını duruyordu, onu kapatmaya, Ruthie'nin izlerini tamamen silmeye hazır. Yaşlar, gözümden akmadan önce

onların varlığını hissedebiliyordum. O toprağı tekmeledim. Her yere doğru tekmeledim, sadece o çukura doğru tekmelemedim. Tekmeledim, bağırdım ve ağladım. Öksürük tuttuğunda ve beni dizlerimin üstüne çökerttiğinde, nefes almak için eğildim. Akciğerlerimden kan geldi ve daha da hıçkırarak ağladım. Toprağı avuçladım. Toprağın sert ve keskin parçaları elime batarken bir zamanlar kayanın durduğu yerden uzağa savurdum. Yorgun düşüp nefes almakta zorlanana kadar toprağı etrafa savurdum. Yere uzandım, gökyüzü dalgalanıyormuş gibi görünüyordu, bulutlar titreyip dağılıyordu. Ciğerlerime derin, acı verici nefesler çektim ve geri verdim. Ne kadar süre orada yattım bilmiyorum, muhtemelen uzun değildi ama bana bir ömür gibi geldi.

Bir araba yanaştı, biri durdu ve iyi olup olmadığımı sordu. Son gücümü kullanarak elimi kaldırıp devam etmesini işaret ettim, yüzümü çevirdim ki yüzümdeki toprağın doldurduğu çizgileri ve dudak kenarımdaki kanlı tükürüğü görmesinler. Arabanın sesi uzaklaştığında, yavaşça doğruldum, ellerimden ve dizlerimden destek alarak ayağa kalktım ve kamyonete sendeleyerek yürüdüm. Kulübeme giden küçük yola sapmadım. Malzeme dükkânına da gitmedim, depoya da uğramadım. Bu sefer, beni tutan öfkem değildi. Beni ileri iten hüznümdü. Route 9 boyunca kuzeye sürdüm ve sınıra ulaştığımda, kamyoneti park yerine çekip yürüyerek geçtim. Kamyonet Bay Ellis'e aitti ve ben hırsız değildim. Onun adını, af dilemem gereken insanların uzun listesine ekledim. Charlie'nin son nefesini verdiği yerin yanından yürüyerek geçtiğimde elli altı yaşındaydım. Oturdum. Otoyola sırtımı verdim, gözlerim ağaçlara dönüktü, arabalar hızla yanımdan geçiyordu. Otoyolun yürüyüş yapmak için uygun bir yer olmadığını hatırlatan bir uyarı niyetinde birkaç tanesi korna çaldı. Saint Stephen'ın hemen dışında, baş parmağımı kaldırmış, güneş gözlerimi kamaştırırken sonunda bir araba durdu. Koşarak yetiştim.

"Nova Scotia'ya gidiyorum" dedim direksiyondakinin Ben olduğunu fark etmeden önce.

"Bin." Arka tarafa uzanarak sabah ona verdiğim deri çantayı aldı ve göğsüme fırlattı. "Artık bununla sen ilgilenebilirsin."

Eve dönüyordum.

Ben, New Brunswick boyunca ve Valley otoyolunda neredeyse hiç konuşmadı. Camdan dışarı bakıp, New Brunswick'in yeşilinin Nova Scotia'nın yeşiline dönüşmesini izledim. Eyalet sınırında, bir zamanlar evim dediğin şehrin girişinde dev rüzgâr türbinleri nöbet tutuyordu; devasa kanatları gökyüzünü yarıyor, alacakaranlık ışığında hayaletler gibi süzülüyordu. Sonunda gece geç saatlerde araziye girdiğimizde, midem açlıktan ve korkudan ağrıyordu. Arabadan ağır ağır indim ve gerindim. O sırada oturma odasının pencere camından televizyonun mavi ışığının titrediğini gördüm. Ben kapıya yürüdü ve açıp bekledi. Ayakkabılarımı çıkarırken, Mae mutfaktan çıkıp geldi, elindeki mutfak havlusuyla ellerini kuruluyordu.

"Anne, Ben'in eve ne getirdiğine inanamayacaksın." Havluyu bir sandalyenin üstüne attı, elimi tuttu, sıktı ve beni oturma odasına yönlendirdi. Bağırış yoktu. Suçlama yoktu. Sadece yumuşak bir kafa hareketiyle çocukluk evimdeki varlığımın kabulü.

"Selam, anne."

Sandalyesinden başını kaldırdı. Saçları bembeyazdı, seyrelmişti, kafatasının pembe derisi net bir şekilde görünüyordu. Cildi buruşmuş, çizgilerle doluydu, bana kurutulmuş bir elma bebeğini anımsattı. Ama gözleri aynıydı: beni seven, iyileştiren, ağladığımda sarmalayan, yaramazlık yaptığımda tokat atan, akçaağaçta saklandığımda benimle gurur duyan, Ruthie kaybolduğunda ve Charlie öldüğünde bunun benim suçum olmadığını söyleyen gözler, Cora ile evlendiğimde gururla parlayan gözler.

"Benim Joe'm, evine döndün."

ON DÖRT

NORMA

Tire işareti beni hüzünlendiriyor. O basitliği bir sürü şeyi kaçırıyor. İnsanı dibe çeken durumlara ya da yükselten sevinçlere yer vermiyor. Bir ömrü oluşturan tüm kıvrımlar ve dönemeçler dümdüz hale getirilip siliniyor. Mezar taşındaki tire işareti bütünüyle yetersiz. Onun etrafındaki her şey çok daha dikkat çekici. İsim, el yazısı ya da asil yazı tipleriyle kazınmış. Bazen gri granitin içine oyulmuş bir fotoğraf oluyor, ölüye yeniden hayat veriyor. Ama tire —bir hayatın tüm toplamını içinde taşıyan o çizgi— dikkate değer bile değil.

Tirenin kenarlarını takip etmek için eğildiğimde, dizlerim çatırdadı. Taş soğuk ama pürüzsüzdü. Bir narın çekirdeklerini kabuğundan azat etmeye çalışırken kestiğim parmağımdaki acıyı hafifletiyordu. Meyvenin suyu tırnağımın altını lekelemişti. Oyma ustaları gelip ölüm yılını eklememişti ve çimenler çoktan büyümeye başlamıştı. Bir yabancı onun hâlâ bu dünyada olduğunu sanabilirdi. Mezar için bir rüzgâr çanı almıştım. Uzun, silindirik, kurşundan boruları gri güllerden oluşan bir bukete asılıydı. Mezar taşının yanındaki sert toprağa bastığımda, zihnimin derinliklerinden bir ses bu rüzgâr çanlarının müzik sesi çıkarmadığını, sadece sinir bozucu bir ses yığını olduğunu

söyledi. Bu hatıraya iç çekerek müzik aletini biraz daha sertçe toprağa bastırdım. Toprak, tırnağımın altındaki nar suyuyla karıştı. Rüzgâr olmadığı için kendi parmaklarımla çanı hafifçe vurarak ses çıkarmasını sağladım. Sonra, çalınmaması için küçük bir dua fısıldadım, taşın üstünü öptüm ve oradan ayrıldım. Toprağın altına gömülü yatan erkekler ve kadınların üzerlerine hafifçe basarak, sıra sıra granitlerin yanından geçtim. Kollarımı göğsümde kavuşturup başımı eğdim, içimdeki karmaşık yasla baş etmeye çalışıyordum. Annemin, rüyalarımdaki kadını aradığım için bana kızmayacağını umuyordum. Her şeye rağmen, beni nankör bir evlat olarak görmesini kaldıramazdım.

Ekim ayının soğuk bir gecesinde, annem uykusunda öldü, sessizce benden ve dünyadan ayrıldı. Bakım evinden bir çalışan, salı sabahı saat 07:45'te tam işe gitmek üzereydim ki beni aradı. Haftanın geri kalanında izin aldım ve June Teyze'yi aradım. Bana geçmişimden bahsettiği günden beri, onunla bir aile gibi, birbirini seven insanlar gibi konuşmamıştık. Gerçeği öğrenmem ile annemin ölümü arasındaki aylar belki de hayatımın en yalnız dönemleriydi. June Teyze ve ben medeniydik. Saygı çerçevesinde konuştuk: sohbetlerimiz tamamen annem ve onun bakımıyla ilgiliydi. Ne kahkahalar vardı ne ziyaret planları. Elli yıldır, Norma olarak yaşadığım her gün aslında June Teyze bana ihanet etmişti. Artık suçlayabileceğim bir annem yoktu.

June Teyze'yi aradıktan sonra, bakım evine gittim, annemi görmek düşüncesi bile içimi sıkıştırıyordu. Ama oraya vardığımda ve Janet'in güçlü kolları omuzlarıma dolandığında, sıkıntı yerini rahatlamaya bıraktı. Annem çok sakin ve huzurlu görünüyordu. Ağzı acı bir ifadeyle bükülmemişti. Elleriyle kaygısını yatıştırmak için bulabildiği her şeyi çekiştirmiyordu. Gözleri kapalıydı ve tanıdık bir şey ya da biri bulmak için çılgınca

aranmıyordu. Sandalyeyi çekip yatağın yanına oturdum, elini tuttum. Odadan ayrılmadan önce yavaşça sevdim, öptüm ve yerine bıraktım. Herhalde beş dakika kadar kalmıştım. Hemşire bankosunda imza atarak bedeninin cenaze evine nakledilmesini onayladım. Ertesi gün gelip fotoğrafları alacağımı söyledim. Geri kalan her şeyi bağışlayabilirlerdi. Cenaze evine uğrayıp düzenlemeleri yaptım. Annem, babam öldükten bir ay sonra her şeyi planlamıştı, bu yüzden karar verilmesi gereken pek bir şey yoktu. Bana kahve ve mendil teklif ettiler, ama ikisini de reddettim. Ancak kendi mutfağımdaki masaya oturduğumda yasın keskin ve sert darbesini hissettim. Orada, mutfağın sessizliğinde, ağladım. Ama bu sessiz bir ağlama değildi. Hıçkırarak ağladım. Tuzlu suyun önü alınamaz bir dalga gibi üzerime çullanmasına izin verdim. Başım zonkluyor, boğazım yanıyordu ama durduramıyordum. Yas bedenimi ele geçirmiş gibiydi. Elli dört yaşındaydım ve yapayalnızdım. En çok ihtiyacım olduğunda beni teselli edecek kimsem yoktu.

Cenaze üç gün sonra yapıldı. Leylak ve hayalet kokan bir odada küçük bir grup toplandı. Annem en sevdiği mavi elbisesiyle tabuta yatırılmıştı. June Teyze ve ben çok az konuştuk, o da sessizce. Kiliseden birkaç kadın gelip saygılarını sundu. Gazetede çıkan ölüm ilanını görüp gelen uzak bir kuzen vardı. Annemle onlarca yıldır görüşmemişlerdi ama gelme ihtiyacı hissetmişti. Elimi sıktı ve bir sandalyeye oturdu. June Teyze eğilip kulağıma fısıldadı, "Gulyabani. Sırf ritüelin parçası olmak istiyor. Ben onu hatırlamıyorum bile. Hep böyle ölüm ilanlarını takip eden insanlar var, tüylerimi diken diken ediyorlar." Gülümsememe engel olamadım. Annemi babamın yanına defnettik. Mezara bir demet gül bıraktım ve ayrıldım. Şimdi arada bir ziyaret ederim. Çanın hâlâ orada olmasına hep sevinirim.

Annem hastaneye taşınınca evi satmıştım ve kendi daireme dönmüştüm. June Teyze düzenlemelere yardımcı olmak için

bir hafta benimle kaldı ve ona hâlâ kızgın olmak istesem de, bir nebze teselli olmuştu. Sessizlik artık farklı bir tona bürünmüştü, artık ebeveynlerim onu dayatmıyordu. Sanki daha hafifti. June Teyze karşıma oturdu ve aramıza bir şişe viski koydu. Bana, çocukluğumdan beri annemle babamın kullandığı, kristal işlemeli bardaklardan birini uzattı. Uzun zaman önce verilmiş bir düğün hediyesiydi.

"Hadi içelim. Ailene. Ne kadar kusurlu olsalar da onları seviyorduk." Her bir bardağa bir parmak kadar amber rengi sıvı koydu.

"Kusurlu mu?" Bardağı tek dikişte içtim. Boğazımı yaktı ve gözlerim doldu.

June Teyze rahatsızlığımı fark etmemiş gibi yaptı ve ikinciyi doldurdu. "Evet, kusurlu. Belki sana karşı biraz fazla ileri gittiler, ama seni sevmediklerini söyleyemezsin." Bardağının üstünden bana bakıyordu.

"Acaba gerçek ailem de beni sevmiş miydi?"

June Teyze elektrik uğultusuyla dolu sessizliğin içinde sustu. Boğazını temizledi. "Geçmişi değiştiremem, Norma. Sadece geleceğine yardımcı olabilirim. Yeryüzünde en çok sevdiğim şey sensin. Hâlâ hayatta olmamın tek nedeni sensin. Pes etmeyip yaşamaya devam etmemin tek sebebi. Tanrı biliyor ki yaşım geldi, ama senin bu durumun içinden çıkışını görmeliyim."

"Vaktiyle bir şeyler söyleyebilirdin. Tenimin neden bu kadar kahverengi olduğunu sorduğumda anlatabilirdin. Fırsatın vardı ama sen de bu devasa, iğrenç yalanın sürmesine yardım ettin." Bir yudum daha içtim ve bardağı biraz fazla sert bir şekilde masaya koydum, masa sallandı.

"Norma." Adımı sert bir şekilde söyledi, dinlememi sağlamak ister gibiydi. "O benim kız kardeşimdi ve onu seviyordum. Onun her hâlükârda mutlu olmasını sağlayacak kadar çok sevdim. Bedelleri oldu mu? Oldu. Saplantılı hale geldi, seni bulup

elinden alacaklar diye korkmaya başladı. Bu yüzden içmeye başladı. Ama onu sevmediğini, sana iyi bakmadığını asla söyleyemezsin."

"Kardeşlerim olabilirdi. Pencereleri açık, insanların sürekli güldüğü ya da kavga edip barıştığı bir evde yaşayabilirdim. Olabilirdi..." Öfke, insanların aslında demek istemediği şeyleri söylemesine neden olur. İnsanlara, kendileri ne kadar acı çektiyse o kadar acı çektirmek isterler. Ben de öyle demek istememiştim, yani en azından tamamen öyle değildi ama kendimi durduramıyordum. "Gerçek ailem hâlâ dışarıda bir yerde olabilir ve beni özlüyor olabilir. Bu seni rahatsız etmiyor mu? Ne olduğunu hiç öğrenmemiş olabilirler. Kardeşlerim olabilir. Beni kaybetmekten bu kadar korkan biri, başka bir aileye aynısını yaptı. Ben senin kadar sıradan göremiyorum bu durumu."

Gözlerini benden kaçırıp uzaklara baktı. Başım dönmeye başlamıştı. Tek istediğim uyumaktı. Belki de bütün bunlar kötü bir rüyaydı. Anlam veremediğim her şey, hep kötü bir rüyanın sonucu olmuştu; bu da şimdiye kadarki en kötüsü olmalıydı.

"Sana yardım edeceğim" diye fısıldadı, masanın öbür tarafından.

"Neye yardım edeceksin?"

"Sana bildiğim her şeyi anlatacağım ve aileni bulmana yardım edeceğim." June Teyze ağlak biri değildi. Onu sadece Alice'in cenazesinde ağlarken görmüştüm. Ama o gece ağladı. "Sadece bana söz ver. Hâlâ benim ailem olacaksın. Hayattaki tek varlığım sensin."

"Öyleyse anlatmaya başla." Viski beni hissizleştirmişti.

"Yarın. Yarın her şeyi anlatacağım. Biraz uyumam gerek."

İlk kez teyzeme baktığımda yaşlı bir kadın gördüm. İçinde her zaman çok fazla hayat, çok fazla enerji olurdu. Onu böyle bitkin, omuzları çökmüş, başı öne eğik görmek tuhaftı. İlk kez

ellerindeki yaşlılık lekelerini, gözlerinin etrafındaki belirgin kırışıklıkları, kollarının inceliğini fark ettim.

"Yarın." Son içkimi de içtim ve onu masada yalnız bıraktım.

"Bence arabayla biraz turlamalıyız" dedi June Teyze. Ben ayılmaya çalışırken masada oturmuş, üstüne fıstık ezmesi sürülmüş kızarmış bir İngiliz çöreği yiyordu, tabağında dilimlenmiş bir muz vardı. Muz dilimlerini erimiş fıstık ezmesine batırışını izledim.

"Arabayla turlamak mı?" Başım biraz ağrıyordu ve tek isteğim olduğum yerde kalmak, bir banyo yapmaktı.

"Sana bir şey göstermem gerek. Daha önce gördüğün ama şimdi yeni bir anlam kazanacak bir şey."

"Neden bu kadar gizemlisin?"

"Cesaretimi toplamam lazım. Bazen kelimeler yeterli olmaz. Sadece benimle gel." Yorgun ve biraz da bıkkın bir hali vardı.

June Teyze bana yolu tarif ediyordu: Augusta'dan çıktık, I-95 üzerinden kuzeye, eski Route 9'a kadar gittik. Küçük kasabalar yerini çiftliklere ve tarlalara bıraktı, arabaların yerini traktörler aldı, yol bozuldu. Güzergâhı iyi biliyordum; göl kenarındaki kulübeme giderken hep bu yolu kullanırdım, ama ilk kez bu kadar yabancı gelmişti. Sanki ilk kez sürüyormuşum gibi hissediyordum, çiftlik evlerini ilk kez görüyormuşum gibi, tarlalardaki işçileri fark ettim. Koyu tenleri güneş ışığında terli ve parlıyordu. Yol kenarındaki küçük bir dükkânda su ve tuvalet molası verdik. Eski bir yerdi. Ekmek, kahve, benzin ve kızarmış yiyecek kokuyordu. Kapısı küçüktü ve içerideki koridorlar dardı, buzdolabı kapakları yoğuşmuş su taneleriyle kaplıydı. Raflar garip aletler ve yiyeceklerle doluydu, içerideki herkes birbirini tanıyor gibiydi. Bir tabela arka tarafa açılan bir barı gösteriyordu.

Arabaya benzin alıp atıştırmalıkları da aldıktan sonra tekrar Route 9'a döndük.

"Yaklaşıyoruz, yavaşlasan iyi olur" dedi June Teyze.

"Nereye yaklaşıyoruz?" Aynaya bakıp arkamızda kimse olmadığından emin oldum, sonra yavaşladım. June Teyze cevap vermedi, gözlerini yoldan ayırmıyordu.

"İşte, sağa çek." Eski bir toprak yolu işaret etti. Oraya saptım ve arabayı park ettim. June Teyze indi ve kapıyı usulca kapattı. Arabayı kilitleyip ben de peşinden gittim. Sağdaki tarla boştaydı, toprak yakın zamanda yakılmış olmasından dolayı kül rengindeydi. Solda ise yoğun bir ağaçlık vardı. June Teyze, toprağın yeni bozulmuş gibi göründüğü yere doğru yürüdü.

"Burası, seni bulduğu yer. Tam burası."

Derin bir nefes aldım.

"Yalnızdın, eskiden burada olan bir kayanın üstünde oturuyordun."

Bu kayanın yanından geçmişliğim vardı, bu yerden. Annem yan koltukta otururken göle gittiğimiz zaman geçmiştim. Nefes almakta zorlanıyordum. Rüzgâr yoktu, gökyüzünde bir bulut bile yoktu ve keşke olsaydı. Şu tarlaya ve eskiden kayanın olduğu yerdeki toprağa bakmaktan başka bir şeye bakmaya ihtiyacım vardı. Bu yerden kaçışını gözlerimle takip edebileceğim bir şey lazımdı. Bir kamyon geçti, tozu havaya savurarak beni neredeyse panik atağa dönüşecek halimden çıkardı. Gözden kaybolana kadar onun gidişini izledim.

"Daha önce buraya gelmiştim. Yani, burada değildim ama yanından geçmiştim, annemle arabada. Hiçbir şey söylemedi. Hiç belli etmedi." Eğilip bir avuç toprak aldım, dikkatle inceledim.

"Beni buraya getirdi..." Duraksadı. "Seni aldıktan kısa süre sonra. Bunu söylemek zor, seni aldığını. Senin bize gelmeyi seçtiğini düşünmemizi istiyordu."

Toprağı bıraktım ve ellerimin tozunu pantolonuma sildim. June Teyze elimi tuttu ve toprak yolda yürümeye başladık, o

bir izde, ben diğerinde, ellerimiz aradaki otlu yamaç üzerinden birleşmişti.

"Hiç pişman oldu mu?"

"Sanmam. Seni terk edilmiş bulduğuna ve seni kurtardığına kendini inandırmıştı."

Sadece birkaç dakika yürüdükten sonra bir kulübe göründü. Küçük ve eskiydi ama özenle korunmuştu, sevildiği belliydi. Dış duvarları renk renk boyanmıştı, çocukların çizeceği türden çiçekler ve ağaçlarla kaplıydı. Küçük bir sebze bahçesi terk edilmişti. Kalan yeşillikler solmuştu ve çitin onarılması gerekiyordu. Sanki bir hayvan altından kazıp içeri girmiş, sebzelerle ziyafet çekmişti. Önde bir ateş çukuru vardı, yakın zamanda kullanılmıştı; odunlar kömür gibi olmuş, simsiyah ve parlaktı.

"Geri dönsek iyi olur. Rahatsız etmek istemeyiz."

June Teyze elimi bıraktı ve geri dönmek için döndü, ama ben kalakaldım, ayaklarım toprağa kök salmış gibiydi. Burası güzeldi ve bir şekilde tanıdıktı. Yağmurlu bir günde ateşin kokusunu duyabiliyordum, insanların çay içerken güldüğünü görebiliyordum. Yakındaki göle inen bir patikanın nereye vardığını görmek için döndüm.

"Rüyalarım." June Teyze'ye döndüm, durdu ama yüzünü çevirmedi. "Rüyalarım. Onlar birer anıydı." Küçük kulübeye tekrar döndüm. "Bu yeri biliyorum. Daha bu şekilde boyanmadan önce buradaydım. İnsanların ateşin etrafında oturduğunu görebiliyorum, haşlanan patateslerin kokusunu, tütün kokusunu duyuyorum. Burayı tanıyorum."

Kulübenin merdivenlerine yürüdüm ve yalapşap bir şekilde boyanmış bitki örtüsü çizimine dokundum, bunu boyayanın sevmiş olmam gereken biri olup olmadığını merak ettim.

"Şuna bak" dedim. Sesim önce sakindi ama sonra, bir yaprağın damarlarını takip ettikçe yükseldi. "Ne kadar da renkli. Renklerle dolu bir hayatım olabilirdi."

"Şimdi acele etme, Norma. Bu kulübeyi herhangi biri boyamış olabilir ve diğer ailenin burada kaldığı kesin değil. Bu kulübelerden birkaç tane olduğunu tahmin ediyorum."

Onu duymamış gibi davrandım.

"Ve siz hepiniz bana sorunun bende olduğunu düşündürdünüz. Bu rüyaların bir şeylerin yanlış olduğuna işaret ettiğini." Farkındalıklar hızlı ve sağlam bir şekilde geldi. "Alice bile mi? Aman Tanrım, Alice de mi biliyordu?"

"Üzgünüm. Ne kadar üzgün olduğumu asla bilemeyeceksin ama gerçekten üzgünüm." Bana doğru yürümeye başladı ama ben dönüp ayaklarımı yere vura vura onun yanından geçip devam ettim.

"Ya Alice?" diye arkama doğru bağırdım. June Teyze bana yetişmek için olabildiğince hızlı peşimden geliyordu.

"Hayatımda ondan sakladığım tek sırdı bu. Ona senin evlatlık olduğunu söylemiştim."

"En çok sevdiğini söylediğin insanlardan bile büyük sırlar saklamayı gayet iyi beceriyorsun." Öfkeliydim ve bağırıyordum. "Sen sandığım kişi değilsin. Nasıl bunun bir parçası olabildin? Nasıl bu kadar kolay yalan söyleyebildin? Siktir!"

June Teyze ağlıyordu.

Ne yaptığımı biliyordum. Acımı hissedebilecek tek kişiye öfkemi kusuyordum. Canımı yaktığı kadar canını yakabileceğim tek kişiye.

"Buradan gitmem gerekiyor." Arabaya bindim ve kapıyı sertçe kapattım.

"Bazen sevdiklerim için sır sakladım. Belki bu yanlıştı, ama şimdi sana sahibim ve seni seviyorum." June Teyze kapısını kapattı ve emniyet kemerini taktı. "Öfke yorucudur. Ona tutunmak seni tüketir."

Route 9'a çok hızlı bir şekilde geri geri çıktım ve tekerlekler yumuşak toprakta kaydı. Araba yana kaydı, June Teyze kapı

koluna tutundu. Neyse ki yakınlarda başka araba yoktu. Arabayı kenara çektim, vitesi parka aldım ve başımı direksiyona yasladım.

"Üzgünüm" diye fısıldadım.

"Üzgün olmana gerek yok. Sadece sana yardım etmeme izin ver."

Route 9'daki yolculuğumuzdan ve annemin mal varlığıyla ilgili her şey halledildikten sonra, dairemi bıraktım ve Boston'a, bir zamanlar Alice'in olan ve şimdi June Teyze'ye ait tuğla eve taşındım. Bu evde hayalet yoktu. Havası hafifti, perdeler dış dünyaya açıktı. Mutfaktaki tezgâhın üzerinde duran küçük gümüş bir radyodan neredeyse her zaman müzik çalıyordu. Ailemden ve evin satışından kalan para sayesinde öğretmenlikten emekli olabildim. Üniversiteden yeni mezun genç bir öğretmen yerimi almak için can atıyordu, yeni ve heyecan verici şeyler öğretmek istiyordu. Kendimi asla "yaşlı" olarak görmemiştim ama görünüşe göre artık öyleydim. George Orwell yerini hayatta kalma hikâyelerine ve vampirlere bırakıyordu. Bırakmak için iyi bir zamandı.

"Yıllarca birlikte olmanıza rağmen sen ve Alice neden hiç birlikte yaşamadınız?" Oturma odasında kendi kitaplarımızı sessizce okurken sormuştum. June Teyze kitabını kucağına koydu.

"O zamanlar çok farklıydı." Şimdi ona ait olan eve baktı. "Ve işler normalleştiğinde, artık alışkanlıklarımız oturmuştu. Ben alanımı severdim, o da kendi alanını. Hep birlikteydik ama ikimizin de yalnız kalabileceği bir yeri vardı. Sanırım yıllar sonra dönüp baktığımda diyebilirim ki bu bizim için en iyi yoldu."

"Onu özlüyorum" dedim.

"Ben de. Her sabah uyandığımda onun artık burada olmadığını hatırlıyorum."

Yaşına rağmen, June Teyze aktif bir sosyal yaşama sahipti ve arkadaşlarıyla tiyatroya, karaokeye gider, bazen beni de davet

ederdi. Ben de kendi arkadaşlarımı edindim; Alice'in yıllar boyunca yardım ettiği kadın sığınma evinde gönüllü olarak çalışmaya başladım. Arabam hâlâ duruyordu ve göle kaçamak yapmayı seviyordum; çoğunlukla yalnız, bazen de June Teyze'yle. Günlük hayatta bize uygun bir ritim yakalamıştık. Ve gerçeği düşündüm. Dürüst olmak gerekirse, bu konu duygusal enerjimin orantısız bir şekilde büyük kısmını tüketiyordu. Ailemle tanışmak istemekle onların beni istemediğinden ya da çok geç kaldığımdan korkmak arasında sıkışıp kalmıştım. Geceleri, sokak lambasının yatak odamın tavanına düşen loş ışığını izleyerek uyanık yatıyor ve onları var gücümle hatırlamaya, gözümde canlandırmaya çalışıyordum, ama başaramıyordum. Günlüklerimi defalarca okuyordum ama kimliğime dair somut bir ipucu gibi görünen tek şey bir isimdi: Ruthie. Yalnız bir çocuğun hayali arkadaşı ve bir protestoda haykırılan bir isim. Bunun bir anlamı olmalıydı. Ama bu, parçalarının birbirine uymadığı ya da uyuyorsa bile benim göremediğim bir yapboz gibiydi.

Route 9'daki yolculuğumuzdan üç ay sonra, June Teyze ve ben masada oturmuş parmesanlı tavuğun fırında pişmesini bekliyorduk. June Teyze bana katlanmış bir kâğıt uzattı. Merakla önce kâğıda, sonra ona baktım.

"Aç şunu" dedi.

"Nedir bu?"

"Gerçek kimliğine dair bir ipucu."

Kâğıdı bir elimde tutarken diğer elimle kenarlarını yokladım.

"Isırmaz" deyip gülümsedi masanın diğer ucundan June Teyze.

"Belki de ısırır" dedim tedirgin bir şekilde.

Kâğıdı dikkatlice açtım. Eski bir gazete kupürünün fotokopisiydi. June Teyze'ye şaşkınlıkla baktım.

"Sadece oku" dedi.

Manşette şunlar yazıyordu: "Karnavaldaki Kavga Sonucunda Kızılderili Çocuk Öldü." Makale Ağustos 1971 tarihliydi. Okumaya devam ettim. Görünüşe göre Maine'de iki Kızılderili yabanmersini toplayıcısı arasında bir kavga çıkmış. Alkol şüphesi varmış. Ölen çocuk, Charlie adında biri, çalışkan ve ailesi tarafından çok sevilen biri olarak tanımlanmıştı. Bunun benimle ne ilgisi olduğunu anlamakta zorlanıyordum ki son kısmı okuyana kadar: "Hayatını kaybeden genç adamın ailesinin, neredeyse on yıl önce aynı yabanmersini tarlalarından kaybolan dört yaşında bir kızı da vardı. Hiç bulunamadı."

Son cümle öyle aniden ve eksik bitmişti ki... Fırın öttü ve June Teyze yemeğimizi almak üzere kalktı. O tabakları önüme koyarken hâlâ kendime gelmeye çalışıyordu

"Bunu nereden buldun?"

"Boş zamanı olan yaşlı bir kadınım. Bize yardımcı olabilecek bir şey bulmak için araştırmaya başladım ve bunu birkaç gün önce kütüphanede buldum."

"Charlie adında bir erkek kardeşim vardı."

"Öyle görünüyor. Eğer bu sensen tabii. Gerçi o yaz Maine'deki yabanmersini tarlalarından kaçırılan pek fazla küçük kız olduğunu sanmıyorum." Omzunu silkti.

"Ailemi... Diğer ailemi nasıl bulacağımı merak ediyorum."

"Görünüşe göre tarlalarda çalışmışlar. Belki şirkette onların kaydı vardır?"

Hiçbir şey söylemeyip tavuğa da dokunmayınca, June Teyze konuştu.

"Yabanmersinilerini işledikleri fabrikayı aradım. Yarın bizimle görüşmeye istekli olduklarını söylediler, belki yardımcı olabilirler."

"Ciddi misin?" Sesimdeki titremeyi duyabiliyordum.

"Evet. Küçük bir pansiyon da ayarladım gece için. Hadi yemeğimizi bitirip toparlanalım. Sabah erkenden çıkarız. Leonard, Henri'yi beslemeyi kabul etti."

June Teyze'nin evinde küçüklüğümden beri aynı fanusta döne döne yüzen balığa baktım. "Tamam" diyebildim sadece.

Ertesi sabah, gökyüzü henüz aydınlanırken yola çıktık. Önümüzde beş saatlik bir yolculuk ve saat ikide, birkaç ay önce ziyaret ettiğimiz yabanmersini tarlalarının sahipleri olan Ellis ailesiyle randevumuz vardı. Aralık ayının başıydı, hava soğuktu. Ağaçlardan bazıları hâlâ yapraklarına tutunuyordu ama bir zamanlar çoğunluğu kırmızı, turuncu ve altın rengi yapraklarla bezenmiş dallar çıplaktı artık. Doğanın en iyi yaptığı şeyi yapmasını izlemek güzeldi; bırakmak, devam etmek. Tüm yol boyunca midemde bir düğüm vardı.

Otopark neredeyse boştu. Ofis kapısının yanında birkaç kamyonet duruyordu. Aracı park ettiğimizde, June Teyze uzanıp elimi tuttu. Birkaç dakika öylece oturduk, sonra derin bir nefes alıp çantamı kaptım ve kapıya yöneldim. Benden birkaç yaş büyük olan Bay Ellis, bizi karşıladı.

"İyi günler. Bu sabah mı geldiniz?"

"Evet."

"Yorgunsunuzdur. Uzun yol."

"İyiyiz. Bugün geri dönmeyeceğiz zaten. Geceyi küçük bir pansiyonda geçireceğiz." Sanki hiç burada bulunmamışım gibi konuştum. Belki de gerçekten öyleydi. Önceden gelmiştim, ama bambaşka bir versiyonumla.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" İki sandalyeyi işaret etti. Oturduk, o da masasının kenarına oturdu. Çantamdan gazete kupürünü çıkarıp uzattım.

"Bunu hatırlıyor musunuz?" diye sessizce sordum.

Birkaç saniye okuduktan sonra bana geri verdi. "Elbette. O zamanlar babam patrondu, ben küçüktüm. Ama büyüyünce hepsini anlattı bana. Dediğine göre, Charlie çalışkan ve iyi bir çocukmuş. Yazık olmuş. Aileleri zaten şanssızdı. Küçük bir kızları vardı, yıllar önce kaybolmuş. Hiç bulunamadı.

Oğlanlardan biri, Joe, birkaç ay öncesine kadar buradaydı. Kızın kaybolduğu tarlaların yakınında yaşıyordu. Görmen lazım, bir kulübe boyamış ki... anlatamam."

"Joe?" dedim yavaşça.

"Evet. Yıllarca burada çalıştı. O kulübede kalmasına izin verdim. Geldiğinde harabe gibiydi, ama evi güzelleştirdi. İki ay önce bir gün şirket aracını alıp sınır kapısına kadar sürdü ve bıraktı. Nereye gittiğini bilmiyorum. Büyük ihtimalle ailesinin olduğu Nova Scotia'ya dönmüştür ama kesin bir şey diyemem. Kamyoneti geri aldık, sapasağlamdı. O yüzden kırgın değilim."

"Anlıyorum." Göz ucuyla June Teyze'nin benden bir şey söylememi beklediğini görüyordum. Sessizlik uzayınca ve bakışlarım boşlukta takılı kalınca Bay Ellis gözlerini kaçırdı, önce camdan dışarıya, sonra June Teyze'ye baktı.

"Bakın, yeğenim Norma... Şey... Onun o küçük kız olduğunu düşünüyoruz. Joe onun kardeşi olabilir."

"Yok artık?" Ayağa kalkıp duvardaki dosya dolabına yöneldi. "Sen küçük Ruthie'sin yani? Vay canına."

"Ruthie?" İsmi fısıldadım, dilimin ucunda, yumuşak ve buğulu bir ses. "Ruthie." Birdenbire tüm dünyam anlam kazanmaya başlamıştı.

Bay Ellis dolaptan bir dosya çıkardı, açıp masasının üstüne serdi. Bir kâğıda dosyadan bakarak bir şeyler yazdı. "Bunu sizinle paylaşmam büyük ihtimalle doğru değil ama Joe'ya çok benziyorsunuz. Bence bu bir hata değil. İşte ailesinin adresi. Bu tarlalarda çalışmaya başladıkları ellili yılardan beri orada yaşıyorlar. Charlie'nin başına gelen korkunç olaydan sonra bir daha buraya gelmediler. Ama Joe geri döndü, yıllarca burada kaldı, bu tarlalarda çalıştı." Kâğıdı bana uzattı. "Eğer her şey yolunda giderse bana haber verin, olur mu?"

Kâğıda bakarken başımı salladım.

"Teşekkür ederiz Bay Ellis. Yardımınız için minnettarız, size haber veririz" dedi June Teyze ayağa kalkarak. Dirseğimden tuttu, beni kapıya yönlendirdi.

"Sözünü ettiğiniz kulübeye bir baksak bir sorun olur mu?" dedim.

"Hiç sorun değil."

"Teşekkür ederim" dedim, June Teyze beni dışarı yönlendirirken.

Kâğıdı çantamın fermuarlı gözüne yerleştirdim ama önce adresi ezberledim. Tekrar Route 9'a çıktım ve Joe'nun —belki de kardeşimin— kulübesine çıkan toprak yola saptım. "Joe" diyordum içimden, tekrar tekrar, ta ki kelime anlamını yitirip sadece bir ses, garip bir iç çekiş olana dek.

Bu kez June Teyze arkamdan yürüyordu, o sabah yağmış ince kar tabakasındaki ayak izlerimi takip ederek. Kulübeye geldiğimde, üç basamakla kapıya çıktım ve nedense kapıyı çaldım. Direkt içeri girmek doğru gelmedi. Kimse yanıt vermeyince kapıyı ittim. İçerisi sade ama düzenliydi. Her şey yerli yerindeydi, oraya ait olmayan hiçbir şey yokmuş gibi görünüyordu. Toz birikmişti, çaydanlığın üstünde parmağımı gezdirerek etrafına dairesel bir çizgi çizdim. Kişisel hiçbir şey yoktu; fotoğraflar, hatıralar... Sadece duvarlar. Dış cephesi gibi boyanmışlardı. Bir duvarda elma ağacı vardı, diğerinde bir kamp ateşi ve iki küçük çocuk battaniyenin üstünde yatıyor, yıldızları izliyordu. Resim kaba saba ama güzeldi. Masanın üstünde kirli bir kahve kupası vardı, dibinde kahverengi bir halka kalmıştı. Ayrılmadan önce, masanın tozuna parmağımla adımı yazdım: *Ruthie.*

Birkaç gün sonra, Boston'a her yıl Nova Scotia'dan hediye olarak gelen dev Noel ağacını süslerlerken bir mektup yazmaya çalıştım. Ama her seferinde ya parçaladım ya çöpe attım. Fazla umut vardı içinde ve ben artık umuda güvenmeyi bırakmıştım.

Sonunda, June Teyze masaya yumruğunu vurdu ve gönderebileceğim bir mektup yazmama yardımcı oldu.

Merhaba,

Beni tanımıyorsunuz ama adım Norma. Maine'de annem Lenore ve babam Frank tarafından büyütüldüm. Ancak yakın zamanda onların öz çocuğu olmadığım ortaya çıktı. Görünüşe göre, annem bir çaresizlik ve kafa karışıklığı anında, Maine'de Route 9 üzerindeki bir yabanmersini tarlasındaki kayanın üstünden beni almış. Bu, 1962 yılında olmuş olmalı. Şimdilerde, sizin "Ruthie"niz olduğuma inanmaya başladım.

Bu durum size şüpheli gelir ve benimle iletişime geçmek istemezseniz anlarım. Göndereceğim mektuba sizleri bulmama yardımcı olmuş olan gazete kupürünü, çocukluğuma ait bir fotoğrafı ve güncel bir fotoğrafımı ekledim. Bunun sizin için zor bir durum olabileceğini biliyorum. Ancak benimle iletişime geçmek isterseniz, zarfın üzerine adresimi yazdım ve telefon numaram 001 555 9921.

Sevgilerle,
Norma, belki de Ruthie

Çocukken Noel'i beklemenin dayanılmaz olduğunu hatırlıyorum—Noel Baba'yı beklemek ve yılın sadece bir günü küçük vücudumun kaldırabileceği kadar şeker yememe izin verilmesi... O zamanlar bana bu çok zor gelirdi ama öz ailemden gelecek yanıtı beklemek ondan da beterdi. Ya cevapta yanıldığımı söylerlerse ya da tam tersi, kimliğimi doğrularlarsa gibi düşünceler beni uyutmaz olmuştu. Postaların öğlen on iki ile bir arasında geldiğini bildiğim halde günde üç kez posta kutusunu kontrol ediyordum. Aklımı mektuptan uzaklaştırmak, belki de bana geri dönmeyeceklerine dair düşünceleri

aklımdan çıkarmak için kadın sığınma evinde gönüllü çalışıyordum. Telefon her çaldığında irkiliyordum, telesekreterin ışığı yanıp söndüğünde ise neredeyse kusacak gibi oluyordum.

Aralık ayının sonunda, banyodayken June Teyze banyo kapısını çaldı.

"Seninle konuşmak isteyen biri var. Adı Mae, Nova Scotia'dan arıyor."

Küvetten çıkarken neredeyse kayıp düşüyordum, hızla bornozumu giyip telefona koştum. Islak ıslak ahizeyi kaldırdım. "Alo?"

"Merhaba, Norma sen misin? Bize mektup gönderip Ruthie olduğunu söyleyen?" Sesi yüksek değildi ama kuvvetliydi.

"Benim. Aradığınız için çok teşekkür ederim. Mae, değil mi?"

"Evet. Eğer gerçekten Ruthie isen, ben senin ablanım. Açık konuşacağım çünkü başka yolu yok: Sen o olmalısın. Şu çocukluk fotoğrafın tam da seni hatırladığım gibi. Bir de annemin aynısısın. Birebir aynısı. Her şey örtüşüyor gibi. Bence sen gerçekten Ruthie'sin."

Titremeye ve ağlamaya başladım. June Teyze bir sandalye ve bir fincan nane çayı getirdi.

"Ben de öyle olduğumu düşünüyorum" dedim.

"Geçmişini burada telefonda konuşmak istemem; uzun mesafe, pahalı olur. Ama sana bir şey sormak istiyorum."

"Tabii."

"Boston'da bir Kızılderili hakları protestosuna katıldın mı hiç?"

June Teyze'yle birlikte gittiğimiz, adımı —gerçek adımı— tekrarlayıp duran adamın olduğu o gün aklıma geldi. "Evet, 1970'lerin sonunda Boston'daydım. Adımı seslenen bir adam vardı, gerçek adımı."

"Demek ki sensin Ruthie. Sanırım bazılarımız Ben'e özür borçluyuz. Seni gördüğünü söylediğinde ona inanmamıştık."

"Ben, benim...?"

"Ben en büyük kardeşimiz. Sen en küçüksün. Charlie öldü ama bunu biliyorsun zaten. Joe hâlâ hayatta ama pek uzun vakti kalmadı. Akciğerlerine ve kemiklerine yayılmış bir çeşit kanseri var. Ben Mae'yim. Ve annemiz. Yaşlı ve yardıma muhtaç ama aklı yerinde."

"Annem hâlâ hayatta mı?"

"Evet, ama babamızı birkaç yıl farkla kaçırdın. Seni yeniden bulduğuna çok sevinirdi, biliyorum."

Konuşmakta zorlanıyordum. June Teyze telefonu elimden aldı.

"Üzgünüm ama Norma'ya —yani Ruthie'ye— durum biraz ağır geldi. Numaranı alabilir miyim? Biraz sakinleşince sizi arar." June Teyze bir not defteri aldı ve numarayı not etti.

"Elbette, ona söylerim. Teşekkür ederim, Mae." June Teyze telefonu yerine koydu. "Seni bizzat görmek için sabırsızlandığını ve sana sıkıca sarılmak istediğini söyledi." Daha da çok ağlamaya başladım. O an her şey gerçek dışı geliyordu. Her şey gerçek dışıydı ama aynı zamanda... O an nane çayı içerken, elim June Teyze'nin elindeyken, her şey birden anlam kazandı. Ben tuhaf bir yapbozdum sanki ve elli yıldır kayıp olan bir parça bir anda bulunmuştu. Tek yapmam gereken onu yerine koymaktı. Nova Scotia'ya gidecektim. Ailemi görecektim.

ON BEŞ

RUTHIE

Oda, içindeki tüm insanlar için fazlasıyla küçüktü. Hafif bir küf kokusu vardı; eski evlerde olan türden. Mutluluğu ve kederi duvarlarında saklayan evlerden. Kahkahaların sıvada oluşan çatlaklara sindiği ve gözyaşlarının defalarca yerleri yıkadığı evlerden. Bu ev, anıları —benim içinde olmama izin verilmeyen anıları— evin kokularına sinen bir aileye aitti. Bu yatak odası, ağabeylerimin hayallerini doğurmuş ve kâbuslarını uzaklaştırmıştı. Karşıya baktığımda ufak tefek bir adam gördüm; gözleri koyu ve yuvalarına çökmüştü, cildi sararmış ve sarkıktı: sarılıktan. Ona baktığımda, o kadar küçük ve hasta görünüyordu ki... Gözleri, ilaçlardan ve yorgunluktan bulutlanmış, bana odaklanmaya çalışıyordu. Sonra ağlamaya başladı.

"Merhaba, Joe." Bu kelimeler bir iç çekişle kulağına ulaştı; beklenti ve biraz da korku yüklüydü. İnsanlar kaybettim, evet, ama hiç bu kadar yakından ölüme tanık olmamıştım. Ve hiçbir kardeşe de yakın olmamıştım, ama işte buradaydım, küçücük bir odanın kapısında duran insanlardan biriydim.

Mae elimi tutup beni içeri aldı, Ben ise Joe'nun yüzündeki teri bir mendille siliyordu. Joe homurdandı ve başını çevirdi.

"Bırak beni, Ben" dedi kısık ve boğuk sesiyle. "Bırak."

Ben yatağın kenarına otururken kolunu kaldırıp mendili aldı. Joe yüzünü buruşturdu, ben de ona zarar verdiğim korkusuyla hemen kalktım.

"Endişelenme, Ruthie. Artık her şey acıtıyor. Kimsenin suçu değil, sadece işin doğası bu. Orada oturman hoşuma gidiyor." Yine elini kaldırdı ve az önce kalktığım yeri işaret etti, oturmamı istedi.

Yumuşakça oturdum; ne diyeceğimi bilmiyordum. Bir başkasının bana Ruthie demesi tuhaftı. Boston'dan Nova Scotia'ya giderken bu ismi defalarca söylemiştim; fısıldamıştım, yüksek sesle söylemiştim, bir ara bağırmıştım bile. Hatta New Brunswick'te bir lokantada durduğumda kendimi Ruthie olarak tanıtmıştım. Ama bu, başka birinin o ismi sesli olarak söylemesiyle yaşadığım ilk andı ve nasıl hissedeceğimi bilemedim.

"Ruthie? İyi misin?" Mae yatağın diğer ucuna, Ben'in yanına oturdu.

"Evet, üzgünüm. Daha önce kimse bana Ruthie dememişti."

"Sana Ruthie çok defa denildi, sadece sen hatırlamıyorsun. Ama endişelenme, biz senin yerine hatırlıyoruz."

"Evet, haklısın. Üzgünüm. Sadece... Biraz..."

"Bunaldın" diye tamamladı Mae, çok uzun süre sessiz kalınca.

"Evet, bunaldım ama burada olmaktan çok mutluyum. Gerçekten, çok çok mutluyum."

"Annem uykusundan uyanınca gör. Umarım mutluluktan ölmez."

Mae ve Ben güldü, Joe da denedi. Belki benim de kahkaham mahrum bırakıldığım bu evin çatlaklarına sızar diye umarak gülüşmelere katıldım. Buraya, bu eve, bu insanlara ait miydim bilmiyordum. Ama aslında, büyüdüğüm eve ait olup olmadığımı da bilmiyordum. Bunun cevabını bulmanın yolu tabii ki

yoktu ve üstünde düşünmek zaman kaybıydı. Ama yine de düşündüm. Acaba o kayanın üstünde oturmasaydım, o kadar sessiz sakin olmasaydım, hikâyem nasıl gelişirdi? Aynı zamanda bu düşünceler için de kendimi kötü hissediyordum; annemle babamın anılarına ihanet ediyormuş gibi... Yeni bulduğum aileme June Teyze ve Alice'ten aldığım sevgiden söz etmemek de içimi burkuyordu, her ne kadar o sevgi bambaşka da olsa.

"Mae, Ruthie'nin ayakkabılarını getirir misin?" Joe dolabı işaret etti.

Mae uzanıp küçük bir çift bot çıkardı. Bir çorap bebeği botlardan birinin dili üzerine sarkmıştı. Düğme gözlerinden biri kopmak üzereydi. Mae üzerindeki tozu üfledi ve bana uzattı.

"Bunlar senindi" dedi Ben. "Annem kimsenin onları atmasına izin vermedi."

Elimi, çatlamış eski derinin üstünde gezdirdim. Zamanında bu kadar küçük bir şeyin içine sığmış olmam bana inanılmaz geliyordu. Mae uzanıp bebeği aldı, yün saçlarını düzeltti, saçları artık eskimiş ve yıpranmıştı.

"Sen kaybolduktan sonra hep o rafta durdular. Sadece bir kez indirdim, Leah'ya göstermek için." Joe'nun nefesi kesildi, gözlerini kapayıp dinlendi.

"Leah?"

"Leah, Joe'nun kızı. Çok iyi bir kız. İddiaya girerim ki hepimizden daha iyi" dedi Mae.

"Gerçekten öyle" diye fısıldadı Joe, gözleri hâlâ kapalı. "Tanışırsınız. Artık sık sık uğruyor."

Botları ya da bebeği ne yapmam gerektiğini bilemedim. Botları yatağın yanına koydum ve Allah bilir neden bebeği burnuma götürüp derin bir nefes aldım. Maine'den bu kadar uzak bir yerde, elli yıl rafta durmuş olması, kamp ateşi ve yaz akşamı kokusunu silmemişti. Belki sadece toz kokuyordu bebek, ama o an beni ait olduğum bir yere götürdü.

"Bence Ben ve ben yemeği hazırlamaya geçelim, siz ikiniz biraz baş başa kalın" dedi Mae ve Ben'e el etti.

Ben yanımdan geçerken eğilip beni kucakladı. "Boston'da, protestoda... Sen olduğunu anlamıştım." Yaşına rağmen Ben hâlâ güçlü bir adamdı; sıkı sarılıyordu. Sanki tüm dünyayı kavrayabilecek gibi.

"Sen olduğunu fark edemediğim için üzgünüm." Gözyaşlarım daha akmadan hissettim; yaşların sıcaklığı içimi yakıyordu, boğazımdaki yumruyu gözlerimden dışarı ittiler.

"Hiçbir şey senin suçun değil, Ruthie. Üzülmene gerek yok" dedi Ben ve Mae'nin peşinden dışarı çıktı.

Mantığım bana onun haklı olduğunu söylüyordu ama böyle bir durumda mantığın pek yeri yoktu. Annem beni o arabanın arka koltuğuna koyduğunda ağlayabilirdim. Kaçabilirdim. Hatırlayabilirdim. Ama hiçbirini yapmadım. Norma olmayı kabul etmiştim. Şimdi ise Ruthie olmak istiyordum. Bebeğe sarıldım.

"Seni hep düşledim. Yüzünü göremiyordum ama kahkahalarını duyuyordum." Joe öksürmeye başladı; öksürük tüm bedenini sarstı. Bir mendil alıp tükürüğünü sildim. Joe tekrar ağlamaya başladı.

"Beni böyle hatırlayacak olmanızdan nefret ediyorum. Sadece benim hasta hâlimi, ölmekte olan Joe'yu tanıyacak olmanızdan nefret ediyorum —sen ve Leah." Derin bir nefes aldı. "Melek değildim. Ben gittikten sonra size bunu söylemelerine izin verme. Kendimi kendi ellerimle mahvettim ama keşke birbirimizi bu hâlimde değilken tanıyabilseydik. Dünyaya kızmadan önce."

"Ben de isterdim. Neden başımıza bunların geldiğini bilmiyorum ama şimdi seni tanımak istiyorum, hikâyelerini duymak istiyorum." Oyuncağın gözünü tutan ipi çektim ve düğme göz yerine oturdu.

"Ben de seninkileri duymak isterim. Güzel bir hayatın var gibi görünüyorsun. En azından bu var. Seninle ilgilenilmiş." Joe'nun göz kapakları titremeye başladı, nefesi yavaşladı. Uykuya dalışını izledim. Uzanıp soğuk ve ince elini tuttum. Sırtıma kramp girene kadar öyle tuttum, sonra nazikçe yatağa bıraktım ve onu uyandırmamaya özen göstererek odadan sessizce çıktım. Usulca kapıyı kapatıp koridorda yürümeye başladım. Oturma odasından sesler geliyordu.

"Al anne, çayın. Ruthie biraz Joe'nun yanında oturuyor, sonra seni görmeye gelir" dedi Ben.

Neden bilmiyorum ama banyoya kaçtım. Kapıyı kilitleyip klozet kapağına oturdum. Kapak plastiktendi ve ağırlığım altında eğildi. Annem tarafından bana miras kalan suçluluk hissi yüzeye çıkmaya başladı ama onu geri ittirdim, yüzümü soğuk suyla yıkadım ve oturma odasına doğru yürüdüm.

Annem küçüktü ama Joe gibi hastalıktan değil, yaşlılıktan. Beni görünce, çayını yanındaki sehpaya koydu.

"Senin için dua ettim." Ellerini bana uzattı, ben de yanına gidip ellerini tuttum. "Sana kavuşmak için dua ettim. Baban seni görseydi çok mutlu olurdu." Ağlamıyordu ama derin kahverengi gözleri parlıyordu.

"Çok üzgünüm."

"Ruthie" dedi, "neye üzülüyorsun ki?"

"Bilmiyorum. Söylenecek doğru şey buymuş gibi hissediyorum."

Gülmeye başladı. "E, ben de gerek olmayan bir özrü kabul etmem. Hadi kocaman sarıl bakalım, elli yıl bedelinde."

Eğilip ona sarıldım, kokusunu içime çektim. Odun dumanı ve patates değil, bebek pudrası ve gül şampuanı kokuyordu. Ama bu annemin kokusuydu.

"Seni hatırlamıştım" dedim, karşısındaki pufa otururken. "Ama hepsini ben uydurdum sanmıştım, senin bir rüya olduğunu

sanmıştım. Rüyalarımda seni görüyordum, hatta günlüklerime bile yazmıştım. Annem —yani Lenore, annem Lenore— bana rüya gördüğümü, bunun gerçek olmadığını söylerdi."

Beni doğuran kadın, beni herkesten daha uzun süre tanıyıp seven kadın gülümsedi ve birkaç gözyaşı yanağından süzülmeye çalışırken silip başını salladı. "Maine'de göl kenarında küçük bir evim var, yabanmersini tarlalarına da çok uzak değil." Nefes almak için durdum, tamamen hatırlamak için. Böylece onun yıllar boyunca içimde var olduğunu bilmesini istedim. Bu, hak ettiği bir şeydi. "Ve orada, ayağım suya değdiğinde, aya baktığımda, senin kokunu alabiliyorum, sesini duyabiliyorum. Yıllar boyunca bu hem kafamı karıştırdı hem de tuhaf bir şekilde beni rahatlattı."

"Bir şeye tutunmuş olman beni mutlu etti. Senin için ne kadar zor olduğunu tahmin edebiliyorum. Çok üzgünüm." Daha da ağlamaya başladı.

"Hiçbirimiz suçlu değiliz" dedim onu teselli etmeye çalışarak.

Gülümsemeye çalıştı. "Babanın senin iyi olduğunu bilmeden gitmesine üzülüyorum. O iyi bir adamdı. Ama bir gün hepimiz öteki tarafta birlikte olacağız. O da Charlie de seni gördüklerine çok mutlu olacaklardır."

Ben inançlı biri değildim, ama iki annemin ortak noktası — beni sevmelerinin dışında— sevgi dolu bir Tanrı'ya olan inançlarıydı. Bu kadar acı çeken bu kadınlar için, ben de razı oldum.

"Orada bizi bekleyen başka bir ruh daha var. Bir kızım olmuştu. Küçücük, güzel bir bebekti. Bu dünyada kalamadı, ama öteki tarafta bizimle olacak" dedim.

Annem sandalyede öne eğildi, ellerimi tuttu. "Adı neydi?"

"Sarah."

"Sarah" diye fısıldadı ve alnını benim alnıma yasladı. Hayatımda hiç bu kadar sevilmiş hissetmemiştim. "Adını aile İncil'imize yazacağız, senin adının yanına."

İlk Cumartesi aile yemeğinden sonra annem bana kiliseye gelmemi teklif etti. "Seni Peder Michael'la tanıştırmak istiyorum."

Annemin karşısındaki pufta oturuyordum. Yüz yüze oturmayı hemen alışkanlık haline getirmiştim, tanımadığım annemin mutlu gözlerini görebilmek, bir şeye üzüldüğünde kaşlarının nasıl çatıldığını anlayabilmek için.

"Çok isterim." Yalan söylemiyordum. Çocukken kiliseyi pek sevmezdim ama bu başkaydı. Onun için çok değerli olan bir şeyi yapmak istedim.

Ertesi sabah, yanımda getirdiğim en iyi kıyafetleri giydim ve annemi kiliseye götürmek için aldım.

"Başka kimse gelmiyor mu?" diye sordum, annem yan koltuğuma oturduğunda.

"Hayır, onlara evde kalmalarını söyledim. Bugün seni sadece kendime istiyorum." Elimi tuttu ve bırakmaya hazır olana kadar tutmasına izin verdim.

Kilise ahşaptan yapılmış, yeni boyanmış sağlam bir binaydı. Rahiple tokalaşmak için dışarıda sıraya girmiş bir grup insan vardı. Çoğu bize yol verdi. Garip bakışlar atılıyordu, bu küçük kasabanın benim dönüşüm hakkında konuştuğunu biliyordum. Göz göze geldiğimizde, mahcup bir şekilde gülümsüyor ve gözlerini kaçırıyorlardı.

"Peder Michael, bu kızım Ruthie." Ellerimi tuttu. "Tanrı seni evine geri getirdi. Seni burada, annenle görmek ne büyük mutluluk. O seni hiç unutmadı, hep seni anlattı. Bir zamanlar olduğun küçük kızı anlattığı hikâyelerden dolayı tanıyor gibiyim."

Ellerimi geri çekmek istedim ama kaba olmak istemedim. Ellerim terliyordu ama annemin yüzündeki sevinç ifadesi yüzünden biraz daha bekledim. Sonunda ellerimi bıraktı ve içeri girdik. İçerisi koyu renk ahşaplar ve lacivert vitraylarla döşeliydi. Dışarıya göre içerisi daha serindi. Tütsü, bayat üzüm suyu,

eski ekmek ve yaşlıların tercih ettiği parfümlerin karışık kokusuyla doluydu. Ayine yabancıydım ve uzun sürdü ama annemle oturmayı sevdim. Elim elindeydi, yaşlı sesi titreyerek şarkı söylerken onu dinledim, hoşuna giden bir şey duyduğunda başını sallayıp gülümsediğini görmek çok güzeldi.

"Haydi yemeğe gidelim. Ben ısmarlıyorum." Mor pantolon takımı ve uyumlu rujuyla ışıldıyordu ve Tanrı'nın sözleriyle tazelenmişti.

"Tamam, nereye gidiyoruz? Buraları bilmiyorum, yolu sen tarif etmelisin."

"Sorun değil. Sadece sola dön ve suyu görene kadar devam et. Dağın üstünden." Arabayı çalıştırdım ve hâlâ orada olmamdan etkilenmiş görünen insanlara el salladım.

Kasabadan uzaklaşırken, annem sanki hayata dönmüşçesine hikâyeler anlatmaya başlamıştı. Çiftlik evlerinin ve uçsuz bucaksız tarlaların yanından geçerken, bana bir zamanlar olduğum Ruthie'yi anlatıyordu.

"Doğumunu hatırlıyorum, biliyor musun? Yıllar geçti ama sanki dün gibi hatırlıyorum. Küçücük bir şeydin, her tarafın o yapışkan sıvıyla kaplıydı ama başında gür siyah saçlar vardı. Yemin ederim, doğduğun anda saçlarını örebilirdim." O kendi esprisine gülerken, dağın yamacına doğru ilerliyorduk. Yol, tekrar düzleşti ve yolun kenarındaki ağaçlar, daha fazla çiftlik ve açık alana yerini bıraktı.

"Aralıkta doğmana rağmen seni nesillerdir Kızılderili bebeklerinin dünyaya geldiği ağacın altında doğurdum. Soğuktu ama sönmeyen bir ateşimiz ve bolca çayımız vardı. Doğum zor geçti ama buna değdi. Son bebeğimdin. Baban seni çam iğneleriyle kaynatılmış suyla temizledi. Mis gibi Noel gibi kokuyordun."

"Komik."

"Ne komik?"

"Ben hep doğum günümü 23 Ağustos'ta kutladım. Annem, yani Lenore, bana o gün doğduğumu söylemişti."

Bir süre sessiz kaldı, camdan dışarı bakarak etrafının değişişini izliyordu.

"O gün kaybolduğun gündü. Hayatımın en kötü günlerinden biri. Mantıklı tabii, o günü seçmesi."

Önümüzde arazi suya doğru alçalmaya başladı. Körfezin mavisi, toprağın yeşiline arka plan olmuştu. Keskin bir virajdan sağa döndük ve kıyıyı takip etmeye başladık. İleride; kalın, siyah beyaz, yatay şeritler halinde boyanmış bir deniz fenerinin tepesini görebiliyordum. Yol kenarında birkaç araba park etmişti ve insanlar karton tabaklardan yemek yiyerek piknik masalarında oturuyordu.

"En iyi balık ve patates burada. Sudan çıktığı gibi hazırlıyorlar." Balıkçı teknelerinin bağlı olduğu ve dalgaların üstünde salındığı yeri işaret etti. Havanın vadiden daha serin olduğu bu yerde, katran ve deniz suyunun kokusu, kızartılmış balıkla karışmıştı. Siparişimizi deniz fenerinin yanına açılmış bir pencereden verdik. Tabelada burasının hâlâ işleyen bir deniz feneri ama aynı zamanda al götür çalışan bir restoran ve posta ofisi olduğu yazıyordu. Bir an için Mark geldi aklıma, burayı ne kadar sevimli bulacağını düşündüm. Şemsiyeli bir piknik masası bulduk ve oturup yemeğimizi yedik.

"Bana babamdan bahseder misin? Eğer sakıncası yoksa."

"Ah, sakıncası olur mu hiç. Sonsuza kadar anlatabilirim." Balığından bir ısırık aldı ve bana gülümsedi. "Güzel değil mi?"

Kabul etmeliyim, gerçekten nefisti.

"Babanla kasabada tanıştım. Kız kardeşi Lindy'yi ziyarete gelmişti, o da evlenip başka yere taşınmadan önce kasabada yaşıyordu. Babanın okuduğu Kızılderili okulu tatile girmişti, ben de babamlaydım. Babam marangozdu, insanlar ona ev yaptırırdı. Kızılderili olmasına rağmen ona iş verirlerdi. Yaptığı işleri

görsen neden iş verdiklerini anlardın. Lindy ile babam birbirini tanıyormuş. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama öyleymiş. Bir gün geyik güveci yemeğe gittik, Lindy'nin özel tarifiydi ve o gün baban da oradaydı. Çok yakışıklı ve uzundu. Gözümü ondan alamadım. On beş yaşındaydım ve anında âşık olmuştum. O da bana sonra, Lindy'nin mutfağına girdiğim an benimle evleneceğini anladığını söylemişti."

Çenesinde biraz tartar sosu kalmıştı, uzanıp elimle sildim. O da terbiyeli davranan çocuğa bir anne nasıl gülümserse öyle gülümsedi.

"Bir yıl daha o okula gitmesi gerekiyordu ama mektuplaştık. Saklamaya çalıştım ama böcekler onları yedi, toza dönüştüler. Ama neler yazdığını hatırlıyorum. Akıllıydı. On altısında okulu bırakıp babamdan beni istedi. Ama beni istemeye gelmeden önce bir işe girdi değirmende. Koca olmaya layık bir adam olduğunu göstermek istemiş."

Balık ve patatesim soğuyordu. Ama hikâye o kadar ilgimi çekmişti ki yemeğe odaklanamıyordum. Arkamızda, gelgit çekiliyordu.

"Lindy bana dikiş dikmeyi öğretti, Ben doğana kadar ben de dikişle uğraştım." Bu hikâyeleri anlatırken çok mutluydu, ben de hepsini hatırlamak istiyordum.

Yemeğimizi bitirip elimize dondurmalarımızı aldığımızda, bir banka oturduk ve suların çekilişini, martıların yere atılmış sosisli ekmekleri ve patates kızartmaları için kavgasını izledik.

"İyi davrandılar mı sana? O diğer aile?" diye sordu, vanilyalı dondurmasını yalarken.

"Evet, kendilerine has bir şekilde sevdiler. İyi bakıldım."

"Güzel." Durdu. "Belki bir gün onları affedebilirim."

O gece, motel odama döndüğümde, annemin anlattıklarını yazmaktan elim ağrıyana kadar yazdım. June Teyze'yi aradım. Bu yolculukta bana eşlik etmesini istemiştim ama orada

olmasının doğru olmayacağını söylemişti. "Zamanın olunca dinlemek isterim." demişti.

"Selam, June Teyze"

"Merhaba Norma, tatlım." Konuşmamı bekledi.

"Çok tatlı insanlar, June Teyze." Yine ağlamaya başladım. "İyice sulu göz ağlak bir şey oldum. Böyle devam edersem geriye fazla gözyaşımın kalacağını sanmam." Burnumu çektim telefonda.

"Bırak aksın, Norma ya da..."

"Norma, June Teyze. Sadece Norma de bana."

"Bırak o gözyaşları aksın. Alice her zaman derdi ki gözyaşını tutmak çiş tutmak gibidir, eninde sonunda canını yakar, o yüzden geldiği gibi bırak gitsin."

"Alice gerçekten böyle bir şey demiş miydi?" Güldüm.

"Eh, demiş olabilir. Tavsiyeleri yalnız Alice'ten gelmişlerse dinliyorsun."

"Seninkileri de dinliyorum June Teyze."

"Bana onları anlat bakalım."

Her şeyi anlattım ona. Son birkaç günün eksiksiz halini, en ince detayına kadar. Gözyaşları, kahkahalar ve Joe'nun durumu da dahil. Botlardan, şimdi motel odamda bir yastığa dayanmış duran bebekten, gerçek doğum günümden bahsettim. Annemin kahverengi gözlerinden, ablam Mae'nin bilgelik dolu sözlerinden ve abim Ben'in sessiz gücünden. Ona, benim bir Mi'kmaq olduğumu söylediklerini ve Ben ile Mae'nin bana bunun ne anlama geldiğini öğreteceklerini söyledim. Kahverengi tenimin ve koyu gözlerimin o evde bir anomali olmadığını söyledim. June Teyze doğru yerlerde mırıldandı ve feryat etti, gülmesi gereken yerlerde de güldü. Gece yarısı olmak üzereydi ve telefonu kapatmaya hazır olduğumda enerjim tükenip vücudum bitkin düşmüştü.

"Seni seviyorum, June Teyze."

"Ben de seni seviyorum. Tatlı rüyalar."

Geç saatte uyumama rağmen, güneşle birlikte uyandım. Küçük motel kahve makinesinde bir fincan kahve yaptım ve tekrar eve doğru yola çıktım. Mae kapıda beni karşıladı.

"İçeri gel. Kahvaltı hazırlamama yardım etmek ister misin?"

Sadece Mae uyanıktı, ev sessizdi. Bana birkaç patates uzattı.

"Mi'kmaq dilinde bilmen gereken ilk kelimeler *tapatat* ve *pitewey*. Patates ve çay." Güldü ve bana bir soyacak verdi.

Onları, ezberlediğime emin olana kadar tekrarlayacaktım.

"Sen konuşuyor..."

"Mi'kmaw mı? Hayır. Artık buralarda kimse konuşmuyor. Annemle babam konuşurdu ama yaşlandıkça o da unuttu sanırım. Bize öğretmediler. Küfürlerin bazılarını bilirdik, ama onları bile unuttum. Ben ve ben öğrenmeye çalışıyoruz ama zor. Ama herkes *tapatat* ve *pitewey*'i bilir." Yine güldü. "Bizimle birlikte öğrenebilirsin." "İsterim."

"Mae..." Duraksadım, doğru kelimeleri bulmaya çalıştım. "Hiç bilmememin, hatta şüphelenmememin garip olduğunu düşünüyor musun? Yani bir insanın Kızılderili olduğunu bir şekilde bilmesi, hissetmesi gerekmez mi?"

"Sabah sabah ne zor bir soru bu böyle." İkimiz de güldük. "Hayır. Beyazlar yüzyıllardır içimizdeki Kızılderili'yi yok etmeye çalışıyor. Hatırlamaman normal. Ama artık biliyorsun. Şimdi insanlara söylemen gerek. Bu duyguyu hissetmeye çalışman gerek. O heriflerin kazanmasına izin veremezsin. Elimizden alınanı geri almalıyız. Bu da *pitewey*'in 'çay' demek olduğunu bilmekle başlar."

Bu ailemdeki herkes çok gülüyordu. Konuşmalar ciddi olsa bile, gülüyorlardı. Açıkça ifade edilen bu kadar duyguyu görmek benim için çok yeniydi.

Mae çayı hazırlarken, ben de hepimize yetecek kadar patatesi küçük küçük doğrayıp haşladım. Masanın ortasında ev yapımı ekmek vardı, Mae de pastırma kızartıyordu. Joe için bir

tabak hazırladım ve odasına götürecekken, Ben köşeden Joe'yu taşıyarak geldi.

"Masada yemek istiyorum. Aile gibi" dedi Joe.

Ben onu yanıma oturttu. Herkes yerini alınca, annem dua etti. Diğer annem, kiliseye çok bağlı olmasına rağmen, sofrada hiç dua etmemiştik. Bu benim için yeniydi. Kısa bir duaydı, ardından birlikte yemek yiyen bir ailenin çatal bıçak sesleriyle çınladı kulaklarım. Ben, çatalını kontrol edemeyen Joe'ya yardım ediyordu. Abisinin kardeşini beslemesi, çenesine damlayan pastırma yağını silmesi öylesine nazik, öylesine masum bir şeydi ki...

"Merhaba?" Ön kapı kapandı ve otuzlu yaşlarının başlarında olduğunu tahmin ettiğim genç bir kadın mutfağa girdi. Joe'nun başına bir öpücük kondurdu.

"Günaydın baba. Günaydın Kiju." Annemin başını da öptü. "Mae Teyze, Ben Amca." Bana hızlıca bir bakış attıktan sonra Mae'nin tabağından bir pastırma alıp ağzına attı. "Sen de benim halam Ruthie olmalısın." Elini uzattı.

"Ve sen de Leah olmalısın."

"Buyrun benim."

Ben yer açtı, Leah babasının yanına oturdu ve onun kaldığı yerden devam etti, çatalla bir patates aldı ve babasını besledi. Joe zor yutkundu, ardından bir yudum çay aldı.

"Sen ve Leah benzer durumdasınız. Biz de onunla sadece birkaç ay önce tanıştık. Paylaşacak çok şey var ama buna yetecek vakit yok." Joe gülmeye çalıştı ama onun yerine öksürdü. Nefesini toparladıktan sonra, "Ölecek olmamı sadece ben komik buluyorum sanırım" dedi.

Kalışımın bir buçuğuncu haftasında, serin ve bulutlu bir sabah, Joe ve annem uyuyordu, Ben ve Mae alışverişe gitmişti ve ben doğduğum evde ilk kez yalnız kalmıştım. Aile fotoğraflarına baktım. Güneşe gözlerini kısmış küçük kız bendim ve

yakışıklı Charlie'nin yüzünde öyle bir gülümseme vardı ki bakınca ister istemez mutlu oluyordun. Onlara gönderdiğim fotoğrafı buldum, June Teyzemin "sevimli" bulduğu asık suratlı olanı. Birisi onu, Ben, Mae, Charlie ve Joe'nun fotoğraflarının arasına albüme yapıştırmıştı. Oradaydım, plastiğin arkasında, sanki hiç gitmemişim gibi. Ağlamanın eşiğindeydim ki kapı açıldı, Leah içeri girdi. Biz ikimiz daha önce yalnız kalmamıştık. Ama ikimiz de Joe için yeniydik ve ikimiz de daha fazla zamanın hayalini kuruyorduk. "Seni terk mi ettiler?" Ceketini bir sandalyenin arkasına bıraktı.

"Hayır, alışveriş ve uyku zamanı. Baban uyuyor ama eminim ki onu uyandırmanı isterdi."

"Yok, bırak uyusun. Bence sadece uykudayken acıdan kurtuluyor."

Leah yanıma oturdu ve bana fotoğrafları anlatmaya başladı. Çocukluğunda hafta sonlarını burada, büyükanne ve büyükbabasıyla geçirdiğinden bahsetti. Sessiz ama güçlü, yaşlılığında bile uzun boylu olan babamı anlattı. Onunla avlanmaya gittiğini, dallardan tavşan tuzakları yapmayı, keman çalmayı öğrettiğini söyledi. Onu özlüyordu. Ben de öyle, ama aynı şekilde değildi. O, babamla yirmi yıl geçirmişti, benim elimdeyse sadece birkaç fotoğraf vardı. Annesi Cora'dan bahsetti.

"Hâlâ evliler. Biliyor muydun?"

"Bilmiyordum."

"Evet. Uzun süre ortadan kaybolmuştu ve kartpostallar gelmeye başladığında her yerden geliyorlardı. Batı'dayken onu bir kere bulmuşlar ama eve dönmemiş. Sonra Maine'de olduğunu öğrendiklerinde, Kiju onun peşini bırakmanın en iyisi olduğuna karar vermiş."

"Neden seni görmek için geri dönmemiş?"

"Uzun süre boyunca benim varlığımdan haberi yokmuş. Annem de durumun öyle kalmasını istemiş. Kiju da onun kayıp

bir ruh olduğunu ve kayıp ruhların evin yolunu kendilerinin bulması gerektiğini söylemişti."

Uzanıp elini tuttum.

"Bazen konuşurken kendini tuttuğunu hissediyorum. Sanki bir şey söylerse, ben de onu terk edecekmişim gibi korkuyor. Ona burada olduğumu, o hayatta olduğu sürece yanında kalacağıma bir türlü ikna edemedim."

O aileye sanki onlar beni, ben onları kaybetmemişim gibi çabucak uyum sağladım. Ben de Joe'nun bakımında sırayla görev alıyordum artık. Onun karşısındaki yatakta uyuyordum, zor ve sığ nefeslerini dinliyor, ağzı kuruduğunda ona su veriyor, ilaçlarını doğru ve zamanında almasını sağlıyordum. Bununla savaştı, sürekli bunun benim yüklenmemem gereken bir sorumluluk olduğunu söylüyordu. Ama ona yardım etmek bana yapılması doğru olan şey gibi hissettiriyordu.

Günlerden bir sabah, güneş yeni doğarken, tavana bakıyor, güneş ışınında dans eden tozları izliyordum ki Joe boğazını temizledi.

"Bence biraz araba gezintisi yapmalıyız" dedi.

Dirseğimle doğrulup ona döndüm. "Sanmıyorum. İyi bir fikir gibi gelmedi bana. Canın yanmaz mı?"

"Artık umurumda değil. Kalan kısa zamanımda hareket etmek, yaşamak istiyorum. Zaten vaktimin her an dolabileceğini hissediyorum. O yüzden, hadi biraz gezintiye çıkalım."

O sabah uzun süren tartışmaların ardından Ben, Joe'yu arabanın ön koltuğuna yerleştirdi. Onu mümkün olduğunca rahat ettirmek için etrafına yastıklar yerleştirdi. Mae ve ben arka koltukta oturduk, Ben sürdü. Leah, büyükannesiyle kaldı ve biz uzun çakıllı yoldan ayrılırken bize ön kapıdan el salladı.

"İyi misin, Joe?" diye sordu Mae, elini omzuna koyarak.

Joe derin bir nefes aldı. "İyiyim."

Yalan söylüyordu ama ölüm döşeğindeki bir adamla tartışmanın anlamsız olduğunu öğrenmiştim.

Bütün gün, yıllar önce Mark'la geçtiğim yolların bir kısmından geçtik. Bazıları tanıdıktı, bazıları ise yepyeni. Öğle yemeğinden sonra, toprak bir yol kenarında, temellerinden yukarı doğru yükselen küçük bir evin harabelerinde durduk. Hoş bir sarmaşık, boş kapı çerçevelerine ve kırık camların etrafına dolanmıştı. Bahçe uzun çimenler ve yabani çiçeklerle kaplıydı. Hüzünlü ama aynı zamanda güzeldi.

"Burası Lindy Halamın yeriydi. Uzun zaman önce vefat etti ama en güzel geyik yahnisini o yapardı." Joe, camı açmak için düğmeye bastı ve derin bir nefes aldı, sanki Lindy Halanın mutfağını yeniden kokluyordu. "Babamızın kız kardeşiydi. Dedemizin av kampına giden patika da buralarda bir yerde ama artık bulamıyoruz."

Herkes sessizleşti, benim sahip olmadığım anılarda kaybolmuşlardı. Ama ben de sessiz kaldım, kendimce onların kayıplarına yas tuttum.

"Çok iri bir kadındı. Aman Tanrım, ne kadar büyüktü" dedi Ben.

"Ve sevgi doluydu" diye ekledi Joe.

"İçi yahni ve ekmekle doluydu çoğunlukla ama evet, içinde sevgi de vardı. Katılıyorum." Mae hafifçe güldü.

"Bize her sarıldığında hepimiz onun bizi boğacağını sanırdık. Sen küçücük bir şeydin, Ruthie. Hepimiz onun memelerinin bir gün seni tek parça halinde içine çekip, yok edeceğinden korkardık."

Joe gülmeye başladı, hırıltılı ve derin bir kahkaha attı. Sonra Mae'nin omuzları titremeye başladı. Gülmemeye çalışıyor, dudaklarını büzüyordu ama sonunda kahkaha patladı. Sonra Ben de katıldı. Gülmek de tıpkı esnemek gibi bulaşıcıdır, dayanamadım, ben de katıldım. O kadar çok gözyaşı

döktük ki artık etrafı göremez hale geldik. Mae karnını tutarak öne doğru eğildi.

"Duruuun" dedi nefesini toparlamaya çalışarak ama her defasında Ben'e baktığında kahkaha yeniden patlak verdi.

"Çişim geldi" dedim araya girerek nefes nefese.

Yol kenarında, kız kardeşim oğlanlar görmesin diye beni ceketinin arkasına saklamışken çişimi yaptım, gülüşmeler hâlâ ağaçların arasından yankılanıyordu.

"Ayakkabılarımın üstüne yaptım" diye bağırdım, ki bu da Mae'yi daha da güldürdü.

Arabaya geri döndüğümüzde çocuklar sakinleşmişti ama Joe, Ben'e bir bakış attı ve her şey yeniden başladı. O arabada öyle uzun süre güldük ki, neye güldüğümüzü unuttuk. Joe öksürmeye başlayana kadar da sakinleşmeyi başaramadık.

"Teşekkür ederim" dedim.

"Neden?" diye sordu Mae bana bakarak.

"Hayatımda hiç bu kadar çok gülmemiştim."

Kuzey Dağı'nın üzerinden, Fundy Körfezi'nin sularını takip ederek uzun yoldan eve döndük. Bulutlar gün batımında pembe ve mor renklere büründü. Mae buna pamuk şekerli gün batımı dedi. Camları açtık ve serin, tuzlu havayı yüzümüzde hissettik, ta ki yanaklarımız pembeleşene kadar. Gökyüzü lacivert, sonra siyah olana kadar sürdük. Yıldızlar gökte parlamaya başlayınca, bir tarlada durduk. Ben, Joe'nun arabadan inmesine yardım etti. Geldiğim yerde, bir zamanlar ait olduğumu bilmediğim ama aslında hep sevdiğim insanlarla birlikte, bir battaniyenin üzerine uzandık ve yıldızların gökyüzünde yavaşça akışını izledik.

ON ALTI

JOE

Sona bu kadar yaklaşınca gelen bir huzur var. Gözlerimi açamıyorum ama Leah'nın elini elimde hissedebiliyorum ve hatırlayacağım son şeyin bu olmasını istiyorum: kızımın dokunuşu. Biliyorum, buradalar, bu odadalar. Ölüm bu kadar yakınken bile, cennettin varlığından ya da orada bir yerim olup olmayacağından emin değilim. Ama babamın ve Charlie'nin köşede durup beni beklediklerini hissedebiliyordum. Artık acı hissetmiyorum ve bedenim hafiflemiş gibi, bir çocuğun bedeni gibi.

Hayatımın gözümün önünden geçmesini istemiyorum; bu anın içinde kalmak istiyorum, sevdiğim herkesle: kız kardeşlerim ve erkek kardeşlerim, hayaletler ve asla hak etmediğim bir kız, hep birlikte, yanımda. Başkalarına garip gelebilir ama bu an, belki de Maine'deki yabanmersini tarlasında karga ekmeğimi çaldığından beri kendimi en mutlu hissettiğim an olabilir.

ON YEDİ

RUTHIE

Joe bir pazar sabahı öldü. Uykuya, ardından da ölüme dalmadan önce hepimize sımsıcak gülümsedi. Sessiz bir adam için sessiz bir ölüm. Ömrünün çoğunu yalnız geçirmiş bir adam, zamanı geldiğinde sevgiyle çevriliydi. Leah onun için ağladı, elini tuttu ve öptü. Mae ve ben, güçlü kadınların yaptığı gibi geri çekilip onu uğurladık. Ben kapıda durdu, sanki Joe'nun ruhunu eşiğin ötesine geçirmeye hazır gibi. Annem izlemeyi reddetti, oturma odasındaki sandalyesinde ispinozların yiyecek almak için süzülüşünü izleyerek sessizce ağladı.

Joe'nun isteğiyle, cesedi yakıldı. İstediği gibi, küllerinin yarısını Nova Scotia'da Charlie'nin yanına gömdük. Diğer yarısının ise Maine'de gömülmesini istemişti. On gün ve bir cenaze töreninin ardından, Leah yanımda ön koltukta otururken, arabanın arka koltuğuna sabitlenmiş küllerle birlikte yola çıktım, yabanmersini tarlalarına geri döndüm.

Küçük kulübe, son gidişimdeki gibi görünüyordu; boyası, loş akşam ışığında parlıyordu. Leah, babasının işçiliğine hayran kalarak çiçeklerin saplarını, bulutların kenarlarını ve mavi dalgaların tepelerini parmaklarıyla takip etti.

Joe'nun inşa ettiği merdiven basamaklarının yanına, küllerini gömdük. Beni az da olsa andıran yeğenimin elini tutarken, hayaletlerimi serbest bırakmaya başladım.

TEŞEKKÜRLER

Şahsen teşekkür yazılarını okuyan biriyimdir, bu yüzden de bu işin nasıl yapıldığını biliyorum ve yine bu yüzden öncelikle kaçınılmaz olarak atlayacağım ve sonra hayatımın geri kalanında suçluluk duyacağım kişilerden özür dilemek istiyorum. Sizden gerçekten özür dilerim.

İkinci olarak, bu projeye ve bunu başarabilme yetime inanılmaz destek veren aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim. Dört yıl boyunca bu konudan konuştum ve sizlere beni ve kaygılarımı dinlediğiniz, gösterdiğiniz sabır için teşekkür ederim. Özellikle ilk okurum ve en büyük destekçim olan Tyler Lightfoot'a özel bir teşekkür borçluyum. Aynı hikâyeleri defalarca anlatan ve her seferinde aynı şekilde gülen, beni Maine'e götürüp yabanmersini tarlalarını gösteren babama teşekkür ederim.

Michael Lowenthal, Erin Soros, Kendra Fish, Theo Di Castri, Ingrid Keenan, Zahida Rahemtulla, Chris Bailey ve Charlie Frist'e—ilk bölümü görüp atölye çalışması yapan Banff Gelişen Yazarlar Programı'ndaki grup arkadaşlarıma—teşekkür ederim.

Chip Livingston, Pam Houston, Brandon Hobson, Jona Kottler, Gillian Esquivia-Cohen, Tashina Emery, Michael Owl, Cruz Castillo, Maxie Moua ve Chantal Rondeau-Weaver'a —Amerikan Yerlisi Sanatları Enstitüsü'ndeki (IAIA) mentorlarım ve meslektaşlarıma— daha iyi bir yazar olmama

yardım ettikleri ve her yazarın ihtiyaç duyduğu yazarlık sevgisini bana verdikleri için teşekkür ederim.

Her zaman sabırlı olan ajanım Marilyn Biderman'a —sabırla bekleyen, sonra sihrini konuşturup yazdığım bir hikâyeyi dünyaya ulaştırma hayalimi gerçekleştirmeme yardım eden kişiye— teşekkür ederim. Ve editörüm Janice Zawerbny'e, ham haldeki taslağımda bir şeyler görüp kitabın şekillenmesine ve incelik kazanmasına yardımcı olduğu için teşekkür ederim. İkiniz de harikasınız.

Ayrıca üç harika kadının mentorluğunda çalışma şansına eriştiğim için çok şanslıyım. Bir yaz öğleden sonrasında arka verandamda bir kadeh şarapla oturmuş babamın anlattığı hikâyelerden ilham alan bu roman fikrimi dinleyen Stephanie Dometʼe teşekkür ederim. Kendisi o fikre "Bunu yazmalısın" diyen ilk kişiydi. Uzun zamandır hayranlık duyduğum ve beni Writers' Trust Rising Stars programına katılmak üzere seçerek hem şaşırtan hem de mutlu eden Katherena Vermetteʼe teşekkür ederim. Senin incelikli tavsiyelerin ve harika sohbetlerin bana bir gün bir kitabevine girip kitabımı rafta göreceğim yönünde inanç verdi.

Ve son olarak, öğretmenim, mentorum (kendisine böyle dememden nefret eder) ve çok sevgili dostum Christy Ann Conlinʼe teşekkür ederim. Yazılarımda benim bile göremediğim bir şey gördü. İyisini, kötüsünü ve çirkinini okudu ama ben inancımı yitirdiğimde bile o inanmaya devam etti. Yazma yolculuğumun en başından beri yanımdaydı ve her şeyi ona borçluyum.

Bir hayalin gerçeğe dönüşmesine yardım eden herkese Wela'lioq (Teşekkürler). Umarım bu benim için ne kadar anlamlı, biliyorsunuzdur.

Ve son olarak bu kitaba rastlamış olan herkese: Umarım okumaktan keyif aldınız.